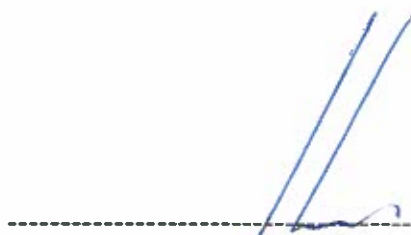

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság jelentése a 2023-ban végzett tevékenységéről

**Kiskunsági
Nemzeti Park**

Ugró Sándor
igazgató

Kecskemét, 2024. április 10.

Jóváhagyom:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

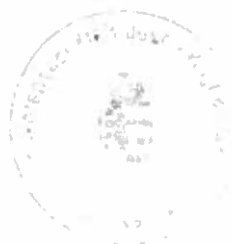

Felterjesztésre jóváhagyta: Ugró Sándor igazgató

Szerkesztette: Sipos Ferenc általános igazgatóhelyettes

A jelentés összeállításának fontosabb közreműködői:

Bakró-Nagy Zsolt, Balázs Réka, Buzás Krisztina, Czitor Beáta, Deák Dávid, Enyedi Róbert, Farkas-Lipóczy Kornélia, Hoksa Attila, Juhász Szabolcs Olivér, dr. Kolozsvári-Kovács Rita, Kiss Mónika, Klucsai Dávid, dr. Kovács Éva, Kurmai Péter, Ludnai Tünde, Mile Orsolya, Nagy Anett, Német László, Nyúl Mihály, Orgoványi Erika, Ötvös Imre, Pálinkás Csaba, Puskás Gabriella, Rácz Beáta, Sipos Ferenc, Szabóné Bazsó Ágnes, Szilágyi Valéria, Szöllösi Szabolcs, Tajti László, Tóth Gábor, Ugró Sándor, Unyi Miklós, dr. Vadász Csaba, Vajda Zoltán, Varga Tímea, Vén János

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	5
2. Személyi állomány	5
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi	6
3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai	6
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület	6
3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek	7
3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek	8
3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok)	8
3.1.5. Natura 2000-területek	9
3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek	100
3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)	13
3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek	13
3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Országos Ökológiai Hálózat)	13
3.4. Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT)	14
4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett)	155
4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)	155
4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)	30
4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként	433
4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)	433
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység	444
5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2022-ben készült, előkészített, kihirdetett)	444
5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (2022-ben készült vagy felülvizsgált)	455
5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)	466
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	466
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése	488
5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)	49
5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt)	49
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	49
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	50
5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése	53
5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei	53
5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek	54
5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység	56
6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység	58
6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)	61
6.2. Génmegőrzés	61
6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében	61
6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük	65
6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében	65
6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése	66
6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás	73
6.5. Halgazdálkodási vízterületek	77
6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek	80
6.5.2. Védett természeti területen található halastavak	80
7. Tájvédelem	81
7.1. Egyedi tájértékek	81
7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben	83
7.3. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás	83
7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása	83
7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások	83
8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása)	84
9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység	98
9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma	98
9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára	98

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	99
9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára	102
9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	102
9.2. Szabálysértés	102
9.3. Természetvédelmi bírság	102
9.4. Büntetőügyek	102
9.5. Polgári perek	103
10. Természetvédelmi Őrszolgálat	104
10.1. Alapadatok	104
10.1.1. Személyi feltételek	104
10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák	104
10.1.3. Polgári természetőrök	105
10.2. Feladatellátás	105
10.2.1. Hatósági feladatellátás	106
10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal	106
10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása	107
11. Költségvetés és vagyon	109
11.1. Kiadások	109
11.2. Bevételek	109
11.3. Vagyon	111
11.3.1. Befektetett eszközök	111
11.3.2. Forgóeszközök	111
11.4. Épületek	112
11.5. Eszközök	112
12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok	115
12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra	115
12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok	115
12.1.2. Tanösvények	116
12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek	116
12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek	117
12.1.5. Szálláshelyek	117
12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	117
12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	118
12.2.1. Szakvezetéses túrák, speciális túrák	118
12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények	118
12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás	118
12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	120
12.2.5. Kiadványok	122
12.2.6. Látogatóstatisztika	122
12.2.7. Környezeti nevelési statisztika	123
12.3. Társadalmi kapcsolatok	124
12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer	125
12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat	126
12.3.3. Kommunikáció - hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok	126
12.4. Tervezett fejlesztések	128
12.5. Együttműködési megállapodások	128
12.6. Fontosabb események	129
13. Közfoglalkoztatás (személyi feltételek, elvégzett feladatok, eredmények)	130
14. Belföldi és külföldi együttműködés	130
15. Ellenőrzés	131
16. Éves munka összefoglalása	133
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása	154

1. Bevezetés

Magyarország második legrégebbi nemzeti parkja és a természetvédelmi kezeléssel megbízott Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2022-ben 47. éve szolgálta a Duna–Tisza köze szikes pusztáitól, szikes tavaitól, turjánvidéki vizes élőhelyeitől a homokbuckások élőhely-együtteseinek át az alsó-tiszai hullámtér legértékesebb részeiig terjedő természeti értékek, illetve a hagyományos állattartási módok megőrzését. Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként ugyancsak gondoskodik a nemzeti park törzsterületén kívül eső, de a működési területén található további, természetvédelmi szempontból jelentős értékek (ex lege vagy egyedi jogszabály révén védett természeti területek, Natura 2000 területek, védett vagy fokozottan védett növény- és állatfajok) megőrzéséről, fennmaradásáról. Az ehhez szükséges tevékenységek közül kiemelkedő jelentőséget kapnak a tájban keletkező természetes vízkészletek megőrzéséért, a vízháztartási helyzet kedvezőbbé tételéért folytatott küzdelmek, a hajdani erdőssztyeppi élőhely-együttesek utolsó maradványainak – köztük a végletes fajszegénnyel fenyegetett nyílt és zárt homoki tölgyeseknek – fenntartásáért, a természetközeli erdőgazdálkodás és a fenntartható gyepgazdálkodás elterjesztéséért tett erőfeszítések, továbbá a természetes gyepek továbbra is intenzíven zajló feltörése elleni fellépés.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői tevékenységében kiemelt szerepet kap az európai uniós pályázati források minél teljesebb körű kiaknázása. Ahol a védelmi célok különösen indokolják, az Igazgatóság igyekszik vagyonekezelésbe venni a legértékesebb területeket. Amennyiben a természetvédelmi kezelés csak aktív élőhelykezeléssel biztosítható, ott lehetőség szerint régi magyar háziállatfajtákat – főként magyar szürke marhát és bivalyokat – alkalmaz erre. Ahol a kezelés saját állatállománnyal nem oldható meg gazdaságosan és a természetvédelmi célok elérése más módon is biztosítható, az igazgatóság vagyonekezelésében lévő területek kezelésére földhaszonbérlet útján egyéni gazdálkodók vagy gazdasági szervezetek közreműködését veszi igénybe.

2. Személyi állomány

2023. évben az igazgatóság tevékenységi köreit az alábbi személyi állománnyal valósította meg.

Szakképzettség	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	13	95	108
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	10	17	1	28
Mindösszesen	10	30	96	136*

*Ebből EU-s projekt keretében foglalkoztatott: 7 fő

Munkatársaink alap-, közép- vagy felsőfokon beszélnek angol, német, olasz, orosz, szerb, francia, spanyol nyelven. Személyzeti állományunk nyelvismereti megoszlása:

Személyi állomány	fő/nyelvvizsgák száma
Kormánytisztviselő	50/73
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	3/7
EU-s projekt keretében foglalkoztatott szerződéses munkavállaló	5/5
Mindösszesen	58 fő/85 nyelvvizsga

A személyi állomány létszáma 2023. december 31. napján 129 fő volt. 2023. évben összesen 20 fővel csökkent a foglalkoztatottak létszáma. Ebből 13 főnek közös megegyezéssel, 6 főnek munkáltatói felmondással, 1 főnek határozott idő lejártával szűnt meg a jogviszonya. A fenti megszűnések oka javarészt egy - a Kormány döntésén alapuló - 15 fős létszámcsökkentés volt, amit 2023. augusztus 15-ig kellett végrehajtania az igazgatóságnak. Ennek következtében az igazgatóság engedélyezett álláshelyeinek száma 2023. augusztus 16-tól 131 főre csökkent.

Az igazgatóság 5 fő kormánytisztviselővel és 2 fő munkavállalóval létesített jogviszonyt az elmúlt évben. 2023 folyamán 8 fő kormánytisztviselő volt fizetés nélküli szabadságon gyermek nevelése, ápolása céljából, melyből 1 fő 2023. év folyamán ismét munkába állt, 1 fő jogviszonya megszűnt.

Az alkalmazottak javadalmazása a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénynek, a Munka törvénykönyvének és a Közszolgálati Szabályzatnak megfelelően történt. Az elmúlt évben 4 fő részesült szolgálati elismerésben. A cafetéria-juttatások a törvényi előírások, felettes szervi irányítás és belső szabályzat szerint valósultak meg.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000-területek természetvédelmi kezelése kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők	71
1.2. Szerződéses munkavállalók	10
1.3. MTv munkavállalók	22
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	19
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	5
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	118
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	530
3.4. Egyéb	33

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület

A KNPI működési területe 1 005 858 ha.

Működési terület (ha)	1 005 858 ha		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett ¹	
	Védett természeti terület				Száma (db)	Kiterjedése (ha)
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti park	1	50 523,00	12 778		2 bővítés	9362,05
Tájvédelmi körzet	3	26 833,00	1 174		1 bővítés	424,7
Természetvédelmi terület	21	5275,23	228		1 + 2 bővítés	1462,6
Természetvédelmi terület védőövezet						
Természeti emlék	3	3,86				
Összesen	28	82635,09			7	11249,35

Az országosan védett természeti területek száma, kiterjedése az előző évhez képest az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi területtel növekedett, aminek létesítését a 24/2023 (VI.5.) AM rendelet hirdette ki.

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal kihirdetett védett természeti területek

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
KNP, Felső-kiskunsági-pusztá	109/NP/74	11 851,24	1281,7449
KNP, Peszér-Adacsi-rétek	109/NP/74	5 797,70	
KNP, Fülöpházi-buckavidék	109/NP/74	2 104,60	
KNP, Kolon-tó	109/NP/74	3 057,93	28,9184
KNP, Bócsa-Bugac	109/NP/74	11 670,41	7143,2797
KNP, Orgoványi-rétek	109/NP/74	3 972,91	2214,1343
KNP, Felső-kiskunsági-tavak	109/NP/74	4 968,74	2109,5757
KNP, Mikla-pusztá	109/NP/74	6 124,13	
KNP, Szikra és az Alpári-rét	109/NP/74	975,32	
Mártélyi tájvédelmi körzet	94/TK/71	2 276,12	
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	122/TK/76	22 332,74	1174,2207
Körös-éri tájvédelmi körzet	330/TK/12	2 224,07	
Kiskörösi-turjános tt.	221/TT/90	641,24	
Péteri-tavi Madárrezervátum tt.	124/TT/76	779,79	192,4236
Csolyospálosi földtani feltárás tt.	168/TT/78	1,16	1,1628
Kéleshalmi-homokbuckák tt.	121/TT/75	176,26	
Kunfehértói Holdrutás-erdő tt.	120/TT/75	116,36	
Császártöltési Vörös-mocsár tt.	219/TT/90	930,32	
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	251/TT/92	33,67	
Bácsalmási Gyapjasgyűszűvirág termőhely tt.	252/TT/92	3,89	
Csongrádi Kónya-szék tt.	291/TT/98	454,00	
Érsekalmi Hét-völgy tt.	288/TT/98	27,02	
Kunpeszéri Szalag-erdő tt.	289/TT/98	119,25	
Hajósi-homokpuszta tt.	290/TT/98	186,09	
Jászszentlászlói Kalmár-erdő tt.	300/TT/05	8,88	
Pusztaszeri Hétvezér emlékmű tt.	213/TT/90	4,34	
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	214/TT/90	41,65	
Hajósi-kaszáló és -löszpartok tt.	229/TT/90	123,53	
Pirtói-homokbuckás tt.	326/TT/12	591,31	34,2641
Szelidi-tó tt.	123/TT/76	652,54	
Bajai földikútya-rezervátum tt.	422/TT/17	114,252	
Bajai földikútya-rezervátum védőövezet	422/TT/17	10,1885	
Madarasi Marhajárás tt.	425/TT/18	43,76	
Madarasi Marhajárás védőövezet		2,1744	
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	380/TE/15	2,0438	
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	384/TE/15	1,2389	
Óthalom földtani alapszelvény természeti emlék	389/TE/15	0,5755	
Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák tt.	441/TT/23	225,93	

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek

Terület	kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Bácsalmási gyapjas gyűszűvirág termőhelye természetvédelmi terület (bővítés)	27,7	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes puszták bővítése	3031	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges

KNP Peszéradacsi rétek bővítése	1100	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Töserdő és Alpári rét bővítése	2938	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes tavak bővítés	2010	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Miklapusztá bővítés	1100,5	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	424,7	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Tázlári homokbuckák természetvédelmi terület	1057,1	a területi egyeztetés megkezdéséhez kezelési tervdokumentáció készítése, annak szakmai egyeztetése szükséges
Összesen	11689	

3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek

Ex lege védett természeti területek*	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
lápok	25	4 596 ha	101	18 270 ha
szikes tavak	27	1 794 ha	193	12 945 ha
kunhalom	153	-	-	-
földvár	8	-	-	-
forrás	2	1,0994 ha	-	-
víznyelő	-	-	-	-

*Legutoljára 2014-ben frissített adatbázisból számított adatok, nem tartalmazzák az egyedi jogszabállyal (is) kihirdetett védett természeti területekre eső lápokot és szikes tavakat (a darabszám az egymástól külön álló poligonok számát jelenti).

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	118	9965	126	22866
Szikes tavak	98	5334	220	14739
kunhalom	21	-	132	-
földvár	5	-	3	-
forrás	-	-	2	1,0994
víznyelő	-	-	-	-

Kunhalmok és földvárak:

A Duna-Tisza közén napjainkban is, folyamatosan zajlik a halmok és földvárak felülvizsgálata, nyilvántartásba vétele. 2023-ban a korábbi nyilvántartásban szereplő kunhalom vagy földvár törlésére és új felvételezésére nem került sor. Települések teljes közigazgatási területét lefedő, szisztematikus kunhalom és földvár felülvizsgálatra szintén nem került sor, ellenőrzési célú terepi bejárások során és ex lege jogi jelleg bejegyzés előkészítése érdekében történt kunhalom szemle (Kő-halom I.-II., Öt-halom, Szék-halom Szeged térségében).

3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok)

Az igazgatóság működési területén a Tvt. definíciójának megfelelő barlang vagy víznyelő nem található.

3.1.5. Natura 2000-területek

Az igazgatóság természetvédelmi kezelésében álló (HUKN... kódnevű) Natura 2000-területek kiterjedése:

csak különleges madárvédelmi terület (kmt.)	58 833 ha
csak különleges természetmegőrzési terület (ktt.)	50 205 ha
kmt. és ktt. is egyben	71 307 ha
Összes Natura 2000	180 345 ha

Az igazgatóság működési területén található Natura 2000-területek kiterjedése (függetlenül attól, ki a természetvédelmi kezelő): 168 742 ha.

Natura 2000-területek	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	7	
Tanösvények száma	18	
Látogatóközpontok száma*	3	
Projektel (KEHOP, LIFE+) érintett területek száma	19	168 742

*Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsa-ház, Szalakóta látogatóközpont

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük („A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” - KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” - LIFE17 IPE/HU/000018; „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” - KEHOP-4.2.0-15-2016-00009, „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével (Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannon Region)” - LIFE15 NAT/HU/000902), így az összesített Natura 2000 terület értéke szerepel működési területen belül.

Natura 2000 terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
HUKN10001, Felső-Kiskunsági puszták és turjánvidék	7	1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	8
HUKN10002, Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék		1		6
HUKN10004, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete		1		2
HUKN10007, Alsó-Tisza-völgy		3	4,5 ha LIFE13/NAT/HU/000081	7
HUKN10008, Balástya-Szatymaz környéki homokvidék				2
HUKN20001, Felső-Kiskunsági szikes puszta	4	1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	6
HUKN2002, Peszéri-erdő			22 ha LIFE16 NAT/HU/000599	5
HUKN20003, Felső-Kiskunsági turjánvidék	3	1	26,5 ha LIFE18 NAT/HU/000799	5

HUKN20008, Déli-Homokhátság		2		2
HUKN20009, Felső-Kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztá		1		6
HUKN20011, Fülöpházi homokbuckák		3		3
HUKN20015, Ágasegyháza-orgoványi rétek				3
HUKN20019, Baksi-pusztá				4
HUKN20022, Kiskörösi turjános				2
HUKN20024, Bócsa-Bugaci homokpusztá		2	10 ha PANNONSTEPPE / HUSRB/1602/12/0065	4
HUKN20027, Péteri-tó		1		4
HUKN20028, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet		1		3
HUKN20031, Alsó-Tisza hullámtér				5
HUKN20032, Dél-Őrjeg		1		3
HUKN20033, Érsekhalmanemesnádudvari löszvölgyek		1		2
HUKN20035, Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák		1		2
HUKN30001, Csongrád-bokrosi Sós-tó				2
HUKN30002, Gátéri Fehér-tó				2
HUKN30003, Izsáki Kolon-tó		3		4

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

A 3.1.5. fejezetben felsorolt Natura 2000-területeken túlmenően az igazgatóság működési területén található, természetvédelmi szempontból nemzetközi jelentőségű területek kiterjedése:

Nemzetközi jelentőségű vizes (Ramsari) terület	31 827 ha
MAB bioszféra-rezervátum*	33653 ha
Biogenetikai rezervátum (Kolon-tó)	2 962 ha

*Magterület és puffterület

MAB Bioszféra rezervátumok

A Kiskunsági bioszféra-rezervátum 2023-ban 18 település külterületét (Kiskunlacháza, Apaj, Kunszentmiklós, Kunadacs, Szabadszállás, Kerekegyháza, Fülöpháza, Fülöpszállás, Ágasegyháza, Izsák, Soltszentimre, Csengőd, Páhi, Orgovány, Kaskantyú, Bócsa, Bugacpusztaháza, Bugac) foglalja magában.

MAB Bioszféra-rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése*	8	
Tanösvények száma	8	
Látogatóközpontok száma**	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (11 projekt)	1	33653

** Naprózsa-ház

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így az összesített MAB-Bioszféra + átmeneti zóna terület értéke szerepel működési területen belül.

Ramsari területek

A Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari területen tovább folytatódott a nagyléptékű hidrológiai átalakítást, az V. csatorna medrének áthelyezését előkészítő földvásárlás. Egyes ingatlanok esetében kisajátítási eljárás előkészítése indult meg.

Nemzetközi jelentőségű vizes terület	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	6	
Látogatóközpontok száma	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma	10	31827

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így az összesített Ramsari terület értéke szerepel működési területen belül.

Biogenetikai rezervátum

A Kolon-tó biogenetikai rezervátumban a közelmúlt jelentős vizes élőhelyrekonstrukcióját (nagy kiterjedésű nyíltvizes élőhelyek kialakítása) követően 2023-ban is jövőbeli természetvédelmi fejlesztések előkészítése zajlott: új bemutatóhely, az ún. Kolon-tavi Fürkésző engedélyezési eljárása, az állattartó telep korszerűsítéséhez szükséges közbeszerzések lefolytatása.

Biogenetikai rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	3	
Látogatóközpontok száma	0	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (4 projekt)	1	2 962

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így a teljes Biogenetikai Rezervátum terület szerepel a táblázatban.

Az igazgatóság működési területe Európa-diplomás területtel, UNESCO-világörökségi területtel, illetve UNESCO-geoparkkal nem érintett.

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari terület		1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	5 VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 LIFE15 NAT/AT/000834 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Csongrád-bokrosi Sóstó Ramsari terület				0
Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari terület		1		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE12 NAT/HU/001188 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Kolon-tó Ramsari terület		3		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Mártély Ramsari terület				4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Pusztaszer Ramsari terület		2		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 LIFE17 IPE/HU/000018 KEHOP-4.1.0-15-2021-00105
Kolon-tó biogenetikai rezervátum		3		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Kiskunsági bioszféra-rezervátum		11	10 ha PANNONSTAPPES / HUSRB/1602/12/0065 100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	10 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 LIFE15 NAT/AT/000834 LIFE18 NAT/HU/000799 PANNONSTAPPES / HUSRB/1602/12/0065 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 LIFE15/HU/000902

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)

Az Igazgatóság működési területén két földtani képződmény (Csólyospálosi földtani feltárás, Császártöltési magaspart) országosan védett természeti terület részeként, további három természeti emlékként (Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék, Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék, Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék) áll természetvédelmi oltalom alatt.

3.2. *Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek*
Az Igazgatóság működési területén védett mesterséges üreg nem található.

3.3. *Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Ökológiai Hálózat)*

Erdőrezervátum-területek

Erdőrezervátum megnevezése	Kihirdető jogszabály	Magterület kiterjedése (ha)	Pufferterület kiterjedése
Nagybugaci ősborkás Erdőrezervátum	10/2005. (V. 13.) KvVM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő védett természeti terület erdőrezervátummá nyilvánításáról	75.8	173.6
Sasér Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	19.6	18.2
Közös-erdő Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	29	0
Összesen		124,4	191,8

Országos Ökológiai Hálózat

1. táblázat (KNPI javaslatai)

Típus	Kiterjedés
Magterület	177 995,9 ha
Ökológiai folyosó	80 013,9 ha
Puffer	23 523,8 ha
Összesen	281 533,6 ha

2. táblázat (Országos Területrendezési Terv /MaTrT/ szerinti adatok)

Típus	Kiterjedés
Magterület	176 376,74 ha
Ökológiai folyosó	67 786,13 ha
Puffer	34 993,81 ha
Összesen	279 156,68 ha

Az 1. táblázat az Igazgatóság javaslatait tartalmazza, míg a 2. táblázat a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MaTRT) térképi mellékletében részletezett adatokat. Az 1. táblázat módosulhat évről évre az önkormányzatokkal és a tervezőkkel folytatott természetvédelmi kezelői egyeztetések során. Az MaTRT-hez képest a helyi településrendezési eszközök szintjén eltérő lehatárolás szerepeltetésére az MaTrT 22-23. § alapján van lehetőség, az aktuális módosítások és korrekciók az önkormányzatokkal és a tervezőkkel folytatott

természetvédelmi kezelői egyeztetések eredményeként, az Agrárminisztérium jóváhagyásával kerülnek elfogadásra. 2023-ban Kiskörös, Kiskunmajsa, Kalocsa, Mórahalom, Algyő, Zsana, Kiskunhalas és Baja településeket érintően került sor az Országos Ökológiai Hálózat módosítására, továbbá kisebb térmértékű korrekciók átvezetése történt Lajosmizse, Izsák, Kecel és Öttömös települések közigazgatási területén.

3.4. Magas természeti értékű területek (MTÉT)

Az MTÉT területek a Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjainak végrehajtására kijelölt és lehatárolt, kimagasló természeti értékű területek. E célprogramok a természetkímélő gazdálkodási módszerek alkalmazását támogatják a biológiai sokféleség, valamint a tájképi és a tájba illeszkedő kulturális (építészeti, történeti) értékek megőrzése érdekében.

A Magas Természeti Értékű Területeken a 2016-2020-as, meghosszabbított programozási időszakban elérhető előírások tartalmukban hasonlatosak a korábbi időszak célprogramjaihoz. A kötelezően választandó előírások részben átfednek a horizontális előírások előírásaival, ugyanakkor – tekintettel a speciális természetvédelmi célokra – azokon túlmenően további előírásokat tartalmaznak.

Az Igazgatóság működési területén belül található MTÉT területek

Dunavölgyi-sík MTÉT	110644,12 ha
Homokhátsági MTÉT	121444,16 ha
Tiszavölgyi-sík MTÉT	43260,43 ha
Összesen	275348,71 ha

A Dunavölgyi-sík MTÉT Bács-Kiskun vármegye északi és Pest vármegye déli részén helyezkedik el, a régió nagy kiterjedésű szikes pusztáira és a Homokhátság nyugati peremén húzódó, lápi élőhelyekben gazdag vizes élőhelyfolyosóra, az ún. Turjánvidékre kiterjedően. A Homokhátsági MTÉT a Duna-Tisza köze legnagyobb természetföldrajzi tájegységének természetközeli állapotú homoki élőhelyegyüttesének állapotát hivatott oltalmazni, a száraz homoki gyepektől a helyi mélyületekben még megmaradt vizes élőhelyekig, üde rétekig. A Tiszavölgyi-sík MTÉT a Tisza jobb partján elterülő egykori, mentett ártéri, főként szikes területeket, továbbá hullámtéri élőhegy-együtteseket érint.

A Magyar Államkincstár (MÁK), a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Agrárminisztérium (AM) között érvényben lévő, meghosszabbított „A 2014–2020-as - meghosszabbított - programozási időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedésének, valamint a Natura 2000 gyepterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések intézkedésének végrehajtásában, továbbá a Kölcsönös Megfeleltetés valamint a Feltételelesség rendszerének alkalmazásából származó hazai kötelezettségek érvényesítéséhez kapcsolódó, az Igazgatóságok részére átruházott feladatokról szóló” Együttműködési Megállapodás (DSZ/14-2023.), valamint a Magyar Államkincstár a nemzeti park igazgatóságok és az Agrárminisztérium között érvényben lévő, a "VP Agrár-környezetgazdálkodási kifizetéshez kapcsolódó minőségértékelési (QA) ellenőrzésekben való közreműködésekről szóló” Együttműködési Megállapodás (DSZ/28-2023) értelmében a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat szakértői feladatokat látott el 2023-ban is, és részt vett a MÁK koordinálásában zajló területi ellenőrzésekben.

A szakértői közreműködések díja ellenőrzésenként általános jegyzőkönyv esetében bruttó 60e Ft/ellenőrzés, eseti jegyzőkönyv esetében bruttó 25e Ft/ellenőrzés volt.

2023-ban 130 általános és 127 eseti ellenőrzésben vett részt a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat szakértőként, a jogszabályban foglalt gazdálkodói kötelezettségek (JFGK 2,3), a Natura 2000 gyepterületek után járó kompenzációs kifizetések, valamint az agrár-környezetgazdálkodási program természetvédelmi szakterületet is érintő (MTÉT) kifizetései ellenőrzésében. A MÁK által kezdeményezett helyszíni ellenőrzések szakértői közreműködések elszámolása során a KNPI összesen 10 975 000 forint értékben nyújtott be kifizetési kérelmet a MÁK felé.

4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervekkel végeztetett)

4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

Kutatói projekt tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1. Jánoshalmi-Kunféhértói erdők Natura 2000 terület céldokumentum	Frank Tamás	HUKN20018 Jánoshalmi-Kunféhértói erdők (céldokumentum készítés)	VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés	2 000	A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság koordinálásában kidolgozásra került a Jánoshalmi-Kunféhértói erdők Natura 2000 kiemelt természetvédelmi terület (továbbiakban: Natura 2000 terület) természetvédelmi célkitűzéseit tartalmazó céldokumentum. A jelölő értékekre vonatkozó Területi szintű (átfogó) célkitűzések öt jelentősebb problémakört érintenek: 1. A Natura 2000 területen folyó erdőgazdálkodás jelenlegi, a jelölő élőhelyek megőrzése szempontjából kedvezőtlen erdőművelési gyakorlatának megváltoztatása. 2. A terjedésükben nem gátolt inváziós fajok (mirigyes bálványfa, nyugati ostorfa, fehér akác) visszaszorítása. 3. A klímaváltozás miatti kedvezőtlen környezeti változások hatásával szemben a jelölő élőhelyek rugalmas alkalmazkodásának javítása. 4. A talajvízszint csökkenése, és általában az élőhelyek vízellátottságának romlása miatti szárazodás mérséklése. 5. A jelentős méretű nagyvad állomány élőhelyet degradáló hatásának csökkentése. A jelölő növényfajok helyzete nem kielégítő, romló, elsődlegesen élőhelyeik felszakadozottsága, állományaik közötti összeköttetés romlása miatt, a Natura 2000 terület területegységein belül. A jelölő állatfajok közül a skarlátbogár (<i>Cicujus cinnaberinus</i>) jellemzően stabil állományú, a számára alkalmasnak vélt élőhelyeken rendszerint kimutatható, míg a magyar fűrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) állománya bizonytalan helyzetű, jelenléte igazolt, ám állományadat becsülésre nem rendelkezőnk adatokkal. A nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) előfordulása bizonyított, és kevés adata ellenére, speciális élőhely-igényére alapozott ökológiai szerepe miatt területi prioritásként értékeltük.
2. Izsáki Kolon-tó (céldokumentum készítés, megalapozó vizsgálatok élőhely-térképek készítése, florisztikai, cönológiai vizsgálatok),	Futóhomok TE, Kovács Orsolya, Molnár Ábel, Szabadfalvi András	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó (céldokumentum készítés, megalapozó vizsgálat)	VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés	4 500	Szerződés szerint elkészült a Natura 2000 terület céldokumentuma. Megalapozó vizsgálatként az alábbi részfeladatok készültek el: A HUKN30003 Natura2000 terület élőhelytérképe, 3 756 ha területen, 2 159 folt került lehatárolásával. A Natura2000 SDF-állományának felülvizsgálata és annak céldokumentuma, mely 9 élőhelyet és 61 fajt érint. A területet érintő élőhely-átalakulási folyamatok detektálásához 60 négyzetben az 1981-es állapotok feldolgozása és újrafelvételezése. Az 1981 archív flóralista feldolgozása és frissítése, mely során 481 növényfaj észlelésére került sor. A Közös-erdő környezetében végzett 2000-es botanikai felmérés ismétlése, mely során 203 ha-on 900 db 20x20m ² ETRS négyzetben 17 növényfaj 2 561 botanikai adata került rögzítésre. Továbbá elkészült az 1970-es élőhelyi állapotokat tükröző retrospektív élőhelytérkép 3 184 ha-on 949 élőhelyfoltban.

3.	A Kolon-tó vízgyűjtő területének vízgyűjtő területének meghatározása	Agrártudományi Kutatóközpont, Molnár Sándor, Dencső Márton, Radimszky László, Bakaesi Zsófia	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó (megalapozó vizsgálat)	VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés	1 071	<p>A Kolon-tó lápi élőhely-fejlesztési folyamatainak jellemzése vízállásos meder aljazat tőzegeloszlása alapján a Natura 2000 jelölő élőhelyek státuszának elemzéséhez. Fűrészhelyek kijelölése Dr. Molnár Béla: A Kolon-tó földtani és vízföldtani viszonyai kutatási jelentése alapján (ill. az ebből készült publikációra hivatkozva), a Kolon-tó vízállásos aljazatról mintavétel kivételével, kb. 8 folyóméter fúrással; minták szervesanyag-tartalmának meghatározása; Jelentés: a Kolon-tó aljazatból gyűjtött minták szerves anyag (tőzeg) mennyisége és eloszlása.</p> <p>A korábbi felvételekhez képest az elmúlt közel 50 év során lényeges változás a réti jellegű élőhelyek nádas, mocsári élőhelyé történő átalakulása.</p> <p>A laboratóriumi elemzések alapján, a korábbi felvételezés adataival összehasonlítva az tapasztalható, hogy a négy feltárt pontban az egymáshoz viszonyított szervesanyag mennyiség illetve a fúráásokban a szervesanyag-profil lefutása hasonló. A tómederben a felső egy méteres szakaszon jelentős szervesanyag-tartalmú tőzeges üledék halmozódik fel.</p>
4.	Felső-kiskunsági alluviális síkság talajvízszint változásainak elemzése a talajvíz, talaj és domborzati sajátosságok elemzésével	Agrártudományi Kutatóközpont, Bakaesi Zsófia, Szatmári Gábor, Molnár Sándor, Árvai Mátyas, Mészáros János, Balog Kitti	HUKN20001 Felső-kiskunsági szikes puszta (megalapozó vizsgálat)	VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés	3 619	<p>A vizsgálatok célja a Felső-kiskunsági alluviális síkság talajvízszint változásainak elemzése, melynek során a megfigyelési adatsor az 1979-80-as talajfelvételezés, az 1987-es MÁFI-féle sekélyföldtani térképezés és az 1990-es években végzett több, részleges talajfelvételezés adatsora egy új, elsősorban a talajvízszintben (illetve egyes talajtulajdonságokban) bekövetkezett esetleges változásokra fókuszáló felvételezéssel bővül.</p> <p>A felmérés célja a Felső-kiskunsági alluviális síkság korábbi talaj- és talajvíz felvételezéseihez viszonyított esetleges talajvízszint változásainak feltérképezése, elemzése.</p> <p>A 2022-ben mélyített fúráásokban mért nyugalmi talajvízszint adatok alapján a terület minden feltárt pontján (30 pontban) csökkent a talajvíz relatív szintje az 1979-ben mért adatokhoz képest. A digitális térképezési eszközökkel szerkesztett térképek alapján a terület ÉNy-i részén, kis területen, kiemelt térszínen a 2 m-t is elérte a talajvízszint süllyedése. Azonban a terület nagykiterjedésű, mélyebb fekvésű központi részén a csökkenés jellemzően 50-75 cm, az csatornákkal legsűrűbben átszőtt északi részen pedig mindössze 0-50 cm közötti eltérés volt regisztrálható. A talajvízből történő aktív sófelhalmozódási szint becslést mélysége és a 2022-ben mért talajvízszintek összevetése alapján, a központi terület É-i és D-i részén önmagában a vízszint tapasztalt mértékű csökkenése még nem akadályozza a sófelhalmozódásnak, a vizsgált terület Ny-i és K-i peremén, két közel É-D-i irányú párhuzamosan az észlelt talajvízszint a becslést kritikus mélység alatti, itt hosszútávon negatív sémére számíthatunk. A talaj könnyen oldható sótartalmának mobilizációjára utal, hogy az 1979- és felvételezési helyeken feltárt talajszelvényekhez viszonyított 2023-as felvételezések szerint a sóprofilok átalakulásban vannak, a felszíni és felszínközeli sófelhalmozódás gyengül, a feltalaj kilógózik, a réti talajképződési folyamatok erősödnek.</p>
5.	Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok	Pandorina Bt, Borics Gábor	HUKN20028 Tisza Alpar-Bokrosi áriéri öblözete	VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés	1 498	<p>A szerződés keretén belül négy, a Kiskunsági Nemzeti Park működési területén található tiszai holtmeder (Tiszaalpári Holt-Tisza, lakiteleki Szikrai Holt-Tisza, Mártélyi-holtág, Körtyélyesi-holtág) mikroflórájának történeti áttekintésére, illetve vizsgálatára nyílt lehetőség. A munka során megtörtént a korábbi kémiai adatok összegyűjtése és értékelése a hazai monitorozó</p>

<p>elemzése VKI szerinti biológiai vízminősítési értékeléssel</p>		<p>(megalapozó vizsgálat); HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér (megalapozó vizsgálat)</p>			<p>hálózat adatainak elemzésével. A vízkémiai paraméterek elemzése igazolta, hogy a négy holtmeder bőséges tápanyagfőnláttal rendelkezik. A fitoplankton biomassza mérőszámaként használt klorofill-a koncentráció a Szikrai, Mártélyi és Alpári Holt-Tisza esetén eutrof, míg a Körtvélyesi Holtág esetén hipertrof állapotra utal. E tekintetben a négy holtmeder nem tér el a hazai holtmedrek trofikus állapotától. Annak ellenére azonban, hogy a holtmedrek eu- ill. hipertrofik, fajgazdag és diverz mikroszkopikus közösségekkel bírnak. Míg a korábbi években végzett monitorozás során 140 kovaalga taxont figyeltek meg a négy holtmederben, a 2023-évi vizsgálatok 199 faj jelenlétét igazolták, melyek közül 112 faj új a területre nézve. A jelenleg ismert flóra, így 252 fajt tartalmaz. A holtmedrekből 26 olyan taxon került elő, mely a német vörös lista ritkaságkategóriái alapján ritka, vagy nagyon ritka taxonnak számít.</p> <p>A négy víztér ökológiai állapotértékelésére a fitoplankton és a benikus kovaalgák alapján nyílt lehetőség. A bevonatlakó kovaalgák alapján végzett értékelés szerint a Körtvélyesi Holt-Tisza mérsékelt, a Tiszalpári és Mártélyi Holt-Tisza jó, Míg a Szikrai Holt-Tisza kiváló ökológiai állapotú. A fitoplankton alapján végzett állapotértékelés hasonló eredményt mutatott. Összességében elmondható, hogy a vizsgált Tisza holtmedrek zooplankton közösségi összetételében lényeges különbség nincs. A zooplankton állomány az évszakos dinamikának megfelelő. Idegenhonos faj nem került elő. A diverzitáselemzések alapján pillanatnyi diverzitáskülönbségek tapasztalhatók az egyes holtmedrek között, de általános trend nem látszik.</p> <p>A vizsgált négy holtmeder mindegyike ún. turbid állapotúnak tekinthető. Ezt az állapotot a horgászati, ill. az azzal együtt járó nagyobb halmennyiség folyamatosan fölntartja, gátolva a tavi feltöltődés folyamatait. Amennyiben drasztikus vízszinteszkkenés nem történik, és a tóhasználat módjában sem lesz változás, a feltöltődési folyamatok fölgyorsulásával az elkövetkező években nem kell számolni.</p>
<p>6. Jelölő kétélű-hüllő felmérés Kiskőrösi turjános Natura 2000 céldokumentum készítéséhez</p>	<p>Horizont Természetvédelmi és Tudományos Egyesület, Málnás Kristóf</p>	<p>HUKN20022 Kiskőrösi turjános (megalapozó vizsgálat)</p>	<p>VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés</p>	<p>700</p>	<p>2023 tavaszán herpetológiai felmérés történt a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található Kiskőrösi turjános (HUKN20022) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen, amely célja a területen található dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina orientalis</i>) és mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) állománybecslése volt. A felmérés eredményeként összegezhető, hogy a dunai tarajosgöte még jelen van a területen, de az állomány jelentős mértékben lecsökkent a korábbi felmérés során megfigyeltekhez képest. A vöröshasú unka is jelentős állománycsökkenést mutatott, összességében a faj még jelen van a területen, de nagyon optimista becslés szerint is legfeljebb százas nagyságrendű állomány élszórva a kisebb mocsármaradványokban. Mind a két faj esetében az állománycsökkenés okaként mindenképp az élő- és szaporodóhelyek eltűnését említhetjük. A mocsári teknős állomány mintegy 100-150 egyedre becsülhető.</p>
<p>7. Jelölő kétélű-hüllő felmérés Ökördi-</p>	<p>Bombay Bálint</p>	<p>HUKN20021 Ökördi-erdőcickek-</p>	<p>VTKF 18-1/2022</p>	<p>700</p>	<p>A kijelölt mintaterületek a 2023. évben nagyrészt optimális kétélű élőhelyeknek tekinthetők a célfajok szempontjából. A kevésbé aszályos tavasz idén kedvezett a kétélűek szaporodásának.</p>

	<p>erdőtelek-Keceli lápok Natura 2000 céldokumentum készítéshez</p>		<p>Keceli lápok (megalapozó vizsgálat)</p>	<p>megbízási szerződés</p>	<p>Az unka és a tarajosgöte állománya feltételezhetően csökkenő trendet mutat. A felszíni vizek mennyiségétől és tartósságától függően szélsőséges, nagyságrendi mértékben is fluktuálhat a populáció nagysága. A tavaszi és nyári aszályos időszakok miatti felszíni vízborítások észlelhető csökkenése állományaitkat biztosan visszaveti. Az állandó víztestek (például esatornák) a ragadozók (elsősorban halak) jelenléte miatt nem optimális szaporodóhelyek számukra. A vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) állománya 5 000-10 000 pld. körül becsült. A dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>) esetében nem sikerült kimutatni a jelenlétet. Sem kifejtett állatokat, sem petéket vagy lárvákat nem láttak, és nem is fogtak. A mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) állományát 1000 pld. körül becsült. Megtörtént a Mártélyi és a Körtvélyesi Holt-Tisza környéki Mollusca fauna archív adatainak szisztematikus összegyűjtése. Összegezve a gyűjteményi és irodalmi adatok 69 faj 541 rekordot eredményeztek, ezek közül kb. 120 gyűjtési tétel néhány kilométerrel a Mártélyi TK határán kívül esik. 2023-ban az élőhelyek jelenlegi ökológiai állapotát jellemző, minden élőhelyre kiterjedő kvantitatív malakológiai felmérést zajlott. Ennek során 64 vizsgálati ponton mintegy 270 liternyi talajmintát került begyűjtésre. A minták szárítása, rostálása után a mikroszkópos válogatás következett, aminek végeredménye 8304 db csiga és kagyló. Az identifikáció 54 fajt és 501 gyűjtési rekordot eredményezett. Megtörtént a felmérés eredményeinek értékelése és összevetése a korábbi gyűjteményi és irodalmi adatokkal. Gyűjtések történtek a területet határoló Tisza medrében, a holtágakban, az ártéri erdőben, a kubikokban, mocsaras területeken és a gyepekben. A fenti területek jelenlegi állapotának értékelése élőhelyi és faji bontásban megtörtént Az összegzés eredményeként megállapítható Mártélyi TK malakofaunája a Tisza középső és alsó szakaszaira jellemző képet mutat. Az alsó folyószakaszok árterei, jellegükben fakadóan nem jelentenek kedvező életteret szárazföldi csigák számára, ez megnyilvánul alacsony diverzitásukban. A vizsgálati időszakot megelőző forró évek további negatív befolyásoló tényezők az ott élő élő csigák állományára, ami halással volt a faj- és egyedszámukra. Az előkerült fajok jelentős része országosan elterjedt és gyakori. Két Natura 2000-es jelölő faj fordul elő ezek: tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>) a Tisza medrében és az apró filléresiga (<i>Anisus vorticulus</i>) az egyik kubik területén. Ritka és értékes fajok a <i>Valvata macrostoma</i> és a relikvium jellegű <i>Valtonia emmientis</i>.</p>
<p>8.</p>	<p>Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése széles spektrumú, indikációs jelentőségű gerinctelen közösségi elemekkel - Mollusca</p>	<p>Varga András</p>	<p>HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér (megalapozó vizsgálat)</p>	<p>VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés</p>	<p>800</p>
<p>9.</p>	<p>Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése széles spektrumú, indikációs</p>	<p>Danyik Tibor</p>	<p>HUKN20001 Felső-kiskunsági szikes puszták (megalapozó vizsgálat); HUKN20011</p>	<p>VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés</p>	<p>550</p>

	jelentőségű gerinctelen közösségi elemekkel - Macro-lepidoptera		Fülöpházi homokbuckák (megalapozó vizsgálat)		<p>Ehhez képest 2023-ban a korábbi éveknél nedvesebb, átlagosnak mondható csapadékmennyiség volt tapasztalható, időszakosan és egyes területeken nagyobb mennyiségű lehulló esővel, ami a csapadék időbeli eloszlását tekintve nem egyenletes. A növényzet vitalitása is az elmúlt évek legvirágzágdagabb tavaszi aspektusát eredményezte, ami egészen augusztusig kitartott. A 2023-as vizsgálati évben ideálisabb mintavételi körülmények mutatkoztak mind az első, mind pedig a második generáció vizsgálatára. A csapadékosabb évek köszönhetően a potenciális élőhelyek és a tápnövény jelenléte is jobban meghatározható volt.</p> <p>2023-ban Macrolepidoptera faunisztikai kutatásra Apaj és Fülöpháza közigazgatási területéhez tartozó Natura 2000 területen összesen 12 mintavételi alkalommal került sor.</p> <p>A szegélyélőhelyek voltak a leginkább fajgazdagok és egyedszámban is messze nagyobb értékeke mutatkoztak. Sok védett faj itt volt megtalálható, mint a kardoslepké (<i>Phicliides podalirius</i>), fecskefarkú lepké (<i>Papilio machaon</i>) és a térségben ritkának számító kökény csücsköstelepké (<i>Satyrrium spini</i>). Az ürmös szikések specialista fajaiából a jellemzőbb gyakori fajok kerültek elő, mint a <i>Narraga tessulari</i>, <i>Hadula diantli hungarica</i> és a <i>Saragossa porosa kenderiensis</i>. Az elmúlt évek kedvezőtlen csapadékvizsnyoi miatt a legtöbb élőhelytípus esetében erős faj és egyedszámcsökkenés volt megfigyelhető országosan, melyet számos lepkéközösséget monitorozó rendszer is igazolt. Ezért a 2022-2023 év eredményei egy nagyon szélsőséges állapotot mutatnak, ami nem tükrözi valóban az elmúlt évek változását a faunában.</p>
10	Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése széles spektrumú, indikációs jelentőségű gerinctelen közösségi elemekkel - Colcoptera - Carabidae	Csermely Környezetvédelmi Egyesület, Csehó Gábor	HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta; HUKN20001 Felső-kiskunsági szikcs puszta; HUKN20011 Fülöpházi homokbuckák	VVKF 18-1/2022 megbízási szerződés 800	<p>Összegzésként megállapítható, hogy a Kiskunsági Nemzeti Park 50 évvel ezelőtti alapkulatása óta eltelt idő alatt a területek jelentős mértékű szárazodása figyelhető meg. Ennek következtében a nedveségekdedvelő futóbogárfajok száma is nagymértékben lecsökkent. Az elvárt fajok közül nem sikerült kimutatni pl. a korábban jellemző <i>Carabus clathratus aurantiensis</i> és a <i>Cicindela littoralis nemoralis</i> példányait.</p> <p>Az élőhely átalakulásokra jellemző példa a korabeli szikes tómederben megjelent, leginkább homoki gyepekre jellemző <i>Carabus hungaricus</i>. Örvendetes azonban, hogy sikerült kimutatni a <i>Carabus violaceus rakosiensis</i> és a <i>Scarites terricola</i> ritka, védett fajokat, illetve a szintén ritka <i>Carabus hungaricus</i> jellemző élőhelyükön is.</p>
11	Botanikai adatrendszerelés és adatgyűjtés turjánvidéki Natura 2000 területen	Doronicum Kft, Vidéki Róbert	HUKN20003 Felső-kiskunsági turjánvidék (megalapozó vizsgálat, felülvizsgálat)	VVKF 18-1/2022 megbízási szerződés 1 500	<p>2023. vegetációs periódusában sor került a referencia irodalmakban kiválasztott 11 transzekt (60%) felmérések megisméltésére. A felmérések a korábban (2005. – 2007.) alkalmazott módszertan szerint, a transzektiek vonalában, helyszíni bejárással történt. Az eredmények összegzése alapján kijelenthető, hogy a kiválasztott transzektiek vonalában a korábbi felméréseknek megfelelően, a természetes állapotú élőhelytől az erősen degradáltig, valamennyi növényzeti típus, élőhely előfordult. Az élőhelyek állapotján, kiterjedésén az utóbbi években egyre inkább érezhető az éghajlatváltozással szorosan összefüggő csapadékhány hatása. Ez különösen a száraz homoki élőhelybe ékeződött, vagy az alacsonyabb, felszár</p>

12	Bugac és Bugacpusztaháza Natura 2000 területirészen botanikai kutatás	Csermely Környezetvédelmi Egyesület, Nagy János György	HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta (megalapozó vizsgálat);	VVKF 18-1/2022 megbízási szerződés	850	<p>gyepekkel tagolt, üde gyepek esetében figyelhető meg. Az üde gyepek kiterjedése csökkent és helyüket a magasabb térszint borító félszáraz gyep vette át. Erősen visszaszorultak, rosszabb esetben teljesen eltűntek a félszáraz és üde gyepek határvidékén korábban jellemző, ún. átmeneti élőhelyek. A felmérés eredményeként kijelenthető, hogy az élőhely-változás ellenére továbbra is jelen van a hidroszeriesz nyomán a talajvíz magasságát kivéve mozaikos vegetáció, csak a vizes és félszáraz élőhelyek kiterjedése toldódott el az utóbbiak javára. A hatást tovább erősíti a térségben zajló területhasználat.</p> <p>Megállapítható, hogy néhány faj kivételével a csapadékihiány, élőhely-változás, vagy a területhasználat nemkívánatos hatásai ellenére továbbra is jelen vannak hosszútávon is életképes populációkkal a vizsgált területre jellemző védett és Natura 2000 jelölő növényfajok. A környezeti tényezők megváltozása miatt bekövetkező élőhely átalakulás természetes folyamatként is felfogható, nem megállítható, csak lassítható. Jelenleg ez a száraz, félszáraz termőhelyigényű fajoknak kedvez és a nedves, üde élőhelyekhez kötött fajok számára kedvezőtlen. Az értékelés a fajok térségbeli helyzetének több mint két évtizedes helyzetéről ad a rendelkezésre álló adatok alapján képet, és a fajmegőrzés rövid-, közép- és hosszútávú megtervezéséhez nyújt segítséget.</p> <p>A kutatás során megtörtént az elérhető archív adatbázisok (Flóra Kiskunság, Flóraadatbázis, KNP biotika) összesítése, egyéges adatbázisba rendezése jelenlét/hiány adatok alapján, előre kiválasztott, Natura 2000 részterületen 2023. év terepi időszakok során florisztikai enumeráció összeállításra, illetve a jelenleg fellelhető és archív adatok összevetése jelenlét/hiány adatok alapján.</p> <p>A Flóra Kiskunság adatbázisa 1574 taxont-, a Flóra Atlasz adatbázisa 399 taxont-, a KNP Biotika adatbázisa 54 taxont-, a 2023-as vizsgálat során készített adatbázis 385 taxont tartalmaz.</p> <p>Azon taxonok száma, melyek három adatbázisban fordultak elő: 183, a csak két adatbázisban előfordulóké 253, míg a mindössze egyetlen adatbázisban megjelenőké 1297.</p> <p>A 2023-as felmérés során bejárt élőhelyeken 385 taxon került elő. Florisztikai értékek – a sok közismert értékes faj mellett – például a Kerek-tónál megtalált francia lucerna (<i>Medicago monspeliaca</i>), az ettől nyugatra található szikes laposban a kiséfűszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) hatalmas állományja, az itteni itatóban a tófonal (<i>Zanichellia palustris</i>) és hínáros vízboglárka (<i>Batrachium trichophyllum</i>) szőnyege, a vizsgált terület észak-keleti, hajdan szikes-tóként jelölt területének óriási kormos csáté (<i>Schoenus nigricans</i>) állományja.</p>
13	Összefoglaló ökológiai tanulmány Natura 2000 területek izeltábu	Vackor Természetvédelmi és Környezetvédelmi Egyesület, Galló Róbert	HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta (megalapozó vizsgálat); HUKN20011 Fülöpházi	VVKF 18-1/2022 megbízási szerződés	980	<p>Az összefoglaló tanulmány bemutatja a Natura 2000 területek homoki jelölő élőhely típusaihoz kötődő izeltábu csoportokkal kapcsolatos fő kutatási irányvonalakat kiskunsági Natura 2000 területeken, az élőhely-átalakulási folyamatok szerepét izeltábu közösségek, csoportok ökológiai jellemzőinek középtávon kimutatható változásaiban. Ezen túl esettanulmányokat sorol fel, konkrét kutatási vizsgálatot kapcsán, melyek alkalmasak annak szemléltetésére, hogy az élőhely mintázata, valamint abiotikus, így pl. a klimatikus és mikroklimatikus tényezők jelentős szerepet játszanak egyes homoki jelölő élőhelyekhez kötődő izeltábu közösségek, csoportok</p>

14	<p>Natura 2000 jelölő élőhelyek jellemzése</p> <p>Bugacon a Makrogomba flóra alapján</p>	<p>Pál-Fám Ferenc</p>	<p>HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta (megalapozó vizsgálat);</p>	<p>VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés</p>	<p>980</p>	<p>ökológiai jellemzőinek alakulásában, az erdőösszetevő életközösségek diverzitásában. A növekvő erdőfolt méret, az erdei élőhelyek mennyisége (tájkompozíció) és az erdőszegélyek növekvő hosszának (tájkonfiguráció) hatása általában pozitív volt az erdei pókok egyedszámára, de negatív a nyílt élőhelyekhez kötődő ízeltlábúakra és a növényi fajszámra, mely hatások a vizsgált taxonok közt kissé eltérőek voltak. Továbbá az erdőfoltok méretének hatását a tájszerkezet megváltoztatása. A foltméret hatása erősebb volt olyan tájak esetén, ahol kevés élőhely állt rendelkezésre. Ezek alapján a lokális tényezők hatását – ez esetben a folt méretét – jelentősen befolyásolhatja a táj szerkezete.</p> <p>A kutatás keretén belül megtörtént a jelölő és jellemző élőhelyek makrogomba fajainak összesítése irodalmi hivatkozások és adatbázisok alapján, bugaci, bugacpuszti házi külterületek vonatkozásában. A régi és új adatok alapján arra lehet következtetni, hogy az ellett mintegy 30 év alatt a terület mikótáiban számottevő változások következtek be. Mivel az élőhely-komplexum gyepeket, valamint nyílt erdőállományokat is tartalmaz, ezért alapvetően magas a talajlakó szaprotróf fajok száma és aránya (egy átlagos lomberdőhöz viszonyítva). Ezen arány az ellett évek folyamán mintegy 10%-al növekedett, 46%-ról 55%-ra. Ez két dologra enged következtetni. Az egyik, hogy az emberi tevékenység befolyása növekedett a területen. Itt megnövekedett közlekedésre, terprendezésre, zavarásra kell gondolni. A másik, hogy jelentős szárazodás történt a területen az idők folyamán. Ugyanerre enged következtetni a xilofág fajok arányának a csökkenése is (xilofág szaprotrófok és nekrotróf paraziták), 29%-ról 23 %-ra. Ez természetesen a specifikus élőhely-jellemzőknek tudható be, ami a gombák számára más-más környezeti feltételeket biztosít az egyes élőhelyeken.</p> <p>A növekvő aszály következménye lehet az alacsonyabb fajszám, ami az új adatoknál jelentkezett.</p>
15	<p>Á-NÉR élőhelytérkép készítése Bócsa-bugaci homokpuszta részterületre</p>	<p>Molnár Attila</p>	<p>HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta (megalapozó vizsgálat);</p>	<p>VTKF 18-1/2022 megbízási szerződés</p>	<p>2 000</p>	<p>A szerződés szerinti 5000 ha terület terepi bejárása április vége és június eleje közti történt. Egyes fontosabb ökológiai megállapítások:</p> <p>A zárt homokpuszti gyepek sokkal kevésbé az Ősborókás, mint inkább az északi-északkeleti sáv nagy legelőinek jellemző gyepjárásulását. A kiszáradás miatt lehúzódna az egykori vizes élőhelyekre, így módon terjeszkednek, bár egy részük gyomosodik, degradálódik.</p> <p>Buga egyik legszebb szikese manapság a Második Katonai Felvételi alapján Vén-tónak nevezett, 2-3 m-es tereplépcsővel körbevett lapos. Uralkodnak rajta a csatés sásos szikes rétek.</p> <p>A szikfok a meder nyugati harmadát-felét foglalja el, szinte monodomináns sziki mézspánsit (<i>Puccinellia limosa</i>) kopár foltokkal, a május végi felméréskor még több fehér vizű tócsával (vöröshasú unka keltetők). A másik ilyen jellegű terület még nagyobb kiterjedésű, az egykori Nagy-szék maradványa. Kiseb korábbi felmérések sokkal több (lehet) víz volt benne, olyan vízi gerincesekkel is, mint a mocsári teknős.</p> <p>Korábban meglehetősen sok szikes rétet (F2) térképeztek, ezek többsége ma már csak OB üde-mezőfil gyeppé vagy OB(OC), sőt, OB(H5b). Természetszerűségük is többnyire csak 2-3 körüli. Külön figyelmet érdemel a területen belül a legett borókás-nyáras területész, melynek jelenlegi élőhely-átalakulási folyamatait az alábbiak szerint jellemezhetők, összegezve:</p>

16	Á-NÉR élőhelytérkép készítése Kiskőrösi turjános és Dél- Bácska Natura 2000 területekre	Horváth András	HUKN2002 Kiskőrösi turjános (megalapozó vizsgálat); HUKN2004 Dél-Bácska (megalapozó vizsgálat)	VTKF 18- I/2022 megbízási szerződés	2 400	<p>Az égés még a domináns, társuláskötő fajok viszonyában is erős nyomot hagyott. Így például a <i>Festuca vaginata</i> most ritka, úgy látszik, az égést különösen megsínylette (szemben a <i>Stipa borysphenica</i>-val, ami láthatóan nem).</p> <p>Sajnos, a természetvédelmi helyreállítási munka során létrehozott fásítások (többször hazai nyár telepítések) általában tele vannak özönnövényekkel, gyomosak, természetessége még a legidősebb állományoknak is alacsony. Érdekes, hogy a telepítésekben itt-ott fellelhető, kis kiterjedésű M5 és M4 vegetációfajok milyen jó természetességűek. Erdőegések helyén sokféle alakultak ki <i>Secale sylvestre</i>, <i>Bromus tectorum</i> uralt nyílt homoki gyepek, melyek gyomosodása, inváziós fajok általi érintettség (ha van egyáltalán) sosem közelíti meg a nyártelepítvényekét.</p> <p>A kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekre vonatkozó SDF adatlapokon felülműtett jelölő élőhely-típusok (HUKN20004 Dél-Bácska: 1530, 6250; HUKN20022 Kiskőrösi turjános: 6440, 3150, 91E0, 3160, 6410, 91F0, 6260, 6430, 7230) valamint a jelölő növény fajok (HUKN20004 Dél-Bácska: kisleveles aszat - <i>Cirsium brachicephalum</i>; HUKN20022 Kiskőrösi turjános: <i>Cirsium brachicephalum</i>, csengettyűvirág - <i>Adenophora liliifolia</i>) státuszának felülvizsgálatára is sor került.</p>
17	Á-NÉR élőhelytérkép készítése Fülöpszállás- soltszentimre- csengődi lápok Natura 2000 területre	Öko- Hang Kft, Kovács Orsolya	HUKN20013 Fülöpszállás- soltszentimre- csengődi lapok (megalapozó vizsgálat)	VTKF 18- I/2022 megbízási szerződés	1 750	<p>A Térképezett terület 31,38 ha-on összesen 1775 db élőhelyfoltok azonosítása történt. Élőhely típusonként megtörtént az SDF adatok revíziója. Fontosabb ökológiai megállapítások: 6410 kékperjés láprétek: a jelenlegi kiszáradási folyamatok kedvezőtlenül hatnak az élőhelytípus természetességére és kiterjedésére. A területen jellemzően kaszálókön található meg, ami miatt szép struktúrájú zombékoló állományok nem maradhattak fenn. Ugyanígy a korábbi rendszeres túllegetetés is degradálta az élőhelyet. Az elmúlt években, a többéves kaszálási hagyások rendszerével, illetve a körültekintő legeltetési rend kialakításával az állományok szerkezete javult, ami jelenleg kompenzálja a leszáradásból adódó kedvezőtlen viszonyokat.</p> <p>6440 mocsárrétek: az élőhelytípus kezelése legeltetéssel és kaszálással történik. Az ex lege védett területeken több állomány állapota javult a kezelési engedélyekben előírt extenzívebb területhasználat miatt. A széles hagyások rendszere és a másodhasználat tiltása kedvezőleg hatott a területek szerkezetére, természetességére. A csak Natura 2000 területeken továbbra is jellemző a túlhasználat. Sok területre nem vesznek fel agrártámogatást sem. A régiót sújtó leszáradás a csatornáktól távoli helyeket súlyosan érinti, itt erős a sztyeppesedés. Általános probléma, hogy a területek lényegesen kevesebb állatot tudnak eltartani és erre a gazdák nincsenek felkészülve.</p> <p>7230 lápi magaskőrös élőhelytípus kis kiterjedésben található a térképezett területen. Rendszerint a nádasok, rekettyefüzesek szegélyeiben keskeny sávban található meg a foltjai. A láprétek állapota az utóbbi időben erősen romlott a tartós leszáradás miatt. A csatornákkal</p>

<p>18</p> <p>Á-NÉR éőhelyterkép készítése Déli- Homokhátság és Imre-hegy- pirtó- kiskunhalasi homokbuckák Natura 2000 területeire</p>	<p>Biom Bt., Tölgyesi Csaba, Süveges Kristóf, Hábenczyus Alida Anna</p>	<p>HUKN20008 Déli- Homokhátság (megalapozó vizsgálat); HUKN20036 Imrehegy- pirtó- kiskunhalasi homokbuckák (megalapozó vizsgálat)</p>	<p>V/KF 18- 1/2022 megbízási szerződés</p>	<p>1 600</p>	<p>határos foltokat a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) veszélyezteteti. Több helyen a gyeppek kárára terjednek a fűzések és a nádasok. Időnként előforduló gazdálkodó igény, hogy a szegélyező nádasokat, bokorfűzéseket legeltetéssel kívánják visszaszorítani. Azonban ez a gyep tartós, erős túllegeltetéséhez vezet, ami főleg ebben a száraz időszakban fokozott degradációhoz vezet. Így ez nem megengedhető, hanem a visszaszorítást szárazzással kell megoldani. 91E0: Az élőhelytípus két alegysége található meg a területen. A fűzlápok a terület legmélyebb részein, gyakran csatornák körül találhatók. A korábban kotort szakaszokhoz közel jelentős a aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) fertőzöttség. A Káposztás-erdő és a Kis-csengődi erdő területén lehet megtalálni kiterjedtebb magas köríris (<i>Fraxinus excelsior</i>) láperdőket. A leszáradás miatt ez utóbbi az összeomlás előrehaladott állapotában van. A kistűszkű aszat (<i>Cirsium brachicephalum</i>) állomány nagysága a szikesdő rétek jó víz ellátottságától függ. Korábban nagyobb állományai voltak megtalálhatók a kubiktavak peremén és a kubikgödörökben, azonban ezek napjainkban tartósan szárazak. Jelenleg leginkább száralva található meg a kezeletlen csatorna partokon.</p>
<p>Fontosabb ökológiai megállapítások a HUKN20036 területre: a védelem alapiját adó erdőssztyepp kiterjedt, azonban többnyire erősen degradált állományaival találkozni. Az aszályos 2022-es nyár rányomta a bélyegét a térképezett területre. A kiterjedtebb nyílt homoki gyepéken a magyar csenkesz (<i>Festuca vaginata</i>) tövek jelentős hányada kiszáradt, és a magbankból csak mérsékelt megújulást mutatott, helyette egyéves fajok, mint például az inváziós karaktert mutató betyárkóró (<i>Coryza canadensis</i>) szaporodott fel mindenhol. Ez a problémát kevésbé tapasztaltuk olyan gyeppek esetén, melyek fás szárú növényekkel mozaikoltak, tipikusan az erdőssztyepp borókás-nyaras foltjaival. A terület hosszú távú szárazodását mutatta, hogy üde élőhelyek egyáltalán nem fordultak elő. Az néhai buckaközi lápok, melyek helyét még jelzik a serevényfűz (<i>Salix rosmarinifolia</i>) állományok, mára nyílt homoki gyepként, vagy a legnagyobb jóindulattal is gyenge természetességi állapotú homoki sztyepprétként térképezhetők.</p> <p>A területre kétséget kizáróan a legnagyobb veszélyt az inváziós növények jelentik, amik a teljes területet átferőzték. A fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) igen elterjedt, de az erdőssztyepp állományokon belül mindenütt kis vitalitású, pusztuló képet mutatott. Selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) telepekkel szintén a korábbi bolygatott területeken találkozunk nagyobb mennyiségben. A bolygatás megszüntetésével, és célzott kezeléssel kártételi szint alá szorítható. A homoki prérfű = h. özönfű (<i>Sporobolus cryptandrus</i>) az invázió előrehaladott szakaszában van a területen. Visszaszorítására nem látszik reális esély.</p> <p>Fontosabb megállapítások a HUKN20008 területre: számos, jelentősen elcő élőhelynek othont adó alegységekből tevődik össze, így jól reprezentálja a Dél-Kiskunság hajdani élővilágának közel teljes spektrumát. Inváziós fertőzöttsége általánosságban kisebb az Imre-hegy-pirtó-kiskunhalasi homokbuckákhoz képest, de az alegységek közvetlen közelében már mindenhol nagy tömegességben előfordulnak a tájidegen özönnövények, ezért a megfelelő</p>					

19	Vízimadár monitorozás Csaj-tón: természetvédelmi beavatkozás élővilágra gyakorolt hatásának vizsgálata	Nagy Tamás	Tömörkényi Csaj-tó: I-XIII. tőegységek, és az egykori Dong-ér medertavai	KNPI saját költségvetés	400	<p>élőhelykezelési gyakorlatoknak emiatt is nagy jelentősége van az értékek megőrzése szempontjából.</p> <p>A Madarász-tó területén jelentős állománnyal tenyészik a kistészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>).</p> <p>A Csaj-tó halastörzsere a Dél-Alföld egyik legjelentősebb vízimadár élőhelye. A halgazdálkodás intenzívről extenzívre váltott a tavon. A felmérés ennek madárvilágra gyakorolt hatását vizsgálta. Egyrészt vonuló vízimadár monitorozás zajlik, elsősorban lúd- és sirályalkatúakra, de minden más vizes élőhelyhez köthető madárfajra vonatkozóan is történi adatgyűjtés. Másrészt a fészkelő madárfajok felmérése és állománybecslése zajlik, az RTM (Ritka és telepesen fészkelő madarak monitorozása – MME) fajokra koncentráva, de a terület szempontjából jelentős, közepesen gyakori fajokra is közelítő állománybecslés született. A predáció kisebb mértékű volt, mint 2022-ben. A kikelt partimadár fiókák 30 %-a felnőtt. A tó sirályzigejtén továbbra is a vaddisznó a fő probléma, így a sirályok már le sem költöttek itt. Új gémciclep létesült a 3-as tó fűzesszőin. Itt a mély víz és a magas fűzesemetek sikeres kombinációnak bizonyultak, sikeresen kiröptettek az itt költő bakesók (<i>Nycticorax nycticorax</i>), kis kócsagok (<i>Egretta garzetta</i>), pásztorgémek (<i>Bubulcus ibis</i>), üstöksgémek (<i>Ardeola ralloides</i>) és kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>).</p> <p>A sekély vízű 7-es tó nem csak a költő fajoknak, hanem a gyülekezőknek vagy itt éjszakázóknak is kulcsfontosságú volt. Később a darvaknak (<i>Grus grus</i>) nyújtott jelentős éjszakázó helyet. November elején itt és a 4-es tavon 22800 példány éjszakázott. Tavasszal viszont hiányzott egy sekély vízű állapotban lévő tó. Érdemes lenne már márciusra be tervezni egy ilyen élőhelyet a jövőben.</p>
20	Átoktüske (<i>Cenchrus incertus</i>) és késeiperje (<i>Cleistogenes serotina</i>) felmérés	KNPI szakemberci (koordinátor: Ivánné Somogyi Júlia)	Fülöpházi buckavidék	KNPI saját költségvetés	40	<p>Allandó 1x1 km-es mintaterületen végzett felmérés ismételése történt meg az inváziós átoktüske aktuális elterjedésének és tömegességének megismerése céljából. A faj elterjedése és mennyiségi megoszlása nem változott jelentősen a több mint egy évtizede végzett felmérések óta. Legnagyobb mennyiségben jelenleg is felhagyott szántókon, utak mentén, juhok által erősebben taposott részekben található meg, míg a bolygatatlan nyílt homoki gyepekben nem, vagy csak szálanként fordul elő.</p> <p>A 2000-es évekhez képest a késeiperje borítása drasztikusan lecsökkent a mintaterületeken. Míg 2002 és 2011 között a random felvett kvadrátok többségében (72-98%) megtalálható volt a növény, addig a 2023-as felmérés 1x1 m-es kvadráinjainak csak 4, illetve 20 %-ában volt jelen késeiperje a vizsgált mintaterületeken. Ezzel együtt az átlagos borítás is jelentősen lecsökkent. A környező területeken azonban helyenként ennél jóval nagyobb borításban figyeltük meg a faj jelenlétét, elsősorban az egyik mintavételi terület közelében lévő fenyves menti bolygatott területen, illetve kisebb facsoportok szélén.</p>

21	Halfaunisztika felmérés Natura 2000 jelölő halfajok vizsgálatára	KNPI szakemberei (Agócs Péter)	Dél-Órjég Natura 2000 terület	KNPI saját költségete	más feladat részeként	A halközösség és a halfajok monitorozása az NBMR szakember gárdája által kidolgozott, részben az EU Vízkeret Irányelv előírásainak is megfelelő protokollja szerint történt a fenntartási tervének megújításához szükséges megalapozó halfaunisztikai adatok gyűjtése céljából. A Vörös-mocsárból előkerült őshonos fajok: vörösszárný keszeg (<i>Scardinius erythrorhinalmus</i>), széles kárász (<i>Carassius carassius</i>), esuka (<i>Esox lucius</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus amarus</i>), valamint sajnos és inváziós fajok is: ezüstkárász (<i>Carassius gibelio</i>), naphal (<i>Lepomis gibbosus</i>), fekete törpeharcsa (<i>Ameiurus melas</i>). A Hatvanholdasi-csatormából előkerült a lápi póc (<i>Umbra krameri</i>) 15 példánya és az ezüstkárász (<i>Carassius gibelio</i>).
22	Mezőgazdasági területek területiális, földön fészkelő madárfajainak állomány felmérése a Turján-vidéken	Nemes Kristóf	Kunpeszér	szakdolgozó (külső konzulens: Dr. Vadász Csaba	0	A Turján-vidéki mezőgazdasági területekre jellemző fő területhasznosítási formák (évelő szálás pillangós kultúra, őszi gabonák, szarvasmarha legelők, kaszálók) esetében a területiális, földön fészkelő madárfajok területiális térképezése valósult meg. A mezei pacsirna (481 rekord) a leggyakoribb, a sordély (66), a sárga billegető (41), a cigánycsuk (30), a rozsdás csuk (26) és a fűrj (16) közepes gyakoriságú költő faj volt a területen.
23	A homoki erdőössztyepp területiális madárfajainak állomány felmérése a Peszéri-erdőben	Vass Tamás	Kunpeszér	szakdolgozó (külső konzulens: Dr. Vadász Csaba	0	A Peszéri-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUKN20002) homoki erdőössztyepp állományai esetében a területiális madárfajainak reprezentatív állomány felmérése valósult meg. 2116 rekord alapján a leggyakoribb fajok a következők voltak: csilpecsalp fűzike (295 rekord), széncinege (240), erdei pinty (227), vörösbegy (213), barátka (161), citromsármány (84), kékcinege (70), csuszka (63), fülemüle (57), erdei pityer (53), tövisszűrő gébics (51), őszapó (44), vadgerle (43), énekes rigó (38), nagy fakopáncs (37), rövidkarmú fakusz (31), erdei pacsirna (31), feketerigó (29), sárgarigó (24), sárgarigó (23), kis fakopáncs (18), zöldike (18), sisegő fűzike (16), kis poszáta (15), zöld küllő (13), örvös galamb (13), örvös légykapó (12), karvalyposzáta (9), nyaktekeres (6), szürke légykapó (6). Érdekességek: éneklő kis légykapó Kunpeszéren.

24	A mikroklíma- szabályozás kvantitatív jellemzése a Peszéri-erdő kiemelt jelentőségű természet- megőrzési területen	Hajagos Gabriella	Kumpeszer és Kunadacs	PhD hallgató (külső konzulens: Dr. Vadász Csaba)	0	Az adatgyűjtés során a meszes homoki erdőssztyepp esetében már azonosított, fő vegetációszerkezeti típusokra (teljesen fátlan gyepp erdőterületen kívül, teljesen fátlan gyepp erdei tisztáson belül, nem teljesen zárt cserjés, nem teljesen zárt erdő, zárt magas cserjés, zárt erdő meghatározó cserjeszinttel, zárt erdő nem meghatározó cserjeszinttel) jellemző mikroklimatikus jellemzők voltak vizsgálva. A talajnedvesség-viszonyokban az erdőssztyepp vegetáció differenciáit mikroklíma-módosító hatása jól megfigyelhető volt. A teljesen fátlan gyepek esetében megfigyelhető volt a felső talajréteg gyors kiszáradása (az árnyalás hiányában), a középső talajréteg jobb vízellátottsága, valamint az alsó talajréteg szárazsága (ahová a meleg-száraz időszakban egyáltalán nem, a vegetációs időszak után pedig késleltetve jut le csapadékvíz). Az erdősszegélyek esetében a felszíni talajrétegek relatív feltöltődésében itt is tartalmazott, mint a fátlan gyepek esetében. A mélyebb talajrétegek relatív feltöltődésében itt is megfigyelhető a késleltettség, ugyanakkor a három mintaterület esetében a szegélyek talajnedvesség-viszonyai eltérően alakultak. Az erdőbelső mélyebb talajrétege mindig a legjobb vízellátottságú volt, az időszakos csapadékoktól többé-kevésbé független trendekkel (így például a nagyobb augusztusi esők egyértelműen nem érték el ezt a talajréteget). A levegő hőmérsékletében az időszakos (szeptember-november) minimum értékekben a Peszéri-erdő és a Szalag-erdő esetében a fás szárú vegetáció jelentős puffertoló hatása érvényesült, az Adacsi-erdő esetében ez nem volt megfigyelhető. A levegő hőmérsékletében az időszakos (szeptember-november) maximum értékekben a Peszéri-erdő és a Szalag-erdő esetében a fás szárú vegetáció jelentős puffertoló hatása érvényesült, az Adacsi-erdő esetében ez nem volt megfigyelhető. A fás szárú vegetáció átlaghőmérséklet-növelő hatása mindenhol (típustól és helyszíntől függetlenül) megfigyelhető volt.
25	Kaktuszfajok felmérése a KNPI működési területén és irtási protokoll kidolgozása	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	KNPI működési területe	KNPI saját költség- vetés	120	A KNPI dolgozók és közösségi tudomány önkéntesei („Kaktuszok a természetben” c. Facebook oldal, Dr. Kelemen András, Szegedi Tudományegyetem által gondozott adatbázis) által gyűjtött, természetben megtelepedett kaktusz előfordulási adatok visszaellenőrzését végeztük el, annak érdekében, hogy a kiirtásukhoz szükséges ráfordítást meg tudjuk becsülni. A kisebb állományokat már felmérés közben mechanikusan eltávolítottuk. A kaktuszok nem szerepelnek ugyan az Európai Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos, inváziós fajok listáján, de vannak bizonyítottan invázióra képes fajtái hazánkban. Az idegenhonos inváziós fajok megtelepedésének és elterjedésének megelőzése érdekében döntő fontosságú a korai észlelés és a kiirtásra irányuló gyors intézkedés, ezért fontosnak tartjuk a kivadult kaktusz-állományok mielőbbi felszámolását addig, amíg a példányok száma korlátozott és ezt kisebb munkabefektetéssel megtehetjük. Összesen 62 kaktuszállományt ismerünk, 30 település bel- és külterületén. Ezek öt kaktuszfajhoz tartoznak (<i>Opuntia humifusa</i> , <i>Cylindropuntia imbricata</i> , <i>Opuntia phaeacantha</i> , <i>Opuntia polyacantha</i> , <i>Opuntia macrorhiza</i>), leggyakoribb az ördögnyelv-fügekaktusz (<i>O. humifusa</i>), a többi fajnak csak 1-3 előfordulása ismert. Irtási protokoll: a jó természetességi állapotú gyepeken és védett területen, valamint a kicsi (1-2 négyzetméternyi) állományoknál

26	Bugaci nőszőfű (<i>Epipactis bugacensis</i>) felmérés	KNPI szakemberei (koordinátor: Vajda Zoltán)	KNPI működési területén potenciális élőhelyek egy részén: Matkói-erdő, Kisasszony- erdő, Malomházi- erdő, Füvelő- erdő, Monostori- erdő, Kalmár- erdő TT.	KNPI saját költség- vetés	60	<p>mechanikus eltávolítást kell alkalmazni (a területről elszállítva komposztálni, vagy 1 méter mélyre elásni). Nagy állományoknál (több szobányi kiterjedésűek), amelyek védett területen kívüli rottott gyepekben találhatóak, vegyszeres irítás is alkalmazható (a növényirító szerhez adalékanyagként érdemes tenni kis mennyiségben műtrágyát és/vagy felületi feszültséget csökkentő adalékanyagot). A permetezést tavasz-nyár folyamán kell elvégezni 2024-ben. Azt tapasztaltuk, hogy irítást követően még gyakran újrasarjad a talajban észrevétlenül ottmaradt különböző képletekből, ezért a következő évben vissza kell térni az irítási helyszínekre, ha van újulat, akkor azt ismét eltávolítani. Mivel magról kelt egyedekkel is találkozunk már, ha öt egymást követő évben nincs újulat, akkor abba lehet hagyni a monitorozást.</p> <p>A felmérés célja az volt, hogy képet kapjunk arról, hogy milyen élőhelyeken fordul elő a faj, illetve mennyire elterjedt. Felmerült annak a gyanúja, hogy az utóbbi években az erdészeti technológiák átalakulása miatt (kevert állományú akác – nemes nyár erdőket telepítenek tiszta nyárasok helyett) jelentősen visszaszorult a faj.</p> <p>A 2023 év júniusában 47 lokalitásról került elő a faj, ebből 4 korábbról már ismert állomány volt. A faj élőhelyének ismerete annyiban bővült, hogy nem csak középkorú, vagy idősebb hazai és nemes nyárasokban fordul elő, hanem fiatal (8-10 éves) hazai nyár ültetvényekben, illetve vegyes (akác - nemes nyár, hazai nyár) állományokban is megtalálható. Vegyes erdők esetében csak ott volt bugaci nőszőfű, ahol az akác mennyisége nem haladta meg a 30 %-ot. Nagyobb, több tíz, száz főves állományait csak ritkán találtunk, azok mindig idősebb (25 – 30 éves) féléig benapozott, tág térrálású nemes nyárasokban voltak.</p> <p>A tapasztalatunk az volt, hogy ott érdemes keresni a fajt, ahol nem buckás területekre telepítették az erdőket, hanem sfk, nem igazán humuszos homokra. Ott szinte minden alkalmas korú erdőtagban ott volt a faj. Ilyen helyeken lehet számítani tömegesebb előfordulására is. Jó indikátor lehet a Borbás nőszőfű jelenléte, ahol megvolt, ott szinte mindig megtaláltuk a bugaci nőszőfűvet is.</p>
27	Kerti rozsdafarkú (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>) felmérés	KNPI szakemberei (koordinátor: Kiss Imre)	KNPI működési területén potenciális élőhelyek egy részén: Bajja, Bugac, Jakabszállás, Kaskantyú, Pirtó	KNPI saját költség- vetés	40	<p>E faj egykor teljesen más jellegű élőhelyeken volt elterjedt, a 90-es évek közepéig a faj gyakorlatilag úgy volt leírva, mint a folyómenti galériaerdők, puhafás ligeterdők, bokorfüzesek, holtágak szegélyeinek valamint a vízközeli üdülőövezetek gyakori fészkelője. A 2000-es években töredékre csökkent a hazai állománya, ezt az egyre szervezettebb, egyre nagyobb lefedésű felmérések is igazolták (MMM, MAP). A 2019-es országjelentés alapján a becsült hazai állománya 60-180 pár, közel 90%-os csökkenés az előző jelentéshez képest. A Homokhátságól kerültek elő erős állományok.</p> <p>Egyik célja a felmérésnek az adathányos faj elterjedésének pontosítása. A felmérés másik célja, a faj számára fészkelőhelyül szolgáló facsoportok lehatárolása, melyek az erdőtervezésekhez történő adatszolgáltatásunkban megőrzendő területekként (hagyásfoltokként) szerepelnek majd. Az eddigi adatok alapján a száraz homoki élőhelyeken különböző erdőtelepítésekben, vagy azok közé besoruló természetközeli élőhelyekben (borókás-nyarasok, galagonyás-kökényesek) várható előfordulása. 33 db revírt, vagy fészket sikerült azonosítani 2023-ban.</p>

28	Gyepgazdálkodás hatása három hullófajra (rákosi vipera, fürgye gyík, zöld gyík) homoki gyepekben	KNPI szakemberei és önkéntesek (koordinátor: Dr. Mizsei Edvárd)	Kunpeszér	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	2019-ben, majd 2020-ban már a LIFE projekt keretei között vizsgáltuk a zöld gyík, fürgye gyík és a rákosi vipera egyedsűrűségét különböző hasznosítású gyepeken (kaszáló, kaszáló-legelő váltó, legelő). Hasznosításunként 3-3 területet választottunk, azokon belül egy-egy 1 ha területű négyzetet jelöltünk ki random módon, azaz 9 mintavételi kvadrátot vizsgáltunk. A kvadrátokat ősszel és tavasszal 15-15 különböző alkalommal mértük fel vizuális kereséssel (ismételt felmérés), mialatt mindegyik helyen ún. operatív hőmérők működtek, amik a vipera által pillanatnyilag elérhető hőmérsékletet mérti. Összesen 855 zöld gyík, 846 fürgye gyík és 15 rákosi vipera észlelést rögzítettünk. Az eredmények alapján a legelő hasznosításnak pozitív hatása volt a fürgye gyík és a rákosi vipera egyedsűrűségére, míg a kaszáló és váltó hasznosítás negatív hatással volt. A zöld gyík egyedsűrűségét nem befolyásolta a hasznosítási mód. Összegezve, a vaperának és a fürgye gyíknak a legelítés a megfélelő hasznosítás, a kaszálás káros. 2023-ban készültük el az elemzések és az eredményekből tudományos publikáció született. Ebben az anyagban nem vizsgáltuk a legelítés intenzitásának hatását, de már az is folyamatban van.
29	Automatizált képfeldolgozás a füves növényzet szerkezetének kvantitatív jellemzésére: mikro-élőhely kiválasztása veszélyeztetett parlagi és sztyeppi veperekben	Dr. Mizsei Edvárd és munkatársai	Kunpeszér, Ukrajna, Albánia	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	Kidolgoztunk egy módszert, amivel mérni lehet a növényzet szerkezetének jellemzőit, és teszteltük három vipera fajtánál (rákosi vipera, sztyeppi vipera, ukrainában, görög karsztvipera Albániában), hogy a növényzet szerkezeti jellemzők képesek-e magyarázni a kígyók előfordulását a gyepekben belül. Az adatgyűjtés úgy zajlott, hogy 1-3 héti kerestük a vepereket, rögzítettük a megfigyelési pontokat, majd kijelöltünk 10x annyi random pontot, mint ahány megfigyelést rögzítettünk a vizsgált élőhelyeken belül. A vepérés és random pontoknál egy 25 cm széles 100 cm magas fehér táblát oldaltól lefotóztunk (a módszer a fehér táblás adatgyűjtés munkanevet kapta), és készült egy képelemző program, ami leolvassa a gyepek magasságának, strukturális diverzitásának stb. értékeit. A rákosi vipera mikro-élőhely választását a levélfelület (~ vertikális borítás) és a gyepek magasságának két mérőszáma magyarázta. Minél nagyobb a növényzet vertikális borítása, annál nagyobb a vipera előfordulásának valószínűsége, de a növényzet magassága egy határérték felett már negatív hatású, azaz nem lehet a gyepek túl alacsony (minimum 10-12 cm) és túl magas sem (kb. 35 cm felett). Az eredményekből tudományos publikáció született.
30	Ragadozómadár fészkekből és -pelletekből származó kígyó csigolyák azonosítására új morfológiai megközelítés	Dr. Mizsei Edvárd és munkatársai	Kunpeszér, Bugac	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	Kíváncsiak voltunk, hogy a ragadozómadarak fészkeiben és azok körül gyűjtött köpetekben mennyire gyakoriak a rákosi vipera maradványok. A fészkekben és köpetekben gyakran megmaradnak a csigolyák, ezért kidolgoztunk egy módszert, ami a csigolyák formája alapján becsüli, hogy egy adott csigolya maradvány melyik fajhoz tartozhat. Főként egerészölyv fészkekbe mástunk fel fészkekanyagot gyűjtöttünk, de négy kígyászölyv és három hamvas rétihéja fészkek környékéről is gyűjtöttünk mintát. Az egerészölyv fészkek 1/3-ában és a kígyászölyv fészkek mindegyikében találtunk csigolyákat, de a hamvas rétihéjában nem. Összesen 203 kígyó csigolyát határoztunk meg a módszerünkkel, amelyekből 10 rézsisikló, 172 vizisikló és 23 rákosi vipera volt. Az egerészölyv fészkekben fellelt csigolyák 14%-a, míg a kígyászölyv fészkekben talált csigolyák 11%-a volt vipera. Hogy ez hány egyedre jelenthet, azt nem tudjuk megmondani. Az eredményekből tudományos publikáció született.

31	Ragadozómadár predációt kizáró háló alkalmazása rákosi viperák állományára	Dr. Mizsei Edvárd és munkatársai	Kunpeszér	HUNVIP- HAB LIFE	más feladat része- ként	A LIFE projekt keretében, a rákosi vipera ragadozóinak kizárása érdekében építettünk egy 4 hektáros "inverz" voliért, ahova a ragadozómadarak nem tudnak bejutni (üzemszerű működés esetén). Négy éven keresztül követjük nyomon a vipera állomány változását a háló alatt és körülötte, beleértve a háló építése előtti alapállapotot 2020 tavaszán. A vipera állományváltozását úgy mértük, hogy kijelöltünk random módon 4 db 50x50 m-es kvadrátot, és 26 db kvadrátot a hálón kívül. Minden tavasszal 10 alkalommal felmértük a kvadrátokat. A négy év tavaszain a 30 db kvadrátban 37 vipera észlelést rögzítettünk. A hálón kívüli kontroll területekhez képest és a háló előtti állapothoz képest a háló alatt nőtt a kvadrátok vipera-foglaltsági aránya. Valamint, annak a valószínűsége, hogy az egyik tavasszal nem lakott kvadrátot a következő tavaszra elfoglalja a vipera, függött a hálótól való távolságtól. A háló közelében a kolonizáció valószínűsége nagyobb volt. A ragadozóizárásnak pozitív hatása volt a vipera állományra. Az eredményekből tudományos publikáció született.
32	A gyepi viperák hőtűrésének felső határa: környezeti tényezők és helyi alkalmazkodás	Dr. Mizsei Edvárd és munkatársai, Radovics Dávid	Kunpeszér, Bugac, más országok	HUNVIP- HAB LIFE	más feladat része- ként	A viperák, mint minden hüllő, a környezetben elérhető hőmérséklettől függenek, pl. anyagcsere-folyamataik végbemetele szempontjából. Testhőmérsékletüket leginkább a viselkedésükkel tudják befolyásolni, ha a preferált tartomány aljánál alacsonyabb a testhőmérsékletük, akkor napoznak, ha a tartomány felső határánál magasabb, akkor elbújnak, a kettő között táplálkoznak, emésztenek, szaporodnak stb. A preferált hőmérséklet nem mindig érhető el, és a klímaváltozás miatt várható, hogy az aktivitásra alkalmas időablak változni fog. Annak érdekében, hogy ezt becsülni tudjuk, a rákosi vipera rokonsági körében 9 faj és alfaj esetében mértük meg a magas hőmérséklet toleranciáját, ami az aktivitási hőmérséklet felső határa. Ezek között voltak, amik a Kaukázusban, 2000 m magas, kifejezetten hideg környezetben, míg mások a Fekete-tenger parti alacsony fekvésű és forró helyeken fordulnak elő. Várakozásunkkal ellentétben, a hideg klímán élő populációknak magas, míg a meleg klímán (pl. rákosi vipera) előforduló állományok alacsony hőmérséklet toleranciát mutattak. Ennek oka, hogy a heggyvidéki viperáknak jelentősen korlátozott a melegebb, aktivitásra alkalmas órák száma (pl. a hosszabb hóborítás miatt), amit a magas hőmérséklet toleranciával tudnak elérni. Ennek a vizsgálatainak a célja az volt, hogy az összes gyepi viperára becsüljük a hőmérséklet toleranciát, azokra is, amiket nem tudunk lemérni (sok év munkája lenne még), és a következő lépés, amin dolgozunk, az az aktívítási idő változásának előrejelzése. Az eredményekből tudományos publikáció született.
33	A rákosi vipera (Vipera ursinii rakosiensis) élőhelyválasz- tása a Kiskunságban: preferenciák az élőhelyfoltok határa felé	Dr. Mizsei Edvárd, Rák Gergő	HUKN20003, HUKN20024	HUNVIP- HAB LIFE	-	Eredményeink szerint a vizsgált élőhelyeken előforduló 18 élőhelytípusból 7 szignifikánsan pozitívan hatott a rákosi vipera jelenlétének valószínűségére. A jelenlétpontok gyakorisága alapján leginkább kedvelt élőhelytípus az alföldi homoki sztyeppré. Az élőhelytípus-határoktól való távolság szignifikánsan negatívan hatott a vipera jelenlét valószínűségére. Az élőhelytípus-határok közül a mocsárré, rétsztyepp-homoki sztyeppré határán a legnagyobb a jelenlét valószínűsége.

4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

No	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Forrás	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Országos puhatestű monitorozás (NBmR országos projekt)	Dr. Majoros Gábor, Varga András	Izsák: Kolon-tó, Csengőd: Közös-erdő, Cserépfalu: Ódor-vár, Naszály: Lósi-patak völgye, Nyugat-Dráva SAC területe, Nádasdi: Csörnőc-ártér, Hegyhátszentpéter, Kesztléc: Klastrompuszta	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	2 100	A monitorozás 2023-ban 8 élőhely (magassások, keményfás ligeterdő, köves talajú lejtősztyepppek, patakvízsérő láprétek, puhafás ligeterdő, láprétek, éger- és kőrislápok, szurdokerdő) és 4 kijelölt faj harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), lapostekercsű sziklacsiga (<i>Helicigona illyrica</i>), féhérajkú kélfogúcsiga (<i>Perforatella bidentata</i>) és karcsú orsócsiga (<i>Rhutenica filigrana</i>) vizsgálatával folytatódott. Jelenleg alapállapot jól dokumentált rögzítése zajlik, megteremtve a hosszú távú monitorozás alapjait. A minták feldolgozása során 79 faj vagy faji szinten nem határozható taxon 17 853 egyede került meghatározásra. A lelőhelyekről származó biotikai adatokat egységes adatközlő táblázatban kerültek rögzítésre.
2.	Szárazföldi puhatestűek monitorozása kékperjés lépréteken (NBmR regionális projekt)	Dr. Majoros Gábor	Pirtó, Kunpeszér, Izsák	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300	2023-ban az NBmR kékperjés léprétek társulás-monitorozáshoz kapcsolódóan három élőhely puhatestű együttesének felmérésére került sor. Időnként, ahogyan 2023-ban is, kiegészül a mintavétel egy negyedik kékperjés lokalitás felmérésével (Izsák: Kolon-tó). 2001. év óta, két éves gyakorisággal történnek felmérések, mintaterületeinként 10-10 avarminta (25x25 cm) begyűjtésével és feldolgozásával. Ezen felül, további 12 gyűjtési pontról származó minta puhatestűit identifikálta a kutató és állított össze fajlistát az adott terület csigáiról. A pirtói és a két kunpeszéri kékperjés léprét csigafaunája az élőhelyek további lassú kiszáradására utal. A sokfogu csiga (<i>Granaria frumentum</i>) mennyiségének gyarapodása észlelhető, mely az egyik leg szárazságtűrőbb csigafaj. A Kolon-tó faunája viszont továbbra is stabilnak látszik, mert ezen az élőhelyen lévő vízi fajok egymáshoz viszonyított aránya nagyjából állandó, és az onnan előkerült szárazföldi fajok is nedves mikroklímát kedvelő fajok közül kerülnek ki. Az állandóan domináns mennyiségben ciszaporodó gombcsiga (<i>Segmentina nitida</i>) azt mutatja, hogy még ha akár rövid időre is, de sekély vízborítás minden évben előtűnik a minták származási helyét. A 12 további helyszínről gyűjtött mintákból 34 faj közel 1700 példánya került elő.
3.	Közösségi jelentőségű csigafajok	Dr. Majoros Gábor	KNPI illetékességi területének északi fele	KNPI saját költségvetés	500	A KNPI a közösségi jelentőségű csigafajok jelenlét-hiány jellegű adatainak gyűjtését tűzte ki célul az egész működési területét lefedő 10x10 km-es ETRS négyzetekben. A három évvel ezelőtt indult felmérés 2023-ban zárult. A felmérés a KNPI működési területén potenciálisan előforduló 3 közösségi jelentőségű csigafajra terjedt ki: apró fillércsiga (<i>Anisus vorriculus</i>),

	harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>). 48 db, a KNPI működési területének északi felére eső 10x10 kilométeres ETRS négyzetben gyűjtöttek a KNPI szakemberei 208 db avar/talajmintát. Kvadrátonként 4-5 db, a három közül legalább egyik faj számára alkalmas élőhelyről származtak a kb. 25x25 cm-es területről gyűjtött minták. A teljes faunalista 56 faj volt, az egyes minták fajkészlete között voltak nagy különbségek, de mivel általában tíz körüli volt a fajszám, több mint 2000 puhatestűekre vonatkozó adat gyűlt össze. Az <i>Anisus vorticulus</i> 13, a <i>Vertigo moulinsiana</i> 29, a <i>Vertigo angustior</i> 17 mintából került elő.						
4.	Apró filléresiga (<i>Anisus vorticulus</i>) felmérése 10x10 km-es ETRS háló alapján	Dr. Málnás Kristóf András	KNPI illetékességi területének északi fele	KNPI saját költségvetés	700		<p>Az apró filléresiga (<i>Anisus vorticulus</i>) kimutatása az Igazgatóság északi felére eső 10x10 km-es ETRS háló négyzeteiben: Összesen 136 vizsgálati pont felkeresése történt meg, ezek közül 5 helyszínről kerültek elő a faj egyedei. Előfordulása a Kolon-tóban, illetve a lakiteleki Tözezbánya-tavakban már korábban is ismert volt. Előfordulása a Soltszentimre közigazgatási területén húzódó Kolon-tavi (III.)-övesatornában viszont újnak tekinthető.</p> <p>Kétséges a faj jelenlegi előfordulása az E507N266 négyzetben, ahol a Péteri-tó teljes- és a Dong-ér szinte teljes kiszáradása következtében kétségesé vált a faj állományának fennmaradása.</p>
5.	Magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) monitorozás	Dr. Szövényi Zsolt Gergely	Kunpeszér	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	250		<p>2023-ban folytatódott a fokozottan védett magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) vizsgálata Kunpeszér határában, ahol 2011 óta zajlik a faj akusztikus mintavételezést alapuló egyedsűrűség becslése egy állandó mintaterületen. A mintavételezés 2023-ban a faj szaporodási időszakának első felére, június elejére esett. Egy 50x50 méteres képzeltbeli rácsháló csomópontjaiban 68 ponton ultrahang detektor segítségével történt a ciripelő hím példányok észlelésére irányuló akusztikus mintavétel. A mintavételek során összesen 302 hím példány került észlelésre, mintavételi helyenként átlagosan 3,96 példány. Ezt alapul véve, a hímek és nőstények azonos arányával számolva a populáció egyedsűrűsége átlagosan hektáronként 40,4 példánynak adódott. Ez az egy évvel ezelőtti, hasonlóan beesült értékhez (47 példány/hektár) képest kisebb populáció csökkenést jelez. A korábbi évek eredményeivel összevetve jelenleg az állapítható meg, hogy az előző években mutakozó tendenciózus populáció növekedés megtorpant, ebből azonban a korábbi ingadozások ismeretében nem érdemes messzemenő következtetéseket levonni.</p>
6.	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Protokoll szerint: Keckemét; Nyíri-erdő. Szórvány adatok: Keckemét, Ágasegyháza.	KNPI saját költségvetés	118		<p>A KNPI működési területén 2010-ben 13 db 1x1 km-es mintanegyzet lett kijelölve állandó monitorozási helyszíneknek. A kvadrátok ismételt felmérésére 8 évente kerül sor. 2023-ban a Nyíri-erdei mintavételi kvadrátban történt ismételt felmérés. Az 1x1 km-es mintanegyzeteken belül 5 db kiskvadrát (50x50 méteres) felmérése során GPS készülékkel rögzítésre kerültek a faj számára alkalmas fák (megadva a fajt, méreteit, elhelyezkedését), valamint az előkerült skarlátbogár egyedek száma és állapota. Minden esetben készült fényképfelvétel az élőhelyről és a talált bogáregyedekről. Minden kiskvadrát területén sikerült megtalálni a faj egyedét, lárva, imágó, vagy lárvabőr formájában.</p>

			Kerekegyháza, Tiszakécske, Lakitelek, Kiskunhalas, Pirtó, Solt.			2023-ban a fajról 31 pontadat gyűlt a KNPI védett értékeket tartalmazó adatbázisába.
7.	A díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) populáció felmérése és monitorozása NBmR keretében állandó mintavételi területen	Danyik Tibor	Dunaszent-benedek, Géderlak	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNP szerzés	A vizsgálat során kijelöltünk egy 3750 méter hosszú állandó mintavételi szakaszt. A terepi felméréseket 3 alkalommal végeztük május második felében, ezek során összesen 29 egyed került rögzítésre. Hasonlóan a Tiszántúl más területein végzett felmérésekhez, a vizsgálati területen észlelt egyedszám is kimondottan alacsony a korábbi évekhöz viszonyítva. A lepkefaj rajzásához hasonlóan az egyes nektárnövények virágzási fenológiája is elcsúszott, így a veresgyűrű som egészen korán levirágzott, míg a fagyval a szokásoshoz képest később, továbbá a két növény virágzásában nem volt átfedés. A mintavételi területen felmérésre került az egyes erdőrészelemek természetessége, valamint a faj ökológiai igényei szempontjából értékelve lettek. A vizsgálati szakasz menti erdők állapota változott az erdőgazdálkodás következtében, ezért módosításra került a 2021-ben kijelölt állandó mintavételi terület. Összességében a potenciális élőhelyek átalakulása egyensúlyban van, az új erdősfűtések kedvezőnek mondhatók a faj számára. Valós változás az élőhelyi alkalmasság szempontjából javuló volt 7,7 hektár kiterjedésben, míg jelentősebb (átmeneti?) élőhelyvesztés 4,6 hektáron volt megfigyelhető. Veszélyeztető tényezőként azonosítottuk az idős tölgy-körs ligeterdők letermelését és helyükre nyár-körs erdők telepítését, egyéb természetközeli fajakkal egyetemesen.
8.	Vöröshasú unka (Bombina bombina) felmérés	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Mizsei Edvárd)	KNPI működési területe	KNPI saját költségvetés	321	Az Igazgatóság szakemberei már évek óta felfigyelnek a vöröshasú unka megfigyelésére a tájban. Ezért egy, a teljes KNPI működési területét érintő felmérést terveztünk a természetvédelmi örök bevonásával. A felméréshez készült protokoll és telefonos OpenBioMaps applikáció az adatok rögzítéséhez. A 10x10 km-es ETRS négyzetekben minimum 5 elkülönülő, a vöröshasú unkáknak alkalmas, vizes élőhely-folton történnik felmérés. A kiválasztott vizes élőhely bejárását maximum 5x50 m sávtranszekt felmérésével, minimum 20 percig kellett végezni. A vizuálisan észlelt vöröshasú unka egyedek térbeli helyzetét kell rögzíteni. A bejárás során a vöröshasú unka mellett, az élőhelyen előforduló többi kétlábú és húllófaj adatait is rögzítjük, különösen a dunai tarajosgőle és a mocsári teknős fajok észleléseit. Környezeti paraméterek adatait (pl. vízmélység, kiterjedés), az élőhely-típusát és a veszélyeztető tényezőket is felírjuk. A bejárás során minimum 5 db élőhely-fotó is készül. A felmérés eredményeképpen összesen 170 adatrekord gyűlt a KNPI adatbázisában vöröshasú unkára vonatkozóan. A felmérést nem sikerült teljes mértékben megvalósítani, gyakorlati kívánjuk, illetve az adatelemzések még hátra vannak.
9.	Homoki gyík (<i>Podarcis tauricus</i>) monitorozása	Dr. Mizsei Edvárd, KNPI szakemberei	KNPI működési területe	KNPI saját költségvetés, HUNVIP-HAB LIFE	150 (KN-PI); más feladatok	2022-ben kidolgozásra került a mintavételi protokoll és a terepi adatrögzítő űrlap. Megkezdődött a teljes működési területet érintő, 10x10km-es ETRS alapú felmérés, melyet 2023-ban zártunk le. Az állomány nagyságok és az egyedűrsűrűség becslésére, a KNPI teljes működési területét lefedve, 598 db, 250x250 m nagyságú, random választott mintavételi helyen végeztünk felmérést a két év során, a készülő fajmegőrzési tervhez. Az adatgyűjtés alatt,

10.	Kockás sikló (<i>Natrix tessellata</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Baja, Solt	KNPI saját költés- vetés	más fela- dat része ként	2026 homokgyík-észlelést rögzítettünk, amely alapján a becslést egy abundancia modellel készítettük, amely a faj észlelési valószínűségét és annak heterogenitását (alkalmazott változók: hőmérséklet, mintavételi ráfordítás) is figyelembe veszi, a lokális abundanciát magyarázó környezeti paraméterek mellett (alkalmazott változók: élőhely alkalmaság). A becslés alapján a homoki gyík átlagos egyedűrsége 1,03 egyed/ha (konfidencia intervallum: 7,3 - 38,1 egyed/ha) a felmért kiskunsági élőhelyeken, a felmért időszakban. A populációméret megadásához, az egyes mintavételi helyekre becslést abundancia értékeket egy élőhelyalkalmassági modell térképére extrapoláltuk, ami csak a homoki gyík által bizonyítottan elfoglalt területekre tartalmazta, majd a vonatkozó területre összesítve adtuk meg. A populációméretet a becslés 95%-os megbízhatósági tartományának alsó és felső értékére adtuk meg. KNPI teljes működési területét lefedő, 23 adatgyűjtő által végzett randomizált adatgyűjtés során, a homoki gyíkot a nyílt homokpusztagyepeken észlelték a leggyakrabban (33%), 111 db 250x250 m-es négyzetben rögzített 129 észlelés alapján. Két kiskunsági élőhelyen (HUKN20003 Felső-kiskunsági turjánvidék, HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta), négy éven keresztül gyűjtött adatok alapján meghatároztuk a homoki gyík élőhelypreferenciáját.
11.	Hazai fészkelő madárfajok felmérése és a keletkező adatok elemzése, szintézise	Börzsöny és Környezet-védelmi Közhasznu Alapítvány, dr. Boromisza Zsombor, Lovászi Péter	Országos projekt	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	3 250	Az országos protokollnak megfelelően két helyszínen folyt kockás sikló monitorozás az Igazgatóság területén: Solt (Duna, Solti-sziget) és Baja (Sugovica) helyszíneken. A helyszínenkénti egy-három ellenőrzést az Igazgatóság szakemberei végezték az év során. Az élőhelyekről ténykép-dokumentáció is készült, illetve rögzítésre kerültek a protokollban előírt paraméterek: felmérés, mintavételi módszer, a mintavételi egység kezdő és vég koordinátái, a vizsgált szakasz hossza (600 m), pontos egyedszám, napszak, időjárás jellemzői, kövek/faágak gyakorisága, veszélyeztető tényezők, előfordulási állapot, ivar, opcionálisan Á-NÉR, vNER. A vizsgálat során egy példány kockás sikló sem került elő, korábbi években mindig volt 1-2 példány a mintavételi szakaszokon.
		Börzsöny Természeti és Környezet-védelmi Közhasznu Alapítvány, dr. Boromisza Zsombor, Lovászi Péter				Előre meghatározott módszertan és kritériumok alapján kiválasztott 35 darab 2,5x2,5 kilométeres UTM négyzet felmérése történt meg 2023-ban. A négyzetekre vonatkozóan rögzítésre került a detektált fészkelő madárfajok összesített listája, a fészkelésre utaló legmagasabb észlelési kategóriával és a fajonkénti becslést fészkelő madárállományok. Célfajok: összes hazai fészkelő madárfaj, de elsősorban a prioritás lista fajai (84 faj). Az egyes madárcsoportokat tekintve a következő megállapítások tehetők: a vizes élőhelyekhez kötődő fajok 2023-ban az előző évihez képest kisebb számban kerültek elő, aminek oka az, hogy a vizsgált négyzetek kevés vizes élőhelyet érintettek. A ragadozók csoportját nézve nagy hatékonysággal találták meg őket a felmérők, leszámítva néhány speciálisabb élőhely-igényű fajt (pl. barna kánya). Szárazabb és nedvesebb gyepeken költő partimadarakat viszonylag magasabb számban észlelték. A harkályok – annak ellenére, hogy nem a legjobb időszakban történtek a felmérések – nagy arányban kerültek elő, de ugyanígy az őrvös légykapó is kiemelkedő számban fordult elő (igaz szinte minden faj csak néhány dombvidéki négyzetben). Az erdei és mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő énekesek száma összességében a szokásos volt. A felmérések során legnagyobb számban a töviszűrő gébics költött, összesen 563 pár. A

						<p>felmérések során meghatározott fajok fészekkoordinátáit kötelező rögzíteni, összesen 445 koordináta gyűlt össze, melyek egységesített adatbázisba lettek rendezve.</p> <p>A ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése a jelenlegi formában 2008 óta folyik a KNPI működési területén. A felméréseket elsődlegesen a KNPI természetvédelmi őrszolgálat végzi az RTM protokoll alapján, az adatbázis kiegészült a területbejárások során rögzített, költségre utaló madármegfigyelések adataival is. A teljes adatbázis létrehozásakor összesen 63 észlelt 2023-as megfigyelési adatát szerepeltettük. Az RTM adatbázisban 1088 költsési adat került, az összes madártani adat 13 228 db volt.</p> <p>A 2023-as év a korábbi évekhez képest csapadékosabb volt, ami sok madárfaj költségét befolyásolta kedvezően. Elsősorban a vízimadaraknál (partimadarak, gémfélék, fekete gólya) volt érzékelhető állománynövekedés, valamint költséi sikerben kimutatható emelkedés. Fekete gólyából 16 pár kezdte meg a költsét, de csupán 6 pár repített ki fiókákat. Az előző évekhez képest récékből is jelentős nyert bizonyítást). A 226 pár guipán és 259 pár gólyaiöcs szintén cigányrécéből 67 pár költsé nyert bizonyítást). A 226 pár guipán és 259 pár gólyaiöcs szintén egy idális vízviszonyokkal jellemezhető évet mutatott. A parlagi- és rétisas állomány növekedése tovább folytatódott, bár a költséi siker nem volt kimagasló (parlagi sasból 25 pár kezdte meg a költsét, rétisasból pedig összesen 45 párról van tudomásunk). Jó éve volt a hamvas rétihéjának is, amiből 38 revír vált ismertté működési területünkön. A rágcsalókat fogyasztó fajok szempontjából az idei év rendhagyó volt, hiszen egy évtizedek óta nem látott mezei pocok gradációnak lehetünk szemtanúi. Mind a baglyok, mind pedig a nappali ragadozók (és gémfélék is!), táplálékban bővelkedő évet tudhatnak maguk mögött. Egyes fajok kétszer is költöttek, mint például a gyöngybagoly. De továbbra is rossz éve volt például a harisnak és az ugartyúknak, hiszen mindössze 6-6 revírről érkezett be adat. A vetési varjú létségi állomány növekedése az idei évben megállt, sőt, enyhe csökkenést tapasztalhattunk. Az Igazgatóság működési területére eső telepek nagysága a 2022-es 5720 párról, 5119 párra csökkent.</p>
12.	Ritka és telepesen fészkelő madarak felmérése (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Tamás Adám)	KNPI működési területe	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	388	<p>Az Állandó Ráfördítási Gyűjtés (CES – Constant Effort Sites) program olyan információk gyűjtését tűzi ki céljává, amelyek segítenek feltárni a madárpopulációk változásait a költséi időszakban történő egyedi jelölés módszer segítségével. A Vörös-mocsár Természetvédelmi Területen kiválasztott állandó helyszínen 2010 óta folyik a monitorozás éves gyakorisággal. A nádas-gyékényes, rekettyebokros fűzláp, mocsári vegetációban összesen 6 db 12 méteres hálójával történik. 2023-ben összesen 24 madárfaj 195 példány került a hálójába, ebből 179 példány kapott gyűrűt, 16 példány visszafogás volt. A visszafogások zöme elmúlt évi, illetve néhány előző évi visszafogás. Idegen gyűrűs madár idén nem került a hálójába.</p> <p>Egy évtizede folyó monitorozás, mely során hőkamerával kerül felderítésre a gyepen tartózkodó madár és reflektoros megvilágítás mellett hálójával kerül befogásra az adott példány. Tavasszal összesen 10 példány erdei szalonkát (<i>Scelopax rusticola</i>), egy példány kis sárszalont (<i>Lymnocyrtes minimus</i>), 2 példány sárszalont (<i>Gallinago gallinago</i>) sikerült meggyűrűzni. Ősszel 1 példány réti pityer (<i>Anthus pratensis</i>) került gyűrűzésre. Az észlelt</p>
13.	Állandó Ráfördítási Gyűjtés (CES)	KNPI szakemberei (Agócs Péter)	Vörös-mocsár TT.	KNPI saját költségvetés	más feladat részeként	<p>más feladat részeként</p>
14.	Éjszakai vonuló madarak monitoringja – avagy	KNPI szakemberei (Agócs Péter)	Hajósi kaszálók és lószpartok TT.	KNPI saját költségvetés	más feladat részeként	<p>más feladat részeként</p>

	egyedek adatai az Igazgatóság adatbázisába kerültek. Néhány év elteltével ponttérképet kaphatunk az egyes fajok a területhasználatáról, élőhelypreferenciájáról.						
15.	adathiányos fajok vizsgálata Közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) monitorozása (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	NBMR protokoll szerinti felmérés 26 db lokalitáson, teljes körű ürgelyuk feltérképezés: Solti ürge és gyep Natura 2000 területe, Érseksanád, Ópusztaszer, Harta, Tázlár	KNPI saját költségvetés	80		2023-ban a természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével 32 lokalitáson történt felmérés relatív létszámbecslést lehetővé tevő lyukszámlálási módszer alkalmazásával, ebből 26 lokalitás a tervezett és rendszeresen ismételt felmérés helyszíne. 35 helyszínen zajlott legalább két egymáskövető évben felmérés, a mintavételi egységekben az ürgelyukszámtól tekintve 8 helyszínen növekedés, 17 helyszínen csökkenés volt tapasztalható az ürgelyukok számában az előző év adataihoz viszonyítva (egy lokalitásról el is tűntek a lyukak 2023-ra). A maradék 10 lokalitáson nincs számottevő változás. A Natura 2000 területek fenntartási terv céldokumentáció felülvizsgálathoz kapcsolódóan a Solti ürge és gyep Natura 2000 területen teljes körű lyukszámlálást végeztünk, összesen 14 embernap ráfordítással 3195 ürgelyukat számoltunk meg és rögzítettünk térinformatikai adatbázisba (a populáció 1065 példányra becsülhető). Ezen kívül Érseksanádon volt teljes körű lyukszámlálás 5 embernap ráfordítással 409 lyukat számoltunk (az ürgepopuláció 136 példányra becsülhető, ez egy új állomány, valószínűleg a közeli Kenyeres birtokról települtek át ide, pár száz méterre van, és onnan majdnem teljesen eltűntek az állatok). Ópusztaszeren 61 ürgelyukat rögzítettünk, kb. 20 példányra becsülhető az állomány. Tázlár, Felső-dűlőn 138 lyukat térképeztünk fel, ez kb. 46 példányt feltételez. Hartán, a mezőgazdasági reptéren újra felmértük a teljes állományt, mert 2022-ben megtámaszták a gyepet, ami szerencsére nem okozott gondot, 2023-ban 142 lyukat észleltünk, amely csak kettővel volt kevesebb a tárcsázás előtti értékénél.
16.	Délvidéki földikutya (Nannospalax monthanosyi miensis) monitorozása (NBmR)	KNPI szakemberei	Baja, Kelebia, Madaras, Öttömös	KNPI saját költségvetés	50		Az állománybecslés alapjául szolgáló túrascsoport felmérésre összesen került sor, amikor az esőzések után már megjelentek a friss túrások, amik jól láthatóak a már elszáradt fűben. A földikutya állományoknak élőhelyet biztosító területek térképére ráhelyezett négyzetrács háló segítségével történik a túrascsoportok feltérképezése. Az őszi túrascsoport számlálás idején Baján 189, Kelebián 175, Öttömösön 24, Madarason 32 délvidéki földikutya mutatott aktivitást 2023-ban. 2021-ben összesen 654, 2022-ben 468, 2023-ban 420 túrascsoportot számoltak a felmérők. A 2022-ben mért érték kb. 30 %-os populációméret/aktivitás csökkenést jelentett a 2021. évi adatokhoz képest, a két nagy állomány azonosan viselkedett (mint általában). 2023-ban tovább csökkent a délvidéki földikutyák össztúrasszáma, de most eltérően viselkedett a két nagyobb populáció, a bajjai nagymértékben csökkent, a kelebiai növekedett. A két telepített populáció esetében szintén növekedett a túrasszám. Egy esetleges tavaszi túrascsoport számlálás bevezetésének szükségességét is teszteltük, elvégeztünk egy tavaszi túrascsoport számlálást is a bajjai élőhely egy részletén, nem volt számottevő különbség az őszi és tavaszi aktivitás között.
17.	Bagolyköpet analízisen	Dr. Mátyás Róbert	Duna-Tisza-közi síkvidék,	2023. évi Természeti	550		Az országos NBmR projekt célja, hogy a bagolyköpetekből kimutatható védett kisemlősök elterjedéséről, relatív gyakoriságáról, állomány nagyság-változásáról kapjunk információkat. A

	<p>köpetelmzések elsőként a védett cickány (<i>Soricidae</i>) fajok elterjedéséhez adnak információt. A köpetekből kimutatott zsákmány-összetétel monitorozásával elemezhető a kisméltós fauna és a táj élőhely-mozzaikossága közötti összefüggések. A 2023-as évben a kisméltósok monitorozása a NBmR országos protokollnak megfelelően középtáji alapú mintavételre alapult: Duna-Tisza-közi síkvidék (0 minta), Bácska (6 minta), Dunamenti síkság (4 minta), összesen 10 minta feldolgozására került sor. A 2023-as évben összesen 1024 zsákmányállatot határoztak meg a szakemberek.</p> <p>Bácska: A mezei pocok aránya a mintákban 69-97%, ez rendkívül erős gradációra utal. A ritka pocokfajok közül 2023-ban csak a földipocok és a csaltjáró pocok került elő. Csak 1 mintában (Bácsborsód üszötelep) fordult elő mezei hörség, illetve vízicickány. A törpegér szintén csak 1 mintában jelent meg. Egyelőre színesítő elemként kezelhetjük a mezei hörséggel együtt, ami 2023-ban csak a bácsborsódi mintában fordult elő.</p> <p>Duna-menti síkvidék: a 4-ből 3 mintában 80-96% a mezei pocok aránya, ezek szintén rendkívüli gradációt mutató számok (a kivétel Bába a maga 29%-ával). A jobb parti mintákban nem látszik grádiens. Az egyetlen bal parti minta tökéletesen illeszkedik a bácskai adatokhoz, itt 96% a mezei pocok aránya. A ritka pocokfajok közül Sátorhelyről és Bátáról kőzapocok, valamint Bátáról erdei pocok és földipocok került elő. Bátán került elő újra a güzügér is, 1%-os részesedéssel. A törpegér 2023-ban nem került elő, ahogy – az előző két évhez hasonlóan – vízicickányok sem.</p>																																					
18.	<p>Épületlakó denevérek monitorozása (NBmR)</p>	<p>Dobrosi Dénes</p>	<p>Ágasegyháza, Apostag, Balástya, Hajós, Hetényegyháza, Kalocsa, Kerekegyháza, Kiskőrös, Kistelek, Kunszállás, Kunszentmiklós, Lakitelek, Mindszent, Ordas, Orgovány, Solt, Szabadszállás, Szentcs, Tass</p>	<p>2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret</p>	<p>850</p>	<p>Az NBmR protokollnak megfelelően zajlott az épületlakó denevérek monitorozása a kolóniáknak otthon adó épületek (templomok, maglárak, üdülők, erdei iskola, hivatal, palota, kastély) átvizsgálásával. A denevérek kolóniáiban a következő denevérfajok fordultak elő: hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>), kései denevér (<i>Eptesicus serotinus</i>) és szürke hosszúfülű-denevér (<i>Plecotus austriacus</i>). Az épületlakó denevérek szálláshelyeinek idej ellenőrzése során azt tapasztaltuk, hogy a korai denevér (<i>Nyctalus noctula</i>) helyi állománya eltűnt a vizsgált épületekből. A kései denevér (<i>Eptesicus serotinus</i>), a szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>) és a szürke hosszúfülű denevér (<i>Plecotus austriacus</i>) állománya pedig csökkent. A területen természetvédelmi szempontból legfontosabb épületlakó faj, a közösségi jelentőségű hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>) mért állománya azonban számottevően nőtt a tavalyi évhez képest. Az utóbbi másfél évben a nőstények száma soha nem volt olyan magas, mint 2023-ban. A vizsgálatba vont épületek tulajdonosaival, kezelőivel igyekeztünk jó kapcsolatot kialakítani, s ilyenkor a denevérek népszerűsítésére természetesen nagy hangsúlyt fektettünk. Tájékoztattuk őket a denevérek hasznáról, védelmiük lehetőségeiről és a feltétlenül elkerülendő veszélyhelyzetekről.</p>	<p>2023-ban az 5 állandó mintaterületre összesítve 336 734 hajtásszámot becsültük a felmérők, ez a monitorozás ideje alatt a legmagasabb érték. Az állományhatár kiterjedése összesítve az öt mintaterületre 19132 m² (szintén maximum érték), minden lokálison növekedett az állomány kiterjedése is a megfigyelt időszakban.</p>	<p>KNPI saját költségvetés</p>	<p>56</p>	<p>KNPI szakemberei (koordinátor):</p>	<p>Csikófark (<i>Ephedra distachya</i>)</p>	<p>19.</p>																										

monitorozás (NBmR)	Dr. Kovács Éva)	Kecskemét-Matkó, Pirtó			
20. Egyhajúvirág (<i>Bulbocodium vernum</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Ásothalom: Ásothalmi Láprét TT, Kiskezű-tanya rétje, Magyar-erdő, Rívó-erdő, országhatár. Kelebia: Szkender járás, Földi-járas, Kelebiai halastavak, Nagy-Kéri major, Bácsboristai legelő	KNPI saját költségvetés	70	A 10 lokális közül 5 esetében növekvő, 1 esetében csökkenő tendencia állapítható meg az utolsó három mintavételi időpont adatait figyelembe véve, három helyszínen stabilnak mondható az egyedszám (ingadozó, trend nem állapítható meg), egy lokálison az utóbbi hat évben nem került elő egy tő sem. Az egyhajú virág egyedszáma növekvő tendenciát mutat a monitorozás ideje alatt 2023-ban 72 794 tövet számoltak a felmérők, ez a valaha mért második legmagasabb érték, a maximum 2008-ban volt (85 240 tő). Néhány lelőhelyen a kezeletlenség nem kedvez a fajnak, ezeken a helyszíneken az Igazgatóság dolgozói elvégezték a faj védelme érdekében a vastag fűvarváltást és a cserjeirtást.
21. Fehérmájvirág (<i>Parnassia palustris</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Ásothalom: Ásothalmi Láprét TT, Zákányszék: Lódriszek (2 lok), Ágasegyháza	KNPI saját költségvetés	45	2023. évben egyik lokálison sem virágzott egyetlen tő sem, levelüket sem találtunk. A területek megfelelően voltak kezelve (kaszálás), viszont nagyon ki voltak száradva az elmúlt aszályos éveknek köszönhetően, valószínűleg ez az egyik oka a faj eltűnésének, esetleg lappangásának, valamint a túl kis populációméretből eredő negatív hatások is erőteljesen érvényesülhetnek.
22. Gyapjas csüdfű (<i>Astragalus dasyanthus</i>)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Bócsa-Bugaci homokpuszták (1 C), Kisszállás - Balotaszállás, Pirtó: Zsombosdűlő,	KNPI saját költségvetés	90	2023. évi felmérések alapján Kaskantyú-Bócsa-Orgovány területén, az 1x1 km-es mintakvadrában 44 197 tövet számoltak a felmérők, Pirtón 196 tő, Kisszálláson 866 tő a pontos populációméret. Pirtón csökkent a tőszám, a másik két helyszínen növekedett. 2023-ban megkezdtek a Kaskantyú-Bócsa-Orgovány területén, a mintakvadráton kívüli élő állományrészek felmérését is, ezt a munkát 2024-ben fogjuk befejezni.
23. Heverő iszapfű (<i>Lindernia procumbens</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Érsekesanád, Baks (2 lokális), Ópusztaszer (2 lokális), Sándorfalva	KNPI saját költségvetés	45	2023-ban nem volt kimutatható a faj egyik ismert élőhelyén sem. Belvív nem volt a számtékon. 2022-ben Sándorfalván egy haltelefő tóban előkerült egy új állománya (211 hajtás), 2023-ban ez az élőhely szintén alkalmatlan volt a növényfaj számára, ugyanis folyamatosan feltöltve tartották a tavat.

24.	Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kecskemét: Nyíri erdő, Bugaci Erdőtervezési Körzet, Dél-Kiskunság	KNPI saját költségvetés	62	2023-ban két erdőtervezési körzet (Bugaci ETK, Kecskeméti ETK) erdőtervezéssel érintett területein mértünk fel közel 1250 hektárt (köztük a Nyíri-erdő Natura 2000 területet), ezen kívül számos kisebb állomány felmérésére került sor a Dél-Kiskunságban. A homoki kikericsnek összesen 7 001 pont és 25 poligon adata került rögzítésre, ezzel 190 159 virágzó tő adata került az Igazgatóság védett értékeket tartalmazó adatbázisba.
25.	Homoki nőszirm (<i>Iris arenaria</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunadacs: Szabadszállási-legelő mintakvadrát, potenciális élőhelyeken: Kecskeméti ETK és a Bugaci ETK területén részleges, Peszéri-erdő Natura 2000 területén részleges, Jánoshalma-kunfőhértői erdő Natura 2000 terület Kisszállás-Balotaszállás külterületeire eső részén teljes körű felmérés	KNPI saját költségvetés	68	Az 1x1 km-es mintakvadrátban az utolsó három mintavételi időpontot figyelembe véve az összes tőszám egy jelentős növekedést követően 2023-ban visszaesett 38 224 tőre (majdnem a 2017-ben mért értékig). A virágzó tövek száma épp ellenkezőleg alakult ebben az időszakban, egy drasztikus csökkenés után növekedett, de nem érte el a 2017-es értéket (2023-ban 10 128 virágzó tő volt). Az állományméret stabilnak mondható. A faj potenciális élőhelyeken történő keresése 96 nap ráfordítással zajlott. A KNPI működési területén 2023-ban 62 214 tőre vonatkozó 4082 pont és 16 poligon adat gyűlt a homoki nőszirmról.
26.	Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Szalkszentmárton, Apostag, Dunaegyháza, Ordas	KNPI saját költségvetés	45	Az erdőgazdálkodás hatásának vizsgálatára céljából mértük fel a Szalkszentmárton 13C erdőrezervátum hóvirág állományát az erdő letermelését megelőzően, 10x10 méteres rácshálóban. A 653 db négyzet közül 24-ben hiányzott csak a hóvirág, a többiben összesen 311 343 tő volt jelen. A hóvirág mellett a ligeti csillagvirágot is bevontuk a vizsgálatba. 2024-ben a letermelést követően ismételjük majd meg a felmérést, majd azt követően 5 év múlva. Hóvirágra vonatkozó szórvány adatok gyűlték Apostag, Dunaegyháza és Ordas területeiről. 39 pont adatrekord keletkezett az Igazgatóság adatbázisában, 2 273 tő hóvirág mennyiséggel.

27.	Kisléscsü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	KNPI működési területe	KNPI saját költségvetés	65	752 pont és 8 poligon adatrekord került a fajra vonatkozóan a KNPI nyilvántartásába, összesen 203 016 tő adatát rögzítették felmérés során a KNPI dolgozói. A gyűjtött adatok részben célzottan a régi adatok ellenőrzéseként, az állományok újra felmérése során keletkeztek, részben más igazgatósági tevékenységek közben észlelt új előfordulási adatok. 44 település külterületéről érkeztek be adatok, részben a gyepvédelmi tanácsadók tevékenységének köszönhetően.
28.	Pókbangó (<i>Ophrys sphegodes</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunpeszér: Ordító, Kunpeszér: Jóna járás, Fülöpszállás: Káposztási turjános, Szabadszállás: Felső-balázsi-rétek, Kunadacs: Temetődomb	KNPI saját költségvetés	61	Az 5 lokalitáson összesen 2 785 virágzó pókbangó tő volt 2023-ban. Az utolsó három mintavétel adatait figyelembe véve egyérelmű tőszám növekedést a kunpeszéri lokalitáson találtunk, a másik négy helyszínen 2020-ig csökkent a virágzó tövek száma, majd 2023-ra növekedést mutatott. A fülöpszállási lokalitáson a tőszám meghaladta a monitorozás alatt mért legmagasabb értéket, bár elég nagy a fluktuáció, növekedési tendencia valószínűsíthető. A két kunadacsi és a szabadszállási területen pedig bizonytalan, inkább eszökkenő tendencia jellemző. A pókbangó elterjedési térképe is kiegészült 2023-ban, elsősorban a KNPI gyepvédelmi tanácsadói gyűjtötték új előfordulási adatokat, összesen 1 217 új rekord keletkezett a KNPI védett értéket tartalmazó adatbázisában.
29.	Tartós szegfű (<i>Dianthus diutinus</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Ásotthalom, Jakabszállás, Nemesnádudvar	KNPI saját költségvetés	56	Az ásotthalmi populáció mérete jelentősen csökkent (már csak 12 tő). Emberi taposás és vadragás veszélyezteti. Bekerítettük az állományt. A jakabszállási állomány is rendkívül kisméretű, 2023-ban 15 tövet sikerült megtalálni. Itt leginkább az erdészeti tevékenység és a vadllegelés okoz problémát. A nemesnádudvari állomány további jelentős növekedést mutatott (jelenleg 2 229 tövet számlál), de ez még mindig messze elmarad a 2010-ben regisztrált több mint 15 000 tővel. Itt a vegetáció záródása okozta leginkább a faj egyedeinek visszaszorulását. Az utóbbi aszályos éveknek köszönhetően a gypc ismét nyíltabb lett, ami kedvezően hatott a tartós szegfű állományméretére.
30.	Törpemandula (<i>Amygdalus hana</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Érsekhalma: Hét-völgy, Vaskút: Hármashalom	KNPI saját költségvetés	45	2023-ban Érsekhalmán 22 virágzó és további 318 nem virágzó hajtást számoltak a felmérésk. A hajtásszám változásban negatív tendencia állapítható meg. Az állomány kiterjedése 20 m ² . A természetvédelmi oltalom alatt álló területen egyedül a cserjefajok előretörése veszélyeztette az állományt, ezeket időnként meggyérítettek a KNPI dolgozói. 2023-ban viszont újabb veszélyeztető tényező lépett fel, a terület kb. 80 %-át vaddisznók túrták fel. Vaskúton 2023-ra valamelyest visszaesett a hajtásszám (22 966 db), de az utolsó három felmérés adatait tekintve pozitív tendencia állapítható meg a hajtásszám alakulásában. Az állomány kiterjedése 340 m ² . A terület állapotán szintén cserjeirtással, a gypc diverzifikációjával, a törpe mandula mentes részeinek kaszálásával lehetne javítani.
31.	Virginiai holdruta (<i>Botrychium virginianum</i>)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunfélértői holdrutás erdő TT	KNPI saját költségvetés	25	Rendkívül alacsony egyedszámot tapasztaltunk 2023-ban, a monitorozás kezdete óta (2001) az eddigi legalacsonyabbat. A faj egyedei továbbra sem kerültek elő a 70G és 71F erdőrészekből, de eltűntek a 70A, 70F, 69D erdőrészekből is. Az egyedszám csökkenést

	<i>ssp. europaeum</i>) monitorozás (NBmR)	Dr. Kovács Éva)			okozó tényezők közül, valószínűleg kiemelkedő szerepe van az utóbbi 2-3 év aszályos nyári időszakának.	
32.	Illatos csengeytyűvirág (<i>Adenophora liliifolia</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kiskőrös: Szücsi-erdő, Csengőd: Közös-erdő	KNPI saját költségvetés	20	2023-ban a KNPI működési területén összesen 142 tő illatos csengeytyűvirág tenyésztett (89 tővel kevesebb, mint az azt megelőző évben). Ebből 45 tő Csengődön és 97 tő Kiskőrösön volt található. 2021-ben 291 tő ex situ szaporított tövet ültettünk ki ezekre a helyszínekre, 2023-ig 85 tő élt túl). Csengődön 45 tő, Kiskőrösön 40 tő marad életben. Kiskőrösön a természetes populáció tőszáma 57 db volt. Csökkenő tendencia állapítható meg mind a kitelepített, mind a természetes populáció tőszámában.
33.	Gyapjas gyűszűvirág (<i>Digitalis lanata</i>) monitorozás	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Bácsalmás	KNPI saját költségvetés	30	A fokozottan védett gyapjas gyűszűvirág bacsalmási termőhelye a KNPI területén az egyetlen előfordulása a fajnak. Az állománymértet drasztikusan lecsökkent a legutóbbi felmérés óta (2009), akkor 4 584 tő élt a területen, ami 2023-ig 461 tőre fogyatkozott. Számba vettük a veszélyeztető tényezőket és a megvalósítható beavatkozásokat. A záródó gyepeket helyenként megnyitottuk, valamint eszejeirást terveztünk megvalósítani a tövek környezetében.
34.	Szolonyec vakszik-növényzet (<i>Camphorosma annuae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Apaj: Kisapajirét (Birkajárás); Fülöpszállás: Kelemen-szék	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	120	A régóta fennálló zavartalan és változatlan körülmények ellenére is kimutathatók voltak fajösszetételbeli változások az előző felmérések eredményeihez képest mindkét lokálison. A 2023-ban mért fajszámok meghaladták minden korábbi. A társulásra jellemző karakterfajok mindkét mintaterületen megvannak, az állományok képe, fajösszetétele természetes viszonyokat mutat. Valamelyest nőtt a gyomok aránya, és nagyobb mértékben az „egyéb” kategóriába tartozó fajok részese. Az életforma-típusok megoszlásában kisebb változások figyelhetők meg. Mindkét területen csökkent a geophytakhoz sorolt fajok aránya és nőtt az „egyéb” kategóriába soroltaké. A természetvédelmi érték kategóriák alapján mindkét területen csökkent – a bárányparéjos társulásra jellemző – természetes pionírok aránya. Míg a pseudohalophyton fajok részaránya egyik területen sem változott jelentősen, a stenohalophytonok részese. A látványosan csökkent.
35.	Tündérfátyol hínár (<i>Nymphoides peltatae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Drágszél: Sárközi III (Maloméri) esatorna	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	60	A tündérfátyolos társulás évek óta tartó átalakulása mérőldköhöz érkezett el, az idei évben, ugyanis a mintaterületen magának a társulásnak, illetve névadó fajának a jelenléte már nem volt kimutatható. Mindez valószínűleg a vízminység csökkenésének és a vízminőség romlásának tudható be, ugyanis 2023-ban jelentős mértékű algásodás volt kimutatható a mintaterületen.
36.	Magyar sóballás (<i>Suaedenum pannonicum</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Dunatetőlen: Maka-szék; Szatymaz	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	60	A dunatetőleni sóballást víz borította a felmérés időpontjában, ez korábban nem fordult elő. Az itt kimutatott változások ugyanakkor nem tekinthetők drasztikusnak vagy tendenciózusnak, megítélésünk szerint belesznek a társulás összetételének természetes fluktuációjába; ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a monitorozandó társulás a mintaterületnek csak egy igen kis részét borítja, így a változások nem társuláson belül, hanem a mintaterületen előforduló különböző társulások kiterjedésében mutatkoznak meg. A néhány éve kijelölt szatymazi

						<p>mintaterület jól reprezentálja a magyar sóballás társulást, ennek megfelelően lényegesen homogénebb és fajszegényebb. Igen szembetűnő volt ez az idei év során, amikor mikrokvadrátonként kevesebb, mint két faj fordul elő a mintaterületen.</p> <p>A képerjés társulásokban erőteljesen folytatódott a korábban elindult és kimutatott szárazodási trend. Az „Ősnyíres” területén, a monodomináns képerjés állományban, az idei évben már nyílt homokpusztagyepék fajai is megjelentek. A „Vaddisznós” területén is számos, szárazságtűrő faj bukkant fel újonnan, és hasonló jelenség volt kimutatható a kiskunhalasi mintaterületen is. Az átlagos fajszám az ősnyíres területén 5,3, ami nagyjából megfelel az eddigi felmérések átlagának. A három mintaterület közül ebben a legalacsonyabbak az átlagos fajszámok. A „Vaddisznós” területén az átlagos fajszám 14,32 volt, ez 2009 óta folyamatosan növekvő tendenciát mutat. A Pirtó melletti területen az átlagos mikrokvadrátonkénti fajszám 8,92 volt, ez 2007 óta a legmagasabb érték. A társulásra jellemző karakterfajok mindegyik mintaterületen előfordulnak, gyakoriságuk és diverzitásuk azonban eltérő. Az Ősnyíres területén a képerje monodominanciája jellemző, mellette más fajok, más karakterfajok előfordulása esetleges, ezek folyamatosan visszaszorulóban vannak. A képerje visszaszorulása a „Vaddisznós” területén jelentős, a pirtó melletti mintaterületen a legutóbbi felmérés óta drasztikus, helyét más fűfélék vették át.</p>
37.	Képerjés láprét (Molinio-Salicetum rosmarinifoliae)	Barina Zoltán	Kunpeszér: Peszéri-erdő (2 helyszínen – Ősnyíres és Vaddisznós), Kiskunhalas: Pirtói homokbuckák	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	180	
38.	Élőhely-értékpézés: Kunbaracs 5x5 km-es tájkvadrát (NBmR R5x5_114)	Barina Zoltán	Kunbaracs	2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	900	<p>2023-ban zajlott a mintakvadrát 3. újratérképezése. A térképezés során megőriént a 2365 db körülhatárolt élőhelyfolt aktuális élőhelyi hovatartozásának megállapítása és szükség esetén a foltok további felosztása és kategorizálása. A megelőző felméréshez képest a kvadrát területén több változás volt kimutatható. Nem fordultak elő a korábban jelzett B1a, H4, T6, T9, U7 és U9 élőhelyek állományai. A területen bekövetkezett változások többek között beépítésre, eltérő besorolásra, felhagyásra, gazdálkodás következményeire, invázióra, leromlásra és természetes szukcesszióra voltak visszavezethetők. Ezek közül kiemelendő az invázió és szukcesszió hatása, minek következtében a homokpusztagyepék kiterjedése 12,02%-kal (17,49 ha) csökkent az előző felméréshez képest. Jelentősen visszaszorultak a kvadráton belül a további természetes élőhelyek is, ugyanakkor szembeötlő a spontán akácok előretörése, kiterjedésük 86,31 hektárral nőtt 2014 óta. A természetes, természetközeli élőhelyek kiterjedésében kivétel nélkül jelentős csökkenést tapasztalunk. A képerjés rétek kiterjedése 37,17%-kal csökkent, a szikes réteké 41,98%-kal, a homokpusztagyepék kiterjedése 12,02%-kal, a homoki sztyepréteké 0,06%-kal, a nyáras borókásoké pedig 21,37%-kal. Szintén jelentősen, 67,11%-kal csökkent a borókások kiterjedése. Ugyanakkor 67,70%-kal nőtt a jellegetlen száraz gyepék kiterjedése és 86,68%-kal, a lágyszárú özömfajok állományaié. Az akácok területé 13,64%-kal nőtt, a nemesnyárasoké 9,78%-kal, míg a fenyveseké 6,17%-kal csökkent. Jelentősen nőtt a nem őshonos fajok spontán állományainak kiterjedése 310,98%-ra, a nem őshonos fajú fásportok, erdősávok és fasorok kiterjedése 466,54%-ra és a lucernások kiterjedése 419,12%-ra. 714 folt természetessége csökkent, melyek kiterjedése összesen 512,85 ha-t érint. A foltok természetessége 397 állományban javult, összesen 401,46, azaz mindkét irányú változások történtek, de valamivel nagyobb a természetesség csökkenésének aránya. Ezt</p>

<p>mutatja az is, hogy a foltok átlagos természetessége 1,83-ról 1,58-ra csökkent. A területen a leggyakoribb inváziós növényfaj az akác, mely ültetve és spontán módon is előfordul. A további inváziós fajok közül a leggyakoribb a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>). Szinte a kvadrát teljes területén előfordul, gyakran nagy tömegben. Gyakorlatilag minden élőhelyen megjelenik a nyílt gyepektől a zárt fenyvesekig. A bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) jóval ritkábban, de szintén sokfelé előfordul. Agresszív terjedésénél és erőteljes árnyékolásánál fogva valószínűleg jóval nagyobb veszélyt jelent, mint a selyemkóró, ugyanis záródó állományai alatt a természetes vegetáció fajai nem maradnak meg, illetve nem térnek oda vissza. Az ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) elsősorban a terület délnyugati felében, inkább kötöttebb talajon van jelen. Bár terjedése nem mondható elhanyagolhatónak, egyelőre nem okoz komoly problémát a területen. Az aranyvessző-fajok a területen elhanyagolható inváziós veszélyt jelentenek jelenleg.</p>		
<p>2023-ban hús közösségi jelentőségű élőhely felmérését végeztük el a következő élőhelytípusokban: eurófi sekély tavak és holtmedrek hínárja, láptavak hínárja, pannon szikések, síksági pannon löszgyepek, pannon homoki gyepek, kékperjés láprétek, Cnidion dubii folyóvízgyeinek mocsárréizei, mészkezdvelő üde láp- és sásrétek és pannon homoki borókás-nyárasok. Az élőhelyek többsége közepes természetességi állapotú (60%), valamint jó és alacsony állapotban volt (20-20%). Természetközeli állapotúnak bizonyultak a borókás-nyárasok, valamint a szikes rétek. Közepesen leromlott élőhelyeknek bizonyult általában a zsombéksás rétek és mocsárrétek. A leromlás oka legtöbbször a kis kiterjedés, a korábbi és/vagy jelenlegi zavarás, amely miatt hiányoznak a „jó” karakterfajok, valamint sérült a társulásterkezet. Erősen leromlott élőhelynek bizonyult a Soltszentimre melletti kékperjés rét (felismerhető, de erősen eljellegtelenedett formában volt), valamint a kiskunmajsai korábban túllegeltetett, annak nyomait őrző nyílt homoki gyepek. Az élőhelyek mintegy egyharmadát láthatóan semmi zavarás vagy veszély nem fenyegette. A maradék részüket elsősorban a vízhiány és/vagy szikesedés (kilúgozódás) (L01), illetve az EU számára fenyegetést jelentő idegenhonos inváziós fajok elterjedése (I01) veszélyezteti. A regenerációs potenciált a lokalitások többsége esetén alacsonynak és közepesnek becsültük – nagyjából egyenlő arányban, együttesen 72%-ban. Húsból mindössze négy élőhely esetén teljes mértékű regeneráció várható, egy esetben pedig semmi lehetőség sem látszik a jövőbeli regenerációnak.</p>	<p>700</p> <p>2023. évi Természeti értékek védelme szakmai keret</p>	<p>Dunapataj, Fülöpszállás, Gara, Harkakötöny, Harta, Hódmezővásárhely, Homokmégy, Kecel, Kiskunmajsa, Madaras, Soltszentimre, Szalkszentmárton</p>
<p>Közösségi jelentőségű élőhelyek monitorozása (NBmR)</p>	<p>Dr. Majláth Imre</p>	<p>39.</p>
<p>Rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rákosiensis</i>) monitorozása</p>	<p>Dr. Mizsei Edvárd, Móré Attila</p>	<p>40.</p>

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Biotika Modul

KNPI saját adatbázisban (az információk a felhasználók által látott adatokra vonatkoznak, 2023. év végére több tízezres mennyiségű további adat került validálásra, de a validálás ténye még nem került átvezetésre a felhasználók által használt fedvényekben):

	validált	validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	184548	96313	280861
Növény poligon	7550	3635	11185
Madár pont	26657	109704	136361
Madár poligon	2	759	761
Gerinces pont	23892	33598	57490
Gerinces poligon	423	1229	1652
Rovar pont	10436	11321	21757
Gomba, moha zuzmó pont	268	96	364
Puhatestű pont	590	2754	3344
Összesen	254366	259409	513775

2023-ban gyűjtött adatok:

	Validált	Validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	0	8013	8013
Növény poligon	0	0	0
Madár pont	0	446	446
Madár poligon	0	0	0
Gerinces pont	0	954	954
Gerinces poligon	0	0	0
Rovar pont	0	117	117
Gomba, moha zuzmó pont	0	0	0
Puhatestű pont	0	0	0
Összesen	0	9530	9530

Egyéb modul feltöltések:

2023-ban az OpenBioMaps-be 79172 rekord került feltöltésre, ezek közül 7302 a validált adat. A biotikai adatgyűjtés súlypontja az OpenBioMaps szolgáltatás keretében gyűjtött adatok felé tolódik, tekintettel ennek folyamatos - szakmai közösségi alapú - fejlesztésére, ingyenességére, mobiltelefonokra telepíthető applikációjára. A kétféle adatbázisban tárolt biotikai információk egységes adatbázisba szerkesztése folyamatban van, a cél minden dokumentált biotikai adat egy helyen, együttesen történő tárolása.

4.4. Jelentési kötelezettség

Egyedi hatósági határozatból (például: engedélyezett kutatásokkal kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek), felettes szervi utasításokból és jogszabályi rendelkezésekből fakadó jelentéstételi kötelezettségeinek az igazgatóság maradéktalanul eleget tett. Fontos természetvédelmi kezelési információkat összesített az idegenhonos, inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről alkotott 1143/2014/EU rendelet hatálya alá tartozó inváziós fajokkal kapcsolatos védelmi intézkedésekről szóló jelentéseiben.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2023-ban készült)

2022. év első negyedévében felterjesztésre került a Kiskunsági Nemzeti Park mind a kilenc területegységének (Fülöpházi buckavidék, Orgoványi-rétek, Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta, Kolon-tó, Peszéradacsi-rétek, Felső-kiskunsági-puszta, Felső-kiskunsági-tavak, Miklapuszta, Szikra és az Alpári-rét) természetvédelmi kezelési terv tervezete.

A 2021-ben zajlott területi egyeztetést követően 2022-ben felterjesztésre került az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve és a védett nyilvánítási eljáráshoz kapcsolódó területi egyeztetési dokumentáció. A minisztériumi és a közigazgatási egyeztetési folyamat lezárultával 2023-ban megjelent az agrárminiszter 24/2023. (VI. 5.) AM rendelete az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi terület létesítéséről.

A Körös-éri Tájvédelmi körzet természetvédelmi kezelési tervének 10 éves felülvizsgálatához kapcsolódóan a kezelési terv rendelet módosítás 2021-ben történt elindításához kapcsolódó területi egyeztetés 2022-ben lezárult, az egyeztetési dokumentációt felterjesztettük. A minisztériumi és a közigazgatási egyeztetési folyamat lezárultával 2023-ban megjelent az agrárminiszter 28/2023. (VII. 5.) AM rendelete a Körös-éri Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 146/2012. (XII. 27.) VM rendelet módosításáról.

Meglévő (kihirdetett, vagy területi egyeztetés után felterjesztésre került) kezelési tervek:

A tervezési terület neve	Terület (hektár) ¹	Védett /védelemre tervezett	Kihirdető jogszabály
Bajai földikutya-rezervátum tt.	114,25	Védett	7/2017. (II. 28.) FM rendelet
Jászszentlászlói Kalmár-erdő tt.	8,88	Védett	15/2017. (III. 27.) FM rendelet ²
Pusztaszéri Fülöp-szék tt.	41,65	Védett	31/2016. (V. 2.) FM rendelet ³
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	2,04	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	1,23	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Óthalom földtani alapszelvény természeti emlék	0,57	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Szelidi-tó tt. bővítése	244,32	Védett	6/2014. (IX. 1.) FM rendelet
Pirtói homokbuckás tt.	591,31	Védett	12/2012. (II. 21.) VM rendelete
Csolyospálosi földtani feltárás tt.	1,16	Védett	127/2011. (XII. 21.) VM rendelet
Pusztaszéri TK bővítése	15,90	Védett	71/2011. (VII. 27.) VM rendelet
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	35,07	Védett	14/1992. (VI. 30.) KTM rend. ⁴
Gátéri Fehér-tó tt.	698,44	Tervezett	-
Madarasi Marhajárás tt.	43,76	Védett	36/2018 (XII.10.) AM rendelet
Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák tt.	225,93	Védett	24/2023. (VI. 5.) AM rendelet
Körös-éri tk.	2128,23	Védett	28/2023. (VII. 5.) AM rendelet a 146/2012. (XII. 27.) VM rendelet módosításáról

A területadatok a KNPI térinformatikai nyilvántartásából származnak.

² Az eredeti kezelési tervet a 16/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet hirdette ki.

³ A védettséget, kezelési terv megállapítása nélkül a 6/1990. (III. 31.) KVM rendelet⁴ mondta ki.

⁴ Kezelési terv nélkül kihirdetett védettségű terület, melynek kezelésterve-tervezete a területi egyeztetés után felterjesztésre került.

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (meglévő, ill. 2023-ban készült)

A Natura 2000 fenntartási tervek kapcsán 2023-ban változás nem történt, a KNPI valamennyi Natura 2000 területe rendelkezik fenntartási tervvel.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15776,02	kmt.	meglévő ^a	2008
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az örjegi turjánvidék	35722,19	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10004	Alpár-bokrosi Tisza-ártéri öblözet	5026,95	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10007	Alsó-Tisza-völgy	36292,86	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10008	Balástya-Szatymaz környéki homokvidék	6171,8	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN20001	Felső-kiskunsági szikes puszták	15776	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20002	Peszéri-erdő	1628,46	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20003	Felső-kiskunsági turjánvidék	14436,47	kjtt.	meglévő ^c	2016
HUKN20004	Dél-Bácska	781,46	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20005	Tass-szalkszentmártoni szikes puszták	1655,22	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20006	Nagynyíri-erdő	750,08	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20007	Solti ürgés gyep	110,21	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20008	Déli-Homokhátság	2385,97	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszták	19679,72	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gyep	74,01	ktt.	meglévő ^c	2014
HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20012	Szegedi ürgés gyep	187,88	ktt.	meglévő ^c	2014
HUKN20013	Fülöpszállás-Soltszentimre-csengődi lápok	3122,99	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20014	Hajósi-homokpuszták	463,31	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20015	Ágasegyháza-orgoványi rétek	4321,14	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gyep	155,66	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1341,34	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20019	Baksi-puszták	4875,17	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek-Keceli-lápok	2517,88	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	2870,96	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszták	11660,45	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	466,73	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20026	Móricgáti-lápok	766,97	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20027	Péteri-tó	782,1	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20028	Tiszaalpár-bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20029	Csongrádi Kónya-szék	455,96	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	meglévő ^d	2009
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7929,6	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20032	Dél-Örjeg	4585,08	kjtt.	meglévő ^d	2009
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20034	Nyárlőrinci erdő	207,17	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20035	Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20036	Imrehegy-Pirtó-kiskunhalasi homokbuckák	1564,32	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN22037	Kékhegyi lőtér	460,05	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN30001	Csongrád-bokrosi Sós-tó	714,15	kmt., kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt., kjtt.	meglévő ^d	2009
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	3581,79	kmt., kjtt.	meglévő ^d	2009

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület

^a Tűzok LIFE program keretében; ^b A fenntartható természetvédelem megalapozása magyarországi Natura 2000 területeken (Svájci-Magyar Együttműködési Program, Végrehajtási Megállapodás száma: SH/4/8) c. projekt keretében; ^c EMVA forrásból; ^d a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” című projekt részeként készült.

2023-ban az Igazgatóság a Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása tárgyú VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés szerint 13 Natura 2000 terület céldokumentumának elkészítését irányozta elő, amik felterjesztése 2023. szeptember 30-i határidővel megtörtént az AM Természetmegőrzési Főosztály részére.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN20004	Dél-Bácska	36292.86	kjtt	meglévő	2023
HUKN20007	Solti ürgés gyepek	74,01	kjtt	meglévő	2023
HUKN20008	Déli-Homokhátság	15776,02	kjtt	meglévő	2023
HUKN20013	Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok	1628,46	kjtt	meglévő	2023
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1655,22	kjtt	meglévő	2023
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek-Keceli lápok	2117,13	kjtt	meglévő	2023
HUKN20022	Kiskörösi turjános	463,31	kjtt	meglévő	2023
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszta	4321,14	kjtt	meglévő	2023
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	155,66	kjtt	meglévő	2023
HUKN20026	Móricgáti lápok	4875,17	kjtt	meglévő	2023
HUKN20034	Nyárlőrinci-erdő	661,94	kjtt	meglévő	2023
HUKN20036	Imre-hegy-pirtó-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt	meglévő	2023
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	455,96	kmt és kjtt	meglévő	2023

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület;

2023-ban 10 céldokumentum felülvizsgálata zajlott és fejeződött be.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Céldokumentum elkészítésének éve
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gyepek	74,01	kjtt.	2022
HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	2022
HUKN20015	Ágasegyháza-orgovánai rétek	4321,14	kjtt.	2022
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gyepek	155,66	kjtt.	2022
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	2022
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	2022
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	2022
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	2022
HUKN20035	Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	2022
HUKN22037	Kékhegyi Lőtér	460,05	kjtt.	2022

* Rövidítések: kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület;

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és terület egységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A 2023-as év csapadékosabbnak bizonyult a korábbiaknál, de az időjárási szélsőségek ezúttal sem hiányoztak, beleértve a vegetációs periódus egyes részeiben most is bekövetkező csapadékhiányt. 2022/2023 tele rekordokat döntően melegnek bizonyult, majd egy rövidebb tavaszi időszakot kivéve az év többi része szintén jóval melegebb volt a sokéves átlagnál (az ősz egyenesen a legmelegebbnek adódott a mérések kezdete óta).

Az év kezdete csapadék szempontjából jobban indult a korábbi éveknél, valamivel meghaladta a sokéves átlagot a lehullott csapadék mennyisége. A nyár azonban a Duna-Tisza köze jelentős részén ismét átlagosnál kevesebb esőt hozott (szemben a Kárpát-medence magasabb fekvésű térségeivel), nemkülönben az ősz októberig. Az immáron szokásos, sok éves átlagot meghaladó meleg pedig

természetesen fokozott párolgási veszteséggel jártak, így aztán a nyár második felére már ismét az átlagost meghaladó szárazság sújtotta az élőhelyeket, csökkentve egyebek között a gyepek biomassza-termelését (és ezáltal a legelők állat-eltartó képességét), és vízhiányt előidézve a vizes élőhelyeken. Október végétől rég látott, intenzív csapadékos időszak köszöntött be, novemberben helyenként a sok éves átlagnál kétszer több csapadék hullott. Ez 2023. év végére kedvezően - az egykori átlagok közelébe - megemelte a folyóvölgyekben és a Homokhátság peremét kísérő vizes élőhelyvonulatokban (Turjánvidék, Órjeg) a talajvíz szintjét, bár sok év halmozódó vízhiányát természetesen nem tudta egy viszonylag rövid csapadékos periódus megszüntetni. A folyóvölgyi és turjánvidéki felszíni, felszínközeli csapadéklefolyás által is érdemben táplált, kisebb helyi vízgyűjtő medencékben szórványosan bár, de rég látott kedvező (az egykori átlagot felidéző) vízviszonyok alakultak ki 2024 elejére, azonban a Homokhátság évtizedek óta trendszerűen csökkenő, leürülő talajvízszintje nem sokat emelkedett. Az utóbbi régióban leeső csapadék gyorsan elszivárgott a mélyebb talajrétegekbe, ezért sajnos a hátsági vizes élőhelyeken még időszakosan sem fordult meg a kiszáradás trendje, nem jelentek meg az egykor oly sokfelé jellemző, tartós felszíni vizek. E vizes élőhelyek regenerálódásához egy-két hónapnyi, átlagost meghaladó mennyiségű csapadék nem elég, ahhoz a becslések szerint sok év átlagfeletti csapadéka kellene, erre viszont nem mutatnak érdemi esélyt a jövőre vonatkozó klímamodellek. E tekintetben jelzésértékű, hogy a lokálisnál nagyobb távolságú, "középszintű" felszínalatti vízáramlási rendszereket megcsapoló, korábban kiáramlási területként működő Ágasegyháza-Orgoványi-réten gyakorlatilag nem jelentek meg tartós vizek a 2023. év végi többletcsapadékok hatására sem, és a hasonló típusú felszínalatti vízáramlási rendszerek által táplált izsáki Kolon-tó vízszintje szintén nem emelkedett jelentősen.

Összességében a 2023-as év időjárási eseményei továbbra is igazolták a Duna-Tisza közén a klímamodellek jóslatait arra vonatkozóan, hogy folyamatosan növekedni fog a szélsőséges klímajelenségek gyakorisága, ez pedig számos természeti értéket egyre nagyobb próbatételek elé állít, amikhez egyre nehezebb alkalmazkodniuk.

Az utóbbi évek szárazsága egyre nagyobb károkat okoz a hajdani - ma már inkább viszonylag fajszegény keményfás ligeterdőkre emlékeztető - körises láperdők állapotában is. A rendszeresen kiszáradó tözezes talaj már nem tudja megtartani a sekélyen gyökerező fákat, a szélviharak fél-egy hektáros nagyságrendben döntötték ki a fákat például a Kiskőrösi turjános természetvédelmi területen. Az így keletkező lécekben egyelőre még nem jelentek meg nagy számban tájidegen lágy- és fásszárú növényfajok, de sajnos ennek esélye évről-évre növekszik.

2023 nyár végére ismét nehézséget jelentett a gazdálkodóknak a gazdálkodási, illetve természetvédelmi problémákat nem okozó legeltetési terhelések „eltalálása”, a túllegeltetés elkerülése. A sokéves átlagot jelentő fűhozamra beállított állatlétszámok többfelé ebben az évben is túllegeléshez – vagy annak közvetlen veszélyéhez – vezettek, különösen természetvédelmi, ökológiai, de akár gazdálkodási szempontból is. E probléma mértékének, elterjedtségének megértéséhez azt is tudni kell, hogy a gazdálkodási szempontból értelmezett, jogszabályokban is definiált túllegelés (a 269/2007 kormányrendelet szerint például „túllegeltetés: a gyepek magas állatsűrűséggel történő legeltetéséből eredő károsodása, melynek során a gyepekben állományalkotó fűfélék rövidre rágása és taposás következtében a gyepek foltokban kiritkulnak, a talajfelszín fedetlenné válik”), a nyílt talajfelszínnek és gyomok intenzív megjelenése, a gyepek záródásának jelentős csökkenése, a fűhozam drasztikus visszaesése egy olyan előrehaladott leromlási fázist jelent, amit már jóval korábban megelőz a természetes gyepi életközösség kompetíciós és egyéb kapcsolati viszonyainak, majd szerkezetének átalakulása, számos érzékenyebb növény- és állatfaj populációjának csökkenése, illetve (időszakos avagy tartós) eltűnése, vagyis az ökológiai állapot romlása. Egy pár centiméteres magasságúra - ahogy mondani szokás, asztallap simaságúra - rágott gyepek kötöttebb talajon még nem feltétlenül nyílnak fel, vagyis jogi értelemben még „vitatható” a túllegeltetés, amikor ökológiai, természetvédelmi szempontból már réges-rég túlhasznosított, és eredeti természetes élővilága már nagymértékben elszegényedett. A jó ökológiai állapotú természetes gyepek, például a mocsárrétek, láprétek, sztyepprétek általában többszintűek, akár sok deciméteres magasságú felső gyepszinttel, és ehhez az ideális állapothoz képest a Duna-Tisza közti táj gyepeinek egy jelentős része túlhasznosított volt 2023-ban is.

Az általános vízhiány tovább növeli az igényt a természetvédelmi és egyéb célú vízpótlásokra, de ezek tájszintű fejlesztését segítő, komoly gyakorlati előrelépések – például a régóta, több tervezési és engedélyezési folyamattal is érintett homokhátsági vízpótlás kapcsán – még nem történtek 2023-ban (bár tovább haladtak előre az engedélyezési eljárások. A természetes vizes élőhelyek kiszáradása, feltöltődése regionális léptéken évről-évre emeli az ember által létrehozott vizes élőhelyek ökológiai jelentőségét. A Homokhátság tetején 2023-ban is, sok tucat négyzetkilométernyi térségeken belül az M5 autópálya építéséhez a 2000-es évek elején létesített mélyebb és nagyobb, felhagyott és regenerálódó növényzetű anyagnyerőhelyek voltak a legjelentősebb felszíni vízkészlettel bíró, legnagyobb ökológiai jelentőségű vizes élőhelyek. Ezeket hatósági engedélyeik alapján elviekben nem lehetett a talajvíztükörbe mélyíteni, de a kivitelezési pontatlanságok miatt, nem nagy mélységben ez mégis megtörtént (illetve medrek a felszínen lefolyó csapadékot is összegyűjtik valamilyen mértékben). Ahol a talajtani és hidrológiai adottságok ehhez kedvezőnek bizonyultak – nem egy helyen -, ott másodlagos szikesedés indult meg, akár kezdetleges szikes zonáció kialakulását eredményezve viszonylag rövid idő alatt. E másodlagos vizes élőhelyek többfelé a környék legjelentősebb partimadár, egyéb vízimadár (bölömbika, guvat, récefélék), vöröshasú unka, stb. élőhelyeinként funkcionáltak a rendkívüli szárazságok idején. Az akár gazdasági céllal létesült, de a természetvédelmi szempontokat is hangsúlyosan figyelembe vevő módon kivitelezett és rekultivált anyagnyerőhelyek jövőbeli létesítése egyik ellensúlyozó folyamata lehetne a természetes vizes élőhelyek felszámolódásának (figyelemmel arra, hogy a természetes mederalakító folyamatok blokkoltak, leálltak a kultúrtájban), ugyanakkor ma még a természetvédelmi szempontok tényleges, minden körülmények közötti érvényesíthetőségének erős garanciái további kiépítésre várnak.

A vaddisznóállomány predációja és túrása sok éve jelentős veszélyeztető tényezője a gyepekhez kötődő természeti értékeknek, illetve a földön fészkelő madárfajok állományainak. 2023-ban is nagy területen, jelentős gyepekárokat okozott ez a faj a túrása révén. Ahol igazán sűrű az állománya, ott annak hatékony szabályozása még kívánivalókat hagy maga után. A KNPI saját vadászterületein az állományszabályozásban aktívan részt vesznek az Igazgatóság hivatásos vadászaként is szolgáló természetvédelmi őrei, valamint a természetvédelmi szakszemélyzet, de ahol más a vadászatra jogosult, ott a szemlélet nem mindig azonos a természetvédelmi közérdekből következővel. Az országos mentesítési terv már nagyarányú állománycsökkentést ír elő országosan, ezért ennek kedvező természetvédelmi hatásai a jövőben remélten jelentkezni fognak.

2023-ban tovább folytatódó, tájszinten is érvényesülő kedvező élőhelyváltozás volt a területi oltalom alatt álló erdőkben a holtfa mennyiségének gyarapodása (nem csak a nemzeti parki vagyongazdálkodásban lévő erdőterületeken). Ez az erdőgazdálkodók részéről viszonylag egyszerűen végrehajtható, és természetes folyamatokkal, a klímaváltozással párhuzamosan növekvő intenzitású széltörésekkel is „segített” intézkedés, aminek kedvező hatásai legkönnyebben a harkályfajok állományainak tájszintű terjedésén keresztül vehetők észre.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

A Közös-erdő erdőrezervátum gyepszegélyeinek kezelése

Helyszíne: Páhi **Forrása:** Saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** Az elmúlt években a KNPI jelentős erőfeszítéseket tett a Kolon-tó gyepterületeinek térben és időben mozaikos kezelése érdekében. A Közös-erdő erdőrezervátumra és környezetére a körises láperdők és láprétek mozaikja jellemző. A belső tisztások és a szegélyzőna láprétei, magaskórósai kiemelkedő értékkel bírnak. A természetvédelmileg indokolt extenzív kaszálás és jelentős méretű, több éves hagyásfoltok rendszere azonban nem védi meg a gyepeket kellően a beerdősülés veszélyétől, másfelől azonban ügyelni kell arra is, hogy megfelelő kiterjedésben legyenek jelen az egyebek között a rovarközösségek számára fontos szegélycserjések az élőhelymozaikban. A megfelelő időszakokban végzett, részleges erdőszegélyi szárazzással tartotta fenn a különböző szukcessziós stádiumot képviselő élőhelyek közötti egyensúlyt az Igazgatóság.

Csongrád-Bokrosi Sóstó vízpótlása

Helyszíne: Csongrád-Bokrosi Sóstó **Forrása:** KNPI saját forrás, Alpári Tisza Vadásztársaság **Kivitelezést végzi:** KNPI, Alpári Tisza Vadásztársaság **Főbb eredményei:** 2023-ban a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Alpári Tisza Vadásztársaság (ATVT) a korábban kiépített ideiglenes vízkormányzó művek segítségével vízpótlást hajtott végre, az ATIVIZIG 0515-0006/2021. sz. hozzájárulása alapján. A tómeder feltöltése a természetvédelmi kezelői és vadgazdálkodási célok eléréséhez is hozzájárult, hiszen a kb. 100 ha kiterjedésű, különleges természeti értéket képviselő szikes tó igen fontos vonuló-, pihenő- és fészkelőhely, a madarakon kívül számos kételtű- és hullófaj élőhelye, vizes élőhelyként unikális érték a Duna-Tisza közti hátság keleti peremén. A védett fajokon kívül jelentős a vadászható vadfajok állománya is.

Az Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található feltárás (lőszfal), valamint előterének növényzetmentesítése és karbantartása

Helyszíne: Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék. **Forrása:** KNPI saját költségvetési kerete. **Szolgáltatást végzi:** Gépcentrum Kft. **Főbb eredményei:** Az Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található lőszfal és közvetlen környezetének, a földtani alapszelvény térségében nagyobb számmal költő védett partifecske (*Riparia riparia*) és fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*) költőüregének, továbbá az alapszelvény tudományos kutatását és bemutathatóságát biztosító falfelületek karbantartása.

Karbantartás során a következő munkafolyamatokat végeztük el:

- Az alapszelvény partfal tetőszintjének, előterének és meredek részüinek kézi szerszámossal történő kaszálása, gépi zúzása.

A Baksi-pusztai vízpótlása

Helyszíne: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Baksi-pusztai. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Korábbi vízellátási-műveiknek köszönhetően 2023-ban az Igazgatóság vízpótlást hajtott végre a Dong-érből a Bűdös-széki csatornán keresztül a Baksi-pusztán található egykori Dong-ér medrekbe és a pusztán található szikes laposokba (Vesszős-szék, Hatvani csatak). A vízkieresztés 49 napig történt, melynek során 131 ha került elárasztásra 604500 m³ vízzel. A vizes élőhelyekhez kötődő, fészkelő és táplálkozó madárfajok állományai látványosan megnöttek a területen, jellemzően a térségbeli lakosság, illetve gazdálkodói kör is kedvezően fogadta a beavatkozást.

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

Folytatódott az élőhely-rehabilitációs célú uniós (KEHOP, LIFE) pályázatok végrehajtása (lásd a 8. Projektek c. fejezetet).

Homoki gyepek helyreállítása Bugacpusztán keskenylevelű ezüstfa visszaszorításával

Helyszíne: Kiskunsági Nemzeti Park, Bugacpuszta, Lötér. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** Kun-Erdő Kft. **Főbb eredményei:** A vállalkozó 25 hektáron vágta le és szállította el a területéről a faméretűre nőtt keskenylevelű ezüstfákat (*Elaeagnus angustifolia*). Ezzel a beavatkozással nem csak a fokozottan védett rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) élőhelye, hanem a terület természetvédelmi kezelését végző szürkemarkarha gulya legelőterülete is bővült 25 hektárral.

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban)

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A korábbi évek extrém aszályaihoz képest 2023 csapadék szempontjából valamivel kedvezőbb időjárást hozott, de nyáron és ősszel így is a vízhiány nyomta rá a bélyegét a Duna-Tisza köze nagy részére. A korábbi évekhez hasonlóan, sok faj állománydinamikájára a változó klímakörülmények, illetve

klimatikus szélsőségek voltak legnagyobb hatással. (Ezekről részletesebben lásd az 5.2.1. fejezetet.) Az egyre enyhébb telek számos fagyérzékeny faj állományának növekedését serkentik, sajnos köztük olyan inváziós fajokét is, mint a bálványfa, vagy az édesvizek adventív hínárfajai. A vegetációs időszakban trendszerűen növekvő aszályossági index, a hosszú száraz tavaszi és nyári időszakok számos faj állományaira kedvezőtlen hatást gyakorolnak, monitorozási adataink alapján a pókbangótól, mocsári kardvirágtól, védett iszapnövényektől, vizekhez kötődő, telepesen költő gémféléktől, szikes tavi rákoktól még az olyan viszonylag szárazságtűrő fajokig is, mint a tartós szegfű.

A csapadékhiány és a felszíni alatti vizek szintjének drasztikus csökkenése miatt a nyár közepére igen sok természetes és mesterséges vizes élőhely (belvízelvezető csatornák, vályogvető gödrök) megint teljesen kiszáradt.

A természetvédelmi kezelések állománydinamikára gyakorolt pozitív hatásai is megmutatkoznak ugyanakkor legalább egyes fajoknál, kezdve az új populációkat létesítő, sikeres át- illetve betelepítésektől (csengettyűvirág, délvidéki földikútya) a speciális faji igényekhez igazított gyepterületek eredményéig, például az egyhajúvirág ástothalmi állománya, a magyar tarsza több, nagyméretű populációja, vagy a Csaj-tavon végrehajtott kezelésváltozásokra kedvezően reagáló, diverz vízimadárfauna esetében.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Bánáti csiga (Helicigona banatica)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Díszes tarkalepke (Euphydryas maturna)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Ezüstsávós szénalepke (Coenonympha oedippus)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Pusztai gyalogcincér (Dorcadion fulvum cervae)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Cigányréce (Aythya nyroca)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. Mesterségesen befolyásolható vízállapotú fészkelőhelyein aktív vízmegőrzéssel (például Kolon-tó) és vízpótlással (Csaj-tó) segítette állományainak megőrzését a természetvédelmi kezelés.

Barátréce (Aythya ferina)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. Mesterségesen befolyásolható vízállapotú fészkelőhelyein vízpótlással (Csaj-tó) segítette állományainak megőrzését a természetvédelmi kezelés.

Fehér gólya (Ciconia ciconia)

Kezelés helyszíne: KNPI működési területe, Kecskemét. **Forrása:** MVM Démász Áramhálózati Kft. **Kivitelezést végzi:** MVM Démász Áramhálózati Kft. **Főbb eredményei:** A KNPI működési területén a leromlott állapotú gólyafészek magasítók cseréje, az újonnan létesülő fészek esetében azok magasítása folyamatosan szükséges. A KNPI éves szinteratszolgáltatást tesz a magasítandó gólyafészekről az MVM Démász Áramhálózati Kft. részére. Az áramszolgáltató a természetvédelmi kezelővel együttműködve végzi el a szükséges fészekmagasításokat, illetve a fészek karbantartását, annak érdekében, hogy fehér gólyák fészkelése a költségi siker és áramhálózati szempontból egyaránt a lehető legmegfelelőbb legyen. 2023-ban a költségi időszak megkezdése előtt összesen 36 gólyafészek esetében történt beavatkozás (fészekmagasítás, fészekmagasító csere, túlméretes fészek részbeni visszabontása).

Kis lilik (Anser erythropus)

Kezelés helyszíne: Szabadszállás, Fülöpszállás, Apaj. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** A fajról általános biotikai adatgyűjtés zajlik minden évben a KNPI szakemberei

révén. Vadászati ellenőrzések történnek olyan helyeken, ahol a ludak nagy számban vonulnak át, és ahol a kis lilikek is előfordulhatnak. A legeltetés a táplálkozó-területeken a kis lilikek számára is kedvező volt, ezzel több madarat a védett természeti terület határain belül lehetett tartani, ahol vadászati tilalom van. A Zab-széken a terület északi nádszegélyén folytatódott a legeltetés, ami megfelelő táplálkozóterületet alakított ki a lúdcsapatok számára. Folytatódott a Zab-szék körül lévő ezüsthévíz megművelésére és legelővé alakítására szolgáló intézkedések, ezek célja szintén az, hogy a fokozottan védett területen a ludak számára alkalmas legelők kiterjedését növeljük. Apajon az árasztás megfelelő élőhelyet biztosít a lúdfajok, így a kis lilik számára is.

Kék vércse (Falco vespertinus)

Kezelés helyszíne: Apaj, Szabadszállás, Fülöpszállás, Akasztó, Soltszentimre, Pusztaszer. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A faj kiskunsági állománya 2023-ban is fel lett mérve, ezzel párhuzamosan az optimális fészkelőhelyeit biztosító vetési varjú kolóniákról szintén pontos képet sikerült szerezni. A KNPI saját állatállományával és a helyi gazdálkodók által végzett legeltetés a kék vércsék számára értékes élőhelyeket tart fenn. A korábbi LIFE pályázatokból kialakított odútelepek még betöltik funkciójukat, de hosszú távon be kell ütemezni ezek felújítását és az esetlegesen megsemmisült költőládák pótlását.

Délvidéki földikutya (Nannospalax montanosyrmienensis)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés a faj természetes és áttelepítéssel létrehozott állományainak rendszeres monitorozásán, az élőhelyein megvalósuló gyepkezelés természetvédelmi kontrollján és szabályozán túl.

Farkas (Canis lupus)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Északi pocok (Myxodesmus mehelyi)

2023-ban nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Rákosi vipera (Vipera ursinii ssp. rakosiensis)

Élőhelykezelés helyszíne: Bugac, Kunpeszér, Kunadacs. **Forrása:** LIFE18NAT/HU/000799 és KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** Külső vállalkozók, KNPI. **Főbb eredményei:** Bugacon két pusztarész élőhelyi összekötése keretében fászfű növényfajok sarjainak és inváziós lágyszárú növényfajok vegyszeres visszaszorítása történt 10 ha kiterjedésű területen, fászfű növényfajok mechanikus visszaszorítása történt 3 ha kiterjedésű területen, valamint 80 kg homoki gyep magkeverék beszerzésére került sor. A vizes élőhelyek rekonstrukciója keretében fászfű növényfajok és inváziós lágyszárú növényfajok vegyszeres visszaszorítása történt 7 ha kiterjedésű területen, megtörtént a korábbi élőhelyrekonstrukciók során kitermelt talaj elszállítása (3000 m³), valamint 120 kg lápréti magkeverék beszerzésére került sor. A megvalósult vizes élőhely rekonstrukciók helyén folytatódott a növényi szaporítóanyag telepítése. Parlag diverzifikációs és szántó gyeprekonstrukciós gyepvetések történtek összesen 41 ha kiterjedésű területen. A talajvízszint monitoring kiterjesztése érdekében 5 db automata talajvízszint-érszlelő kút tervezése, továbbá a projektterület legeltetésének optimalizálása érdekében 1 db itatókút tervezése és vízjogi létesítési engedélyeztetése valósult meg. A vadászatra jogosultakkal való együttműködés keretében a projektben beszerzett és a vadászatra jogosultak számára üzemeltetésre átadott csapdákkal vörös róka, borz, aranyakál, dolmányos varjú és szarka gyérítése zajlott. A monitoring tevékenység során ragadozó felmérést, élőhelymonitoringot, hulló denzitás monitoringot, meteorológiai adatgyűjtést, valamint talajvízszint-monitoringot végeztek a szakemberek. Folyamatos munkát végzett a rákosivipera-kereső kutyás egység. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, lakossági és gazdálkodói fórumok kerültek megtartásra.

Széki lile (Charadrius alexandrinus)

Élőhelykezelés helyszíne: Felső-Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék HUKN10002 Natura 2000 terület. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Az egykori élőhelyein (Kelemen-szék, Zab-szék, Soltszentimrei-pusztá, Mikla-pusztá, Bába-szék) végzett célirányos

élőhelykezelés következtében (benádasodott területek kilegeltetése, lokális túllegeltetés rövid fűvű élőhelyek létrehozása céljából) az alkalmasnak tűnő fészkelési lehetőségei nagy területeken biztosítottak.

Élőhelykezelés helyszíne: Mikla-puszta. **Forrása:** LIFE20NAT/HU/001404 **Kivitelezést végzi:** külső vállalkozó, Dunatáj Közalapítvány. **Főbb eredményei:** A Dunatáj Közalapítvány – mint projektpartner – Mikla-puszta területén kb. 130 ha területen legelteti a széki lile egykori élőhelyéül szolgáló, a korábbi években rendszeres kezelésben nem részesülő szikes pusztarészeket. Sor került egy meglévő fűrt kút felújítására, ez is szükséges a legelőállatokkal történő kezeléshez. A nem kívánatos dűvadak gyérítése érdekében az Akasztói és a Hartai vadásztársaságokkal együttműködési megállapodást kötött a KNPI, ennek keretében mindkét társaság részére biztosította a szükséges csapdaparkot.

Túzok (*Otis tarda*)

Forrása: KNPI saját; LIFE04 NAT/HU/000109. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Vad tűzokcsibék egyedi jelölése; biotikai adatgyűjtés a táplálkozó-, telelő- és fészkelőhelyeken; regionális szintű ragadozógazdálkodás megvalósítása a KNPI koordinációjában; tűzokvédelmi szempontú szántóföldi növénytermesztés Kunszentmiklós/Nagy-rét területén (KNP Felső-kiskunsági puszták területegysége, HUKN10001), a KNPI saját kezelésében lévő ingatlanokon; korábbi években visszagyepesedett szántók minőségének legeltetéssel történő javítása és a tűzok számára kedvezőtlen állapotú gyepterületek átalakítása.

Mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*)

Élőhelykezelés helyszíne: Kunbaracs, Ásotthalom. **Forrása:** KNPI saját **Kivitelezést végzi:** KNPI, haszonbérnök. **Főbb eredményei:** 2023-ban a kezelés a korábbi években bevett gyakorlat alapján zajlott: a legtöbb előfordulási helyen évente egyszeri kaszálás, míg a kunbaracsi két élőhelyen rövid ideig tartó legeltetés történt - mindkét élőhelyen a termésérés után -, amit ősszel egy tisztítókaszálás követett. A kunbaracsi és a kunpeszéri állomány esetén a bekerítésnek köszönhetően a korábbi években jellemző, vaddisznók általi túsás már nem okozott problémát.

Egyhajúvirág (*Bulbocodium vernum*)

Élőhelykezelés helyszíne: Ásotthalom, Kelebia. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI, haszonbérnök **Főbb eredményei:** Az előző évekhez hasonlóan történt meg az ismert élőhelyeken a területkezelés (kaszálás, cserjeirtás).

Tartós szegfű (*Dianthus diutinus*)

Élőhelykezelés helyszíne: Bócsa, Harkakötöny, Kiskunmajsa-Bodoglár. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A 2006–2012 között folyó LIFE-pályázat során elvégzett élőhelykezelési, ill. -fejlesztési munkálatok, illetve ezek hatásainak nyomon követése az utánkövetési időszak alatt folyamatosan zajlott és a 2018 áprilisában zárult After LIFE időszakot követően is folytatódott. Az erdészeti élőhely-rekonstrukciók során kialakított tisztások fenntartása a bócsai projektterületen 2023-ban is folytatódott, az idegenhonos akácállományok letermelését követően a gyepregenerációs folyamatok segítése céljából. Az élőhely-rekonstrukció eredményeképp a mintegy 6 ha tisztás szegélyeket érintő élőhely (OC, P2(3)xOC élőhelytípusok és átmeneti élőhelyek) kedvező átalakulásának nyomon követése továbbra is szükséges, mivel a tényleges összeköttetést a nagyobb természetes élőhely-foltok között éppen ezek a regenerálódó nyílt homoki gyep élőhelyek jelentik. A gyepregenerációs folyamatok előrehaladását jelzi a homoki nőszirm állomány stabil jelenléte, a homoki árvalányhaj, valamint fokozottan védett csikófark (*Ephedra distachia*) jelentős, mintegy 100 m²-es élőhelyfoltot képező észlelése regenerálódó nyílt homoki gyepon.

A bodoglári projektterületen a selyemkóró kis mennyiségben megmaradt, illetve esetenként újonnan megjelent polikormonjainak visszaszorítása folytatódott. Egyes korábban bolygatott, a tartós szegfű LIFE projekt időszaka alatt kezelt és visszaszorított selyemkóró állományok mintegy 10 év elteltével

helyenként újra megjelennek a korábbi előfordulási helyükön, így ezek kezelését újra tervezni és kivitelezni szükséges.

Az ásothalmi tartós szegfű állományt körbe kerítő vadkizáró kerítés javítása megtörtént 2023-ban.

Illatos csengegyvirág (Adenophora liliifolia) ex situ szaporítás és élőhelykezelés

Helyszíne: Kiskörös Szücsi-erdő, Tabdi: Közös-erdő. **Forrása:** KNPI dsaját költségvetés. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** 2023-ban a KNPI működési területén összesen 142 tő illatos csengegyvirág tenyészett. Ebből 45 tő Csengődön és 97 tő Kiskörösön volt található. A 2021-ben kiültetett ex situ szaporított tövek közül 2023. őszéig Csengődön 45 tő, Kiskörösön 40 tő marad életben. Kiskörösön a természetes populáció tőszáma 57 tő volt 2023-ban. Csökkenő tendencia állapítható meg mind a kitelepített, mind a természetes populáció tőszámában.

Az élőhelyeken az eddigi természetvédelmi beavatkozásokhoz hasonlóan folytatjuk a cserjék visszaszorítását és fűavar elhordást. 6 részpopulációt kerítés óv a vadak lerágásától/kitúrásától, megtörtént a sérült kerítések (rádöltek a fák) kijavítása.

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

2023-ban három esetben kezdeményezett a KNPI védett fajokkal kapcsolatos eljárást.

Tiszaalpáron egy mérgezés gyanús rétisas került begyűjtésre, amelyről később bebizonyosodott, hogy karbofuránnal mérgezett macska teteméből evett. Természetkárosítás miatt rendőrségi feljelentést tett a KNPI.

Mórahalom területén 6 pld barna rétihéja, 3 pld egerészölyv, valamint 1 pld szarka teteme került elő. A toxikológiai vizsgálatok karbofuránt és brodifakumot mutattak ki a mérgezett tetemekből. Természetkárosítás miatt szintén rendőrségi feljelentést tett a KNPI.

Az elkövetők személyét a rendőrségnek egyik esetben sem sikerült felkutatni, ezért a nyomozást mindkét esetben felfüggesztették.

Szabadszállási fokozottan védett természeti területen vetési varjak engedély nélküli riasztását végezte egy gazdálkodó. A tettenéréskor az elkövető jegyzőkönyvben elismerte, hogy vetési varjakat riasztott, de később ezt visszavonta, és módosította arra, hogy egyéb, nem védett madarakat riasztása volt a célja. A hatóság ezt ugyan elfogadta, de a cselekménye egyéb szabályokba is ütközött, ezért 95.000 Ft-os természetvédelmi bírságot szabott ki a gazdálkodóra.

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

A panasszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	A panasz szerinti kártétel dátuma (amennyire meghatározható, legalább hónapra)	Termény esetén a kártétellel érintett terület nagysága (ha)	Állatállományban okozott kártétel esetén a károsított példányok száma	A panaszban szereplő kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)
1. eurázsiai hó	A Duna és Tisza árvízvédelmi töltések szerkezetében és az erdőgazdálkodási jelentőségű faállományban okozott károk	egész évben folyamatosan	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
2. vetési varjú	szántóterületeken okozott kártétel panaszoltak, főként frissen vetett	március-május	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva

	kukoricában és napraforgóban				
3. kárkatona	halállományban okozott kár, halastavakon és horgászvizeken	egész évben folyamatosan, a folyók halágyainál téli időszakban	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
4. seregély	gyümölcs- és szőlőültetvényekben okozott kár	április-július, szeptember-október	nem lett meghatározva		nem lett meghatározva

A panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszín-bejárás (I/N)	az NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós	A tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelése az NPI szerint
1. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 7 esetben	részben igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
2. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 7 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés, a védekezéshez kértek engedélyt
3. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 8 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
4. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 4 esetben	nem	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Szosznovszkij-medvetalp (*Heracleum sosnowskyi*) féken tartása

Helyszín: Kiskörös. **Forrása:** saját költségvetésből. **Kivitelezést végzi:** KNPI és az ingatlan tulajdonosa. **Főbb eredményei:** A felfedezésekor mintegy 1000 töves állomány visszaszorítása folyamatos, minden évben legalább egyszeri beavatkozást igényel. A talaj magbank készletének kiürüléséig folytatni kell a kezelést vegyszerezéssel valamint szárzúzással és/vagy legeltetéssel.

A Kiskörös 0481/1 és 0481/2 hrsz-ú magaskörös területeken található Szosznovszkij-medvetalp állomány gyomirtószeres (Medalon) pontpermetezését végeztük 2023. június 18-án. A tőszám 80 és 100 között volt a területen, több helyen elszórtan, kisebb csoportokban. Az állomány nagyjából fele virágzott, így sikerült a magképzést megakadályozni. Az évente ismétlődő vegyszeres irtások hatására az állomány nem tud újra felszaporodni, de a talaj magbank-készletéből minden évben újraképződött 100 tő alatti egyedszámban. A terület tulajdonosa szeptembertől szarvasmarhával legeltetést végzett a területen, ezzel sikerült a területet felnyitni és átjárhatóbbá tenni.

Közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*) észlelése, féken tartása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén általánosan elterjedt inváziós növényfaj. 2023-ban 128 új észlelést, összesen 55.438 egyedet rögzítettek a KNP Igazgatóság munkatársai. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területeken, valamennyi földhaszonbérleti szerződésben kötelezettségként szerepel a közönséges selyemkóró visszaszorítása. Az ellenőrzés e tekintetben folyamatos.

Mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) észlelése, féken tartása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén általánosan elterjedt inváziós növényfaj. 2023-ban 3822 új észlelést, összesen 175.498 egyedet rögzítettek a KNP Igazgatóság munkatársai.

Kezelés:

1) Helyszín: KNP Fülöpházi buckavidék területegysége. **Forrása:** „Állat, növény és GMO-kártalanítás” fejezeti kezelésű előirányzat. **Tevékenységet végzi:** a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály által megbízott vállalkozó (S.M. Consulting Kft.). **Főbb eredményei:** A kis kiterjedésű, értékes nyílt homokpuszta gyepeken, felnőtt bálványfafoltok kiirtása. A, talaj magbank-készletnek kiürüléséig folytatni kell a magoncok eltávolítását.

A KNPI vagyonkezelésében lévő Fülöpháza Fülöpháza 031/71a; 031/62; 031/58; 031/52; 031/47; 031/43; 031/14; 026/4; 026/3a; 026/1; 025/a; 025/b; 025/c; 013/a; 012/5a; 011/1a; 011/1c; 011/1f; 011/1g; 011/1h; 011/1j; 010/5a; hrsz. alatti ingatlanokon - amik gyeperdő és művelés alól kivett (tanya) ingatlanok - kisebb foltokban, korábban kezelt állományokban történt vegyszeres beavatkozás. A természetvédelmi hatóság állami védekezést rendelt el, aminek feltétele volt, hogy korábban dokumentáltan történt az inváziós faj kiirtására irányuló kezelés a beavatkozási területen. Az állami védekezést elrendelő határozat és a vállalkozói szerződés megkötése a KNPI által összeállított beavatkozási terv alapján történt.

2) Helyszín: KNP Bócsa-Bugac területegysége. **Forrása:** „Állat, növény és GMO-kártalanítás” fejezeti kezelésű előirányzat. **Tevékenységet végzi:** a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály által megbízott vállalkozó (S.M. Consulting Kft.). **Főbb eredményei:** A kis kiterjedésű, értékes nyílt homokpuszta gyepeken, tartós szegfű, gyapjas csüdfű előfordulási helyen felnőtt bálványfafoltok kiirtás, utókezelése. A, talaj magbank-készletnek kiürüléséig folytatni kell a magoncok eltávolítását.

A KNPI vagyonkezelésében lévő Bócsa 0190/ hrsz-en belül kis foltokban, lokálisan történt a 2022. évben végzett bálványfa irtás utókezelése, összesen 1,5 ha területnagyságon. Az állami védekezést elrendelő határozat és a vállalkozói szerződés-kötés a KNPI által összeállított beavatkozási terv alapján történt.

3) Helyszín: Peszéri erdő Natura 2000 terület. **Forrása:** saját költségvetésből. **Tevékenységet végzi:** KNPI munkatársai és önkéntesek. **Főbb eredményei:** A Peszéri erdő inváziós fásszárú maghozó egyedei tekintetében teljes körű kiirtás, a talaj magbank-készletnek kiürüléséig folytatni kell a magoncok eltávolítását.

A LIFE16 NAT/HU/000599 kódú, „A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben” című OAKEYLIFE projekt folytatásaként, önkéntesek és a KNPI munkatársai által a bálványfa és más inváziós fásszárú fajok (nyugati ostorfa, zöld juhar, kései meggy, stb.) féken tartása (elsősorban fiatal magoncok mechanikai eltávolítása és vegyszeres kezelése) történt a Kunpeszér 30, 32, 29 és 45 erdőtagokban.

Homoki prérifű (*Sporobolus cryptandrus*) észlelése és kezelése

Az észak-amerikai származású növényfajnak új állományait észleltük (37 lokalitásban). A növényfaj ugyan nem szerepel az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról szóló 2016/1141. végrehajtási rendeletben, de a tervezett nemzeti lista „megfigyelési listáján” szerepel, ezért fontosnak tartjuk, hogy beszámoljunk terjedéséről. A növény állományai főleg Kiskunmajsa, Tázlár, Harkakötöny, Kiskunhalas, Imrehegy külterületén, földutak mentén, degradált homokterületeken jelentek meg, de kecskeméti és zsanai előfordulása is ismert.

Kezelés:

Helyszín: Pirtói homokbuckák TT. **Forrása:** KNPI saját költségvetésből. **Tevékenységet végzi:** KNPI munkatársai és önkéntesek. **Főbb eredményei:** Az előző évhez képest kevesebb növényegyed jelent meg a védett természeti területen lévő lokalitásban. A mechanikai irtás eredményesnek mondható, a talaj magbank készletének kiürüléseig azonban folytatni kell a kezelést.

Inváziós emlősfajok észlelése

Pézsmapocok (*Ondatra zibethicus*) észlelése: 2 lokalitásban 2 egyedet észleltek a KNP Igazgatóság munkatársai, védekezés nem történt.

Mosómedve (*Procyon lotor*) észlelése: a lokalitásban 2 egyedet észleltek a KNP Igazgatóság munkatársai, védekezés nem történt.

Inváziós halfajok észlelése és kezelése

Törpeharcsa - nagyrészt fekete törpeharcsa (*Ameiurus melas*) lehalászás történt, aminek ellenőrzésében a KNPI munkatársai részt vettek. 2023. novemberben a tiszalpäri Holt-Tiszán végzett varsás törpeharcsa szelektív halászat során 3395 kg törpeharcsát távolítottak el a holtágból.

Naphal (*Lepomis gibbosus*) - a KNP Igazgatóság munkatársai által elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai kutatás során az izsáki Kolon-tóban és a császártöltési Vörös-mocsár területén 21 lokalitásban 501 példány került elő, amik eltávolításra kerültek.

Cifrarák (*Orconectes limosus*) a KNP Igazgatóság munkatársai 4 lokalitásban 4 egyedet észleltek.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. A Természetvédelmi Őrszolgálat Ügyeleti száma: +36-30-555-61-71. A telefonszám számos kiadványban, a KNPI honlapján fel van tüntetve, valamint a KNPI vonalas telefonján munkaidő után a telefonközpont bemondja az ügyelet elérhetőségét, így munkaidő után is elérhetőek vagyunk.

Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi őr és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt, heti váltásokban munkaidő után. Munkaidőben az igazgatóság telefonközpontjába érkeznek a hívások, és a telefonközpontos kolléga fogadja azokat.

Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások leggyakoribb kérdései:

- Madármentés, állatmentés;
- Nemzeti Park látogathatósága, programokról, megközelíthetőségről érdeklődés;
- Haszonbérlettel kapcsolatos kérdések;
- Ügyintézés, ügyfélfogadás rendje.

2023-ban is ezres nagyságrendű hívás érkezett az ügyeleti számra. Továbbra is jelentős a védett állatok mentése. Működési területünkről 50 faj 167 egyedet mentettük, főleg a Szegedi Vadaspark, illetve a Kecskeméti Vadaspark közreműködésével. Igazgatóságunk működési területén a lakosság 2023-ban is jelentősen közreműködött a sérült állatok eljuttatásában a vadasparkokba. Az állategészségügyi zárlatok befolyásolták a vadasparkok sérült állatokkal kapcsolatos mentési munkáját, a zárlat alatt nem fogadhattak újabb egyedeket.

mentett	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces (hüllő, kétélű)
180	164	45	16	8	0

	Mentett védett és vagy fokozottan védett faj neve	Egyedszám:
1.	egerészölyv	5
2.	fehér gólya	15
3.	gulipán	7
4.	dankasirály	23
5.	pajzsoscankó	6
6.	molnárfecske	7
7.	énekes rigó	1
8.	denevérfaj	5
9.	kanalagém	1
10.	mókus	1
11.	kuvik	4
12.	vörös vércse	11
13.	gyöngybagoly	1
14.	csigaforgató	1
15.	erdei fülesbagoly	5
16.	gólyatöcs	5
17.	billegetőcankó	2
18.	réti cankó	14
19.	kabasólyom	1
20.	kanalásréce	5
21.	bíbic	7
22.	erdei cankó	1
23.	füstös cankó	1
24.	sárszalonka	1
25.	havasi partfutó	1
26.	sarki partfutó	1
27.	rétisas	3
28.	barna rétihéja	1
29.	tőkés réce	1
30.	csörgőréce	4
31.	bőjti réce	1
32.	kendermagos réce	1
33.	kormos szerkő	1
34.	kis lile	3
35.	kis kócsag	2
36.	tavi cankó	1
37.	vidra	1
38.	csóka	1
39.	gyurgyalag	2
40.	halászsas	1
41.	törpegém	1
42.	zöld küllő	1
43.	nagy fakopáncs	1

44.	keleti sün	6
45.	házi galamb	8
46.	örvös galamb	1
47.	szürke gém	1
48.	törpedenevér	3
49.	vetési varjú	1
50.	héja	1
51.	fekete gólya	1
	ÖSSZESEN:	180

A mentőközpontokba szállított, fokozottan védett fajok közül a dankasirály (23 pld), fehér gólya (15 pld) és réti cankó (14 pld) példányszáma volt a legmagasabb. A sérülések okai leggyakrabban áramütés, vezetékkel való ütközés, fészekből mentés a szülőmadarak elpusztulását, sérülését követően.

A mentőtevékenységre fordított munkaórák mennyisége a 2022-es évhez hasonló nagyságrendben mozgott. A KNPI gyakran kérte a bejelentő állampolgárok segítségét a sérült állatok mentőközpontba juttatásához. A mentőtevékenységre fordított munkaórák becsült mennyisége: a telefonhívásokra kb. 215 óra, a mentésekre kb. 190 óra. A ráfordított kilométerfutás kb. 19 500 km.

6. Saját vagyonekezelésű területeken folyó tevékenység

Az alábbi táblázat az Igazgatóság saját vagyonekezelésű területeinek művelési ág szerinti megoszlását mutatja 2023.12.31-i állapot szerint:

Saját vagyonekezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe + megbízással kiadva	
				ha	%	ha	%
Szántó	0,0000	0,0000	2998,6247	1 117,9802	37,28	1880,6445	62,72
Rét	0,0000	0,0000	8343,3424	2 809,1746	33,67	5534,1678	66,33
Legelő	36,1470	0,0000	27491,7589	8 782,3870	31,95	18709,3719	68,05
Kert	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	NR	0,0000	NR
Szőlő	0,0000	0,0000	5,8907	5,3063	90,08	0,5844	9,92
Gyümölcsös	0,0000	0,0000	1,8502	1,6672	90,11	0,1830	9,89
Nádas	0,0000	0,0000	3098,1134	2 186,4355	70,57	911,6780	29,43
Halastó	0,0000	0,0000	1323,7252	1 321,4442	99,83	2,2810	0,17
Erdő	0,0000	0,0000	9570,3177	9 570,1964	100,00	0,1213	0,00
Fásított terület	0,0000	0,0000	85,3789	43,4950	50,94	41,8839	49,06
Kivett	0,0000	1,5100	4922,3291	3 927,2848	79,79	995,0443	20,21
Összesen	36,1470	1,5100	57 841,3312	29 765,3711	51,46	28 075,9601	48,54

Az Igazgatóság vagyonekezelésében lévő területek nagysága a 2022-ben közölt adatokhoz képest 34,637 ha-ral növekedett. 2022-ben megtörtént több osztatlan közös tulajdonban lévő ingatlan megosztása, amiket 2023-ban jegyeztek be (a megosztások nem területi alapon történtek, hanem AK alapján, ezért növekedett a terület). A 2023-ban elővásárlás keretében vásárolt ingatlant még nem kapta az Igazgatóság vagyonekezelésbe, így az nem szerepel még a táblázatban. A vagyonekezelésből kikerült ingatlanok a következők: Pusztaszer belterület 437 helyrajzi számú ingatlan, illetve a Lakitelek külterület 0200/64, 0200/66, 0208/3, 0209/4 helyrajzi számú ingatlanok.

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében lévő területek 48,54 %-át (28075,96 ha) földhaszonbérlet és megbízási szerződés útján kezeli. A 2023-as gazdasági évben 611 db hatályos haszonbérleti szerződésünk volt. Az előző évhez képest a haszonbérbe adott területek nagysága nőtt 303,35 hektárral. 2023-ban 20 db 5 ha alatti, 17 db 5 hektár feletti haszonbérleti szerződés szűnt meg (26 szerződés lejárt, 1 szerződést a haszonbérlő kérésére, 1 szerződés ingatlan megosztása miatt, 9 szerződés a KNPI felmondása miatt szűnt meg). Ezen területek egy része megbízási szerződés (25 db) formájában került hasznosításra, a fennmaradó területeket pedig saját kezelésbe vette az Igazgatóság. 2023-ban új 5 ha alatti haszonbérleti szerződést nem kötött az Igazgatóság, továbbá hosszabbítás sem volt.

A haszonbérlet útján kezelt területeken kívül további 871,8274 ha nagyságú terület hasznosítását megbízási szerződéssel (32 db) oldotta meg az Igazgatóság.

Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, ezek során a következőket vizsgálja:

- a hasznosítási és természetvédelmi előírások betartását, különös tekintettel az invazív irtás elvégzését,
- a haszonbérelt területek állapotát,
- a nyertes pályázók pályázatában szereplő gazdálkodási tervben foglalt vállalásaik betartását,
- a földhasználati bejelentkezésekre vonatkozó tényeket,
- a hatósági engedélyek meglétét,
- átfogó ellenőrzések során a díjfizetési kötelezettség teljesítését

2023-ban 81 haszonbérlőnél 119 db haszonbérleti szerződés átfogó, cél-, és utóellenőrzése valósult meg. Emellett a Természetvédelmi Őrszolgálat minden haszonbérbe adott területen rendszeresen helyszíni szemlét tart.

2023-ban az Igazgatóság 9 db haszonbérleti szerződés azonnali hatályú felmondására kényszerült, ebből egy haszonbérlő 2 db szerződése felszámolási eljárás alá kerülés miatt, illetve egy haszonbérlő 7 db szerződése a haszonbérleti díj meg nem fizetése miatt került felmondásra.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, vagyonkezelésben lévő területek több mint felén (51,46 %-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. Igazgatóságunk 2023-ban 7 495,16 ha területre igényelt egységes területalapú (BISS+CRISS), illetve AÖP támogatást, továbbá 32,84 ha termeléshez kötött szálás fehérjetakarmány-növények támogatást. Továbbá 2 125,143 ha VP-AKG, 3 783,4752 ha VP-ÖKO, és 7 119,3055 ha VP Natura 2000 igénylés szerepelt az igénylésben. A termeléshez kötött anyatehén-támogatásban (átmeneti nemzeti és európai uniós támogatás) 985 db magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly anyaállattal pályáztunk. A VP-Őshonos állatok in-situ támogatás keretében 911 állattal veszünk részt.

Ebből a pénzügyi forrásból az élőhelykezelésben nagy szerepet játszó magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly és lóállomány fejlesztését, az állatállomány takarmányozásához szükséges szálás takarmány betakarítását és a kezelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges mezőgazdasági géppálmány működtetését is finanszírozta az Igazgatóság.

Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében, a területek természetvédelmi szempontú, magas szintű legeltetéséhez szükséges állatállomány szakszerű elhelyezése és ellátása érdekében, a projekt területen kialakított egy nyári szállásként működő karámrendszert. Az Igazgatóság részéről a projektben 3 egyed ló (Furioso-North Star), valamint 150 egyed (magyar tarka fajtájú) szarvasmarha beszerzése valósult meg. A projekt forrásaiból megvásárlásra került az ún. izsáki 100-as telep. Az állattartó telep megvásárlására azért került sor, mert szükség van az állatok téli elszállítására alkalmas létesítményre is, ahol az állatok teletetése zajlik. A takarmánytárolóból, 3 istállóból, mázsaházból, szociális lakásból álló telep mintegy 6,5 hektár területen helyezkedik el.

A SAPS támogatott területeink összesítése hasznosítási adatok szerint:

Kultúra megnevezése	mérték (ha)
Állandó gyep (legeltetett)	4 937,3363
Állandó gyep (kaszált)	2 068,7271
Ideiglenes gyep (legeltetett)	5,6775
Ideiglenes gyep (kaszált)	143,4151
Őszi tritikálé	46,2131
Tarló	194,3419
Pihentetett terület	0,9457
Lucerna	32,8441
Füves lucerna	3,0862
Őszi zab	13,3965
Őszi búza	43,0307
Őszi durumbúza	4,1463
	7 493,1605

Az Igazgatóság 2021-ben a 1811/2021. (XI.19.) Korm. határozatban foglaltak szerint 3 éves időtartamú támogatási kérelmet adott be 3326217905 iratazonosítóval VP-AGK, valamint 3326219763 iratazonosítóval VP-ÖKO jogcímben.

A kérelmek számokban:

MTÉT zonális szántóföldi alföldi madárvédelmi előírásokkal (AGK) (támogatás maximális összege 545 euró/ha/év)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
413	73	30 149	3	90 447

MTÉT zonális gyep tűzokvédelmi előírásokkal (AGK) (támogatás maximális összege 475 euró/ha/év)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
475	1 611	765 225	3	2 295 675

Ökológiai gazdálkodás fenntartása (gyepgazdálkodás)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
204	4 247	866 388	3	2 599 164

Ökológiai gazdálkodás fenntartása (szántó)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
349	236	82 364	3	247 092

Az Igazgatóság a saját vagyongazdálkodásában lévő 9 db náddal borított birtoktest nádaratását pályáztatta meg, melyből 4 birtoktest nádtermésének, mint lábbon álló termésnek az adásvétele valósult meg. Nagy hangsúlyt helyezünk a védett területek fenntartására és gondozására, valamint az őshonos állatok tartására, mely egyaránt szolgálja a génmegőrzési és területfenntartási-kezelési célokat. Az Igazgatóság maga is biogazdálkodó, a Biokontroll Hungária Kft. minősítésével rendelkezik. A szalastakarmány-

termelés és a háziállatok legeltetése a jelenlegi 7 813,5 ha-os biogazdálkodás alá vont átállt, és 373,4 ha átállás alatt álló területen valósul meg.

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védetség szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

Földterület-vásárlás	db	Területnagyság (ha)	Vételár
védetség szint helyreállítása saját forrásból	0	-	-
elővásárlási jog révén saját forrásból	1	0,5775	1 800 000 Ft
pályázati (LIFE), uniós forrásból vásárolt	1	0,0564	225 600 Ft
kisajátítás révén, (LIFE) uniós forrásból	-	-	-
Együtt	2	0,6339	2 025 600 Ft

A földek összesített átlagára 3 195 457 Ft/ha, ez 1 948 858 Ft/ha vételár-csökkenést mutat az előző év átlagárához viszonyítva.

Elővásárlási jog

Az Igazgatóság 2023-ban 2 db ingatlan esetében élt az elővásárlási jogával, Homokmégy 0848/4 kivett tanya és szántó megnevezésű ingatlannál 2 eladótól (0,5754 ha), illetve Homokmégy 0848/5 kivett tanya és szántó megnevezésű ingatlannál (0,5755 ha). Egy ingatlan esetében történt meg a kifizetés tárgyévben (a Homokmégy 0848/5 helyrajzi számú ingatlant összesen 1 800 000 Ft-ért vásárolta meg az Igazgatóság). A 2024. évi vagyonkezelésbe vételi kérelmünkben szerepeltetjük mindkét ingatlant.

Pályázati (LIFE, KEHOP), uniós forrásból

Az Igazgatóság 2023-ban a Böddi LIFE+ pályázat (LIFE12 NAT/HU/001188) keretében 1 db ingatlanból vásárolt és sajátította ki tulajdoni hányadokat. Az Igazgatóság a Dunatetőlen 08/41 helyrajzi számú ingatlanból létrejött 08/121 helyrajzi számú ingatlan 0,0564 ha területű ingatlanrészét vásárolta meg/sajátította ki 225 600 Ft vételárért. A vagyonkezelési szerződés folyamatban van.

Földcsere

Földcsere miatt a Hódmezővásárhely 02148/5, 02172/1, 02172/2, 02151/1 hrsz.-ú ingatlan esetében az Igazgatóság már tájékoztatta a tulajdonosi joggyakorlót, hogy lemond a vagyonkezelői jogáról, azonban a vagyonkezelési szerződés módosítása még nem került aláírásra.

A földcserek során cserébe felajánlott 7 db ingatlant még nem kapta vagyonkezelésbe az Igazgatóság.

Vagyonkezelési szerződés

2023-ban 1 db 1 db MNV-s vagyonkezelési szerződés jött létre, az ingatlanok bejegyzése még folyamatban van.

6.2. Génmegőrzés

6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében

Az Igazgatóság a használatában lévő gyepterületek kezelését, legeltetését a saját tulajdonában lévő magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly, Furioso-North Star ló, illetve magyar tarka szarvasmarha őshonos állatállományával oldja meg. Az állomány hat állattartó telepen van elhelyezve (Fülöpszállás-Kígyóshát, Izsák-Páhi, Izsák 100-as telep, Bugacpusztaháza, Pusztaszer és Kunszentmiklós-Nagyállás). Az állatállományról saját törzskönyvi nyilvántartás készül, a bugacpusztaházi és izsáki gulya a legmagasabb kategóriájú génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő magyar szürke szarvasmarha állatállomány „bio” minősítésű, a Biokontroll Hungária Kft. által folyamatosan monitorozott.

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány növekedés (db)	Tárgyévi állomány csökkenés (db)
Tyúk	Sárga magyar			
	Fehér magyar			
	Fekete erdélyi kopasznyakú			
	Fehér erdélyi kopasznyakú			
	Kendermagos erdélyi kopasznyakú			
Pulyka	Rézpulyka			
	Bronzpulyka			
Gyöngytyúk	Magyar parlagi gyöngytyúk			
Kacsa	Magyar kacsa			
Lúd	Fodrostollú magyar lúd			
	Simatollú magyar lúd			
Nyúl	Magyar óriásnyúl			
Sertés	Szőke mangalica			
	Vörös mangalica			
	Fecskehasú mangalica			
	Fekete mangalica			
Juh	Cikta			
	Cigája			
	Fekete hortobágyi racka			
	Fehér hortobágyi racka			
	Gyimesi racka			
	Magyar merino			
Szarvasmarha	Magyar szürke szarvasmarha	716	319	327
	Magyar tarka szarvasmarha	101	65	68
	Kárpáti borzderes			
Bivaly	Magyar házibivaly	719	163	83
Ló	Hucul			
	Shagya-arab	1	0	0
	Gidrán			
	Furioso- North Star	52	7	9
	Nóniusz			
	Lipicai			
	Kisbéri félvér			
	Magyar hidegvérű muraközi típusú ló			
Szamar	Magyar parlagi szamar			
Kutya	Pumi			
	Mudi	5	0	0
	Puli			
	Komondor			
	Kuvasz			
	Magyar agár			
	Rövidszőrű magyar vizsla			
	Drótszőrű magyar vizsla			
	Erdélyi kopó			
Egyéb				

Az állomány változása a korábbi évekhez viszonyítva:

Faj	Fajta	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám
		2019.12.31.	2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.	2023.12.31.
Szarvasmarha	magyar szürke	1 058	905	820	726	716
	magyartarka	145	147	141	104	101
Bivaly	magyar házi bivaly	947	1023	747	602	719
Ló	arab telivér	1	1	1	1	1
	angol telivér	1	1	0	0	0
	Furioso-North Star	45	58	58	55	52
	egyéb félvér	0	2	2	0	0

Bugacpusztaháza: 2015 óta az állatok gondozását vállalkozói szerződésben biztosítja az Igazgatóság, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehén, példamutató tenyésztői munkával. 118 tehén, 21 növendék üsző alkotja aktuálisan az anyaállat állományt. A tenyészetben túlnyomórészt a ritkább, értékesebb vonalak az uralkodók (A, C, K). Fenotípusos megjelenésükben a tehenek a finomabb, nemesebb típust testesítik meg. A korábban Bugacpusztaházán tartott „B” vonalú gulya a 2020-as évtől kezdődően az Izsák-Páhi őshonos állattartó telepen, majd a 2022-es évtől kezdve a Kunszentmiklós-Nagyállási telepen nyert elhelyezést.

Izsák-Páhi: 2014-től vállalkozói szerződés keretében történik a telepen az állatok gondozása, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehén. 69 tehén, 7 növendék üsző és 18 tenyészbika alkotja aktuálisan az állományt. Fenotípusos megjelenésében az állomány inkább a tömegesebb, robosztusabb típust képviseli. A tenyészet egyedei származásuk alapján a V vonalba sorolhatók. Izsákon a vásárolt, valamint az Igazgatóság egyes állattartó telepéről átszállított állatállomány fogadásához szükséges karantén is működik. Ezen a telepen történik a tenyész bikák teletetése is.

Az izsáki őshonosállat-tartó telepen működik az igazgatóság Furioso-North Star ménese, mely 2020.05.25-től szintén vállalkozó üzemeltetésében van, korábban a saját állatgondozóink látták el a napi feladatokat. Az állomány jelenleg 27 három év feletti tenyész kancát, 2 tenyész ménét, 2 heréltet, 4 növendék kancacsikót, 10 növendék méncsikót, és 7 szopós csikót számlál. Az apaállati feladatokat jelenleg egy „A” vonalú (Furioso V. tm.), és egy „C” vonalú, saját tenyésztésű mén látja el.

Fülöpszállás (Kígyóshát): Az állattartó telep saját üzemeltetésben van. A telepen található anyaállat állomány mintegy fele 2021-ben Pusztaszerre került áthelyezésre, a Tiszamenti Tájegységben felmerülő újabb területkezelési célok ellátására. A kígyósháti telepen ebben az évben 142 bivaly tehén és a szaporulata, 2 tenyészbika, és 51 növendék állat került elhelyezésre.

Pusztaszer: Az állatgondozási feladatokat szerződéses vállalkozó látja el a telepen. A házibivaly állományt jelenleg 102 tehén és a szaporulata, 3 tenyészbika és 99 növendék állat alkotja. Ezen a telepen vannak elhelyezve a magyar szürke szarvasmarha tenyésztési utánpótlásra szánt évjáratok nőivarú egyedei (208 egyed), valamint 5 tenyésztésből selejtezett tehén is.

Kunszentmiklós (Nagyállás): A telepet 2016 óta vállalkozó üzemelteti. A telepen található magyar szürke marha állomány (összesen 189 tehén és szaporulata) 3 genealógiai vonalba sorolható, az igazgatóság által fenntartott 7 vonalból az M, T, B vonalak képviselik magukat az állományban. Szintén a telepen nyert elhelyezést 23 tenyészállat utánpótlásra szánt növendék üsző.

Izsák 100-as telep: Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében vásárolta az állattartó telepet, ahová 2019. áprilisában és májusában érkezett 150 db magyartarka szarvasmarha növendék üsző (a tervezett 300-ból), szintén a projekt részeként. A telep téli szállásként működik. Nyáron a szintén projektből kialakított legelőegységbe mennek az állatok a dunatetői Böddi-székre. Az állományt jelenleg 96 tehén, 1 növendék üsző, és 3 tenyészbika alkotja.

Az őshonos állatállomány telepeken történő elhelyezése 2023. december 31-i állapot szerint:

Magyar szürke szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész- tehén	Tenyész- bika	Növendék űsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összesen
Bugac	118	0	21	0	0	27	166
Izsák	69	18	7	0	0	1	95
Pusztaszer	5	0	157	0	0	51	213
Kunszentmiklós/Nagyállás	189	0	24	0	0	29	242
Összesen:	381	18	209	0	0	108	716

Magyar házi bivaly

Tartási hely (majorság)	Tenyész- tehén	Tenyész- bika	Növendék űsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Pusztaszer	102	3	73	0	26	103	307
Kígyós-hát	142	2	50	0	1	217	412
Összesen:	244	5	123	0	27	320	719

Magyar tarka szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész- tehén	Tenyész- bika	Növendék űsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Izsák 100-as telep/Böddi, magyartarka	96	3	1	0	0	1	101
Összesen:	96	3	1	0	0	1	101

Az Igazgatóság 2014. év tavaszán és őszén két ütemben fogott neki egy őshonos Furioso-North Star fajtájú loállomány beállításának. Legutóbb 2017. év tavaszán, a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében történt 3 tenyészkanca vásárlása. A ménes jelenlegi létszáma 27 három év feletti tenyészkanca, 2 tenyészmén, 4 növendék kancacsikó, 10 növendék méncsikó, 2 herélt és 7 szopós csikó. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő lovak közül 5 egyed sportkipróbálás alatt áll a fogathajtó szakágban, illetve további 3 egyed betanítása folyamatban van. Az Igazgatóság négyes fogata rendszeresen részt vett fogathajtó versenyeken, ahol a résztvevők egyöntetűen üdvözölték az állami tulajdonú fogat kulturáltságát, hagyománytisztelő megjelenését. A ménes az Izsáki Beke-majorban van elhelyezve, ahol a kezdetektől létezett egy lovak fogadására alkalmas istálló, amelynek felújítása a 2022-es évben valósult meg. A szaporodás ütemét jelenleg 2 Furioso-North Star mén szolgálja, amik genetikailag és külső értékmerő tulajdonságaikban egyaránt fajtájuk elitjéhez tartoznak.

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó kezelt (legeltethető) védett területek nagysága:

Tartási hely (majorság)	Legeltethető terület (ha)
Bugacpusztaháza	1 722
Izsák-Páhi	1 046
Izsák 100-as/Böddi-szék	205
Pusztaszer	1 394
Kígyós-hát	2 399
Kunszentmiklós/Nagyállás	694
Összesen:	7 460

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó védett, legeltetett területeken kívül, a nyári legeltetéses szezonban kihelyezett legeltetést végzünk a hajósi legelőkön mintegy 76 ha-on, valamint a gátéri Fehértávon mintegy 300 ha-on, magyar házi bivaly gulyával.

A magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly állományunk fejlesztése folyamatos, azonban nélkülözhetetlen a selejtezés, a tenyésztésre alkalmatlan állatok értékesítése is.

2023-ban a magyar szürke szarvasmarha állományból összesen 327 egyed került ki a tenyészetekből (251 db vágóállat értékesítés, 2 db kényszervágás, 12 db bérvágás, 62 db elhullás).

Magyar házi bivaly állományunkból 15 db állat értékesítésre került, 39 db saját célú vágásra, illetve 5 db kényszervágás és 24 db elhullás történt.

A magyar tarka szarvasmarha állományból 63 egyed értékesítésre került, 5 db elhullott. Kényszervágott állat 2023-ban nem volt.

A selejtezés elsősorban a tenyésztési selejt állatokra irányult.

Az őshonosállat-tartó telepekről 5969,767 tonna „bio” minősítésű mélyalmos szarvasmarha- és bivalytrágya értékesítése valósult meg.

Igazgatóságunk 2022.01.26-án 3342956381 iratazonosítóval támogatási kérelmet adott be VP - Őshonos állatok in situ támogatás jogcímben 548 egyed magyar szürke szarvasmarha, 287 egyed magyar házi bivaly, 86 egyed magyartarka szarvasmarha és 23 egyed Furioso-North Star ló vonatkozásában. A Támogatói okiratot is megkaptuk 2022.11.09-én (3403940942), mind a 944 egyed vonatkozásában.

Mudi: Az Igazgatóság 2016-tól kezdve foglalkozik az őshonos ebfajták közé tartozó mudi tenyésztésével. 2016. december 31-ig összesen 9 egyed beszerzése történt meg. A 9 egyedből 1-1 egyed a 2017-es, a 2018-as és 2019-es évben elpusztult. 2018-ban az egyik betanítást végző dolgozó kilépésekor kérvényezte az általa trenírozott eb megvásárlását, melyhez Igazgatóságunk hozzájárult. Ezáltal 5 egyed pásztorkutyánk van, 4 szuka és 1 kan. A tenyészcélt a pásztoroló állattartáshoz használható kutya génmegőrzésében, tenyésztésében fogalmazzuk meg, ennek megfelelően a beszerzett kölykök kiképzése a saját állományban lévő gulyásoknál valósul meg. Az egyes génmegőrző intézmények fejlesztésének és kiemelt programjainak támogatásáról szóló 1049/2018. (II.20.) Korm. határozat alapján az Igazgatóság által tartott magyar ebfajta állományának fenntartásához biztosított forrásból a mudi kutyák takarmánnyal történő ellátása biztosított.

2023-ban a takarmány betakarításunk a következőképpen alakult:

megnevezés	betakarított / betárolt mennyiség 2023.12.31-ig (bála)	ebből vásárolt mennyiség 2023.12.31-ig (bála)
régi széna	16 713	0
lucerna széna	412	0
fű szenázs	655	0
szalma	679	61

A korábbi évek takarmánykészletéhez képest a kevesebb mennyiség a száraz tavaszi-nyári időjárásnak tudható be. Mivel nincs nagy gabonatermő területünk, ezért a kevés szalmatermelésünket vásárlással kellett pótolni, aminek csak egy töredék része került beszállításra 2023-ban.

A tárgyévben 2 897,74 ha-on történt szálastakarmány-betakarítás saját munkaerővel, valamint 1 511,79 ha-on vállalkozóval. A szálastakarmány betakarításának terv szerinti elvégzéséhez, az Igazgatóság gépparkjának további bővítésére KEHOP projekt keretében 2022. július és november között erőgépek és munkaeszközök érkeztek.

6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Az Igazgatóság a fentebb említetteken kívül egyéb állatállománnyal nem rendelkezik.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében

Az Igazgatóság 2018 tavaszán az Orgovány 084/50k alrészletből 0,3 ha gyümölcsös kertet hozott létre, az alábbi gyümölcs fajtákból. 2019 őszén a telepített fák 40%-át pótolnunk kellett a tavaszi és nyári aszály miatt. A kiszáradás öntözés mellett történt, ami a jelek szerint nem volt kielégítő. A probléma orvoslására 2019 őszén csepegtető öntözőrendszert telepítettünk a gyümölcsösbe.

Faj	Fajta	Besorolása fajta szerint	Mennyiség (db)
<u>ALMA</u>	Húsvéti rozmaring	Államilag elismert	5
	Asztracháni piros	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	5
<u>KÖRTE</u>	Citrom körte	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	3
	Kieffer	Szaporításra egyedileg engedélyezett	4
	Vilmos	Államilag elismert	4
	Kecskeméti muskotályos		3
	Bosc	Államilag elismert	3
<u>KAJSZIBARACK</u>	Magyar kajszai	Államilag elismert	3
<u>CSERESZNYE</u>	Kelebiai korai	Államilag elismert tájfajta	2
	Szomolyai fekete	Államilag elismert	2
<u>MEGGY</u>	Csengődi	Államilag elismert	3
	Cigány	Államilag elismert	3
<u>SZILVA</u>	Ageni	Államilag elismert	5
Összes:			45

6.3. Saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületek kezelése

Az Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában homoki és ártéri erdei élőhelyeken jellemző őshonos erdőtípusok, illetve idegenhonos (erdei-, feketefenyő, nemesnyár, akác, bálványfa, zöld juhar, amerikai kőrös) főfafajokkal jellemezhető, a jövőben szerkezet-átalakításra kerülő átmeneti, illetve kultúrerdő típusok találhatóak.

Jellemző őshonos élőhelytípusok a vagyongazdálkodott erdőterületeken: nyílt homokpusztagyeppek (egyéb részletekben és erdőrészleteken belül is mozaikosan); borókás, galagonyás cserjések (egyéb részletekben és erdőrészleteken belül is mozaikosan); borókás-nyárasok; homoki tölgyesek; keményfás ligeterdők; fűz-nyár ligeterdők; bokorfűzesek; láperdők; rekettyés fűzlápok.

Az Igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága (hektár):

Saját vagyongazdálkodásban lévő saját kezelésű terület	10249,71
Vagyongazdálkodásban nem lévő saját kezelésű terület	0,00
Egyéb (szabad rendelkezésű...)	261,21
Összesen	10510,92

Védettség szerint (hektár):

Fokozottan védett és Natura 2000 erdőterület	5938,59
Védett, Natura 2000 erdőterület	4127,38
Nem védett, Natura 2000 erdőterület	383,11
Fokozottan védett vagy védett, nem Natura erdőterület	19,23
Védettségi oltalom alatt nem áll	42,61

Az Országos Erdőállomány Adattár (OEA) nyilvántartása szerinti kimutatásban:

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő erdőterületek (OEA alapján)	Terület (hektár)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0	0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	5394,91	989	7
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	19,83	11	4
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	3279,04	877	9
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	200,38	68	7
Egyéb erdőterületek (erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek)	1355,55	625	10
Szabad rendelkezésű erdők	261,21	244	
Összesen	10510,92	2814	12

A fenti táblázat adatai az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott védett/Natura2000 területeken található erdők adatainak az NFK általi legfrissebb (2023. évi) átadásából származnak.

Jelentős előrelépést jelentene az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelési feladatkörének ellátásában az Országos Erdőállomány Adattár aktuális adataihoz biztosított elektronikus hozzáférés (ESZIR-TIR) SZŰRŐ/LEVÁLOGATÓ FUNKCIÓVAL történő felvértezése, illetve az adattartalom kiegészítése (pl. természetességi állapot, természetességi alapelvárás, részletszintű – szöveges – előírások). A több együttes szűrőfeltétel alapján történő, különböző szempontú leválogatások, kimutatások elkészítése enélkül nem valósítható meg időhatékonyan.

Az Igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága egyéb részletekkel együtt (ha):

Vagyonkezelt erdők (ha)	Védelmi	Gazdasági	Közjóléti	Összesen	Egyéb részletek	Mindösszesen
Bács-Kiskun megye	7809,53	59,57		7869,1	1235,05	9104,15
Csongrád megye	921,25			921,25	58,15	979,4
Pest megye	7,99			7,99		7,99
Jász-Nagykun-Szolnok megye	60,74	23,34		84,08	74,09	158,17
Összesen:	8799,51	82,91	0	8882,42	1367,29	10249,71

Üzemmódonkénti megoszlás (ha)	Vágásos terület (ha)	Faanyagtermelést nem szolgáló terület (ha)
Kocsányos tölgy mageredetű	154,96	11,19
Kocsányos tölgy sarjeredetű	28,09	27,76
Bükk mageredetű	0,03	0,00
Akác mageredetű	228,01	3,92
Akác sarjeredetű	1383,69	227,87
Juhar	68,10	3,08

Szil	31,03	0,10
Kőris	356,20	95,07
Egyéb kemény lombos	24,47	5,45
Nemes nyáras	430,63	3,51
Hazai nyáras	2361,42	1346,72
Fűz	162,47	54,60
Éger	24,34	0,13
Egyéb lágylombos	4,76	0,71
Erdei fenyő	247,82	14,26
Fekete fenyő	631,43	33,90
Egyéb fenyő	106,44	810,26
Összesen:	6243,89	2638,53

Az Országos Erdőállomány Adattár alapján készült, természetességi kategória-csoportok szerinti kimutatások:

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján) KNPI vagyonkezelésben		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Bükkösök	0	
Gyertyános tölgyesek	0	
Tölgyesek	222,41	L5, M4, RC / 91F0, 9110
Cseresek	0	
Molyhos tölgyesek	0	
Hazai egyéb kemény lombosok	190,4	J2, J6, RC / 91F0
Hazai nyárasok	2453,47	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Víztűrő egyéb lágylomb	134,99	J4, RB / 91E0
Hazai egyéb lágylomb	0	
Erdei fenyves - ahol tájthonos	0	
Borókás	955,66	M5 / 91N0
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	85,6	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)
Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Tölgyesek	56,18	L5, M4, RC / 91F0, 9110
Akácok	1595,57	
Idegenhonos kemény lombosok	332,3	
Hazai nyárasok	1428,1	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	391,01	
Víztűrő egyéb lágy lomb*	95,76	
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	849,45	
Borókás	52,14	M5 / 91N0
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	135,4	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)

A rosszabb természetességi kategóriájú erdőrészek is gyakran megfeleltethetők természetközeli élőhelytípusoknak, és lehet jelentős természeti, ökológiai értékük. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Evt.) alapján ugyanis csak d) átmeneti erdő

természetességi állapotba sorolhatók az olyan erdőállományok, amikben intenzíven terjedő fafajok 20-50%-os elegyarányban vannak jelen. A KNPI működési területének szárazabb termőhelyein különösen gyakori, intenzíven terjedő fafaj a fehér akác, kisebb területen a fekete fenyő, üdőbb termőhelyeken pedig az amerikai kőris és a zöld juhar. Ezek 20-30%-os elegyaránya mellett, különösen ha egyedeik eloszlása nem egyenletes, az átmeneti erdők minősített természetességi állapotú, védelemre és állapotjavításra szoruló erdőállománynak még igen jelentős természeti értékei, és akár kiváló természetességi állapotú élőhelyrészei lehetnek. A természetességi állapotra vonatkozó adatközlés különösen azokban a gyakori esetekben félrevezető az erdőállomány természetvédelmi, ökológiai értékére nézve, amikor heterogén szerkezetű az erdőrészlet, és jelentősen különböző természetességi, faállomány-szerkezetű élőhelyfoltokat tartalmaz. A kis térléptéken is nagy domborzati diverzitású buckavidékeken ez szokványos eset.

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészletek (OEA alapján)		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	16,33
	Fokozatos felújítívágás	0
	Szálalívágás	0
Vágásos üzem mód összesen		1617,03
Átmeneti üzem mód		74,88
Örökerdő üzem mód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		2224,39

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészletek (OEA alapján)		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	863,92
	Fokozatos felújítívágás	11,12
	Szálalívágás	0
Vágásos üzem mód összesen		4622,69
Átmeneti üzem mód		51,83
Örökerdő üzem mód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		291,6

Az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelésének legfontosabb célkitűzése a meglévő erdeink természetvédelmi helyzetének, állapotának javítása erdészeti eszközökkel. A Natura 2000 területeinken - ahol a közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok megőrzése fontos szempont - és fokozottan védett, védett erdők esetében előnyben kell részesíteni a természetes erdődinamikai folyamatokat. Kiemelt feladatunk a területen jelenlévő nagyarányú idegenhonos faállományok területének csökkentése, illetve átalakítása őshonos fafajokból álló erdőállományokká. A teljes erdőszerkezet átalakítással nem érintett területeink erdőszerkezetét is javítani kívánjuk.

Fokozni kívánjuk erőfeszítéseinket különösen az alábbiak terén:

- a környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák növekvő intenzitású irtása, beleértve a vállalkozó megbízásával végzett védekezési tevékenységet;
- a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek (természetes felújítások) arányának további növelése, szálaló erdőszerkezet kialakítása;
- az erdőfelújítások vadkárelhárító kerítéssel történő védelme;
- vállalkozói inváziós irtás mennyiségét tervezzük növelni;
- a közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok élőhelyeinek megőrzése, növelése.

Fontos, hogy a megkezdett élőhelyrekonstrukció, szerkezetátalakítás és különösen az egyéb részletek (tisztás, cserje) kialakítása a jövőben is folytatódjék. A természetes állapotokhoz legközelebb álló

élőhelyeken az emberi beavatkozástól mentes állapot fenntartását kívánja az igazgatóság biztosítani, különösen a kontinentális erdőössztyepp-tölgyesek és a szubkontinentális peripannon cserjések, mint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyek állományaiban.

Erdőművelési tevékenység: Erdőművelési tevékenységünk elsősorban a korábban tarvágott, idegenhonos fafajú erdőállományok után erdőfelújítási kötelezettség alá került területek felújítására (erdőszerkezet átalakítására) irányult.

Erdősítés területi adatai	
Első kivittel érintett terület:	36,52 ha
Pótlással érintett terület:	25,57 ha
Összesen:	62,09 ha

Erdőfelújítás:

Az erdőfelújításainkat 1,01 hektár a-b-c természetességi állapotú és 35,51 hektár d-e-f természetességi állapotú erdőben végeztük el ebben az évben. Az igazgatóság erdőfelújítási kötelezettség alá vont területe 2023-ban: 221,00 ha, 92 db erdőrészlet. 2023-ban befejezésre került erdőfelújítás: 23,30 ha, 9 db erdőrészlet.

Az erdőfelújítások első kivitele 36,52 hektáron történt meg. 32,93 hektár volt mesterséges felújítás. 3,59 hektáron szürke nyár sarj felújítást végeztünk.

Fontos a természetes erdődinamikai folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás minél nagyobb mértékű alkalmazása, viszont az idegenhonos fajok jelentős állománymérete miatt szükség van a teljes talajelőkészítéssel járó mesterséges erdőfelújításokra is, amiket a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével végzünk. A természetes és mesterséges felújítások aránya különböző években jelentős szórást mutathat, de a távlati cél a minél kisebb mértékű mesterséges beavatkozás az erdők életébe. Növelni kívánjuk a természetes nyár sarjfelújítás arányát is.

A szélsőséges időjárási viszonyok (pl: szélvihar) következtében a jövőben károsodhatnak az idősebb szürke nyár állományaink, ezzel nagyban növelve a természetes sarj erdőfelújításaink területét.

Természetes módon magról intenzíven újuló állományaink nincsenek. Erdőfelújításaink célja legtöbb esetben az erdőszerkezet átalakítása, de a korábban kötelezettség alá vont területek újraerdősítése is a feladataink közé tartozik. A biodiverzitás növelése érdekében őshonos fa és cserjefajokkal elegyítjük a főfafajokat, minimum 20%-nyi elegyben. Az erdőfelújításaink zömét elsősorban a hazai nyáras és egyéb lombelegyes - hazai nyáras faállománytípusok teszik ki. Az erdőfelújítások során, néhány helyen létrehozunk kocsányos tölgy - egyéb lomb, fűz - egyéb lomb és mézgás éger - egyéb lomb faállománytípusokat is. Kiemelt cél a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek, módszerek bevezetése, arányának növelése a saját vagyongazdálkodású erdőterületeinken. Így csökkenthetjük az erdőfelújítások során a teljes talaj-előkészítés alkalmazásának arányát.

2023-ban nem keletkezett erdősírtési hátralékunk.

Erdőtelepítés

Szabad rendelkezésű erdőt létesítettünk 3,43 hektáron a Tiszaug 0162/12 hrsz.-ú ingatlanon, amit a későbbiekben csereerdősítésként fel tudunk használni például erdőterület természetvédelmi célból történő mezőgazdasági művelésbe vonásának (gyeppé alakításának) ellentételezéséhez.

Mag, csemetetermelés és beszerzés:

Az igazgatóságnak önálló csemetetermesztése nincs. 2023. évben az erdészeti szaporítóanyag beszerzésünk összesen 122 000 db volt. Az erdősírtésekhez felhasznált, megvásárolt őshonos fafajok: szürke nyár, fekete nyár, kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, tatár juhar, vadkörte, bibircses nyír, mézgás éger, fehér fűz, vadalma, magyar köris. A szaporítóanyagot decemberben szereztük be.

Erdőápolási feladatok:

A folyamatban lévő erdőfelújításainkban, illetve erdőtelepítéseinkben elültetett facsemetéket ápoltuk. A sorápolásokon vállalkozók dolgoztak. Kézi munkaerővel a sorápolás 151,65 halmozott hektáron történt.

Sorközápolásokat a saját gépeinkkel végeztük el 174,70 halmozott hektáron. Csak a géppel nem ápolható erdőrészekben végeztünk kézi sorközápolást.

Erdővédelmi tevékenység:

A megnövekedett nagyvadállomány jelenléte miatt fokozott vadkárelhárításra kényszerülünk. Ezt hatékonyan vadkárelhárító kerítések létrehozásával lehet megtenni. Az elegyfajokat sok helyen csak kerítés védelmében lehet felnevelni, csak így lehet megőrizni az erdőfelújítást. Ebben az évben nettó 14 790 600 Ft beszerzési értékben 5681 fm kerítést építettünk vállalkozóval.

Erdőtűz: Szerencsére ebben az évben nem károsította tűz az erdeinket. A Homokhátság Tájegységben erdőtűz megelőzés céljából a tűzveszélyes területeinken lévő nyiladékokat, útszéleket tűzvédelmi szempontból karbantartottuk saját dolgozóinkkal.

Viharkárok: 2023-ban kisebb, felújítási kötelezettséget nem keletkeztető viharok fordultak elő területeinken. A 2020. augusztus 4-ei szélvihar által károsított állományok egészségügyi termelését az év első negyedévében sikerült befejezni. Az erdőfelújítás nagyrészt természetes úton, sarjról történik, mesterséges erdősítésre csak a nem őshonos állományok esetében kerül sor. Fontos a feljövő invazív fajok visszaszorítása.

Idegenhonos intenzíven terjedő (tájidegen inváziós) fásszárúak irtása: Összesen bruttó 100,60 hektáron végeztük el, melyből 48,00 ha volt a mechanikus irtással és 52,60 ha volt a vegyszeres kezeléssel érintett terület.

Mechanikus irtást 11 hektáron a-b-c természetességi állapotú és 37 hektáron pedig d-e-f természetességi állapotú erdőben végeztünk. 12,68 hektáron végeztünk vegyszeres kezelést a-b-c természetességi állapotú erdőkben. A többi vegyszeres kezelés d-e-f természetességi állapotú erdőkben és egyéb részletekben történt. Vállalkozóval 4,60 hektáron végeztünk vegyszeres invazív irtást a Homokhátság Tájegységben.

Vegyszeres kezeléseink sikeressége közelít a 100 %-hoz az OAKEYLIFE projekt (LIFE16 NAT/HU-/000599) során gyűjtött tapasztalatoknak köszönhetően. Az inváziós fajok vegyszeres visszaszorítása a továbbiakban is szükséges, a természetvédelmi kezelés alapvető része. Különösen fontos az akác visszaszorítása az érzékeny természeti területekről, a bálványfa és a nyugati ostorfa szórvány foltjainak, valamint a keskenylevelű ezüstfa állományainak felszámolása. A mechanikus irtás sikeressége, illetve tartóssága sok tényezőtől függ: egyebek között a pillanatnyi talajállapottól (mennyire könnyen jön ki a gyökérszet), a kivitelező ügyességétől, a talajban lévő magbank összetételétől. Összességében elmondható, hogy az inváziós fás fajok irtása révén javul erdeink természetességi állapota.

A vegyszeres kezeléssel érintett területek nagyságának növelését nehezíti a kezelés nagy élömunka igénye.

A KNPI 2023. évi erdőművelési tevékenységeinek összefoglaló táblázata:

Erdőművelési feladatok		Terület (ha)	Saját kivitelezés (ha)	Vállalkozói kivitelezés (ha)
Teljes talaj-előkészítés	szántás	21,18	0,00	21,18
Tuskó-eltávolítás		2,25	0,00	2,25
Erdősítés	első kivitel	36,52	1,36	35,16
	pótlás	25,57	25,57	00,00
Erdősítés összesen:		62,09	26,93	35,16
Ápolás	sorápolás (kézi)	151,65	1,10	150,55
	gépi sorközápolás	174,70	174,70	0,00
Inváziós fajok irtása		100,60	96,00	4,60

Fahasználati tevékenység:

Törzskiválasztó gyérintést 1,92 hektáron végeztünk d-e-f természetességi állapotú erdőkben.

Növedékfokozó gyérintést d-e-f természetességi állapotú erdőrészekben végeztünk 1,36 hektáron.

Tarvágásos véghasználatot kizárólag d-e-f természetességi állapotú erdőkben végeztünk, 32,35 hektáron.

Egészségügyi és egyéb egyéb termelést összesen 103,70 hektáron végeztünk. 7,41 hektáron a-b-c természetességi állapotú erdőkben, míg 96,29 hektáron d-e-f természetességi állapotú erdőkben és egyéb részletekben (tisztás, cserjés és terméketlen).

Az erdőkezelési tevékenységünk kiemelt célja az idegenhonos faállományok átalakítása őshonos fafajúakká. Az erdőszerkezet átalakítás leggyorsabban (és sokszor leghatékonyabban is) mesterséges úton történhet, aminek első lépése a területen lévő faállomány kitermelése. Fahasználataink túlnyomórészt az ilyen szerkezet-átalakító tarvágások végrehajtására irányultak. A nevelővágások és az egyéb termelés végrehajtása során javítjuk az erdőszerkezetet, az őshonos fajok elegyarányát növeljük, visszaszorítjuk az inváziós fajokot. Lehetőség szerint hagyásfafoltok és holtfa visszahagyásával őrzünk meg élőhelyeket. Holtfát mesterségesen is előállítunk.

A KNPI fahasználati feladatainak teljesítése fahasználati módonként 2023-ban:

Fahasználati mód	Terület (ha)	Fatömeg (bruttó m ³)
tarvágás	32,35	8 181
törzskiválasztó gyérités	1,92	80
növedékfokozó gyérités	1,36	53
tisztítás	0,00	0
egészségügyi és egyéb termelés	103,70	6 601
összesen:	139,33	14 915

A fakitermelések jelentős részét lábbon értékesítési és kiseladásos lábbon értékesítési formában valósítottuk meg.

Értékesítés:

Értékesítés	Bruttó fatömeg (m ³)	Árbevétel (bruttó Ft)
Kiseladásos lábbon értékesítés	688	5 311 489
Készletről (nettó m ³)	83	1 145 010
Lábbon értékesített (pályázattal)	4 434	31 750 000
Mindösszesen:	5 205	38 206 499

Vállalkozók által végzett erdészeti munkák, beszerzések összesítése:

Beszerzések, vállalkozói munkák megnevezése	2023. év		
	Mennyiség (ha, db, m ³ , fm, l, fő)	Beszerzés nettó értéke (Ft)	
Erdőfelújítás	Ültetés*	10 425 db	990 375
	Ápolás	150,55 ha	9 192 380
	Gépi munkák	16,95 ha	14 605 455
	Csemete beszerzés	122 000 db	8 917 250
	Összesen:		33 705 460
Fakitermelés*	53,55 m ³	401 625	
Faanyag szállítás*	53,55 m ³	107 100	
Hasítás*	40,27 m ³	161 080	
Vadkárrelhárító kerítés építése	5681 fm	14 790 600	
Vadkárrelhárító kerítés bontása	14 982 fm	8 383 800	
Inváziós fajok vegyszeres irtása	4,60 ha	6 092 500	
Erdész egyenruha elem	5 fő	267 500	
Erdészeti eszköz és jelölőfesték	-	742 337	
Termőhelyfeltárási szakvélemény	7 db	451 500	
Talajszelvénygödör kiásás, betemetés	8 db	144 000	
Talajlabor vizsgálat	44 db	184 800	
Veszélyes fák kitermelése	17 db	260 000	
Ültetőgödör kiásás, betemetés	12 db	120 000	
Mindösszesen:		65 812 302	

*2022. évi beszerzésből

KNPI erdészeti tevékenységében résztvevő dolgozók száma 2023-ban:

	Szerződéses (fő)	Kormánytisztviselő (ebből kerületvezető erdész és természetvédelmi örkerületvezető) (fő)
KNPI központ	-	1
KNPI Dunamenti TE Erdészeti Csoport	-	2 (2)
KNPI Tiszamenti TE Erdészeti Csoport	-	2
KNPI Homokhátság TE Erdészeti Csoport	-	5 (1)
KNPI Homokhátság TE Erdészeti brigád	3	-
Összesen	3	10 (3)

Erdőtervezés: 2023-ban a Bajai és a Pusztavacsi erdőtervezési körzetek körzeti erdőterve készült el. A Kecskeméti erdőtervezési körzet 2023-ban megkezdett tervezése 2024-ben zárul le. A Bajai és a Pusztavacsi erdőtervezési körzetek saját vagyongazdálkodású erdeire vonatkozóan benyújtott, a természetvédelmi kezelés megvalósítása céljából összeállított erdőgazdálkodói tervjavaslataink átvezetésre kerültek.

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány-szabályozás

Mikla-pusztai vadászterület, 03-602250-302:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 4157 ha.

Vadászatra jogosult: Szelíd Vt.

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Kolon-tó vadászterület, 03-602650-302:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 3386 ha.

Vadászatra jogosult: Mondok Kft.

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP Bócsai vadászterület, 03-603150-302:

Hasznosítás módja: saját vadászterület

Nettó vadászterület: 5404 ha.

Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Földtulajdonosi képviselő: Kurmai Péter

Jellemzők:

Természetvédelmi célú, különleges rendeltetésű vadászterület (EVgF/283-8/2018). A KNPI bócsai vadászterületéből 5350 ha (a terület 99%-a) a KNPI VI. számú „Bugac” nemzeti parki törzsterületére esik. A fokozottan védett területek kiterjedése 3685 (68%). A Natura 2000 területek kiterjedése: az érintett Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 5035 hektárja, ami a nettó terület 93%-a. Legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípusai: 1530 pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6260 pannon homoki gyepek, 91N0 pannon homoki borókás-nyárasok.

A KNPI vagyongazdálkodásában lévő területek kiterjedése 5022 ha (a nettó terület 93%-a). Ebből erdő 3899 ha (72%), rét, legelő: 1135 ha (21%)

Élőhelyi sajátosságok: a vadászterület zömmel homokbuckás, nyílt és zárt homoki gyepek vegetációjú, valamint nyáras-borókás őshonos erdőtársulásokkal jellemezhető, gyenge vadeltartó képességű terület. A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek: tartós szegfű (*Dianthus diuthinus*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), bugaci nőszőfű (*Epipactis bugacensis*), homoki nőszirm (*Iris arenaria*), gyapjas csüdfű (*Astragalus dasianthus*), fóti boglárka (*Plebejus sephirus*), bütyköshátú ormányos (*Herpes porcellus*), homoki gyík (*Podarcis taurica*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), erdei pacsirta (*Lullula arborea*), nyuszt (*Martes martes*).

2 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (mindketten felsőfokú vadgazdálkodási képesítéssel): Kurmai Péter tájegységvezető, Lucza Márk természetvédelmi örkerület-vezető.

A védett természeti értékek védelme érdekében megvalósítandó vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Természetvédelmi célú, extenzív vadgazdálkodás.
- Gímszarvas és őz állományának természetes eltartóképesség szintjén tartása.
- Dám megtelepedésének megakadályozása.
- A vaddisznó állomány minimális szinten tartása.
- Ragadozógazdálkodás.

A területen az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek valósultak meg a KNPI közreműködésével:

- „A pannon bennszülött tartós szegfű védelme” (LIFE06 NAT/H/000104).
- „Élőhely-rekonstrukciós tevékenységek a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság területén” KEOP-3.1.2/2F/09-2009-0014.

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2023.03.01.- 2024.02.29.):

Gímszarvas:

- Terv: 10 példány (2 fiatal bika, 1 középkorú bika, 4 tehén, 3 borjú).
- Tény: 10 példány (2 fiatal bika, 4 tehén, 4 borjú).

Dám:

- Terv: 2 példány (fiatal bika)
- Tény: 2 példány (fiatal bika)

Őz:

- Terv: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).
- Tény: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).

Vaddisznó:

- Terv (ASP: BK/EBAO/457-34/2023. sz. határozat alapján):
98 példány (kor és ivar meghatározás nélkül)
- Tény: 94 példány (13 kan, 17 koca, 43 süldő, 21 malac).

Szörmés és szárnyas ragadozó fajok terítéke:

- Róka teríték: 17 példány.
- Borz teríték: 5 példány.
- Aranysakál teríték: 22 példány.
- Szarka teríték: 12 példány.
- Dolmányos varjú teríték: 14 példány.

A tervben szereplő trófeás vadból 8 őzbakot belföldi bérvadászoknak értékesítettünk, 1 példány selejt bakot hivatásos vadász ejtett el a vadászati idény végén. Gímszarvasból és dámból 2-2 példány fiatal selejt bikát szintén hivatásos vadász ejtett el a terv teljesítése érdekében, illetve állategészségügyi okból. A hivatásos vadászok által a terv teljesítése érdekében, vagy egészségügyi okból elejtett egyedek trófeái a KNPI tulajdonát képezik, leltárba kerültek. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Főosztálya által az ASP mentesítési akcióterv miatt előírt 98 példány vaddisznót (tavaly 75 volt!). A legnagyobb igyekezet mellett sem volt lehetséges teljesíteni, végül 94 példányt hoztunk terítékre.

Vadászati berendezések:

A vadászterületen 6 állandó szórót üzemeltetünk (Emellett 6 ideiglenes szórót a szakszemélyzet kezel). Szórás általában kétnaponta, de hetente minimum három alkalommal van. A hivatásos vadászok felváltva végzik két-három óra munkaidő ráfordítással.

10 mobil magaslest helyeztünk ki a túráskárral veszélyeztetett gyepek, saját kezelésű extenzív szántók és a rágáskárral érintett erdősítések közelében.

8 szózt üzemeltetünk a vadászterületen.

6 itatót működtettünk, amiket madár- és denevéritatóként védett fajok is rendszeresen használtak. 3 szálastakarmány etetőt helyeztünk ki a vadászterületre, de feltöltésüket csak extrém időjárási körülmények esetén írja elő az üzemterv (idén nem volt rá szükség). A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.

Mintaadási kötelezettség:

Afrikai sertéspestis: A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala a BK/EBAO/457-34/2023 számú határozatában aktív közreműködésre kötelezte a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságot, vaddisznók ASP diagnosztikai célú kilövésével kapcsolatban. Az állategészségügyi hatóság 24 db vaddisznó vér- és mandulaminta leadására kötelezte a KNPI-t. Teljesítettük, minden minta negatív lett.

Takarmány felhasználás:

5,4 tonna szemes kukorica a szórók üzemeltetésére.

Vadföldünk: 3 ha, vadlegelőként a 10 hektáros visszagyepesített szántók (Bócsa 0196/v) vannak feltüntetve a vadgazdálkodási jelentésben.

Apaj-puszta vadászterület, 13-578250-301:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 6204 ha.

Vadászatra jogosult: Apaj-ürbőpusztai Természetvédő Vadásztársaság

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP. Kunszentmiklósi vadászterület, 03-600550-302:

Hasznosítás módja: saját vadászterület

Nettó vadászterület: 9199 ha.

Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Földtulajdonosi képviselő: Pálinkás Csaba

Jellemzők

A KNPI kunszentmiklósi nettó 9199 ha kiterjedésű (bruttó 10239 ha) társult hasznosítású vadászterületéből 6681 ha (a nettó terület 72%-a) a KNPI I. számú „Felső-Kiskunság” nemzeti parki törzsterületére esik Kunszentmiklós település határában. A fokozottan védett területek kiterjedése 1281 ha, amely a teljes vadászterület 13 %-a. Az ex-lege védett területek kiterjedése 165 ha, ami a teljes nettó vadászterület 2%-a. A Ramsari területek kiterjedése 7127 ha (77%). A MAB Bioszféra Rezervátum területek kiterjedése 4390 ha (48%). A vadászterület 100%-a Natura 2000 terület, az érintettek: Felső-Kiskunsági szikes puszták (HUKN20001), Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001). A legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípus a 1530 Pannon szikes sztyeppék és mocsarak.

A KNPI vagyongazdálkodásában lévő területek kiterjedése 5272 ha (a nettó terület 57%-a).

Élőhelyi sajátosságok: a vadászterület jellemzően nyílt pusztai élőhely-mozaikból áll: szikes gyepek 5290 ha (58%), szántóterületek 3189 ha (35%). A település a nettó terület 624 ha 7%-át teszi ki, az erdőszültség rendkívül alacsony 44 ha (0,45%). A védett területek és a KNPI vagyongazdálkodásában lévő területek magas aránya kedvező a védett fajok számára, ugyanakkor a terület gyenge vadeltartó képességűnek tekinthető. A KNPI nagy kiterjedésben valósított meg élőhely-fejlesztési beavatkozásokat, elsősorban szántó területek visszagyepesítésével. Főként tűzokvedelmi szempontok miatt a vadászterületen magas az ugarterületek aránya, ami a védett fajokon túl a vadászható fajok állományának is kedvez.

A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek:

Tűzok (*Otis tarda*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A területen található a Kárpát-medence legnagyobb dürgőhelye (Nagy-rét), amely a párzasi időszakban mintegy 250-260 példánynak ad otthont. Ez a magyarországi tűzokállomány 15-20%-át teszi ki. További jelentős dürgőhely a Lapos-rét. A költőállomány a teljes területen mintegy 15-20 pld-ra tehető. (A terület jellegéből adódóan jellemzően dürgőhely. A költő madarak száma az utóbbi években érezhetően megnőtt, részben a vadgazdálkodási

tevékenység eredményeként, részben a pontosabb monitoring tevékenység miatt, ami szintén a vadgazdálkodási tevékenységre vezethető vissza. A gazdálkodásunk kezdetekor ez a szám 5-10 között volt, jelenleg a 15-20 reális becslés, bár inkább 20 körüli.)

- Ugartyúk (*Burhinus oedicephalus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj Költő- (8-10 pár) és gyülekező állománya (80-100 pld) is jelentős a területen.
- Kerecsensólyom (*Falco cherrug*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterületen költ, és jelentős táplálkozóhelyének számít.
- Rétisas (*Haliaeetus albicilla*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
- Parlagi sas (*Aquila heliaca*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
- Vetési varjú (*Corvus frugilegus*): védett, a vadászterületen 3 telepe is van, vadgazdálkodási szempontból jelentős fajnak minősül.
- Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. Kiemelt jelentőségű faj a vadászterületen, rendszeres költőállománya 2-3 párra tehető.
- Közönséges ürge (*Spermophilus citellus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj, több kolóniája is található a vadászterületen. Hazai- és európai uniós jelentősége is kiemelkedő.

2 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (vadgazdálkodási technikusként): Lóránt Miklós természetvédelmi terület-felügyelő, Pálinkás Csaba Ferenc természetvédelmi tájegységvezető. A tűzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109) keretében fel lett véve 1 fő hivatásos vadász, Tóth Tamás. A hatékony ragadozó gazdálkodás megvalósításában részt vesz további egy fő (Kocsán Gábor).

A felsorolt védett természeti értékek védelme érdekében megvalósuló speciális vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Hatékony ragadozógazdálkodás: a talajon fészkelő madárállományok és apróvadfajok védelme érdekében elsősorban territórium-térképezésen és csapdázási módszereken alapuló ragadozó-gazdálkodás alkalmazása, különös tekintettel a róka (*Vulpes vulpes*), borz (*Meles meles*), dolmányos varjú (*Corvus cornix*) és szarka (*Pica pica*), valamint potenciálisan az aranyakál (*Canis aureus*) fajokra. A ragadozó-gazdálkodás részét képező lőfegyveres gyérítés során a Ramsari területek magas arányára való tekintettel a KNPI a közeljövőben kizárólag acélsörétes löszert kíván használni, amennyiben ezt pénzügyi erőforrásai lehetővé teszik.
- A vaddisznó (*Sus scrofa*): jelentős túraskárt okozhat a védett és fokozottan védett gyepterületeken, az európai közösségi jelentőségű pannon szikes gyepek degradációját eredményezve (az inváziós lágyszárú növényfajok megtelepedését és terjedését is elősegítve). Kedvezőtlenül befolyásolja az élőhelyfejlesztési célú visszagyepesítések folyamatát is. Érzékeny károkat okozhat a talajon fészkelő madárállományokban (pl. tűzok). Rendszeresen előforduló váltóvaddként van jelen a területen. Állományának teljes visszaszorítása kiemelt természetvédelmi érdek, amit elsődlegesen megfelelő élőhely-kezeléssel valósít meg a KNPI, kiegészítve a hagyományos vadászati módokkal. 2022-ben a BKMK élelmiszerlánc-felügyeleti szerve 7 pld vaddisznó elejtését írta elő, de ASP mintavételezésre nem kötelezett minket. Az előírt határozatban szereplő tervszámokat nem tudtuk teljesíteni, mert a tavalyi évben nem került vaddisznó elejtésre. Ez annak köszönhető, hogy az elvégzett élőhelykezelések nem teszik lehetővé a faj számára a tartós megtelepedést. Időszakosan a területen továbbra is átvált, de huzamosabb ideig nem tartózkodik ott.
- Az apróvad vadászata a vadászterületen nem szolgál természetvédelmi célt, így hasznosításukat állományuk jelentős mértékű megerősödéséig nem tervezi a KNPI. Tekintettel arra, hogy a vadászterület 77%-a a Ramsari-egyezmény hatálya alá esik, a vízivad hasznosításának teljes tilalma továbbra is kiemelt szempont a vadászterületen.
- Kiemelt cél a területen olyan hatékony vadgazdálkodási gyakorlat megvalósítása, ami egyben nem jár a védett természeti értékek zavarásával. (Például elsődlegesen

csapdázásos módszerek alkalmazása a ragadozó-gazdálkodás során, kíméleti időszakok és területek kialakítása az őz vadászata során).

A területen 2022-ben az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek folytak a KNPI közreműködésével:

- o „A tűzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109).

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2023.03.01.- 2024.02.29.):

- Őz:
 - o Terv: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
 - o Eredmény: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
- Vaddisznó:
 - o Terv: 7 példány.
 - o Eredmény: elejtés nem történt (csak váltóvad, nincs jelen folyamatosan).
- Szörmes és szárnyas ragadozó fajok terítése (részeredmény).
 - o Róka teríték: 61 példány (tervben 45 pld kötelezettség).
 - o Borz teríték: 9 példány (tervben 5 pld kötelezettség).
 - o Aranyakál teríték: 0 példány (tervben 0 pld kötelezettség).
 - o Szarka teríték: 238 példány (tervben 120 pld kötelezettség).
 - o Dolmányos varjú teríték: 91 példány (tervben 80 pld kötelezettség).

Vadászati berendezések:

A vadászterületen 3 ideiglenes szórót üzemeltetünk, szórás általában csak a vaddisznók jelenlétének észlelése esetén van. A tavalyi évben nem volt szükség a szórók üzemeltetésére.

10 magaslest üzemeltetünk, a túraskárral veszélyeztetett területeken, illetve az őzek és rókák által legnagyobb sűrűségben látogatott helyeken. Itatót nem működtetünk, mert a területet teljesen behálózzák a csatornák és az árkok; ha szükséges, akkor a XXX/-as csatornából tudunk vizet kiengedni a XXX/a csatornába. A vadak a legaszályosabb években is találnak vizet a területen. A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellájtják.

Mintaadási kötelezettség: Mintaadási kötelezettségünk 2023-ban nem volt.

Parazitológiai monitoring: Ilyen jellegű monitoring szolgáltatást nem kellett végezni.

Sertéspestis, afrikai sertéspestis: A vadászterületünk közepes kockázatú besorolásban van még mindig. Az állategészségügy írja elő a vaddisznók elejtési tervszámait, ez jelen esetben 7 pld volt. Mintázási kötelezettséget nem írtak elő, csak elejtéseket. A területen a vaddisznó váltóvad, ezért jeleztük is az állategészségügy számára, hogy nem biztos, hogy akár egyetlen példányt is el tudunk ejteni, de erről minden hónapban leadunk egy jelentést a Kalocsai Járási Hivatal felé, illetve egy összegző éves jelentést BKMK Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Főosztály részére.

Takarmány felhasználás:

0,3 tonna szemes kukorica áll rendelkezésre a „szórók” üzemeltetésére, de felhasználásra nem került. Gyakorlatilag az egész kunszentmiklósi Nagy-rét vadföldként, illetve vadlegelőként funkcionál a gazdálkodás extenzív jellege miatt. Formálisan is kijelölt 50 hektáros vadföld és 100 hektáros vadlegelő.

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

Név	Vízterékód	Leírás	Természetvédelmi besorolás
Császártöltési tőzegegydrök	03-0009-1-4	Császártöltés határában a löszpart alatt húzódik a Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegegytelepek képződtek. A tőzeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tőzegegydrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvédelmi terület

Szelidi-tó	03-0013-1-5	A Szelidi-tó a Duna-völgy alföldi szakaszán a Kalocsai síkságon helyezkedik el. A jégkorszak után a Dunából lefűződött jellegzetes morotvató. Ez az egyetlen mély vizű, szikes jellegű tó hazánkban. Vize a szikesekre jellemző nátrium- kálium- és magnéziumsók mellett minimális jódot is tartalmaz.	természetvédelmi terület
Keceli tőzegtavak	03-0034-1-1 03-0035-1-1 03-0036-1-1	Kecel határáig is elér a löszpart alatt húzódó Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegtalajok képződtek. A tőzeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tőzeggödörökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvédelmi terület
Kiskunsági-főcsatorna vízrendszer	03-0051-1	A Kiskunsági-főcsatorna a főváros és a Duna-Tisza közének egyik legkedveltebb horgászvize. A Ráckevei-Dunából ágazik ki és Akasztónál csatlakozik a Duna-völgyi-főcsatornába. A múlt század hatvanas, hetvenes éveiben épült és a hajdan volt mocsaras, később labilis vízellátottságú Duna-völgy mezőgazdasági céljait hivatott kiszolgálni. Több mint 50 kilométeren át kacskaringózik Akasztóig, ezért is ragadt rá a Kígyós név. Szélessége átlagban 40-50 méter, mélysége 1,6-2,0 méter, pontos hossza 58,75 cskm, területe 303 ha.	nemzeti park
Lakitelek, Szikrai Holt-Tisza I.	03-0057-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár, Lakitelek és Tiszaug községekhez tartozik. Közvetlenül az Alpári Holt-Tisza fölött helyezkedik el, azzal csatorna köti össze. Hossza 9,7 km, átlagos szélessége 122 m, területe 118 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 1,9 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam, vagyongazdálkodója a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága közepes mértékű, vízi növényzettel való benőttisége eléri a 30%-ot. Vize a "tisza", illetve "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. A Tiszából alacsony vízállás esetén a holtág déli végén lévő szivattyútelep segítségével szivattyúsán tölthető. 2000-ben a 2,3 km hosszú Ugi-rétségi csatorna felújításával megoldották a holtág északi részének felső vízpótlását is. Gravitációsan a Tisza felé üríthető, vize az összekötő csatornán keresztül az Alpári Holt-Tiszába. Funkciói: belvítározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, természetvédelem, strandolás.	nemzeti park
Tiszaalpári Holt-Tisza	03-0081-1-4	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti, nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár (ez Alpár és Tiszaújfalú egyesítéséből jött létre) és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszasas községek területéhez tartozik. Hossza 9,9 km, átlagos szélessége 148 m, területe 147 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 2,3 millió m ³ . Feliszapoltsága közepes mértékű, vízfelületét 40%-ban borítja vízi növényzet, főleg nád, gyékény és taviróza. Szivattyúsán és gravitációsan tölthető a Tiszából (a szomszédos Szikrai-holtágból átvezetett vízzel), de belvizekből és szivárgás útján is töltődik. Funkciói: belvítározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, strandolás, természetvédelem. Természeti és tájképi értékekben gazdag, értékes élővilággal rendelkező holtág.	nemzeti park
Körtvélyesi Holt-Tisza	06-0008-1-1	A holtág a Tisza-szabályozás során végrehajtott 87. számú átmetszéssel 1862 - 1887 között alakult ki a folyó bal parti hullámterében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,7 km, átlagos szélessége 128 m, területe 60 ha, átlagos vízmélysége 3 m, víztérfogata 1,8 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam, kezelője az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medre közepes mértékben feliszapolódott, vízi	tájvédelmi körzet

		növényezettel való benőttsege előrehaladott. A Tiszához az alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül kapcsolódik. Szivárgó vízből és az árhullámokból töltődik. A Körtyvélyesi szivattyútelepen keresztül belvizekből is tölthető (a 155 km ² kiterjedésű Kenyereéri belvízöblözet vizeinek befogadója). Leüríthető a holtág alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül. Vízének minősége változó, általában a "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. Tájképi szempontból kitüntetett figyelmet érdemlő terület, élővilága nagyon változatos és gazdag.	
Mártélyi Holt-Tisza	06-0023-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1889 - 1892. évi 86. számú átmetszéssel alakult ki, a folyó bal parti hullámtérben, Mártély község közelében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,6 km, átlagos szélessége 100 m, területe 46 ha, átlagos vízmélysége 2 m, víztérfogata 920 ezer m ³ . Az élő Tiszával alsó végén torkolati tiltós műtárggyal ellátott tápcsatorna köti össze. A Magyar Állam tulajdona. Kezelője az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága és vízi növényzettel való benőttsege közepes mértékű. vízminősége változó, időnként az eutrofizálódás jelei mutatkoznak. A holtág a környező területek belvizeinek befogadója. Közepes tiszai vízállás esetén gravitációsán, míg alacsony tiszai vízállásnál szivattyúsán tölthető. Leüríthető a holtág alsó végén lévő zsilipen keresztül. Rendeltetése: öntözővíz-tározás és öntözővíz-szállítás, belvíztározás, horgászat, üdülés. A holtág hatásterületén folytatott tevékenységek közül kiemelkednek az üdülőtelephez kapcsolódóak, úgymint a strandolás, a pihenés és a vízisportok. A Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik. A festői táj az egykori tiszai ártér értékes maradványait őrzi.	tájvédelmi körzet
Atkai Holt-Tisza	06-0031-1-1	A patkó alakú holtág a Tisza szabályozásakor, 1862 - 1889 között végrehajtott 88. számú átmetszéssel alakult ki. A jobb parti ármentesített területen helyezkedik el, közigazgatásilag a Csongrád megyei Sándorfalva és Algyő községekhez tartozik. Felső ágának hullámtéri folytatása a Sasér. Hossza 6,8 km, átlagos szélessége 122 m, területe 83 ha, átlagos vízmélysége 3,5 m, víztérfogata 2,9 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam. A holtág medrének feliszapoltsága előrehaladott, vízi növényzettel való benőttsege csekély. Feltölthető belvizekből, magas tiszai vízállás esetén a folyóból (zsilipen keresztül), végül - szivattyúsán - az Algyői öntözőrendszerből. Leüríthető gravitációsán, illetve magas tiszai vízállás esetén szivattyúzással. A vízminőségi mutatók értékei alapján vize "kissé szennyezett" (II. osztályú), de öntözővízként és halgazdasági hasznosításra megfelelő. Rendeltetése: belvíztározás, öntözővíz-tározás, horgászat, természetvédelem.	tájvédelmi körzet
Labodári holtág		A holtág a Tisza-szabályozás során az 1863 - 1886 között végrehajtott 85. számú átmetszéssel keletkezett, a Tisza jobb parti hullámtérén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Csongrád megyei Felgyő és Csanytelek községekhez tartozik. Hossza 750 m, átlagos szélessége 120 m, területe 9 ha, átlagos vízmélysége 1,5 m, víztérfogata 180 ezer m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam. Feliszapoltsága és vízi növényzettel való benőttsege közepes mértékű. Vize a tiszai árvizekből és szivárgásból pótlódik. Rendeltetése: természetvédelem. A holtág a fokozottan védett, kiemelkedő természeti jelentőségű, a Ramsari nemzetközi vízivadvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó terület. Természeti értékei alapján a "szentély" típusú holtágak közé tartozik.	tájvédelmi körzet

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén négy kihirdetett különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület található: Kis-Tisza, Tiszasas (víztérkód: 03-098-2-1), Szikrai Holt-Tisza I. (víztérkód: 03-0057-1-1), Lakitelek Dög-Tisza (víztérkód: 03-0101-2-1) és a Tiszaalpári réti vizek (Nagy-tó, Sulymos, Tőzgebánya-tó) (víztérkód: 03-0099-2-1) elnevezésű területek.

Igazgatóságunk a következő területeket javasolta még természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületnek: Labodári-holtág (Tisza), Saséri-holtág (Tisza), atkai Kis-Tisza, apaji Sóderbánya-tó, XXXI. számú csatorna védett szakasza, tiszalpári Becső.

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

Az egyre gyakoribbá váló száraz időszakok miatt, amikor a természetes vízfelületek száma erősen megfogyatkozik a Duna-Tisza közén, a halastavak, mint mesterségesen fenntartott vizes élőhelyek természetvédelmi jelentősége egyre nő, ezért a KNPI kiemelt figyelmet fordít a hozzájuk kötődő természeti értékek fenntartási szempontjainak, és a természetvédelmi jogszabályoknak megfelelő üzemeltetés biztosítására, akár saját vagyonkezelésben lévő, akár idegen tulajdonú tavakról van szó.

Az Igazgatóság saját vagyonkezelésében lévő halastavak tekintetében a 2023. december 31-i állapotot mutatja be:

Halastavak	Összesen (ha)	KNPI által vagyonkezelt terület (ha)	Nem a KNPI által vagyonkezelt (ha)	Megbízási szerződéssel kiadott (ha)
KNP (Apaji-halastó)	160,9	0,1	160,8	0
Pusztaszeri TK (Csaj-tó)	981,9	758,03	223,87	377,50
Pusztaszeri TK (szegedi Fehér-tó)	1 925,55	393,18	1 532,37	328,09
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	170,13	170,13	0	0
Meggyesi-tó	2,28	2,28	0	2,28
Összesen:	3 240,76	1323,72	1 693,17	707,87

Az Igazgatóság vagyonkezelésében négy halastórendszer, és egy 2,28 hektár kiterjedésű halastó van, összesen 1323,72 hektár kiterjedésben; ebből három saját hasznosítású. Megbízási/haszonbérleti szerződéssel az Igazgatóság összesen 707,87 hektárt hasznosított 2023. évben: a szegedi Fehér-tóból az Igazgatóság vagyonkezelésében álló tőegységeket megbízási szerződéssel a Szegedfish Kft. működtette 328,09 ha-on, a 2,28 ha-os csanyteleki Meggyesi-tavat haszonbérleti szerződéssel a Csanyteleki Horgász Egyesület tagjai, illetve a Csaj-tóból 377,5 ha-t megbízási szerződéssel a Király és Társai Kft. működtetett.

Saját hasznosítású halastavak 2023-ban:

Apaji-halastó (Apaj): A három tőegységből álló rendszer, amióta az igazgatóság vagyonkezelésében van, nem üzemelt halastóként, mert a medrek kialakítása során átszakították a vízzáró réteget, így a tavak feltöltését követően az állandó vízszint tartása csak folyamatos, aránytalan erőforrást igénylő vízutánpótlással lenne megoldható. A három tőmederből kettő részleges feltöltését száraz években ősszel szokta megkezdeni a KNPI, május végéig tartóan. Utána a szikes tavaknak megfelelő vízdinamikát utánozva hagyjuk kiszáradni. A száraz medret kaszáltatjuk, vagy kilegeltetjük. A tavak átlagos vízmélysége az időszakosan feltöltött állapotban sem haladja meg a 0,5 métert. 2023-ban – hasonlóan a korábbi évekhez – nem történt vízpótlás a tavakon.

Péteri-tó (Pálmonostora, Petőfiszállás): Az egykori halastórendszer három tőegységből áll. 2023-ban egyik tóban sem folyt halgazdálkodás. A kevés lehulló csapadék és a feltöltő csatornák (Dong-éri-főcsatorna, Kővágó-ér) kiszáradása miatt nem volt lehetőség feltölteni a tavat. A tavak fenntartásának

célja, hogy táplálkozó- és fészkelőhelyet biztosítsanak vízimadarak számára. A tavak feltöltése elsősorban a szomszédos Dong-éri-főcsatornából lehetséges, amennyiben az megfelelő vízmennyiséget szállít.

Tömörkényi-halastavak, Csaj-tó (Tömörkény): A 13 tőegységből a 2., 3., 5., 6., 9. és 10. sz. tavakban (22,1; 116,7., 118,6; 53,9; 120,1., 70,1 ha) történt halgazdálkodás, részben megbízási szerződéssel (2, 3, 5, 9-es tőegység) és részben saját (6, 10-es tőegység) gazdálkodás során. A megbízási szerződéssel kezelt tőegységek vízzel üzemi szintre való feltöltése és halak kihelyezése a megbízott részéről megtörtént. 2023. évben a KNPI részéről nem történt halvásárlás és haltelepítés. Kiszerszámos halászati módszerrel, zömében a 6. tőegységből 4593 kg invazív ezüstkárászt, illetve 1319 kg 3 nyaras pontyot fogtunk be és értékesítettünk. Az év során összesen 6619 kg 3 nyaras pontyot és 4593 kg ezüstkárászt illetve 790 kg szürkeharcsát értékesítettünk. Az 1., 11., 12., 13. számú tavak és teleltetők (1,5; 5; 7,3; 8,9; 7 ha) szárazon maradtak. A 8. számú tó (58 ha) medrét bivalyok (40 egyed) legeltetésével hasznosítottuk. A 4. és 7. számú tavak (127,8; 64,4 ha) sekély vizű vizes élőhely biztosítása érdekében (gémtelep, sirálysziget, partimadár-fészkelőhely) alacsony vízszinten voltak. Az ún. Ér (33 ha) alacsony vízszinten volt tartva, halgazdálkodás nem történt. E területrészek vízzel való feltöltése csak az 5-ös tőegységen keresztül lehetséges. Így a 2023. évben a szűkös mesterséges vízutánpótlási mennyiségből nem jutott, csak természetes vízutánpótlás volt a kevés csapadékból. A tavakat a Tiszából átemelt vízzel lehet feltölteni, illetve belvizes időszakban (2023-ban ilyen nem volt) az ún. Alsó-csatornából belvízzel, szivattyús átemeléssel. 2023-ban 3 995 456 m³ víz került a halastőrendszerbe szivattyúzás útján a Tiszából. A 2023. évben a lehalászások időszakában nem történt vízelengedés a Tisza irányába. A megbízási szerződéssel kezelt tőegységek közül 2023. év során (összel) csak 2., 5-ös tőegység lett lecsapolva és lehalászva.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek

Egyedi tájérték felmérésre 2023-ban nem került sor, a KNPI nyilvántartásában szereplő egyedi tájértékek száma év végén változatlanul 2854. A felmért települések száma 69 (a működési területhez egészében vagy nagyobb hányaddal tartozó 142-ből).

Településnév	Felmérés éve	Tájértékek száma
Apaj	2017	34
Ágasegyháza	2010	51
Bácsbokod	2013	70
Bácsborsód	2010	27
Bácsszentgyörgy	2012	26
Baks	2010	30
Ballószög	2010	27
Bátya	2013	65
Bordány	2017	28
Bugacpusztaháza	2010	20
Csanytelek	2010	39
Csávoly	2013	55
Csengőd	2017	28
Csikéria	2015	33
Dóc	2017	21
Drágszél	2012	17
Dunaegyháza	2016	106
Dunaszentbenedek	2010	39
Dunatetőten	2016	46
Érsekhalma	2015	13

Felsőlajos	2010	15
Fülöpháza	2010	42
Fülöpkab	2010	23
Fülöpszállás	2010	79
Gátér	2010	21
Géderlak	2010	41
Harkakötöny	2017	51
Harta	2018	60
Helvécia	2010	47
Imrehegy	2010	14
Izsák	2010	48
Kaskantyú	2010	10
Katymár	2017	93
Kerekegyháza	2010 (2016)	111
Kunadacs	2010	17
Kunbaja	2015	43
Kunbaracs	2018	70
Kunfehértó	2016	60
Kunszállás	2010	20
Lakitelek	2010	15
Mátételke	2013	25
Ordas	2010	37
Orgovány	2010	70
Öregcsertő	2015	42
Ötömös	2010	23
Páhi	2010	38
Pirtó	2010	22
Pusztamérges	2010	17
Pusztaszer	2010	71
Rém	2010	35
Solt	2018	78
Soltszentimre	2017	19
Szabadszállás	2018	137
Szentkirály	2010	27
Tabdi	2017	11
Tataháza	2012	26
Tiszaalpár	2010	33
Tiszasziget	2013	29
Tiszaug	2010	22
Újsolt	2015	34
Újszentiván	2012	29
Újtelek	2012	44
Uszód	2010	67
Üllés	2010	16
Városföld	2010	28
Vaskút	2016	99
Zákányszék	2010	43
Zsana	2010	42
Zsombó	2017	35
összesen		2854

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

2023-ban került kidolgozásra a Duna-Tisza Közi Homokhátság Területfejlesztési Koncepciója és Programja, amit a KNPI is véleményezett. A dokumentációban bemutatott átfogó, stratégiai és horizontális célok kötött több szempontból releváns cél is megfogalmazásra került, ezen belül a Homokhátság szempontjából az egyik legfontosabb cél a fenntartható térségi víz- és tájgazdálkodás kialakítása, amit az Igazgatóság is támogat.

7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként részt vett a településrendezési eszközök módosításával kapcsolatos tervezési eljárásokban, 3-ban 75 települést érintő ügyben tett ügyféli nyilatkozatot. Az esetek zömében az Igazgatóságnak nem kellett a természetvédelmi közérdek érvényesítése érdekében érdemi jelentőségű módosítási javaslatot tennie. Amely ügyekben tett ilyet, az legtöbbször az Országos Ökológiai Hálózat olyan, természetközeli állapotú élőhelyeinek megóvására irányult, amelyek védett természeti területnek vagy Natura 2000 területnek nem képezik részét. A tervezők a legerősebb jogi oltalom alatt álló, védett természeti területeken és Natura 2000 területeken túlmenően, jellemzően figyelembe veszik az ökológiai hálózat által jelentett tervezési korlátokat, de az esetek egy részében az igazgatóság ügyféli nyilatkozata szükséges a természetvédelmi közérdek érvényesítéséhez.

Településképi arculati kézikönyvek és a helyi településképi rendeletek készítésével és módosításával kapcsolatos megkeresés 2023-ban 4 település vonatkozásában érkezett az Igazgatósághoz.

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

Nem történt ilyen 2023-ban a KNPI működési területén.

7.5. Tájképvédelmi jelentőségű beavatkozások

A településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezésén túl közel 200 db, érdemi tájvédelmi jelentőséggel bíró ügyben tett természetvédelmi kezelői nyilatkozatot a KNPI. A szóban forgó eljárások leggyakoribb típusai:

- nagyberuházások létesítése, állattartó telepek fejlesztése, bővítése, valamint védett, Natura 2000 területeket, illetve egyéb természetvédelmi oltalom alatt álló területeket érintő egyéb építési ügyek – 63 db;
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése (közút, vasút, kerékpárút) – 11 db;
- hírközlési infrastruktúra és villamoshálózat fejlesztés és vezetékjogi eljárások – 61 db;
- napelemparkok és egyéb energetikai beruházások – 23 db,
- bányászati tevékenységgel kapcsolatos ügyek – 18 db.

Az elmúlt évekhez képest jelentős mértékben csökkent a nagy teljesítményű, ezáltal jelentős területigényű (rendszerint 60-80 ha között) napelemparkok létesítésével kapcsolatos ügyek száma. A megújuló energia hasznosítását célzó beruházásokat általánosságban, a környezetvédelmi közérdekre tekintettel, az Igazgatóság támogatni igyekszik, azonban ahol indokolt, ott a természetvédelmi közérdek érvényesítésének lehetőségeit figyelembe véve a KNPI kezelői nyilatkozataiban a természetközeli állapotú élőhelyek átalakításával járó, zöldmezős beruházások helyszínének áttervezése mellett szokott állást foglalni.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztések közül kiemelendő a Budapest-Kelebia vasútvonal fejlesztése, aminek kivitelezési munkái 2023-ban folyamatosak voltak. A vonal számos védett és/vagy Natura 2000 területet érint vagy határos azokkal. A vasúti pálya kiépítése a pálya térszintből való kiemelése és a párhuzamosan futó, két oszlopsoros vasúti felsővezeték kialakítása miatt tájvédelmi szempontból is meghatározó. Az engedélyezés során a KNPI a meglévő takarónövényzet lehető legnagyobb mértékű meghagyására, illetve a madárvédelmi szempontból is kritikus szakaszokon takarófásításra tett javaslatot.

Tájvédelmi szempontból is jelentős ügy a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását, helyreállítását célzó vízkészlet-gazdálkodási projekt, aminek tervezése az elmúlt évben zajlott. A KNPI természetvédelmi-kezelői, ügyféli nyilatkozataiban az egyes vízszállítási nyomvonalakon tervezett tározók és műtárgyak kialakításával kapcsolatban fogalmazott meg javaslatokat.

8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)

Projekt címe	Támogatási szerződés hatályba lépése (dát.)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ terület megnevezése	Célterület (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Projekt költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Pályázat 2023. évi teljesítése

„Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újraélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” - KEHOP-4.1.0- 15-2016-00070	2017.04.07.	2022.12.31.	ERFA	A projekti célja a Mártélyi Tájvédelmi Körzet legértékesebb „magterületeinek” tekintetű KörvélYES kiemelkedő természeti értékeinek hosszú távú, költség-hatékony megőrzése. Ennek érdekében a KörvélYESI Holt-Tisza tiszai vízállástól független, megújuló energia felhasználásával zajló, folyamatos vízpótlásának biztosítása a cél a holtághoz közvellenlő csatlakozó fokok egyszeri felújításával, ill. a holtág alsó végé műtárgyának szabályozhatóvá léccélvel, előhely-revitalizáció központi műszaki eleme a víz folyamatos szivattyúzásaí biztosító „hajómalom” Tiszára telepítése. A fejlesztés szerves részeként aktív turizmusra élménypedagógiai és élménypedagógiai módszerekre épített bemutató felhőcének megteremtésére kerül sor (interaktív bemutatóhely kiállítása a műemléki jelentőségű „KörvélYESI Révházban” környezeti).	HUKN10007 Alsó- Tiszavölgy HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér	105,2 ha	Nem releváns.	197 170 684 Ft	197 170 684 Ft	A projekti záró kifizetési igényét és záró beszámolója 2023.07.04-én került elfogadásra.
„A Péteri-tó természetes mederalakula- tának helyreállítása” -	2017.04.07.	2022.11.30.	ERFA	A projekti célja az 1976-ban természetvédelmi oltalom alá helyezett 781 hektáros Péteri-tavi Madár-rezervátum kiemelkedő természeti	HUKN20027 Péteri-tó	299,86 ha	Pallósor 150 fm; emeletes madárlés (25 m ² alapterület); nyolcszögletű madármegfigyelő (25 m ² alapterület);	329 421 251 Ft	329 421 251 Ft	A projekti záró kifizetési igénye és záró beszámolója 2023.07.18-án került elfogadásra.

KEHOP-4.1.0-15-2016-00080			<p>megőrzése és jobb bemutatásága érdekében a korábbi szikes tó helyén egykor kialakított halastó-rendszer természetvédelmi szempontú alakítása, rekonstrukciója: a két legnagyobb tómedret elválasztó töltés és földút fejlesztése, egyéges tömeger kialakítása; a tavat övező töltések megerősítése; felhagyott, leromlott állapotú halgazdálkodási létesítmények (zsilipek, ivadéknövelő tavak, gátak, épületelemaradványok, stb.) fejlesztése: a természetvédelmi célú vízvédelmi tartási szolgáló műtárgyak felújítása; a fejlesztés eredményeit, és a terület alapinfrastruktúrára kifejtsé.</p>	<p>HUKN10001 Felső-Kiskunsági és turjánvidék HUKN2001 Felső-Kiskunsági szikes pusztai</p>	1 500 ha	<p>Nem releváns. kialakítása 2,1 km; 4 db kültéri fa pihenő garnitúra; 12 db információs tábla; 6 db irányjelző tábla; sorompó és 4 db parkoló.</p>	419 777 021 Ft	419 777 021 Ft	<p>A záró elszámolás és záró beszámoló jóváhagyása 2023.02.10. napján megtörtént.</p>	
<p>„Csatornák, ritzkálitkák, tájsebek, tanyahelyek fejlesztése, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” - VEKOP-4.2.1-15-2016-00007</p>	2016.11.28.	2022.04.30.	ERFA	<p>A projekt célja mintegy 140 kilométernyi, územen kívüli csatorna és gát fejlesztése, a csatornához kapcsolódó műtárgyak megszüntetése, felhagyott tanyahelyek fejlesztése, tájidegen özőmönvények visszaszorítása: gödrök, tájsebek fejlesztése. A célterület jelentős része pannon szikes élőhelytípus. A terület a hazai tűzokálomány egyik legfontosabb fészkelő- és szaporodóterülete is egyben. A beavatkozásokkal nem csak új élőhelyek keletkeznek a faj számára.</p>	<p>HUKN10001 Felső-Kiskunsági és turjánvidék HUKN2001 Felső-Kiskunsági szikes pusztai</p>	1 500 ha	<p>Nem releváns.</p>	419 777 021 Ft	419 777 021 Ft	<p>A záró elszámolás és záró beszámoló jóváhagyása 2023.02.10. napján megtörtént.</p>

<p>„A pusztia kapuja, természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadóter kialakítása Bugacon” – KEHOP-4.1.0-15-2016-00052</p>	<p>2016.10.18.</p>	<p>2023.12.15.</p>	<p>ERFA</p>	<p>de a csapatmák és a tájidegen ezüstfások eltűnésével csökken a tűzokállományra veszélyes ragadozófajok előhelye és állomány nagysága. A projekt közvetlen folytatása a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében hasonló céllal megvalósított két korábbi projekteknek.</p>	<p>HUKKN20024 KNP Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpusztia</p>	<p>Nem releváns.</p>	<p>Pusztia kapuja fogadóépület (hasznos alapterület 234,18 m²) kültéri és beltéri installációs elemekkel.</p>	<p>288 451 4 32 Ft</p>	<p>288 451 432 Ft</p>	<p>A Pusztia Kapuja Információs Központ használatbavételi engedélyre áll. Az épület belső berendezési tárgyai beszerzésének projektet érintő része befejeződött. A belső installáció és az épület audiovizuális rendszerének telepítése 2023.11.30-án elkészült. A záró kifejezésigénylés és a záró szakmai beszámoló 2023.12.30-án került benyújtásra.</p>
<p>„A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését, és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok”</p>	<p>2016.11.07.</p>	<p>2022.05.31.</p>	<p>ERFA</p>	<p>Közösségi jelentőségű madárfajok állományainak állapotfelmérése, a keletkező adatok szintézise és elemzése történik meg a projekti keretében. Kedvezményezett konzorciumvezető: Földművelésügyi Minisztérium További konzorciumi partnerek: Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai Kutatóközpont</p>	<p>Országos</p>	<p>Nem releváns</p>	<p>Nem releváns.</p>	<p>1 059 244 743 Ft</p>	<p>KNPI-re eső támogatás összege: 65 649 181 Ft</p>	<p>2023.03.06-án a záró kifejezési igénylés és beszámoló jóváhagyásra került.</p>

„Tájiidegen fafajokból álló erdők átalakítása Naurra 2000 jelölő előhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védtett természeti területein” KEHOP-4.1.0- 15-2016-00046	2016.10.06.	2023.01.31.	KEHOP	Emellett a projekt célkitűzései között a Kunszentmiklós-nagyállási állattartó telepen kialakítandó, látogatható őshonos állatbemutatót is, amely idegenforgalmi célok mellett igen jelentős marketing értékkel is bír majd.	szikes tavak és Miklapusza						A záró kifizetési igény és a záró szakmai beszámoló 2023.03.02-án benyújtásra, 2023.05.17-én elfogadásra került.
A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természet-védelmi kezelés biztosítása érdekében	2021.10.14.	2023.10.31.	ERFA	Az előkészítési projekt célja 4 db állattartó telep felújításához szükséges kiviteli szintű tervek, tanulmányok elkészítése, a részletes projektkoncepció kidolgozása.	HUKN20024 - Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20024 - Izsáki Kolontó, HUKN10002 -	Nem releváns.	Nem releváns.	70 000 000 Ft	70 000 000 Ft		A Miniszterelnökség Közlökedési, Könyvezeti és Energetikaközségi Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkársága 2023. november 17-én kelt levelében a projektől állt. A
				A KNPI kiemelt célja a tájiidegen erdők arányának a csökkentése, az őshonos fajtájú erdők arányának növelése a vagytonkezelésben álló területeken. Az igazgatóság elegyes őshonos fajtájú céllományokat hoz létre, vadkizárás alkalmazásával. A projekt kiemelt célja az alkalmazandó erdőszervezet-átalakítási technológiákhoz szükséges, de rendelkezésre nem álló gépek és eszközök beszerzése.	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámér, HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN30003 Izsáki Kolontó, HUKN20022 Kiskőrösi turjános, HUKN20015 Ágasegyházi-orgoványi rétek, HUKN20011 Fülöpházi buckavidék, HUKN20003 Felső-kiskunsági turjánvidék, HUKN20002 Pészéti-erdő	735 ha	Nem releváns.	212 012 240 Ft	212 012 240 Ft		

működlelt állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés)" - KEHOP-4.1.0- 15-2021-00104								támogatás visszatérítésre került. 2023.12.15-én		
"Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt előkészítés)" - KEHOP-4.1.0- 15-2021-00105	2021.10.22.	2023.11.30.	ERFA	A projekt keretén belül megvalósítani kívánt célok: - a terület egyes egységeinek, élővilágának, élőhelyi sajátosságainak bemutatása: - a Csaj-tó egyes területeinek időszakos védelme (pl. költési időszak, vonulási időszakok), szeparálási lehetőségek biztosítása: - Csanytelek felőli bekbőtő út mentén parkolás biztosítása; - halászati gazdasági épületek elhelyezése, a közlekedési rendszer koncepciójának meghatározása: - látogatók részére fogadóépület/ látogatóközpont, madárszínház, kiszolgáló elemek (pl. pihenők) építészeti terveinek elkészítése, tematikus tanósvény koncepciójának kialakítása;	Kiskunsági szikes tavak és az örfjei turjánvidék és HUKN20009 - Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapuszta HUKNI0007 - Alsó-Tiszavölgy és HUKN20019 - Baksí-puszta	Nem releváns.	Nem releváns.	40 000 000 Ft	42 389 510 Ft	2023.03.31. napján az építészeti engedélyes tervek, kivitelezési tervdokumentáció rendelkezésre állt. 2023.05.02-án az MVM Dénesz Áramhálózati Kft. és az MVM Égítz-Déngáz Gázhálózati Zrt. által a közminnylatkozati kiadásra került. A „Vadkárrelhárító kertés kivitelezése a Csaj-tó körül” tárgyában a felhívás és a közbeszerzési dokumentáció (amely magában foglalja a szerződéstervezetet) rendelkezésre állt. A záró elszámolás és beszámoló 2023.12.22-én benyújtásra került.

<p>„Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban”, -LIFE12 NAT/HU /001188</p>	<p>2013.09.06.</p>	<p>2024.12.31.</p>	<p>LIFE+ Nature</p>	<p>- a terület vadvédelmi kerítésrel történő bekerítésének megtervezése, elsősorban a vadfészonókárok elkerülése érdekében: - középvezültségű légkábeltőlkábeltre történő cseréjének megtervezése;</p> <p>A projekti a Kárpát-medence egyik legnagyobb és kiterjedésű természetvédelmi jelentőségű időszakos szikes taván és annak vízgyűjtő területén céllozza az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítását, a Kiskunság középső részén. Az itt található nyílt szikes tófelületek a hasonló élőhelyek országos összállományának 18%-át teszik ki. A projekti célterületén található Büdös-szék kiemelt jelentőségű részét képezi a Natura 2000 hálózatnak, hazai törvényi szabályozás révén már 1997 óta területi oltalmat élvez.</p> <p>Fő kedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság</p> <p>További kedvezményezettek: Dunaij Közalapítvány, Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület</p>	<p>HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta (Büdös-szék)</p>	<p>2 345 ha</p>	<p>Tanösvény: 350 m pallósor (3 szakasz), 13 db információs tábla Magusles 4 db.</p>	<p>KNPI teljes költségvetése: 6 457 169 Euro</p> <p>(A projekti tervezett összköltségvetése 7 199 323 Euro)</p>	<p>KNPI részlete: EU-s támogatás összege: 4 706 588 Euro; Miniszteri ümü társfinanszírozás összege: 1 424 805 Euro</p> <p>(A teljes projekti EU támogatása 5 399 492 Euro)</p>	<p>A Dunatétlen V. számú csatorna áthelyezésének megvalósításához még szükséges további földterület - Dunatétlen 08/41 hrsz. - megvásárlása céljából 2023.04.05-én kiegészítést helyettesítő ingatlan adásvételei szerződési kötötünk. A beruházással összefüggésben előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére 2023.08.03-án Szolgáltatási szerződés megkötésére került sor a Magyar Nemzeti Múzeummal. Az elkészült ERD alapján megelőző teljes felületű feltárás elvégzése szükséges a tervezett megkerülőcsatorna nyomvonalának régészeti lelőhelyekkel érintett szakaszain. A megelőző teljes felületű feltárás elvégzésére régészeti szolgáltatási szerződést kötötünk a Kecskeméti Katona József Múzeummal 2023.12.08-án.</p> <p>Az V. számú csatorna Büdös-széki szakasz áthelyezésére, és a Büdös-széki megkerülő csatorna és járulékos létesítményei kivitelezésére 2022. októberben kiírt közbeszerzési eljárás lefolytatása eredményeként 2023.02.06-án vállalkozási szerződést kötötünk. A szerződés hatályba lépésének feltételei 2023.12.15-én teljesültek, a munkaterület átadásátvétele 2023.12.18-án megtörtént. A kivitelezési munkálatok várhatóan 2024. decembertéig tartanak.</p>
---	--------------------	--------------------	---------------------	--	---	-----------------	--	---	--	--

<p>nak helyreállítása a Peszéri-erdőben" - LIFE16 NAT/HU-/000599 (KNPI Társkezdvezményezett)</p>						<p>kiterjedésének növelése és természetvédelmi helyzeinek javítása; közösségi jelentőségű, kedvezőtlen természetvédelmi helyzei állományok (díszes tarkalepke, szarvas álganéjtűrő) számára alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelése; a helyreállított élőhelyekre célzottan visszatelepítendő, közösségi jelentőségű növényfajok (homoki nőszirom, mocsári kardvirág) állományainak növelése; a legfontosabb ökoszisztéma szolgáltatások helyreállítása; komplex, oktatási-szemléletformálási tevékenységekkel a társadalmi felelősségvállalás és környezet tudatos magatartás növelése; gyakorlatban tesztelt élőhelykezelési ajánlások megfogalmazása a területkezelők/gazdálkodók részére.</p> <p>Fő kedvezményezett: KEFAG Zrt.</p> <p>További társkezdvezményezettek: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)</p>	<p>HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék</p>	<p>15 ha</p>	<p>Látogatóközpont kialakítás (Kunszentmiklós 031/1 hrsz) alapterület</p>	<p>KNPI teljes költségvetése: 1 615 783 Euro</p>	<p>KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1</p>	<p>534 Euro</p> <p>Művészeti társfinanszírozás összege: 167 694 Euro</p>	<p>760 Euro</p>	<p>megérkezett az Európai Bizottság elfogadó levele a projekt Final Report-ja kapcsán. 2023.07.13-án megérkezett a bankszámlánkra az EU támogatási összeg utolsó része utófinanszírozásként járó része (összesen 173 910 Euro).</p>	<p>„A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” - LIFE15 NAT/AT/000834</p>	<p>2016.07.25.</p>	<p>2024.10.31.</p>	<p>LIFE Nature</p>	<p>A pályázat a túzok határon átnyúló védelmének erősítését célozza meg 4 ausztriai és 5 magyarországi területen, a védelmi tevékenységek összehangolásával.</p>	<p>Látogatóközpont kialakítás (Kunszentmiklós 031/1 hrsz) alapterület</p>	<p>KNPI teljes költségvetése: 1 615 783 Euro</p>	<p>KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1</p>	<p>A Szyppék Háza Látogatóközpont működéséhez szükséges bútorok beszerzésére ellátási szerződést kötöttünk 2023.11.22-én. A ragadozógazdálkodási tevékenység és a monitoring feladatok ellátása</p>
--	--	--	--	--	--	--	---	--------------	---	--	--	--	-----------------	---	---	--------------------	--------------------	--------------------	--	---	--	--	---

(KNPI Társkezdvezményezett)		<p>Intenzív információcsere és kommunikáció tervezett Ausztria, Magyarország, Németország, Szlovákia, Csehország és Szerbia között, megvalósítva a teljes közép-európai tűzokállomány egységes védelmét. A projekt fő célkitűzése a kifejezett tűzok elsősorban veszélyeztető lényezője, a repülés közbeni ütközések gyakoriságának csökkentése közlekedési közlekedési létesítmények földkábellel történő kiváltásával.</p> <p>Tűzokvédelmi oktató- és látogatóközpont, valamint egy minimum 5 állomásos tematikus tanórány keretű kialakításra a Felső-Kiskunságban (Kunszentmiklós).</p> <p>Fő kedvezményezett: Österreichische Gesellschaft Großtrappenschutz (Ausztria)</p> <p>További társkezdvezményezettek: ELMÜ Hálózati Elosztó Korlátolt Felelősségű Társaság, BNPI, KMNPI, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME), Amt der Burgenländischen Landesregierung Abteilung 5 – Anlagenrecht, Umweltschutz und Verkehr (Ausztria).</p>		<p>összesen 692,32 m²</p> <p>5 db madármegfigyelő kilátó, egyenként 3x3 méter alapterülettel.</p>	(A teljes projekt költségvetése: 8 399 265 Euro)	211 Euro	837	<p>folyamatos a helyi vadász-társaságokkal együttműködésben.</p> <p>A szemléletformáló tevékenységek ellátásához kapcsolódóan reklám- és marketingeszközök beszerzése valósult meg. A kommunikációs célok eléréséhez gazdálkodóknak és vadászoknak szóló tájékoztató kiadvány elkészítésére szerződést kötöttünk 2023.09.08-án.</p>
--------------------------------	--	--	--	--	--	----------	-----	---

A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban - LIFE18 NAT/HU- /000799 (KNPI Társkezdvezményezett)	2019.10.07.	2024.12.31.	LIFE Nature	<p>Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung - Abteilung Naturschutz (Ausztria)</p> <p>A rákosi vipera Kiskunságban található élőhelyeinek javítása a következő 5 évben, különböző akciótervekkel: rákosi vipera élőhelyeken a vadászatra jogosultakkal együttműködési megállapodás a dűvad gyérítésben; bugaci homokpuszta területen élőhelyösszekötés gyepekkel; alsó-peszéri élőhelyeken láptó rekonstrukciók többletvízhatással érintett földterületek vásárlása, amik alkalmasak viperák számára megfelelő élőhelyek kialakítására, kunpeszéri Látó-hegyen 4 ha kiterjedésű vadkizáró hálórendszer felállítása, így teljes ragadozó kizárás elérése (ragadozó madarakat és emlősöket beleértve); alsó és felső peszéri gyepek diverzifikálásának növelése rákosi vipera monitoring módszerek fejlesztése a peszéri és bugaci élőhelyeken;</p>	HUKN20024 HUKN20003	9 000 ha	Nem releváns.	<p>KNPI teljes költségvetése: 1 461 180 Euro (A teljes projekt költségvetése: 4 162 182 Euro)</p>	<p>KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1 095 880 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 365 300 Euro</p>	Az élőhelyösszekötés keretében fászszerű növényfajok sarjainak és inváziós lágyszárú növényfajok vegyszeres visszaszorítása történt 10 ha kiterjedésű területen, fászszerű növényfajok mechanikus visszaszorítása történt 3 ha kiterjedésű területen, valamint 80 kg homoki gycp magkeverék beszerzésére került sor. A vizes élőhelyek rekonstrukciója keretében fászszerű növényfajok és inváziós lágyszárú növényfajok vegyszeres visszaszorítása történt 7 ha kiterjedésű területen, megtörtént a korábbi élőhelyrekonstrukciók során kitermelt talaj elszállítás (3000 m ³), valamint 120 kg lápréti magkeverék beszerzésére került sor. A megvalósult vizes élőhely rekonstrukciók helyén folytatódott a növényi szaporítóanyag telepítése. Parlag diverzifikációs és szántó gyepek rekonstrukciók gyeppelések történtek összesen 41 ha kiterjedésű területen. A talajvízszint monitoring kiterjesztése érdekében 5 db automata talajvízszint-észlelő kút tervezése, továbbá a projektterület legeltetésének optimalizálása érdekében 1 db itatókút tervezése és vízjogi létesítési engedélyeztetése valósult meg. A vadászatra jogosultakkal való együttműködés keretében a projektben beszerzett és a vadászatra jogosultak számára
--	-------------	-------------	-------------	--	------------------------	----------	---------------	--	--	--

	<p>A pannon gyepék és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával - LIFE17 IPE/HU/000018</p> <p>(KNPI Társkezvezményezett)</p>		2018.12.19.	2026.12.31.	LIFE IP	<p>Fő kedvezményezett: MME</p> <p>További társkezvezményezettek: DINPI, FHNPI, FÁNK</p>	<p>HUKN20019 Baksipusztja</p>	1 463 ha	Nem releváns.	<p>KNPI teljes költségvetése: 1 179 371 Euro</p> <p>(A teljes projekt költségvetése: 17 258 307 Euro)</p>	<p>EU-s támogatás összege: 707 623 Euro</p> <p>Minisztériumi társfinanszírozás összege: 471 748 Euro</p>	<p>üzemeltetésre átadott csapdákkal, vörös róka, borz, aranyuskával, dolmányos varjú és szarka gyérintése zajlott. A monitoring tevékenység során ragadozó felmérést, élőhelymonitoringot, hulló denzitás monitoringot, meteorológiai adatgyűjtést, valamint talajvízszint-monitoringot végeztek a szakemberek. Folyamatos munkát végzett a rákosvipera-kereső kutyás egység. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, lakossági és gazdálkodói fórumok kerültek megtartásra.</p> <p>A projekt E.1.3. akciója keretében megvalósítandó gyépvédelmi tanácsadói feladatok ellátására ismételt pályázatiást követően 2 fővel vállalkozási szerződést kötöttünk 2023 júniusában. A tanácsadó kollégák a természetvédelmi örszolgálatokkal együttműködve folyamatosan elláják feladataikat.</p> <p>A projekt E.2.4 akciója keretében vállalt gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelői tevékenységek ellátására vállalkozási szerződést kötöttünk 2022.11.08-án 2023-ban 178 db előadás került megtartásra a gyepterületek védelme témakörben.</p>
--	---	--	-------------	-------------	---------	---	-------------------------------	----------	---------------	---	--	--

Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepék innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelmé érdekében LIFE20NATH U/001404	2021.11.13	2027.12.31	LIFE Nature	A LIFE20 NAT/HU/001404 azonosítószámú projekt elsődleges célja a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, valamint a pannon löszpusztagyepék természetvédelmi állapotának javítása. Ezen túlmenően néhány félttermészetes száraz gyepterület állapota is javulni fog a meszes talajon. A projekt ezt a természetvédelmi kezelést kiegyensúlyozott keveréknek megvalósításával kívánja elérni, beleértve a hagyományos kezelésre vonatkozó legjobb gyakorlat akciókat és a projekt hozzáadott értékét európai léptékűre emelő innovatív megközelítéseket. Főkezdve: Ökológiai Kutatóközpont. Társkezdve: Debreceeni Egyetem Dunatáj Közalapítvány	Mikla-puszta, HUKN20009, HUKNI0002	4235 ha	Nem releváns	KNPI teljes költségvetése: 333 445 Euro (A teljes projekt költségvetése: 3 394 616 Euro)	EU-s támogatás összege: 71 009 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 262 436 Euro	A D3 akció keretében növénymonitorozás és cönológiai felvételek elkészítése történt meg összesen három élőhelytípuson (lőszhát, szikes gyepek, szikes rét) és hat kezeléstípus tekintetében (rovarbarát juhlegeltetés, marhallegeltetés, konvencionális juhlegeltetés, marhallegeltetés, kaszálás, nincs kezelés) 48 db mintavételi helyen. A terület folyamatos kezelésének és a kezelések hatására bekövetkező változások figyelemmel kísérése érdekében a területen törtéző növénymonitorozási és florisztikai kutatások folyamatosan zajlanak. A felmérésekhez beszerzésre került 1 db távcső és 1 db spektív. A C5 akció keretében a rovarbarát legeltetés megvalósításához GPS jeladó és 15 pár GPS füljelző került beszerzésre A C8 akció keretében a nem kívánt dűvák gyérítése folytatódott az Akasztói és a Hartai vadászárságokkal együttműködésben.
---	------------	------------	-------------	--	------------------------------------	---------	--------------	--	--	---

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

9.1. Az igazgatóság ügyiratforgalma

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/belföldi jogsegély a hatóságok számára

	Főszám	Alszám	Összesen
Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Erdészeti hatóság	771 (905) 22 (11)	1610 (2172) 53 (44)	2381 (3077) 75 (55)
Önkormányzat	78 (90)	211 (135)	289 (225)
NFA	15 (24)	51 (49)	66 (73)
Magyar Államkincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Tervezési és Agrárminisztérium	2 (3) 201 (180)	42 (68) 468 (348)	44 (71) 669 (528)
Ügyfelek, egyéb hatóságok*	2717 (2453)	20943 (20106)	23660 (22559)
Ügyiratforgalom	3806 (3666)	23378 (22922)	27184 (26588)

Zárójelben a 2022-es adatok feltüntetve, összehasonlításként.

* Egyéb hatóságok: katasztrófavédelmi igazgatóságok vízügyi hatóságként, bányakapitányságok bányahatóságként, vadászati hatóság, rendőrség, ügyészség, stb.

Igazgatóságunk 2023-ban is a Poszeidon ügyviteli rendszert használta és a lehető legteljesebb mértékben átállt a teljes elektronikus ügyviteli rendszerre. A papír alapon intézett ügyek száma alacsony, csak a legszükségesebb esetben kerülnek kinyomtatásra az anyagok. Az ügyintézési folyamatunk az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a korábbi évekhez viszonyítva gyorsabb, tekintettel arra, hogy a kollégák hamar meg tudják küldeni a vezetők irányába az elkészített irataikat, és ez a vezetők számára is jóval rugalmasabb aláírási lehetőséget biztosít. Az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a bejövő iratok szignálása is hatékonyan és gyorsan valósul meg, illetve az iktatás is pontosabbá és gyorsabbá vált, mivel az ügyintézők iktatják saját irataikat, így jobban átlátják azok útját és újra tudták strukturálni az eljárásaikat iktatási szempontból. Az iratokhoz elektronikusan hamarabb, hatékonyabban hozzá lehet férni, és a tájegységekkel való kommunikáció is zökkenőmentes az ügyviteli programnak köszönhetően.

Összességében elmondható, hogy az Igazgatóság hatékonysága, időkihasználtsága jelentősen javult az ügyviteli rendszernek köszönhetően, nem mellesleg a környezet megővését is szolgálja a felhasznált papír mennyiségének jelentős mértékű csökkenése.

Összességében az ügyiratforgalom tovább nőtt 2023-ban, főszámok és alszámok együttes mennyisége 2,2 %-al, alacsonyabb ügyintézői létszám mellett.

A megkereső hatóságok jellemzően figyelembe veszik, döntéseikbe beépítik a kiadott természetvédelmi kezelői nyilatkozat tartalmát. Igaz ez az erdészeti és vízügyi hatósági döntések többségére is, bár ezek között a legnagyobb azok aránya, amikbe nem, vagy csak módosított formában épült be a természetvédelmi kezelői nyilatkozat. Ennek oka többnyire az eltérő szakmai álláspont (például az erdő felújításának módszerét, a véghasználatból kimaradó hagyásterületek kiterjedését és számát, az inváziós növényfajok elleni vegyszeres védekezés szükségességét, a vízmegőrzés mértékét és jogalapját, stb. illetően).

Ahogy az az önálló természetvédelmi hatóság létrejötté óta minden évben (2005-ben történt meg a természetvédelmi hatósági és kezelői feladatkör szervezeti elkülönítése), úgy 2023-ban is elmondható volt, hogy a KNPI természetvédelmi kezelői tényállás-tisztázása, adatszolgáltatása és szakértői

javaslatai alapvető jelentőségűek a természetvédelmi hatósági döntéshozatalban. Ez a csapatmunkában történő szakmai döntés-előkészítés előnyeinek túl hátrányokat is magában hordoz, egyebek között azért, mert megnehezíti az irányító szervek, illetve döntéshozók számára a természetvédelmi hatósági döntések teljes munkaerő- és költségigényének, azok intézmények közötti megoszlásának áttekintését, és az erőforrások szükség szerinti mértékű és eloszlású biztosítását.

A KNPI és a természetvédelmi hatóság közötti együttműködés jó, rendszerek a hivatalos ügyiratváltáson túli egyeztetések is ügyintézői szinten a szakmai alapelvekről, koncepciókról. A legnagyobb jelentőségű ügytípusok, szakmai kérdések kapcsán vezetői szintű egyeztetésekre is sor kerül. Ennek ellenére, nem minden esetben egyezik meg a hatósági érdemi döntés a természetvédelmi kezelői javaslattal, előbbi jogértelmezése időnként eltér a természetvédelmi kezelőétől.

2023-ban évben is igen sok megkeresés érkezett a kormányhivataloktól az érzékeny természeti területeken (ÉTT) tervezett művelési ág váltások – erdőtelepítések és felszántások - ügyében (ÉTT-n a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött a gyeperdő és nádas művelési ág megváltoztatása).

Az Igazgatóság továbbra is kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az ügyfelektől, magánszemélyektől érkező, a természetvédelmi hatóság részéről engedélyköteles tevékenységekre vonatkozó előzetes tájékoztatás-kéréseket magas színvonalon válaszolja meg. Az előzetes tájékoztatás-kérésekre biztatja ügyfeleit is. Az ilyen kommunikáció révén ugyanis számos későbbi, engedélyezési szakaszban jelentkező konfliktus megelőzhető, és ez az ügyfeleknek és a természetvédelmi közérdeket képviselő államigazgatási szerveknek egyaránt érdeke.

Igazgatóságunk a munkáltatói intézkedéseket elektronikusan kézbesíti az e-HR rendszeren keresztül. Az igazgatóság kormánytisztviselői, munkavállalói mind rendelkeznek Ügyfélkapuval, amely szükséges feltétele az e-HR rendszer működtetésének.

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

NPI működési területén fekvő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	74,83	14	3
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	627,83	218	8
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	1354,24	478	12
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	6451,09	2429	13
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	11671,64	4576	12
Összesen	20179,63	7715	13

Az Országos Erdőállomány Adattár 688 db erdőrészlet esetében tartalmaz közösségi jelentőségű erdei élőhely adatot. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott nem erdei élőhelyek mennyiségét az Igazgatóság a rendelkezésére álló adattári hozzáféréssel nem tudja meghatározni.

2023-ban a Bajai és a Pusztavacsi erdőtervezési körzetek körzeti erdőterve készült el. A Kecskeméti erdőtervezési körzet 2023-ban megkezdett tervezése 2024-ben zárul le. Az erdőtervezéssel érintett, védett/Natura2000 területen található erdőrészek száma: 1005 db.

Az erdőtervezési eljárások során az alapvető természetvédelmi célkitűzés a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A természetvédelmi érdekek érvényesítésének főbb szakmai szempontjai védett természeti területeken, és - a vonatkozó jogi szabályozásoknak megfelelő pontokban – a Natura 2000 területeken:

- jelölő élőhelyek kiterjedése nem csökkenhet, kivéve ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességgű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be;
- a jelölő élőhelyek természetessége nem csökkenhet, kivéve, ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (pl. időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, erdei élőhelyek megóvandó tulajdonsága a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészséggű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint;
- az őshonos erdőállományok, jelölő erdei élőhelyek tíz éves felbontású korosztályszerkezetében nem csökkenhet a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket eggyel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése (nem véghasználható több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba);
- erdőtervezési ciklusonként 50%-os aránynál jobban nem csökkenthető véghasználat révén egyetlen korosztály területe sem;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növekedhet;
- ahol az őshonos erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani kell a természetes felújítás lehetőségét;
- védett/Natura 2000 területen az őshonos fafajok javára szükséges elvégezni a nevelővágásokat;
- őshonos állományok esetében egészségügyi termelést csak kivételes esetben (nagy mértékű károsítás, vagy zárlati károsító fellépése esetén) lehet végezni;
- a jelentős természeti értéket képviselő állományokban a vágásérettségi kort a biológiai vágáskorhoz közelítve, a vágásérettségi szakasz felső határánál kell meghatározni,
- az erdők véghasználata során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat kell visszahagyni;
- a hagyásfa csoportok kiterjedésének meghatározása minden erdőrészlet esetében egyedi mérlegelés alapját képezi, a véghasználandó állomány természetvédelmi értékétől függően;
- a faültetvényeket, kultúrerdőket, átmeneti erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké, ez alól kivételt jelentenek egyes, nem kiemelt tiszai hullámtéri nemesnyáras erdőállományok, amik esetében a több lépcsős, fokozatos szerkezet-átalakítás is elfogadott (korábbi miniszteri erdőterv-rendelet rendelkezését követve);
- az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell az erdőszegélyek kialakulását, a meglévő erdőszegélyek kíméletét, valamint az erdő lombkorona-, cserje- illetve lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;
- természetes, természetszerű erdőtársulások, erdei jelölő élőhelyek esetében fahasználat csak a kedvező természetvédelmi állapot fenntartása, helyreállítása érdekében tervezhető;
- vegetációs időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve végezhető, amennyiben védett természeti értékeket érdemben nem veszélyeztet;
- támogatott a faanyagtermelést nem szolgáló, átmeneti és örökzöld üzem módok megállapítása;

- támogatott a felnyíló erdővé minősítés, illetve a fátlan állapotban tartás, amennyiben természetes, természetszerű erdőállomány záródása természetes ökológiai folyamatok következményeként csökken;
- a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

A természetvédelmi érdekek az erdőtervezési eljárásban adatszolgáltatással, természetvédelmi kezelői nyilatkozatokkal, és az erdőrésztelenkénti tárgyalások során érvényesíthetők. A körzeti erdőtervezési igazgatási szakaszában a tervezett körzet releváns biotikai adatai átadásra kerülnek, az eljáró hatóság a tervjavaslat készítése során az adatokat figyelembe veszi, az érintett erdőrészlet leíró lapokon szerepelteti. Az elkészült tervjavaslat véleményezése természetvédelmi kezelői nyilatkozat útján történik. A nyilatkozat a fent részletezett szempontok szerinti kezelői javaslatokat tartalmazza. Véleményeltetés esetén erdőrésztelenként tárgyalásra kerül sor, az érintett erdőgazdálkodók bevonásával. A körzeti erdőtervezés szakhatósági eljárásában szintén természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására kerül sor. A tapasztalatok szerint a természetvédelmi kezelői nyilatkozaton alapuló szakhatósági állásfoglalás az esetek többségében elégséges a természetvédelmi közérdek érvényesítésére, az előírásait az eljáró hatóság átvezeti. Új eleme a természetvédelmi érdekérvényesítésnek az erdőgazdálkodói javaslatok kidolgozása során történő egyeztetés, erre elsősorban az erdőtervezési körzetek jelentős területű védett/Natura2000 erdőt kezelő erdőgazdálkodói (jellemzően az állami tulajdonban lévő erdők kezelőivel) esetében kerül sor. Az erdészeti hatóság a természetvédelmi szempontok szerint egyeztetett erdőgazdálkodói tervjavaslatokat túlnyomórészt átvezeti. 2023-ban az erdőtervezési eljárásokban a tervjavaslatok véleményezése során 209 db erdőrészletet érintően, a szakhatósági eljárások során 37 db erdőrészletet érintően került sor természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására.

A körzeti erdőtervezési eljárások során a természetvédelmi érdekérvényesítés leküzdhetetlen akadállyal, jelentős nehézséggel nem szembesült. Az együttműködés az eljáró hatósággal, szakhatósággal, és az érintett erdőgazdálkodókkal jellemzően konstruktív. A vonatkozó jogi szabályozás jellemzően alkalmas a természetvédelmi kezelési szempontok érvényesítésére.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői feladatkörében hatósági megkeresésre a Korm. rendelet 39. §-a alapján írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozattal segíti a tényállás tisztázását, egyéb ügyfél esetén az írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozat mellett egyéb tájékoztatási formákat is alkalmaz (pl. helyszíni szemle, jegyzőkönyv, szóbeli egyeztetés). A hatósági megkeresések jellemzően a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. §, 38. §-a szerinti engedélyezési eljárások, a fent részletezett körzeti erdőtervezési eljárások, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 104/A. § (1) bekezdés d) pontja szerinti engedélyezési eljárások, illetve a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 69. § szerinti természetvédelmi szakkérdések vizsgálatára irányuló eljárások esetében érkeznek. Az erdőtelepítések kiemelt támogatásának következménye az erdőtelepítési szándék természetvédelmi célokkal való összeegyeztethetőségének előzetes egyeztetésére irányuló, nagyszámú ügyféli megkeresés. 2023-ban 147 db, erdővel kapcsolatos államigazgatási ügyben történt ügyintézés.

A nem védett, nem Natura2000 területek erdeit érintő legjellemzőbb ügycsoport a védett növény és állatfajok megőrzésére irányuló eljárások, vonatkozó szabályozás Tvt. 42. § (1), 43. § (1), 78. § (1), Evt. 28/A. (1) d). Az eljárások kezdeményezése a természetvédelmi kezelő adatszolgáltatásával, illetve a szükséges fajvédelmi intézkedésekre tett javaslattal történik, a döntést a természetvédelmi hatóság, illetve a természetvédelmi hatóság megkeresésére az erdészeti hatóság hozza meg. Nehézséget okoz az eljárások kezdeményezése során a nem védett, nem Natura2000 területeken található erdők erdőtervi előírásaira, és gazdálkodási viszonyokra vonatkozó adatoknak a korlátozott hozzáférhetősége.

9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, költségvetési, HEO stb. bontásban

Szervezeti egységek	Főszám	Alsószám
Földvagyon-gazdálkodási Főo.	22	47
Természetmegőrzési Főo.	52	107
Költségvetési Főo.	14	56
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főo.	41	105
Intézményfelügyeleti és Perképviselői Főo.	0	0
Összesen:	129	315

9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Ügyiratforgalmunk (3806 főszám, 23378 alszám 2023-ban) közel 50 %-át az ügyfelekkel való levelezésünk teszi ki az alábbi leggyakoribb esetkörökben:

- elővásárlási jog gyakorlása tárgyában érkezett megkeresés;
- földvásárlással kapcsolatos megkeresések;
- legeltetési, kaszálási ügyekkel kapcsolatos megkeresések, bejelentések;
- építési ügyekben, művelési ág változtatásával, területhasználat módosításával kapcsolatos ügyekben előzetes egyeztetés, ügyféli tájékoztatáskérések (ha ezek száma nő, az örömdetes, mert a társadalom környezettudatosságának növekedését jelzi);
- fásítással, fakitermeléssel kapcsolatos egyeztetések;
- védett állatokkal kapcsolatos megkeresés, kártalanítási ügyek;
- támogatásokhoz kapcsolódó együttműködés, támogatás iránti megkeresés;
- adatszolgáltatások kérése ügyfél által beadandó Natura hatásbecslésekhez, környezeti hatástanulmányokhoz;
- tervezők részéről történő információ-kérések településrendezési, közlekedésfejlesztési, vízpótlási tervek készítéséhez.

9.2. Szabálysértés

A tiszalpäri Tőzgebyäna-tavon illegális horgászat miatt került eljárás alá egy fiatalkorú személy, melynek során 10.000 Ft halvédelmi bírságot és 3 hónap eltiltást szabott ki rá a kormányhivatal agrárügyü főosztályä.

9.3. Természetvédelmi bírság

Natura 2000 oltalom alá tartozó gyep Kunszentmiklós külterületen végzett károsítása miatt 800e Ft természetvédelmi bírságot szabott ki a természetvédelmi hatóság és elrendelte az eredeti állapot helyreállítását. A gyep hatását tekintve szinte feltöréssel egyenértékü károsítását jogellenes közlekedéssel okozták.

95e Ft természetvédelmi bírságra kötelezte a természetvédelmi hatóság azt a személyt, aki fokozottan védett természetvédelmi területen varjak akusztikus riasztását végezte engedély, illetve a hatósággal történt előzetes egyeztetés hiányában.

A természetvédelmi hatóság részéről – természetvédelmi bírság kiszabása helyett - alkalmazott figyelmeztetésekről nincs rendelkezésre álló adata az Igazgatóságnak.

9.4. Büntetőügyek

Madármérgezésel kapcsolatban két esetben tett büntető feljelentést a KNPI az illetékes rendörkapitányóságokon:

Tiszalpäron egy mérgezésgyanus réthisas került begyüjtésre, amelyről később bebizonyosodott, hogy karbofuránnal mérgezett macska teteméből evett. Természetkárosítás miatt rendörsegi feljelentést tett a KNPI.

Mórahalom területén 6 pld barna rétihéja, 3 pld egerészölyv, valamint 1 pld szarka teteme került elő. A toxikológiai vizsgálatok karbofuránt és brodifakumot mutattak ki a mérgezett tetemekből. Természetkárosítás miatt szintén rendőrségi feljelentést tett a KNPI.

Az elkövetők személyét a rendőrségnek egyik esetben sem sikerült felkutatni, ezért a nyomozást mindkét esetben felfüggesztették.

Szabadszállási fokozottan védett természeti területen vetési varjak engedély nélküli riasztását végezte egy gazdálkodó. A tettenéréskor az elkövető jegyzőkönyvben elismerte, hogy vetési varjakat riasztott, de később ezt visszavonta, és módosította arra, hogy egyéb, nem védett madarakat riasztása volt a célja. A hatóság ezt ugyan elfogadta, de a cselekménye egyéb szabályokba is ütközött, ezért 95.000 Ft-os természetvédelmi bírságot szabott ki a gazdálkodóra.

2022-ben indult, de 2023-ban zárult le az a büntetőügy, melyben 4 vetési varjú tetemét lógatta ki az elkövető egy akasztói szántóföldre. A bíróság a tettest természetkárosítás miatt egy év felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

Megszaporodtak a lopások 2023-ban, 5 esetben tett feljelentést Igazgatóságunk lopás bűncselekménye miatt.

Bócsán a KNPI új vadászesét tulajdonították el ismeretlenek. Az elkövető személyét nem sikerült felkutatni, ezért az eljárást felfüggesztették.

A KNPI kiskunmajsai sorompójának rúdját ismeretlenek levágták és eltulajdonították. A kisebb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntette miatt indult eljárás nem vezetett az elkövető felkutatására, ezért a rendőrség felfüggesztette a nyomozást.

Orgoványon 32 db szénabálát tulajdonítottak el ismeretlenek a KNPI vagyonkezelésében lévő gyepterületről. A nyomozást a rendőrség felfüggesztette, mert nem volt megállapítható az elkövető személye.

Mobil karámelemek tűntek el a KNPI soltszentimrei állattartó telepéről. Az eljárást a rendőrség felfüggesztette, mivel az elkövető személye nem volt megállapítható.

9.5. Polgári perek

Az Igazgatóságnak az alábbi, folyamatban lévő perekben alperesi érdekltként történt a perbeállítás:

A Budapest Környéki Törvényszéken zajló 102.K.701.076/2022. számú polgári per lezárult, a termőföld végleges, más célú hasznosítási eljárási kérelem elutasítása tárgyában meghozott 13.368-3/2022. ügyiratszámú közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata tárgyában. A KNPI II. rendű alperesi érdekltként került perbeállításra. Az ügyben a felperes keresetét elutasították másodfokon.

A Szegedi Törvényszéken környezetvédelmi engedéllyel kapcsolatos 101.K.700.055/2023. számon folyamatban lévő perben az Igazgatóság II. rendű alperesi érdekltként került perbeállításra. Az ügyben az M8 autópálya környezetvédelmi engedélyét támadták meg helyi önkormányzati és civil szervezeti érdekeltek, kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményének benyújtása a soron következő peresemény.

A Szegedi Törvényszéken természetvédelmi ügyben keletkezett közigazgatási határozat tárgyában a 102.K.701.253/2022. számon folyamatban lévő perben az igazgatóság II. rendű alperesi érdekltként került perbeállításra. Magas természeti értékű vizes élőhelyen tervezett tőzégbányászatot elutasító hatósági döntés miatt került sor a jogvitára.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Az év során 28 igazgatói utasítás/szabályzat került felülvizsgálatra. A szabályzatok hatályon kívül helyezésre kerültek, és új szabályzatok/igazgatói utasítások kerültek kiadásra.

10. Természetvédelmi Őrszolgálat

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálatára három tájegységi szervezeti egységben látja el természetvédelmi őri feladatait (Dunamenti TE, Homokhátság TE, Tiszamenti TE). A természetvédelmi őrszolgálat vezetője a Területkezelési Osztály vezetése mellett az őrszolgálat irányításáért felel, a tájegységekben a természetvédelmi örök közvetlen irányítását, feladatok kiosztását, munkaszervezését a tájegységvezetők végzik az őrszolgálati csoportvezetőkön keresztül.

2023-ban 1 fő természetvédelmi őr nyugdíjba vonult a DTE –ben az Apaji örkerületből, helyére a korábbi Kunszentmiklósi örkerület feladatait ellátó természetvédelmi őr került áthelyezésre. A Kunszentmiklósi örkerületbe új természetvédelmi őr került, aki korábbi években a tűzok LIFE programban tűzokvédelmi munkatárs volt. 1 fő ment szülési szabadságra szintén a DTE-ben a Kunadacsi örkerületből, helyére határozott időre szintén új természetvédelmi őr került.

2023. december 31-én 32 fő tartozott a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának kötelékébe; közülük egyes szakemberek nem csak őri feladatokat láttak el. A természetvédelmi örök közé tartozó tájegységvezetők természetvédelmi örkerülettel nem rendelkeznek, miként a tájegységi szervezeti egységek keretén belül működő őrszolgálati csoportvezetők sem. (Ők a természetvédelmi őrszolgálati hierarchiában a természetvédelmi terület-felügyelőknek felelnek meg).

A személyi állomány 2023. december 31. állapot szerinti összetétele:

Természetvédelmi Őrszolgálat	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Alapfokú végzettségű	Összesen
Természetvédelmi őr	31	1	-	32

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagja közül 31 fő rendelkezik felsőfokú szakirányú végzettséggel. Természetvédelmi őri és természetvédelmi rendszeti vizsgával valamennyi természetvédelmi őr rendelkezik. Maroklófegyver vizsgával 30 fő természetvédelmi őr rendelkezik, 2 fő vizsgáztatására 2024-ben kerül sor. Egy üzemi vadászterületen és egy Földtulajdonosok Közössége által üzemeltetett vadászterületen 4 fő természetvédelmi őr hivatásos vadász feladatokat is ellát, valamint 2 fő kerületvezető erdész természetvédelmi őri feladatokat is végez. 1 fő a természetvédelmi örök által leadott őri jelentések hatósági ügyeit, illetve a hatóságoktól érkező megkereséseket intézi. Szolgálati célú kiscgéphajó-vezetői vizsgával 11 fő rendelkezik, ők a KNPI működési területén található Duna folyamszakaszra, illetve Tisza folyószakaszra szakaszvizsgálattal rendelkeznek.

A természetvédelmi örkerülettel rendelkező örök (28 fő) esetében az egy főre eső működési terület, illetve védett természeti terület:

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Egy főre eső működési terület, természetvédelmi örkerület (ha)	35 924	5 605	169 666
Egy főre eső védett természeti terület (ha)	2943,6	128	6689

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A Természetvédelmi Őrszolgálat technikai eszközökkel való ellátottsága, a működési feltételei megfelelőek. 2023-ban 32 fő természetvédelmi őr rendelkezett alkalmas minőségű szolgálattelátó távcsővel, a vizes, illetve pusztai területen dolgozó természetvédelmi örök állványos távcsővel. 30 fő rendelkezett szolgálattelátó maroklófegyverrel. A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai számára a terepi egyenruha

kiegészítő és védő elemekkel együtt biztosítva van; társasági egyenruhával 28 fő ellátott. A 2023-ban felvett természetvédelmi őr kollégák egyenruhával történő ellátása folyamatban van.

A Természetvédelmi Őrszolgálatnál rendszeresített 10 db EDR kézi rádió adó-vevő készülék használatára 2023-ban sem került sor. Szolgálati telefonszámmal és telefonnal bír minden őrszolgálati munkatárs. Bár GPS készülékkel a régebb óta foglalkoztatott természetvédelmi őrök mind rendelkeztek, azonban a meghibásodott készülékek aránya tovább nőtt 2023-ban, több készülék használhatatlanná vált, táblagépek használata segíti a terepi adatgyűjtést.

A Pannon Eagle LIFE pályázat keretében végezte a KNPI méreg- és tetemkereső kutyás egysége a működési területen a mérgezőes helyszínek felderítését. A program 2022. december végén lezárult. 2023-ban a pályázat fenntartási időszakának lezárásakor és a fenntartási időszak megkezdésekor a méreg- és tetemkereső kutyás egységünk a szükséges képzések és vizsgakötelezettségnek eleget tett, feladatát a korábbi évekhez hasonlóan folytatta, az év második felében KNPI működési területén belül. A méreg- és tetemkereső kutyás egységünk a kutya életkorára és terepi munkában tapasztalható teljesítménycsökkenése miatt a jövőben a KNPI működési területén belül segíti mérgezés esetén az esetek terepi felderítését, a kutya vizsgáztatására már nem kerül sor.

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat 2022-ben 30 db szolgálati gépjárművet, 2 db kisgéphajót, 2 db ladikot használt. A régi gépjárművek műszaki állapota jellemzően tovább gyengült, azonban új gépjárművek beszerzése nem történt, több szolgálati gépjármű került leállításra 2023 során szervizelési problémák miatt.

Az Igazgatóság központjában a természetvédelmi őrök által használt munkaállomások egy kivétellel más szervezeti egységeknek lettek átadva. Kialakításra kerültek ugyanakkor a tájegység központok, ahol a természetvédelmi őrök munkaállomásai is helyet kaptak. Pályázati forrásból két tájegységi természetvédelmi őrszolgálati iroda került kialakításra az Igazgatóság vagyionkezelésében lévő ingatlanokon, Izsákon és Pálmonostorán, ezek tájegység központokként működnek. Kunszentmiklóson, a Tűzok LIFE pályázatból kialakított tájegység központban a természetvédelmi őrök is helyet kaptak.

10.1.3. Polgári természetőrök

2023-ban a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 78 fő polgári természetőrrel állt kapcsolatban természetvédelmi őrökön keresztül. 2023-ban polgári természetőr képzést és vizsgát is tartottunk, melynek során 12 új polgári természetőr tett sikeres vizsgát. Több polgári természetőrrel ugyanakkor nem hosszabbítottuk meg a megállapodást. A polgári természetőrökkel a kapcsolattartás folyamatos; többségük, mintegy 30 fő, aktívan segíti az őrszolgálat munkáját. Ők tájékoztatják a természetvédelmi őr kollégákat az általuk megfigyeltekről, akár érdekes természeti jelenségekről, ritka fajok észlelt előfordulásáról, akár a természetkárosításokról.

10.2. Feladatellátás

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat hatósági feladatait a vonatkozó jogszabályok szerint végezte 2023-ban. A 2012. évi CXX. törvény 23. szakaszában meghatározottak alapján a rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó rendészeti vizsgával 32 fő természetvédelmi őr rendelkezik. Az éves kötelező lögyakorlatot valamennyi természetvédelmi őr teljesítette. A jogszabályban meghatározott kényszerítő eszközzel 26 fő természetvédelmi őr rendelkezik.

10.2.1. Hatósági feladatellátás

A Természetvédelmi Őrszolgálat által végzett hatósági munka mérőszámai, a jelentési rendnek megfelelően:

Hatósági intézkedések megnevezései	Összesen
Figyelmeztetés	19
Helyszíni bírság	5
Szabálysértési/büntető feljelentés	5
Közig. hatóság felé tett feljelentés	8
Közig. határozatok ellenőrzése	529
Kényszerítő eszköz használat	0
Közös szolgálat ellátás más hatósággal	22
Helyszíni bírság érték (Ft)	50 000
Természetvédelmi őr által intézett ügyirat	183
Természetvédelmi őr közreműködésével intézett ügyirat	1031
Rendkívüli események	14

44 db természetvédelmi őri jelentés (természetkárosítás, gyepfeltörés, illegális horgászat, fakivágás, mérgezés gyanúja, rongálás, bálalopás, magasles lopás, stb. kapcsán) érkezett be 2023-ban. Ebből 14 db szólt rendkívüli eseményről, amiből 8 db jelentés a novemberi madárinfluzzával volt kapcsolatos.

Az Igazgatóság által intézett államigazgatási ügyek közül – amik többségében a kormányhivatalok környezetvédelmi és természetvédelmi főosztályaival, mint természetvédelmi hatósággal történik az eljárási kapcsolattartás - hozzávetőleg ezres nagyságrendű esetben működtek közre természetvédelmi őrok a KNPI természetvédelmi kezelői nyilatkozatának összeállításában.

Összességében a természetvédelmi őrok munkaidejének – az örkerület jellegétől, elhelyezkedésétől függően – mintegy 10-50%-át teszi ki a természetvédelmi hatósági úton történő természetvédelmi érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatok ellátása. A természetvédelmi őrszolgálat saját hatósági fellépése általában a munkaidő 5-15%-át teszi ki. A hatósági úton történő érdekérvényesítéssel együtt járó feladatok mellett végzik a természetvédelmi őrok a természetvédelmi kezeléssel kapcsolatos szakmai feladatokat (biotikai adatgyűjtésről, monitorozástól a haszonbérletek szakmai követelményeire tett javaslatokig, a KNPI saját legeltetési, kaszálási, erdőkezelési, stb. terveinek összeállításában történő részvételig), a közvetlen vagyongazdálkodási (örzési, ellenőrzési) feladatokat, az ismeretterjesztéssel, ökoturizmussal kapcsolatos feladatokat, a védett állatok mentését, stb.

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

Rendőrséggel való együttműködés: Több közös járőrnapot teljesítettek a természetvédelmi őrok, javarészt a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság illetékes körzeti megbízottjaival, vízi rendőreivel.

A közös ellenőrzések célja: területellenőrzések, általános körü körüli külterületi szolgálatok, vadászati és horgászati ellenőrzések, közös helyszínelés mérgezés- és gyanús esetek kapcsán, tanúkihallgatások korábbi ügyekkel kapcsolatban. Továbbá a közös szolgálatok a természetvédelmi érdekekkel össze nem egyeztethető tevékenységek megakadályozására, visszatartására irányultak védett és fokozottan védett területeken.

Vízirendészettel való együttműködés: 2023-ban is volt közös szolgálat a Tiszai Vízügyi Igazgatóság kollégáival, több alkalommal kisméretű szolgálatellátás történt. Az ellenőrzések célja a területellenőrzés, hullámtér ellenőrzés, halászati, horgászati, falopás megelőzési, valamint a vízi közlekedési szabályok betartása.

Katasztrófavédelemmel való együttműködés: 2023-ban 4 db természetvédelmi őri jelentéssel is jelentett tüzeset volt, minden esetben sikeresen eloltották a tüzet a katasztrófavédelem munkatársai. A

tűzoltásban a területileg illetékes természetvédelmi örök is részt vettek. Mindkét megyében a Katasztrófavédelmi Igazgatóságokkal hatékonyan működött együtt az Igazgatóság 2023-ban is, szabadtéri tüzesetek megelőzésével kapcsolatban ugyancsak történt egyeztetés. Június hónapban a Bács-Kiskun Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal terepi tűzoltó gyakorlat volt Ágasegyházán; erdőben található épület tűzoltási gyakorlata volt novemberben Lakitelek-Töserdőn. November-december hónapokban a madárinfluenza-járvány miatt folyamatos volt a kapcsolattartás a Csongrád-Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal, közös terepi bejárások, egyeztetések történtek.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatallal (NÉBIH) való együttműködés:

November-december hónapban a madárinfluenza-járvány miatt folyamatos volt a kapcsolattartás mindkét vármegye Kormányhivatalával, folyamatos kommunikáció és mintaleadás történt az elpusztult darvakkal kapcsolatban. Védő- és fertőtlenítő eszközöket a Kormányhivatalok és Igazgatóságunk is biztosított.

Ezek az együttműködések azzal is segítik a természetvédelmi érdekérvényesítést, hogy sürgősen intézendő ügyekben, vészhelyzetekben a bejáratott, személyes ismeretségekkel is jellemzett munkakapcsolatoknak köszönhetően gyorsabb, gördülékenyebb, hatékonyabb az ügyintézés, az összefogást igénylő intézkedés.

Egvéb hatóságok, intézmények, szervek, amelyekkel együttműködési megállapodással nem szabályozott módon tartott fenn szorosabb kapcsolatot és együttműködést a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat:

Bács-Kiskun Megyei és Csongrád Megyei Kormányhivatalok;

Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság; Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság; Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság;

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága;

Építésügyi hatóságok;

Bányakapitányságok;

DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt., KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.

Települési önkormányzatok;

Szomszédos nemzetipark-igazgatóságok: DINPI, DDNPI, KMNPI, HNPI;

Vadásztársaságok;

Bács-Kiskun megyei Horgászegyesületek Szövetsége

Polgárőri szervezetek;

Palics-Ludas Közvállalat (Szerbia)

Közigazgatási határozatok ellenőrzése: 2022-ben 529 alkalommal került sor ellenőrzésre, elsősorban kaszálások, legeltetések, téli legeltetések, vadászatok kapcsán, illetve az erdészeti és a természetvédelmi hatóság által kiadott határozatok, vízjogi üzemeltetési engedélyek végrehajtásának kontrolljaként.

Ügyiratforgalom: A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály, majd a Területkezelési Osztály közreműködésével 2023-ban ezres nagyságrendű – az osztályra szignált és/vagy átadott vagy a természetvédelmi örök bevonását igénylő - ügyirat ügyintézése történt.

Agrárgazdálkodási ellenőrzések:

Lásd a 3.4. fejezetben.

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Ifjú Kócsagőr Program: A Természetvédelmi Őrszolgálat népszerűsítésére indított országos programban 1 fő országos szervezői feladatokat is ellát. 2023-ban 5 fő jelentkező Ifjú Kócsagőrnek Igazgatóságunkon, akik közül mindenki teljesítettük a terepi programot. Az országos döntőn igazgatóságunk mentor-diák párosa magas színvonalon szerepelt.

A KNPI Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály környezeti neveléssel és természetvédelmi szemléletformálással kapcsolatos oktatási, ismeretterjesztési, ökoturisztikai és közönségszolgálati feladatainak ellátásában a természetvédelmi örök is közreműködnek, valamint az igazgatóság kiadványaihoz is hozzájárultak információval, fényképanyaggal. A KNPI Két Víz Köze című időszakos kiadványában megjelent több cikk elkészítésében közreműködtek örkollégák.

Természetvédelmi Örök Országos Találkozója: A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság szervezésében, az Agrárminisztérium és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság közreműködésével 2023. szeptember 27-28-án került megrendezésre a Természetvédelmi Örök Országos Találkozója. A rendezvény célja a szakmai továbbképzés volt a Természetvédelmi Őrszolgálat működésének, feladatellátásának aktuális témaköreiben, de a konferencia lehetőséget biztosított a nemzeti park igazgatóságok közötti kölcsönös tapasztalatcserére is.

A Felső-Kiskunságban, Ürbő-pusztán gyűltek össze a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai hazánk tíz nemzeti parkjából. A kétnapos szakmai találkozót nyitóünnepségén felavatták a hazai hivatásos természetvédelem kezdetén nagy szerepet játszó „madárkapitányoknak” állított emlékkövet.

Pályázatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatára részt vett az osztály szakterületét érintő pályázatok előkészítési és lebonyolítási szakaszában, a szakmai konzultációkban és véleményezésekben, együttműködve az Igazgatóság más osztályain dolgozó, a pályázattal érintett szakterületen tevékenykedő munkatársakkal. Összesen 20 fő természetvédelmi ör vesz részt különböző pályázatokban.

A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projektben folytatódott a kutyával végzett őri feladatellátás. A projekt márciusban zárult, a fenntartási időszak első évében a méreg- és tetemkereső kutyás egységünk a KNPI működési területén belül elvégezte a keresést és szinten tartotta a keresőkutyát.

Jogi és Igazgatási Osztállal való együttműködés: A KNPI Jogi és Igazgatási Osztályához (JIO), valamint a Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályhoz tartozik a Belügyminisztérium által üzemeltetett Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer. 1 fő természetvédelmi ör, aki jogász végzettséggel is rendelkezik, a JIO-val együttműködve, a természetvédelmi örök által leadott őri jelentések hatósági ügyeit intézi: feljelentéseket, illetve bejelentéseket a rendőrség és az illetékes hatóságok felé.

Monitorozási feladatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatára közreműködött az Igazgatóság működési területén a Védett Természeti Területek Törzskönyve és a Védett Természeti Értékek Törzskönyve (Törzskönyvek) adatainak gyűjtésében a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) által meghatározott struktúra szerint. A monitorozási adatok gyűjtése az év elején kiadott terv alapján folyt.

KNPI vagyongazdálkodási feladataiban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatára közreműködött az Igazgatóság természetvédelmi kezelési munkáinak előkészítésében, végrehajtásában. A haszonbérleti pályázatok ellenőrzésére 2023-ban nagy hangsúlyt fektetett mindhárom TE, a területükkel érintett természetvédelmi örök közreműködésével.

Ügyeleti rendszer: A KNPI munkaidő után is elérhető telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi ör és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt heti váltásokban. Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások fogadása, munkaidőben az Igazgatóság központi számán történik, munkaidő után - beleértve a hétfői és ünnepnapokat is - az ügyeletes természetvédelmi ör fogadja a hívásokat és szervezi meg a bejelentésre születő válaszreakciót.

Képzések teljesítése: A KNPI természetvédelmi örei a Nemzeti Községi Egyetem szervezésében 3 db e-learning képzést teljesítettek. Az Agrárminisztérium és a Magyar Államkincstár által szervezett 2023. évi szakértői ellenőrzésben közreműködő kollégák kötelező képzésén az őrszolgálat teljes létszámmal részt vett Budapesten. Természetvédelmi őri vizsgát 2 fő tett, akik sikeresen teljesítették a természetvédelmi őri rendszeti vizsgát is. Az éves kötelező lögyakorlatot mindenki teljesítette. Belső

képzés keretében az Őrszolgálat a terepi adatgyűjtést és természeti érték adatbázis felépítését szolgáló OpenBioMaps alkalmazással, valamint az eljárások során történő jegyzőkönyvezéssel kapcsolatos őri értekezleten vett részt.

Elismerések: -

Képviselő hazai vagy nemzetközi testületekben: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatából 6 fő természetvédelmi őr képviseli az igazgatóságot 10 hazai vagy nemzetközi testületben.

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2023.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
Személyi juttatások	763 175	958 480	956 333	125 %
Munkaadókat terhelő járulékok	89 110	139 618	139 339	156 %
Dologi kiadások	462 088	1 415 116	1 140 024	247 %
Egyéb működési célú kiadások	0	136 131	136 131	-
Támogatásértékű felhalmozási kiadások	0	0	0	-
Beruházások	133 477	1 241 693	742 901	557 %
Felújítások	0	53 634	31 670	-
Egyéb felhalmozási célú kiadások	0	20 296	20 296	-
Finanszírozási kiadások	0	0	0	-
KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	1 447 850	3 964 968	3 166 694	219 %

A teljesített kiadások tervezettől történő eltéréseinek oka elsősorban a KEHOP és LIFE pályázatokban megvalósult beruházások és dologi kiadások időarányos teljesülése. A projektek megvalósítási üteme jelentős mértékben befolyásolja az adott költségvetési év beruházási teljesítési adatait, hisz csak a szakmai, műszaki ellenőr által kiadott teljesítési igazolások megtörténte után van lehetőség az elvégzett munka pénzügyi teljesítésére. A pályázati forrásból megvalósuló felhalmozási kiadások nem jól tervezhetők a közbeszerzési eljárások elhúzódása miatt, és mert az aktuális gazdasági körülmények között nagy a beruházások megvalósulásának bizonytalansága. A módosított előirányzatok teljesítést meghaladó része a maradvány része, amik európai uniós pályázatok, és kötelezettségvállalással terheltek.

11.2. Bevételek

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2023.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
Működési célú támogatások	249 600	1 392 558	1 392 558	558
Felhalmozási célú támogatások	0	133 546	133 546	-
Működési bevételek	409 000	528 122	528 122	129
Felhalmozási bevételek	0	0	0	-
Működési célú átvett pénzeszközök	0	17 432	17 432	-
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	0	4 879	4 879	-
Finanszírozási bevételek	789 250	1 888 431	1 888 431	239
BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN:	1 447 850	3 964 968	3 964 968	274

A működési bevételek jelentős része haszonbérbe adásból, állatok, takarmány, trágya és fa értékesítéséből adódott.

A működési célú támogatások többlete elsősorban az agrártámogatások folyósításából származott (agrárkörnyezetgazdálkodás, pl. anyatehén tartás, ökológiai gazdálkodás fenntartása, zöldítés). A

finanszírozási bevételek módosított előirányzata a költségvetési támogatásból és az előző év pénzmaradványából (954 649 e Ft) tevődik össze. A maradvány összege a MAHOP, KEHOP és LIFE pályázatokhoz kapcsolódó NPTF-es Agrárminisztérium által fejezeti kezelésű előirányzatból folyósított, de még a projekt időszakok végéig felhasználható előlegekből keletkezett.

Intézményi saját bevételeink főbb jogcímenként az alábbiak szerint realizálódtak 2023-ban:

Megnevezése	Összeg E Ft
Takarmány	4 842
Tűzifa	1 508
Egyéb készlet értékesítés	5 420
Lábonálló fűtermés értékesítése	663
Szarvasmarha trágya	16 698
Marha értékesítés	12 765
Könyv,póló,kitűző,ajándéktárgy	328
Marhahús értékesítés	9 425
Vadhús értékesítés	3 751
Hulladékfa értékesítés	92
Lábon álló nád	24 262
Lábonálló fa	29 523
Készletértékesítés egyéb bevételei	3 629
Tárgyi eszköz értékesítés	125
Földhasználati díj, legeltetés	23 196
Terembérlet	336
Egyéb ingatlan hasznosítás	2 248
Szállásdíj	9 408
Egyéb bérlet	625
Lakbér	1 266
Magáncélú gépjármű használat	513
Belépőjegy	727
Védett természeti ért. bemutatása	8 759
Egyéb szolgáltatások nyújtása miatti bevételek	5 068
Közvetített szolgáltatás	6 598
Vadászati jog bérbeadásából származó bevételek	3 909
Központi alrendszer haszonbérbe adásból származó bevételei	245 767
Egyéb kártérítési bevételei	4 481
Késedelmi kamat, kötbér, bánatpénz bevételek előirányzata be	649
Egyéb költség-visszatérítések, utólagos egyéb térítések bevétel	11 107
Egyéb különféle működési bevételek	24 415
Jövedéki adó visszatérülés	6 746
Általános forgalmi adó	33 894
Általános forgalmi adó visszatérülése	25 379
Intézményi működési bevételek összesen:	528 122
Háztartásoktól felhalmozási célú visszatérítendő tám.	224

Intézményi működési és felhalmozási bevételek összesen:

528 346

11.3. Vagyon

11.3.1. Befektetett eszközök

Nyilvántartás szerinti vagyon		Bruttó érték E Ft	Értécsökkenés E Ft	Nettó érték E Ft
Vagyoni értékű jogok		310 249	206 562	103 688
Szellemi termékek		12 456	12 456	0
Ingatlanok, kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Földterület	7 310 076	0	7 310 076
	Telek	47 657	0	47 657
	Épület	1 438 958	445 856	993 102
	Építmény	5 078 833	2 172 356	2 906 477
	Erdő	67 917	0	67 917
Gépek, berendezések, felszerelések	Ügyviteli	110 529	83 991	26 538
	Egyéb	685 952	469 850	216 102
	Képzőművészeti alkotások	5 803	0	5 803
Járművek		1 069 445	777 625	291 819
Tenyészállatok		272 443	194 547	77 896
Beruházások, felújítások (folyamatban lévő)		1 127 678	0	1 127 678
Kis értékű tárgyi eszközök		271 557	271 557	0
Összesen		17 809 553	4 634 800	13 174 753

11.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	E Ft
Vásárolt készletek	126 600
Növendék, hízó és egyéb állatok	89 229
Késztermékek	159 995
Készletek összesen	375 824

Pénzeszközök	E Ft
Forintszámlák	501 559
Idegen pénzeszközök (deviza)	2 129 800
Pénzeszközök összesen:	2 631 359

11.4. Épületek

Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok 2023.12.31-i dátum szerint:

Megnevezés	Bruttó érték E Ft	Értékcsökkenés E Ft	Nettó érték E Ft
Földterület	7 310 076		7 310 076
Telek	47 657		47 657
Műemlék jell. épület	51 632		51 632
Épületek	1 348 548	408 128	940 420
Építmények	3 746 304	839 827	2 906 477
Erdők	67 917		67 917
0-ig leírt épület	36 882	36 882	
0-ig leírt építmény	1 332 529	1 332 529	
Ingatlanhoz kapcs. vagyoni ért. jogok	1 896	846	1 050
Összesen	13 943 441	2 618 212	11 325 229

11.5. Eszközök

Az Igazgatóság vagyonnevelésében lévő épületek:

Épület típusa	Száma (db)	Növekedés 2023-ben (db)
Műemlék jellegű épületek	6	0
Székház	1	0
Természet Háza	1	0
Erdei Iskola	2	0
Tanya	12	0
Szociális épület	2	0
Révház	2	0
Állattartó épület	16	0
Szakmár lőtér	1	0
Szolgálati lakás	6	0
Mázasaház	1	0
Géptelep	1	0
Rákosi Viperaház	1	0
Takarmánytároló	1	0
Gulyásszállás	3	0
Kutatószállás	6	0
Pásztormúzeum	1	0
Látogatóközpont	2	0

Oktatóépület	5	2
Erdésház	1	0
Bioszféra Mérőállomás	1	0
Magtár	1	0
Boncoló	1	0
Juhászszállás	1	0

Az Igazgatóság tulajdonában nyilvántartott eszközök:

Eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés 2023-ban (db)	Forrás	Beszerzés indoka
mezőgazdasági munkagépek, vontatók	89	0		
személygépkocsi (a terepjárókat kivéve)	3	0		
terepjáró	70	0		
kerékpár	64	0		
vízi jármű	17	0		
hőkamera	14	3	Intézményi elemi költségvetési	Vadászati tevékenység segítése
digitális fényképezőgép	83	1	Intézményi elemi költségvetési	Természetmegőrzési tevékenység segítése
projektor	2	1	„A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” - LIFE15 NAT/AT /000834	Pályázati feladatok ellátása.
konténer	2	0		
távcső	173	1	Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében LIFE20NAT/HU/001404	Pályázati feladatok ellátása.
sztereo mikroszkóp	31	2	Intézményi elemi költségvetés	Környezeti nevelői feladatok ellátása
éjjellátó készülék	6	0		
számítógép	131	15	Intézményi elemi költségvetés 3 db "KEHOP-4.1.0-15-2016-00052" A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon 12 db	Alapfeladatok ellátása (tönkrement, elavulás ellensúlyozása)
munkaállomás	5	0		
notebook	127	21	Intézményi elemi költségvetés 20 db;	Alapfeladatok ellátása (tönkrementel, elavulás ellensúlyozása).

			"KEHOP-4.1.0-15-2016-00052"A puszta kapuja 1 db	
monitor	169	13	Intézményi elemi költségvetés 3 db "KEHOP-4.1.0-15-2016-00052"A puszta kapuja 10 db	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).
nyomtató	34	2	"KEHOP-4.1.0-15-2016-00071" Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén 2 db	Természetvédelmi munkák segítése
GPS	181	74	Intézményi elemi költségvetés (71 db) LIFE18 NAT/HU/000799 LIFE Vipera 1 db LIFE18 NAT/HU/000799 LIFE Vipera 1 db Intézményi elemi költségvetés 1db	Gépjárművek nyomon követése; Pályázati projekt keretében végzett élőhely-rekonstrukciós tevékenységek nyomon követése, a rákosi vipera egyedek mikroélőhelyeinek bemérése;
spektív	48	1	„LIFE20 NAT/HU/001404” LIFE Miklapuszta	Természetvédelmi munkák segítése, pályázati feladatok ellátása
mobiltelefon	223	44	Intézményi elemi költségvetés; Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében LIFE20NAT/HU/001404	Alap- és természetvédelmi kezelői feladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).
fényképezőgéphez csatlakoztatható GPS kiegészítő	1	1	„LIFE18 NAT/HU/000799 "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban"	Rákosi vipera élőhely monitoring szakszerű dokumentálása (GPS koordináták fotókhoz rendelése).
e-mail küldő vadkamera	2	2	„LIFE18 NAT/HU/000799 "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban"	Rákosi vipera ragadozóinak monitoringja, ragadozó madarak általi rákosi vipera zsákmányolás és fogyasztás dokumentálása.
GPS jeladó legelő állatokra (füljelző)	40	40	„LIFE18 NAT/HU/000799 "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban" (25 db) LIFE20NAT/HU/001404 „Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében” (15 db)	A legelőnyomás pontosabb nyomon követése és a természetvédelmi kezelések optimalizálása. A rovarbarát legeltetés megvalósításához.

12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok

A KNPI-ben a környezeti nevelés és az ökoturizmus szakmai koordinálója a kecskeméti központban működő Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály (ÖKNO). Az osztály létszáma 2023. december 31-én 7 fő.

A KNPI két erdei iskolája (Naprózsa, Kontyvirág) és három látogatóközpontja közül kettő (Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsa Ház) szervezettel egy-egy tájegységhez tartozik. Az ÖKNO a tájegységek környezeti nevelési és ökoturisztikai tevékenységét koordinálja, és ellátja a Természet Háza Látogatóközpont ökoturisztikai és környezeti nevelési feladatait. Az ÖKNO üzemelteti a nemzeti park honlapját és közösségi oldalait, online jegyvásárlási rendszerét, koordinálja a tanösvények fenntartási és megújítási feladatait és a szakvezetéses túrákat, valamint az új bemutatóhelyek kiállítási installációjának elkészülését. A tájegységekben dolgozó környezeti nevelők önállóan szerveznek programokat, és szoros kapcsolatot tartanak fenn az ÖKNO munkatársaival.

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

	Látogatóközpont	Tematikus bemutatóhely	(Idegenforgalmi haszn.) barlang	Arborétum	Tájház	Szálláshely
1	Természet Háza, Kecskemét	Pásztormúzeum, Bugac	-	-	-	Kontyvirág Erdei Iskola
2	Tisza-völgyi Bemutatóház, Szatymaz	Árpád-kori falurekonstrukció, Tiszaalpár				Naprózsa Erdei Iskola
3	Naprózsa Ház, Fülöpházi-homokbuckák	Hét vezér emlékmű, Pusztaszer				
4		Szalakóta Látogatóközpont, Szatymaz				
5		Rákosivipera-védelmi Központ, Kunadacs				
6		Varangykő Geológiai Bemutatóhely, Csólyospálos				

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

A KNPI látogatóközpontja a kecskeméti Természet Háza, ezen kívül a Tisza-völgyi Bemutatóházat (Pusztaszeri TK) és a Naprózsa Házat, mint Natura 2000 bemutatóházat üzemelteti az igazgatóság. A Szalakóta Látogatóközpontot (a szegedi Fehér-tónál), és a Rákosivipera-védelmi Központot a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület üzemelteti a KNPI-vel kötött szerződés alapján. Kunpeszéren, a Peszéri-erdőben erdei oktatóközpontot működtetünk.

A **Természet Házában** minden, a nemzeti park látogatásával kapcsolatos információt megkapnak a látogatók. Állandó és időszaki kiállítások, természetismereti foglalkozások, előadások, konferenciák és természethez kötődő rendezvények helyszíne az épület. A látogatóközpontban az óvodások és iskolások részére változatos, az életkorukhoz és az iskolai tananyaghoz is igazított interaktív foglalkozásokat tartunk. A benti foglalkozásokon túl tematikus szabadtéri programokon keresztül ismerkedhetnek meg a Hankovszky-liget élővilágával. A felnőttek részére ősztől tavaszig az Ötórai Zöldtea előadásorozat keretében tartunk előadásokat, kéthetente pedig a Világjáró Klub Egyesület előadásainak adunk helyet. 2023-ban két hétvégi családi napot is rendeztünk, októberben és decemberben.

Energia- és költségmegtakarítási okokból a Természet Háza 2023. januártól április 15-ig zárva tartott, majd 2023. október végén ismét ideiglenesen bezárt. Ez időszakban vendégeket nem fogadott. A környezeti nevelők megrendelésre kihelyezett foglalkozásokat tartottak.

A **Tisza-völgyi Bemutatóház** a Tiszamenti Tájegység környezeti nevelési és ökoturisztikai központja a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben, a szegedi Fehér-tó közelében. Látogatni előre egyeztetett időpontokban, illetve a meghirdetett programok során lehet. Zöld jeles napokon (madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap, múzeumok éjszakája, magyar nemzeti parkok hete stb.) foglalkozásokat,

rendezvényeket szervezünk a bemutatóházban. Az évente megrendezett „Fehértavi Darvadozás” című rendezvény egyik terepi központja. Az épület telkén 2021-ben kezdődött el a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása c. pályázat részeként a Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely (Kurgán Ház) kivitelezése. Az épület műszaki átvétele megtörtént 2023-ban.

A **Naprózsa Ház** (a Fülöpházi-buckavidék területén) Natura 2000 bemutatóközpontot a Homokhátsági Tájegység működteti. Elsősorban szervezett gyerek- és felnőttcsoportok számára biztosít programokat. Mivel egy telken áll a Naprózsa Erdei Iskolával, szállást is tud biztosítani a környezeti nevelési és szakmai terepi programokhoz.

2023-ban elkészült bemutatóhelyek, amik megnyitása 2024-ben várható:

- Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely, Szatymaz (a Tisza-völgyi Bemutatóház mellett);
- Szyeppék Háza, Kunszentmiklós-Böszötrpuszta;
- Pusztá Kapuja Információs Központ, Bugac;
- Kolon-tavi Fürkésző oktatási központ, Izsák;

12.1.2. Tanösvények

Az Igazgatóság kezelésében jelenleg 27 látogatható tanösvény van. Nagyobb részük felújításra szorul, az információs táblákat cserélni szükséges. A tanösvények kategóriájában tartjuk nyilván a nemzeti park geológiai értékeit bemutató helyszíneket, az Érsekalmi és a Tiszaalpári Földvárat, a Vaskúti Halmokat és a Dunatétlen határában levő Csárda-halmot.

Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK) kezdeményezésére a Digitális Vándor mobil alkalmazáson elérhető a Lakitelek-Töserdőn levő Kontyvirág tanösvény, az izsáki Aqua Colun és a bugaci Boróka tanösvény digitális változata is.

2023-ban pályázati forrásból új tanösvény készült a Böddi-széken (Dunatétlen), Sóballa tanösvény elnevezéssel. Megújult és kibővült Császártöltésen a Vörös-mocsár tanösvény. Saját forrásból megkezdődött a teljes felújítása a kunadacsi Kosbor tanösvénynek és az izsáki Aqua Colun tanösvénynek. Az új tartószerkezetek 2023. decemberben a helyszínekre kerültek, az információs táblák befejezése 2024. I. negyedévben várhatók.

12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek

Jelentős látogatottságú a bugaci **Pásztormúzeum**. Üzemeltetését 2023-ban is a Bugacpuszta Kft. végezte.

A **Rákosivipera-védelmi Központot** és a **Szalakóta Látogatóközpontot** a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) üzemelteti. A Rákosivipera-védelmi Központban a bemutatást a Dunamenti Tájegység természetvédelmi öre, és egy szerződéssel alkalmazott kommunikációs munkatárs, valamint az MME munkatársai biztosítják. Nyílt napokat, túrákat vezetnek, csoportokkal, iskolai osztályokkal ismertetik meg a fajvédelmi programot, hirdetnek meg pályázatokat a környező oktatási intézmények diákjainak.

Jelentős szemléletformálási feladatot lát el a 2022-ben zárult OAKEYLIFE projekt keretében készült **kunpeszéri oktatóház**. Önkéntes programokat, terepi szakvezetést és túrát szerveznek, külföldi és magyar hallgatókat is fogadnak hosszabb szakmai gyakorlatra.

A **Csolyospálosi Földtani Feltárás (Varangykő Geológiai Bemutatóhely)** szabadon látogatható terepi bemutatóhely. A településről egy tanösvényen közelíthető meg. Évente több alkalommal szakvezetéses túrákat is szervez ide az Igazgatóság, a geotóp napi programok (október első hétvégéje) állandó helyszíne.

A tiszalalpári **Árpád-kori falurekonstrukció** bemutatóhely üzemeltetését Tiszalalpár önkormányzata végzi. Területe szabadon látogatható. A közeli Kontyvirág Erdei Iskola diákjai számára szervezett programokban rendszeresen foglalkozási helyszín. A falurekonstrukció kis része 2022. áprilisban leégett, a tűzben megsemmisült építmények újjáépítése 2023-ban megtörtént, ismét látogathatóvá vált.

A Tiszamenti Tájegységben található **Szalakóta Látogatóközpontot** az MME Csongrád-Csanád Megyei Helyi Csoportja működteti. A környezeti nevelési és ökoturisztikai programokat a tájegység környezeti nevelőjével egyeztetve valósítják meg. A látogatóközpont egyik helyszíne a Fehértavi Darvadozás rendezvénynek is.

A pusztaszeri **Hétvezér emlékművet** Magyarország 1000 éves fennállásának emlékére, Kecskemét város támogatásával a Magyar Országos Diákszövetség emelte 1900-ban. Ma történelmi emlékként a KNPI kezelésében levő természetvédelmi terület, szabadon látogatható.

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság két erdei iskolája közül a 30 személy befogadására alkalmas **Naprózsa Erdei Iskola** a KNP Fülöpházi-buckavidék terület egységén található. Működtetését a Homokhátság Tájegység látja el. Laboratóriummal, gyógynövénykerttel, szabadtéri foglalkoztatóval, és a terepi vizsgálatoknak helyszínt biztosító tanösvénnyel ellátott.

Minősített természetiskola bázishely, a minősítést 2022-ben nyerte el. Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 6. Felső tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 7.

A Naprózsa Erdei Iskolában 2023. novemberben kertészeti munkálatokat végeztek: elkészült a gyógy- és fűszernövény kert, megújult a komposztáló, gyümölcsfákat ültettek. Elvégezték a kinti kiülők és a játszótér felújítását, karbantartását. Az udvaron található kistóra egy híd épült, mely a jövőben a vízvizsgálatos programunk helyszínéül szolgál.

Az erdei iskola mellett álló **Naprózsa Ház Natura 2000** bemutatóhely főleg az egynapos, tematikus, gyakran terepi programok kiinduló helye. Az épületek mellett erdei tornapálya valamint tanösvény (Báránypirosító-tanösvény) indul. A helyszín kedvelt kirándulóhely.

A **Kontyvirág Erdei Iskola** a KNP Szikra és az Alpári-rét nevű területén levő 52 fős, korszerű épület. Saját zárt udvar, foglalkozások megtartására alkalmas külső fedett építmények és nagy kert áll rendelkezésre. Kenek és kerékpárok is segítik a környezeti nevelési programok megtartását. Az ottalvós programok mellett egynapos tematikus programok helyszíne is.

Minősített természetiskola bázishely, a minősítést 2022-ben nyerte el. Óvodásoknak szóló minősített modulok száma: 3. Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 3. Felső tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 5.

Az épületben 2023. novemberben felújítási munkák kezdődtek: belső festés, szobákban a laminált padló cseréje, ágyak és ágymatracok cseréje, foglalkoztatóban székek cseréje. A felújítás tervezett befejezése 2024. március.

Energia- és költségmegtakarítási okokból a két erdei iskola 2023. januártól-április 15-ig, illetve 2023. október végétől az év hátralévő hónapjaiban ideiglenesen bezárt vendégeket nem fogadott.

12.1.5. Szálláshelyek

A KNPI nem rendelkezik kereskedelmi szálláshellyel. A fenti két erdei iskola szabad kapacitását használjuk főleg nyári táborok, csoportok fogadására. A Naprózsa Erdei Iskola nem kereskedelmi szálláshely – „kulcsosház” - engedéllyel, a Kontyvirág Erdei Iskola szintén nem kereskedelmi „B kategóriás ifjúsági szálló” engedéllyel rendelkezik. Mindkét helyen lehetőség van a SZÉP kártya elfogadására.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

2023-ban elkészült a **Sóballa tanösvény** a Böddi-széken, Dunatetőtlenen.

2023. év végére elkészültek a **terepi bemutatóhelyek és a tanösvény a császártöltési Vörösmocsárnál**. Fedett pihenőhelyek, madármegfigyelő tornyok, halászati bemutatóhely létesült, valamint

új információs táblákat kapott a most már 8,5 km hosszúságúra bővült **Vörös-mocsár tanösvény**. Az új építmények rövid előadások és bemutatók megtartására is alkalmasak.

Saját forrásból megkezdődött a teljes felújítása a **kunadacsi Kosbor tanösvénynek** és az **izsáki Aqua Colun tanösvénynek**. Az új tartószerkezetek 2023. decemberben a helyszínekre kerültek, az információs táblák befejezése 2024. I. negyedévben várhatók.

2024-ben elkészülő és megnyíló létesítmények:

- Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely, Szatymaz (a Tisza-völgyi Bemutatóház mellett);
- Sztyeppék Háza, Kunszentmiklós-Böszötrpuszta;
- Puszta Kapuja Információs Központ, Bugac;
- Kolon-tavi Fürkésző oktatási központ, Izsák.

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1. Szakvezetéses túrák, speciális túrák

Igazgatóságunk 2023-ban 88 szakvezetéses túrát tervezett célzottan az egyéni érdeklődőknek, családoknak. A túrákra a honlapunkon keresztül lehet jelentkezni. Egy-egy túrára korlátos számú, legfeljebb 30 fő (bizonyos esetekben 20 fő) jelentkezhet a szakvezetővel való jobb kommunikáció és a kisebb környezeti terhelés érdekében.

Az online jegyvásárlási rendszert 2023. január 1-től vezettük be, a tapasztalatok ezzel kapcsolatban pozitívak voltak.

A tavaszi tűzokleső és az őszi daruleső túrák továbbra is nagy népszerűségnek örvendenek. Novemberben megtartottuk az immár XII. Fehértavi Darvadozás nevű rendezvényünket, melyben partnerünk Sándorfalva Önkormányzata volt.

12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

2023. április 29-én Kunszentmiklós-Böszötrpusztán megtartottuk a Tűzokünnep elnevezésű rendezvényünket, ami a tűzokdűrgéshez kötődik. Idén először futóversenyt is szerveztünk hozzá. Ezen a napon a madarasi Hérics Fesztiválon is részt vettünk.

Májusban részt vettünk Hajóson az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark családi napján, Balatonfüreden a Magyar Nemzeti Parkok Hetén. Madarak és fák napján a Kecskeméti Arborétumban a Kefag Zrt-vel közösen vetélkedőt szerveztünk iskolásoknak.

2023. június 24-én Bugacon pástorkutya-kiállítást szerveztünk, a Természet Házával csatlakoztunk a Múzeumok éjszakájához. Júniusban részt vettünk Kecskeméten a Helyi termék ünnepen is.

2023. november 18-án Sándorfalván megtartottuk a XII. Fehértavi Darvadozás elnevezésű rendezvényünket, ami a madárvonulás dél-alföldi ünnepe. A rendezvény központi helyszíne a sándorfalvai Pallavicini-kastély volt. A rendezvényhez kapcsolódik a Diós Kristóf Emlékverseny (korábbi Fotós Futam), amely egy 24 órás terepi fotóverseny. A Diós Kristóf Emlékversenyt az utolsó pillanatban le kellett fűjni, mert a területen magas patogenitású madárinfluenza vírus jelent meg. A rendezvényhez természetfotó pályázat is kapcsolódott.

Decemberben részt vettünk Kecelen a kétnapos Flóra Fesztiválon.

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

Energia- és költségmegtakarítási okokból a két erdei iskolánk 2022. október végén ideiglenesen bezárt, az év hátralévő hónapjaiban vendégeket nem fogadtak.

Naprózsa Erdei Iskola (Fülöpháza):

2023. április-júniusban 7 turnusban 151 fő, szeptember-októberben 2 turnusban 56 gyerek vette igénybe a bentlakásos erdei iskolai programot. További 116 fő (kutatók, terepgyakorlatos hallgató, természetjárók) szállt meg az épületben. Összesen 323 fő 616 vendégéjszakát töltött az erdei iskolában. Ezen kívül egynapos programra 9 alkalommal érkeztek iskolások, összesen 200 fővel.

Természetiskola minősítést egy alsós és egy felsős program kapott.

Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: BUCKALAKÓK.

Témája: A nyílt homoki gyepek növény és állatvilága, élőlények közötti kapcsolatok, a természet tisztelete

Korosztály: 1-4. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, táj- és természetvédelem.

Modulok:

1. Erdőkerülő - A nyílt homoki gyepek védett növényritkaságai, lágý- és fásszárúak (3x45 perc).
2. Homokszeépség - A Kiskunság endemikus faján (tartós szegfű) keresztül a növény élete (2x45 perc).
3. A homok muzsikusai - A nyílt homoki gyepehez kötődő rovarok; rovarok testfelépítése, szaporodása, fejlődése, szerepük az életközösségben, hangadó rovarok (4x45 perc).
4. Sáska Sári egy éve - A rovarok életciklusa, szerepük az életközösségben (2x45 perc).
5. Túlélők - Táplálkozási stratégiák, harc a táplálékért; Élőhely-életmód-táplálék minősége közötti összefüggések (4x45 perc).
6. Természeti akadályverseny - A buckavidék jellegzetes természeti értékeinek feldolgozása (3x45 perc).

Felső tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: HOMOKTITKOK.

Témája: A buckavidék kialakulása, geomorfológiája. Környezeti tényezők és az élőlények alkalmazkodása. A nyílt homoki gyepek növény és állatvilága, élőlények közötti kapcsolatok. Táj és az ember, tájtörténet. Tanyasi életforma.

Korosztály: 5-8. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, táj- és természetvédelem.

Modulok:

1. Garmadára fel, szélbarázdába le - Buckavidék kialakulása, tájtörténet, a nyílt homoki gyepek élővilága (4x45 perc).
2. A homok titkai - Külső természeti erők, élőlények "nyoma" a buckavidéken (4x45 perc).
3. Az alkalmazkodás mesterei - A homok élőlényeinek alkalmazkodása a szélsőséges környezeti tényezőkhez, ember a tájban (4x45 perc).
4. Túlélőkalauz - Emberi hatások, özönnövények és biodiverzitás (2x45 perc).
5. Homokszemek - Homokvidékek hazánkban; a futóhomok, a kiskunsági homok tulajdonságai (4x45 perc).
6. Ember a tájban - Élet a homokon, tanyasi életforma, fenntarthatóság (4x45 perc).
7. Természeti akadályverseny - A buckavidék jellegzetes természeti értékeinek feldolgozása (3x45 perc).

Kontyvirág Erdei Iskola (Lakitelek):

Az erdei iskola április elejétől október végéig fogadott erdei iskolásokat egy tavaszi és őszi periódusban. A nyári időszakban tematikus táborok zajlottak részben a KNPI szervezésében, részben külső táborozók révén. Az erdei iskola turnusok száma 14 volt, az egynapos, önálló programot végrehajtó csoportok száma 13, egyéb csoportok és táborozók további 12 turnusban vették igénybe az erdei iskolát. Az egyéb csoportokkal (pl. alkotótábor, KNPI szakmai programjai) együtt összesen 1661 fő kereste fel az erdei iskolát és 3685 vendégéjszakát töltöttek ott.

Ezen kívül egynapos, nem ottalvós csoportból (általános iskolások, felnőtt szervezett programon való résztvevők) 4 csoport, 125 fő látogatta meg az intézményt.

Természetiskola minősítést egy óvodás, egy alsós és egy felsős program kapott.

Óvodásoknak szóló minősített program címe: A TÖSERDŐ MESÉJE APRÓKNAK.

Témája: Madarak, fák, rovarok, erdei életközösség.

Korosztály: óvoda, középső- és nagycsoport.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág, gombák; fenntarthatóság.

Modulok:

1. Madarak a Töserdőben (120 perc).
2. Rovarok a Töserdőben (150 perc).
3. Látó emberek a Töserdőben – erdei életközösség (150 perc).

Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: KONTYVIRÁG ROVARTANODA.

Témája: rovarok testfelépítése, életmódja, táplálkozása, életciklusa.

Korosztály: 1-4. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, ökológia.

Modulok:

1. Bogárgyár - rovarok testfelépítése, felismerése, elkülönítése (120-150 perc).
2. Túlélőlecek - A rovarok táplálkozása, mozgása, védekezése (mimikri) (150 perc).
3. Vizes lecek - rovarok egyedfejlődése, vízhez alkalmazkodó rovarok (180 perc).

Felső tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: A TISZA KRÓNIKÁJA.

Témája: a Tiszához kötődő élővilág és a tájban élő ember.

Korosztály: 5-8. osztály.

Érintett témakör: Tájhasználat, tájtörténet; helyszínhez kapcsolódó táji, természeti adottságok bemutatása.

Modulok:

1. Ráhangoló Kontyvirág túra - Ráhangolódás az erdei iskolára, ismerkedés az ártéri tájjal, életközösségekkel (180 perc).
2. Munkálkodó - 5-6 kiscsoportos feladat megoldásán vagy játékon keresztül ismerkednek a tanulók a természetes folyóval és a fokgazdálkodással (6x45 perc).
3. Bemutató - Az eddig tanultak kreatív feldolgozása - minden csapat egy előadást készít (2x60 perc).
4. Problémázó - Tisza-szabályozás, vízszennyezés és következményeik (180 perc).
5. Kitekintő - A Tisza történetének megjelenítése, majd a folyóhoz, ártérhez való jelenlegi viszonyaink megvizsgálása (150 perc).

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Kiállítások: Novemberben Kiskundorozsmán és Sándorfalván a Fehértavi Darvadozás alkalmából kiírt korábbi pályázataink nyertes fotóit állítottuk ki.

A kecskeméti Természet Háza időszaki kiállításai 2023-ban:

- Nyár folyamán: A Grassland- HU LIFE integrált projekt által meghirdetett "A gyepék titkai II." fotópályázat képei.
- Május: III. Rákosi vipera rajzpályázat képei.
- Június: A különös patás – a magyar házi bivaly titka c. rajzpályázat képei.
- Július: A Grassland- HU LIFE integrált projekt által meghirdetett "A gyepék titkai II." fotópályázat képei.
- Augusztus: Szabó Eszter grafikus kiállítása.
- Szeptember: Iván Sára festőművész kiállítása és Üvegfestő Szakkör kiállítása.
- Október: Kecskeméti Művészeti Szakkör kiállítása.

Környezeti nevelés, szemléletformálás: A kecskeméti Hírös Agóra Ifjúsági Otthon által szervezett „Kiskunság kincsei” természetismereti, helytörténeti közösségi játék jutalomkirándulása június 8-9-én volt a Naprózsa Erdei Iskolában, összesen 60 fő részvételével.

2023-ban is részt vettünk a Fenntarthatósági Témahétben. A kecskeméti Szent Imre Katolikus Általános Iskolában 2 napon 3 foglalkozást tartottunk. A Rákóczi Ferenc Általános Iskolában egy foglalkozást tartottunk.

A középiskolások közösségi szolgálatának keretében 2023-ban 10 diák dolgozott az Igazgatóságon. 34 oktatási intézménnyel van együttműködési megállapodásunk, 2023-ban ezek közül 6 iskolából érkeztek a diákok.

Felsőoktatási intézményekből 15 hallgató töltötte az Igazgatóságon a szakmai gyakorlatát (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem; Szegedi Tudományegyetem GTK, TIK; Debreceni Egyetem MÉK; valamint 4 fő külföldi hallgató)

Pályázati tevékenység:

A Bugacon KEHOP forrásból megvalósuló „Pusztá kapuja” bemutató épület kivitelezése 2021. decemberben elkezdődött, az építkezés 2023-ban befejeződött. 2023-ban elkészült a külső és belső installáció, a kiállítási elemek és információs táblák, valamint a bútorzat nagy része.

A „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén” c. pályázat több helyszínen valósul meg (szegedi Fehér-tó, izsáki Kolon-tó, Császártöltési Vörös-mocsár TT és a mórakalmi Nagyszéksóstó). Ennek részeként megkezdődött és 2023-ban befejeződött a Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely és a Nagyszéksóstói Natura 2000 információs pont létesítése. 2023-ban megépült a Kolon-tavi Fürkészó oktatási központ, valamint a császártöltési Vörös-mocsárnál pihenőhely és tanösvény készült.

A „Petőfi 200” emlékvé keretében 15 db, „Petőfi nyomában – tematikus túrák a Kiskunsági Nemzeti Parkban” témájú túrát tartottunk a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzattal együttműködésben.

KNP könyvtár: 25 folyóirat, és több mint 5300 dokumentum áll az Igazgatóság dolgozói rendelkezésére. A könyvtári állomány gyarapítására 2023-ban 70e Ft-ot fordítottunk, ebből 30e Ft-ot havilap és egyéb periodika, 40e Ft-ot könyv beszerzésre. Magánszemélyektől és egyéb szervezetektől 120e Ft értékben kaptunk térítésmentesen könyvet könyvtári használatra. 2023-ban 35 db könyvvel gyarapodott a könyvtári állomány.

Könyvtári szolgáltatásaink: helyben olvasás, kölcsönzés (dolgozók részére), könyvtárközi kölcsönzés. Saját kiadványaink esetén kapcsolattartás az OSZK ISBN Irodájával. Kötelezpéldányokat az Országos Széchényi Könyvtár részére küldjük.

Könyvtári kapcsolatok a következő intézményekkel állnak fenn: Mátra Múzeum, Kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár, a Magyar Természettudományi Múzeum könyvtárai, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, kecskeméti Katona József Múzeum, szegedi Móra Ferenc Múzeum (és kisebb volumenben más múzeumok is), MTA Regionális Kutatások Központja, egyetemi tanszékek könyvtárai, Országos Mezőgazdasági Könyvtár, Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár.

Vetélkedők, versenyek

	Jellege	KNPI szerepe	Résztevők 2023-ban
Tavaszköszöntő természetismereti verseny	elektronikusan beküldött három forduló, a döntő jelenléti	saját szervezés	220 csapat, 660 fő
A különös patás – a magyar házi bivaly titka c. rajzpályázat	regionális	társszervező a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány és a Kecskeméti Művészeti Szakkör mellett	79 rajz
III. Rákosi vipera rajzpályázat	regionális	saját szervezés	124 rajz
Böddi-szék természeti értékeit bemutató fotópályázat	regionális	saját szervezés	98 fotó
XII. Fehértavi Darvadozás természetfotó pályázat	regionális	saját szervezés	62 fotó

12.2.5. Kiadványok

A KNPI nyomtatott hírlevele (Két víz köze) negyedévente jelenik meg, lapszámonként 2000 példányban. 2023-ban két dupla lapszám készült el. A 2023/1-2. szám finanszírozója „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” LIFE15NAT/AT/000834 projekt, a 2023/3-4. szám finanszírozója a „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” LIFE IP GRASSLAND-HU (LIFE17 IPE/HU/000018) projekt.

2023-ban megjelent egyéb kiadványaink:

- rendezvényeinket beharangozó plakátok: daruleső túrák, Fehértavi Darvadozás;
- „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” – KEHOP 4.1.0-15-2016-00071 projektből készült elektronikus leporelló;
- „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 projektből készült elektronikus leporelló.

12.2.6. Látogatóstatisztika

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyeinek 2023-ban regisztrált látogatói:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
	Bemutatóhely neve	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
1	Természet Háza	1 752	1 049	2 801	200 - 950	
2	Tisza-völgyi Bemutatóház	700	441	1 141	600 - 900	A látogatóközpont csak bejelentkezett csoportoknak van nyitva.
3	Bugac Pásztormúzeum	7 171	1 200	8 371	550 - 950	Látogatható: április 15.-október 31. között.
4	Árpád kori falurekonstrukció Tiszaalpár		1 510	1 510	0	Becsült adat! Szabadon látogatható, ingyenes látogatóhely
5	Csolyospálosi Varangykő bemutatóhely		1 241	1 241	0	Becsült adat! Szabadon látogatható, ingyenes látogatóhely.
6	Regisztrált látogatók összesen:	9 623	5 441	15 064		

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői 2023-ban:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői						
	Szolgáltatástípus	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
	Szakvezetési túra, nyílt túra	992	691	1 683	1300 - 2000	
	Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	100	5 594	5 694	Keretmegállapodás szerint	
	Erdei iskolai program	445	30	475	1000 - 3750	
	Természetvédelmi táborok					

Barlangi kalandtúra					
Csónak- és kenutúra	18		18	2000 - 4000	
Kerékpáros túra		88	88		Fenntarthatósági Témahét "Gördülj zöldben" kerékpáros túra
Fotóstúrák					
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)					
Egyéb: kiállítás		110	110		
Egyéb: vetélkedő, rajzverseny	54	2 507	2 561		
Egyéb: külsős rendezvényeken való részvétel	548	3 052	3 600		
Regisztrált igénybevevők összesen:	1 609	9 020	10 629		

A látogatókat a kecskeméti Természet Házában, Bugacon (Pásztormúzeumba sétalójegyet váltók), valamint szervezett csoportok, szakvezetéses túrák esetén tudjuk regisztrálni. Mivel a tanösvényeink szabadon látogathatók, azok forgalmát csak becsülni lehet. A tanösvények becsült látogatóit nem tüntetjük fel a látogatói statisztikában.

2023. január 1-jén bevezettük az online jegyvásárlási rendszert a szakvezetéses túráinkra. Kizárólag online, előre megváltott jeggyel lehet részt venni a túráinkon. A látogatók jól fogadták az új rendszert, a szolgáltatóval zökkenőmentes a munka, így 2024-ben is fenntartjuk az online jegyvásárlást.

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	Létszám összes (év/fő)
szakvezetéses túra	1499
barlangi program, túravezetés	nem releváns
erdei iskola/óvoda	1001
saját szervezésű szakmai napok	6007
természetvédelmi táborok	0
osztálykirándulás	428
egyéb tematikus program	4704
regisztrált igénybevevők összesen:	23322

A teljes statisztika mellékletben található.

Egyre több óvodás csoport jelentkezik bábos, játékos foglalkozásainkra.

A Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti képzési helyének óvodapedagógus hallgatói minden évben ellátogatnak hozzánk, akiknek bemutatjuk környezeti nevelési programjainkat.

A korábbi években a nyári szünet idejére visszaesett a Természet Háza látogatottsága. Az utóbbi néhány évben, külsős szervezők nyári táboros csoportjai veszik igénybe szolgáltatásainkat egyre növekvő számban. Ennek köszönhetően a szezon két hónappal megnyúlt a Természet Házában.

12.3. Társadalmi kapcsolatok

A külső szervezetekkel történő kapcsolattartás és együttműködés az alábbiak szerint valósult meg:

- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Turisztikai és Marketing Nonprofit Kft.-vel: idegenforgalmi fejlesztési tervek egyeztetése, koordinálása; túra szervezése és lebonyolítása a dolgozóknak. Együttműködés a Petőfi 200 emlékévkapcsán: Petőfi-túrák szervezése, közös sajtómegjelenések.
- Kecskeméti ÉDOSZ Kinizsi Természetbarát Sportegyesület: aktivistái több napos munkával felújították a Szikra és az Alpári-rét túraútvonal hálózatát, továbbá helyet adunk éves rendezvényüknek a Természet Házában.
- Kecskeméti Művészeti Szakkör: a Természet Házában helyet adunk a hetenkénti szakkörnek. Közös kiállítást szerveztünk, ahol a kiállított képek egy része megvásárolható volt. A befolyt bevétel 10%-át a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítványnak ajánlották fel.
- A Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti képzési helyének óvodapedagógus hallgatói minden évben ellátogatnak hozzánk, akiknek bemutatjuk környezeti nevelési programjainkat.
- A Kék Bolygó Alapítvány által szervezett fenntarthatósági témahéten, mint külső látogatható helyszín jelentünk meg.
- Környezetvédelmi és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége (KOKOSZ): a KNPI Naprózsa Oktatási Központ néven tagja a szövetségnek (telephelyei a Kontyvirág Erdei Iskola, Természet háza, Tisza-völgyi bemutatóház).
- A környezeti nevelés területén állandó partnereink foglalkozások, szakkörök, terepi akciók szervezésében, zöld jeles napok megünneplésében: szegedi Szent-Györgyi Albert Agóra, Kecskeméti Hírös Agóra - Ifjúsági Otthon, KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt, Porta Egyesület (Kecskemét), CSEMETE Egyesület (Szeged), Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Szakmai kapcsolatban állunk erdei iskola szolgáltatókkal, ökoturizmussal foglalkozó vállalkozókkal, önkormányzatokkal, civil szervezetekkel.
- Programjaink népszerűsítése érdekében együttműködünk a térség Tourinform irodáival.
- Az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ munkatársaival: szakmai kapcsolattartás, programok egyeztetése, nemzeti parki ökoturisztikai programok népszerűsítése, „Digitális Vándor” tanösvények fejlesztése.
- Mórahalom város önkormányzatával: a Nagyszéksós-tóra tervezett ökoturisztikai fejlesztésének előkészítésében közreműködés.
- Sándorfalva Önkormányzat és a Művelődési Ház közreműködésével szerveztük a XII. Fehértavi darvadozás rendezvényt.
- A Táj-Kép-Festő amatőr festők szervezetét kedvezményes alkotótábor rendezésének lehetőségével támogatjuk (kedvezményes szállás, programok vezetése).
- Folyamatos kapcsolatunk van a Falugondnokok Duna-Tisza közti Egyesületével (falugondnok képzése), valamint az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesülettel (nemzeti parki termék védjegy).
- A Duna-Tisza Magyar Pásztorok Hagyományörző és Sport Egyesülettel és a Iustitia Sport és Kulturális Egyesülettel közös rendezvények szervezése.
- A Porta Egyesület (Kecskemét) által szervezett „Szegények akadémiáján” megállapodás alapján havonta egy alkalommal előadást tartunk a hátrányos helyzetű embereknek. Zöld jeles napok alkalmával együtt szervezünk ökoprogramokat.
- A NATURART Magyar Természetfotósok Szövetsége, a Kecskeméti Kerékpáros Klub Egyesület és a kecskeméti Világjáró Klub rendezvényeinek helyet adunk, velük együttműködve szervezünk közös programokat.
- A kecskeméti Hunyadivárosi Részönkormányzattal együttműködve madárodú telepítés az ökoiskolában, közös környezeti nevelési programok.
- Csongrád megye több településének önkormányzatával együttműködési megállapodást kötöttünk az iskolai környezeti nevelési programok megvalósításának segítésére (Szeged, Algyő, Baks, Balástya, Szatmáz, Sándorfalva).
- Támogatjuk a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázatot.
- A Magyar Természetbarát Szövetség tagjai részére kedvezményes belépést biztosítunk a nemzeti park által szervezett terepi programokra, illetve a szálláshelyeinket kedvezményrel vehetik igénybe.

- A Kecskeméti Katona József Könyvtár Széchenyivárosi Fiókkönyvtárában rendszeresen tartunk természetismereti foglalkozásokat.
- Természetvédő civil szervezetek közül a következő regionális szervezetekkel van szorosabb szakmai együttműködési kapcsolatunk: Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület, Tegyük Izsákért Egyesület, Tegyük Fülöpszállásért Egyesület, Futóhomok Természetvédelmi Egyesület, Diána Vadászholgy Klub, Kecskeméti és Szegedi Vadaspark, Duna-Tisza Magyar Pászorkutyás Hagyományörző és Sport Egyesület, Örjeg és Szőlőhegyei Natúrpark Egyesület, Soltszentimre Ma Egyesület, Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület.
- A WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvánnyal 2022 végén kötöttünk együttműködési megállapodást erdőtelepítésre és gyeprekonstrukciókra, amikhez a természetvédő egyesület szervez finanszírozó harmadik felet, a KNPI pedig területet biztosít. Az első erdőtelepítésre 2023-ban került sor Tiszaug külterületen.
- A kulturális és régészeti értékek őrzése érdekében rendszeres a kapcsolat a Kecskeméti Katona József Múzeummal, a Kiskunfélegyházi Kiskun Múzeummal, a dunapataji helytörténeti gyűjteménnyel és az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkkal.
- A Bugac Pusztá Kft helyszínt és élőerős segítséget biztosít a KNPI részére rendezvények lebonyolításához.

A társadalmi partnerségi kapcsolatrendszer fejlesztése céljából a természetvédő civil szervezetek közül elsősorban a regionális szervezetekkel (Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület stb.) van kapcsolatunk.

Konferenciák, szakmai programok:

- A Természet Házában helyszínt biztosítottunk a "30 éves a KisKun LTER terepi kutatóállomás" előadói ülésre;
- Szakmai napot szerveztek a KNPI kollégái számára a Peszéri-erdőben a Dunamenti Tájegység munkatársai;
- 2023. szeptember 27-28-án megszerveztük a Természetvédelmi Örök Országos Találkozóját, amin az ország valamennyi természetvédelmi öre részt vett.

Kapcsolat az oktatási intézményekkel:

Középiskolai, egyetemi terepgyakorlatok megtartásához segítséget nyújtott a KNPI a következő intézményeknek: Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar; Debreceni Egyetem; Szegedi Tudományegyetem; Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar; Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Georgikon Campus; Neumann János Egyetem (Kecskemét); Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus; ELTE Savária Egyetemi Központ; Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola (Ásotthalom); Bársony István Mezőgazdasági Szakképző Iskola (Csongrád); Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola (Szeged); Baksay Gimnázium (Kunszentmiklós); Vargha Domokos Általános Művelődési Központ (Kunszentmiklós); továbbá Bócsa, Madaras, Bácsalmás, Jánoshalma, Kunpeszér, Kunadacs, Kunszentmiklós, Szabadszállás, Tatárszentgyörgy általános iskolái.

12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer

2023-ban 29 termelő 118 terméke rendelkezik védjeggyel.

2023-ban az Igazgatóság nem írt ki pályázatot a Nemzeti Parki Termék Védjegy elnyerésére. A 2023-ban lejáró szerződéseket meghosszabbítottuk, a 2024 év elején lejáró szerződések meghosszabbítását elindítottuk. A védjegyes honlap tartalmát folyamatosan frissítjük.

Védjegy-koordinátorunk tapasztalatai szerint a termelők nagy része a távolság, a sok nem halasztható szezonális munka, valamint a munkaerőhiány miatt kénytelen visszamondani a rendezvényeinkre való meghívást. A legtöbb kistermelő nem rendelkezik olyan munkavállalóval, aki egy-egy alkalommal ki tudna települni és árulni termékeiket a főszezonban. Szezonon kívül viszont ezen termékek jó része nem

elérhető – készlethiány miatt, vagy mert nem tartható a termék szavatossága, minősége hosszú távon. Ennek ellenére a törekvés és az igény továbbra is megvan részükről a programjainkon való részvételre, esetenként a KNPI segítséget ad a helyszínre jutásban.

Programokon való részvételek:

- A Magyar Nemzeti Parkok Hete 2023 nyitó hétvégéjén, a Balatoni Hal- és Borünnepen közösen vettünk részt Juhász Ágnes méhésztől termelőnkkel. Különböző termelők mézkezelési technikáival készülték, melyeket nagy örömmel fogyasztottak és vásároltak meg a standunkhoz látogatók.
- A Tűzokünnep rendezvényükön a Görög Méhészet vett részt a termékeivel.
- A Helyi Termék Ünnepen Kecskeméten Juhász Ágnes méhésztől termelőnk képviselte a védjegyes termékeket.
- Júniusban a Múzeumok éjszakáján a Természet Házában Csáki Ildikó szalmafonó védjegyes termelőnk ingyenes workshopot tartott a látogatóinknak.
- Októberben és decemberben családi napok a Természet Házában: Juhász Ágnes méhésztől termelőnként vett részt a rendezvényen.
- XII. Fehértavi darvadozás 2022: A Sándorfalvai Önkormányzattal közösen megrendezett eseményre két védjegyes termelőnk fogadta el a meghívásunkat. Az egész évben nagyon aktív Juhász Méhészet mellett, Soós László emelte a program színvonalát, aki különleges fűszerezésű tehénsajt-válogatással érkezett.

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

A KNPI működési területén 2 natúrpark található: a Felső-Bácska-Homokhát Natúrpark, valamint az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark. Mindkettővel egymás célkitűzéseinek megvalósítását kölcsönösen segítő kapcsolatban áll az Igazgatóság, a védett természeti területekkel és Natura 2000 területekkel való jelentősebb átfedése miatt különösen az utóbbival szorosabb az együttműködés. A KNPI egyik szakembere az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark működtetésében is érdemi szerepet tölt be.

2023-ban az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark Egyesület és az Igazgatóság között több alkalommal történt együttműködés rendezvényeken való közös megjelenés, közös szervezés formájában. Az év elején a "Tavaszi Nagytakarítás" elnevezésű országos programhoz mindkét szervezet csatlakozott. Ennek keretében a Natúrparkon belül két helyszínen indultak szemégyűjtő túrák, a szervezésben a helyi természetvédelmi őr kolléga segítette. A "Natúrparki Családi Nap az Őrjegben" elnevezésű rendezvény több hetes előkészítő szervezésében a helyi természetvédelmi őr kolléga szintén közreműködött, a rendezvényen pedig a KNPI bemutatószóval és a rendezvény szakmai felügyeletével vett részt. 2023 év szeptember elején nemzeti parki igazgatói értekezletre került sor a Hajósi Pincefaluban, amit a helyi natúrparki egyesület is támogatott logisztikával és tárgyi eszközökkel. A "Kéktúrázás Napja" az ország legnagyobb ingyenes közösségi túranapja a Magyar Természetjáró Szövetség (MTSZ) szervezésében. Ennek lebonyolításában a helyi természetvédelmi őr kolléga látta el a szakaszfelelős teendőket, amit szintén a natúrparki civil önkéntes közösség egészített ki egyéb szolgáltatással. Az „Ültess Velünk Fát!” településfásítási programot a helyi természetvédelmi őr szakmai előadásával segítette. December 1-3. között a FLÓRA Virágkiállítás kecei rendezvény szervezését és lebonyolítását a két szervezet szintén együttműködésben segítette. Az előbbieken túl további, több mint 20 alkalommal került sor együttműködésre a KNPI helyi természetvédelmi őr és a natúrparki civil szervezet között, többnyire nyílt napok, iskolai szakmai előadások, vezetett túrák formájában.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

A KNPI nem áll szerződésben fizetett médiafigyelő szolgálattal, így a médiában történő megjelenéseink számát csak becsülni tudjuk, illetve lehetőségeinkhez mérten az elektronikus megjelenéseinket figyelemmel követjük. A média mai természetéből fakadóan az elektronikus felületeken való megjelenés túlsúlyban van a nyomtatott és a televíziós megjelenésekhez képest.

2023-ban 3 sajtóközleményt adtunk ki, nem tartottunk sajtótájékoztatót.

2023-ban a saját médiafigyelésünk alapján 707 esetben jelentek meg a regionális és országos online sajtóban cikkek a nemzeti park eseményeiről. Ezeket általában a weboldalunkra és a közösségi oldalunkra kirakott híreink generálták. A weboldalunkon 100 hírt és cikket osztottunk meg.

A programturizmus.hu és a Délmagyarország írott és online felületén rendszeresen megjelentek a KNPI aktuális programjai. A Kecskeméti TV havonta sugárzott magazinműsort „Hírek a természetből” címmel a KNPI tevékenységéről, híreiről, programjairól (háromszori ismétlésben). A Természetvédelmi Örszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály kollégái rendszeresen adnak riportokat a települési, kistérségi írott és elektronikus médiában a területüket érintő, vagy közérdeklődésre számot tartó kérdésekben.

A regionális médiumok közül a Kecskeméti Televízió, a Petőfi Népe, a baon.hu, hiros.hu, keol.hu, bacsmegye.hu, delmagyar.hu, vasarhely24.hu, a Sirius Rádió tudósított legtöbbször a KNPI eseményeiről, az országos médiumok közül az M1 Híradó, az MTV Kék bolygó című műsora, az M2 Petőfi TV, a Kossuth Rádió, sokszinuvidek.hu, turistamagazin.hu, vm-magazin.hu és a greenfo.hu. Programjainkról hírlevelet küldünk havonta az érdeklődőknek.

Online kommunikáció

A KNPI működteti az alábbi honlapokat:

- www.knp.hu;

- www.facebook.com/KiskunsagiNemzetiPark (17730 követő 2023.12.31-én);

- <https://www.facebook.com/TermeszetiHazaOktatoEsLatogetokozpont> közösségi portál;

- az Igazgatóság Instagram oldala (1485 követő).

Közreműködünk a www.magvarnemzetiparkok.hu honlap és közösségi oldal, illetve a www.nemzetiparkitermek.hu folyamatos frissítésében.

Elektronikus hírlevélre feliratkozók száma: 910.

A www.knp.hu honlap megújítására készül az Igazgatóság. Egy, az Agrárminisztérium által koordinált pályázat keretében elkezdődött az új weboldal fejlesztése, ami egyelőre tervezési szakaszban van. Elkészült egy drótváz, ami az új oldal funkcióit és menürendszerét tartalmazza, valamint ehhez elkészült egy látványterv is.

A KNPI közösségi oldalainak látogatottsága folyamatosan növekszik, látszik a rájuk mutató igény. A Facebook oldalunkat mind több média használja forrásként. Egyre intenzívebben használjuk a Youtube csatornákat, mivel igény van a videós tartalmakra (<https://www.youtube.com/channel/UCEV6Ns903Nb7KIEQIwzjxYQ>).

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projekt keretében közreműködünk a www.rakosivipera.hu weboldal, a Hungarian meadow viper project című facebook oldal, valamint a projekt YouTube csatornájának frissítésében.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt keretében hozzájárulunk a www.tuzok.hu weboldal folyamatos frissítéséhez.

A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” című pályázat keretén belül közreműködünk a www.grasslandlifeip.hu weboldal szakmai tartalmakkal történő frissítéséhez.

A LIFE12 NAT/HU/001188 projekt célterülete, a Böddi-szék az időszakosan kiszáradó magyarországi szikes tavak között igen jelentős, a nyílt vízfelszínű időszakos szikes tavak 18%-át teszi ki. A LIFE Nature projekt célja a Böddi-széken, a Kárpát-medence egyik legnagyobb jelentőségű időszakos szikes tavnak és vízgyűjtő területén az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítása. A projekt fejlesztésének és nyomon követésének, valamint a tó helyreállítási információinak elérhetővé tételére kettő honlapot hoztunk létre és üzemeltetünk: magyar nyelvű tartalom a www.boddi.hu oldalon érhető el, az angol nyelvű tartalom a www.sodicwetlands.com honlapon.

12.4. Tervezett fejlesztések 2024-ben

- Nemzeti Parki Termék védjegy pályázati felhívás.
- KEHOP pályázat keretében a Natura 2000 területekhez kapcsolódó tematikus bemutatóhelyek átadása a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben (Kurgán Ház), a Császártöltési Vörös-mocsár Természetvédelmi Területen, az izzasági Kolon-tónál (Kolon-tavi Fürkésző), a Körös-éri Tájvédelmi Körzetben és Bugacon (Pusztá kapuja Információs Központ).
- A Természet Háza állandó kiállítása egy részét felújítjuk, valamint átépítjük a Természet Háza fogadóudvarát saját forrásból.
- 2025-ben 50 éves lesz a Kiskunsági Nemzeti Park. A jubileumi évre már 2024-ben megkezdjük a felkészülést.
- Aktív részvétel a Fenntarthatósági témahétben.
- Tavaszköszöntő verseny folytatása.
- Tűzokénnep és Fehértavi Darvadozás rendezvények megszervezése.

12.5. Együttműködési megállapodások

Az iskolai közösségi szolgálat KNP Igazgatóságnál történő letölthetőségéről 34 középiskolával van szerződéses kapcsolatunk. Együttműködésben állunk a Pusztaszeri Homoktaposók Természetvédelmi Egyesülettel közös teljesítménytúra szervezésére, illetve a Pusztaszeri TK-ban levő tanösvények karbantartására. A kecskeméti ÉDOSz Kinizsi Természetbarát Sportegyesülettel a kiskunsági túraútvonalak gondozásában működünk együtt.

A Csólyospálos, Dunapataj, Tiszaalpár és Vaskút településeken levő – földtani értékeket, kunhalmokat, földvárakat és egykori környezetet, életmódot bemutató – tanösvényeink, bemutatóhelyeink karbantartása az érintett önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodás alapján történik.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt keretében 2021-ben együttműködési megállapodást kötöttünk a Bükk Nemzeti Park Igazgatósággal és a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal: vadkamerák, hőkamerák, kézi keresőlámpák kerültek átadásra, tartós használatra.

A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a “Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” projektben partnerségi megállapodást kötöttünk a Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvánnyal és a Kiskunsági Madárvédelmi Egyesülettel. Az együttműködésünk folyamatos a projekt teljes végrehajtása során, nagyon jó szakmai kapcsolat alakult ki szakembereink között.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, “A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projektben a 2020-ban megkötött együttműködési megállapodások keretében 2021-ben folyamatosan zajlott a térségi szintű ragadozógazdálkodás (ragadozó gyérítés) a Budapesti Erdőgazdaság Zrt., a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészete, a Kunpeszéri Vadásztársaság, valamint a SAE Sarlópuszta Agrár-Erdész Kft. közreműködésével.

A LIFE20 NAT/HU/001404 számú, “Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyeppek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében” című projektben a nem kívánt dűvadak gyérítése érdekében együttműködési megállapodást kötöttünk az Akasztói és a Hartai vadásztársaságokkal.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben Mórahalom Város Önkormányzata és a KNPI között együttműködési megállapodás született a projekt megvalósítása érdekében, Natura 2000 információs pont ismeretközlési és bemutatói feltételek kiegészítéséről, korszerűsítéséről.

A 1266/2021. (V. 12.) Korm. határozat által létrehozott a, “Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztése” c. projekt megvalósítása érdekében a KNPI szorosán együttműködik az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központtal. A fejlesztés a KNPI szakmai közreműködésével és az aktív

Magyarországért felelős kormánybiztos bevonásával valósult volna meg, de a Magyarország szomszédságában zajló háború idején a rezsicsökkentés megvédése és a honvédelmi célok teljesítése érdekében szükséges költségvetési intézkedésekről szóló 1281/2022. (VI. 4.) Korm. határozat rendelkezett az állami építési beruházások felfüggesztéséről, amelybe beletartozott a Csaj-tó fejlesztése is.

A külső szervezetekkel történő kapcsolattartás és együttműködés kapcsán további információk találhatóak a 12.3. pont alatt.

12.6. Fontosabb események

Megvalósult, kiemelt események:

- **Tavaszi nagytakarítás** (KNPI részvételével) – április 1. Izsák, Kolon-tó;
- **Tavaszi nagytakarítás** (KNPI részvételével) – április 14. Hajós;
- **Tavaszi nagytakarítás** (KNPI részvételével) – április 15. Homokmégy;
- **Föld napja - témanap** (KNPI szervezés) – április 20., Kurgán;
- **Föld napja** (KNPI részvételével) – április 22., ÁGOTA Falva;
- **Fenntarthatósági témahét** (KNPI részvételével) – április 25-27. (Soltszentimre, Fülöpszállás, Izsák, Szank);
- **Túzoekünnep** (KNPI szervezés) – április 29., Böszörcpuszta – Nagyállás;
- **Tavaszi hérics családi nap** (KNPI részvételével) – április 29., Madaras;
- **Madarak és fák napja** (KNPI részvételével) – május 10. Fülöpszállás, Kiskörös;
- **Madarak és fák napja** (KNPI részvételével) – május 11. Kecskemét, Arborétum;
- **Családi nap – Mélykút** (KNPI részvételével) – május 13.;
- **„Tavaszköszöntő”** címmel 3 fordulós természetismereti vetélkedőt szerveztünk általános iskolás egyéni versenyzők részére (KNPI szervezés, nevezett 270 csapat, 3 fős csapatok) – döntő május 19., Természet Háza;
- **Magyar Nemzeti Parkok Hete 2023 nyitóhétfője a Balatoni Hal- és Borünnep keretében**, (KNPI részvételével) - május 26-29., Balatonfüred;
- **Natúrparki Családi Nap az Őrjegben** (KNPI részvételével) – május 27., Hajós;
- **Helyi termék ünnep** (KNPI részvételével) – június 23. Kecskemét;
- **Magyar Pásztorkutya Találkozó** (KNPI társszervező) – június 24., Bugac;
- **Múzeumok éjszakája** (KNPI részvételével) – június 24., Természet Háza;
- **Családi nap – Izsák** (KNPI részvételével) – június 24.;
- **Hunyadvárosi gyermekek napja** (KNPI részvételével) – július 29., Kecskemét;
- **Ősök napja** (KNPI részvételével) – augusztus 4-6. Bugac;
- **ÁGOTA Falva – Sportnap** (KNPI részvételével) – szeptember 2.;
- **Rákosi vipera napja – családi nap** (KNPI részvételével) – szeptember 2. Szegedi Vadaspark;
- **Országos természetvédelmi őr találkozó** (KNPI szervezés) – szeptember 27-28. Ürböpuszta;
- **Állatvédelmi témahét nyitó rendezvény** (KNPI részvételével) – szeptember 30. Budapest;
- **Családi nap – Baja** (KNPI részvételével) – október 7.;
- **Családi nap, madárgyűrzési bemutatóval** (KNPI szervezés)– október 14., Természet Háza;
- **OMÉK** (KNPI részvételével) – október 22. Budapest;
- **XII. Fehértavi Darvadozás 2023** (KNPI és a Sándorfalvai Önkormányzat közös rendezésével jött létre) – november 18. szombat, 9.00-14.00 Sándorfalva, Piactér, valamint a Pallavicini kastély és környékén;
- **Petőfi emlékévi záró rendezvény** (KNPI részvételével) – november 23. Hírös Agóra;
- **Családi nap, madárgyűrzési bemutatóval** (KNPI szervezés)– december 9., Természet Háza;

13. Közfoglalkoztatás

2023-ban két Országos Közfoglalkoztatási programunk volt: 2023. március 1. - 2023. augusztus 31. között, illetve 2023. szeptember 01. - 2024. február 29. között. Mindkét programunk sikeresen zárult. Igazgatóságunk az első időszakban 18 fő, a második programban 17 fő foglalkoztatását kérelmezte három tájegységében és a kecskeméti központban. Közös megegyezéssel – az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 93. §, valamint az igazgatóság 2024. január 30-án benyújtott kérelme alapján, a BKM/01/002281-3/2023 számú hatósági szerződés 2. számú módosítását követően - a foglalkoztatási kötelezettség legalább 80%-ra módosult, így a második programot 15 fővel zártuk. A program legfontosabb célcsoportját azok az álláskereső emberek képezték, akik számára a munkakeresés nehéz, vagy más módon nem lehetséges. A szakképzettség hiányában elsősorban segédmunkás munkakörben tudtuk őket alkalmazni.

A közfoglalkoztatottak feladata elsősorban a tájidegen növények irtása, parlagfümentesítés, természetvédelmi bemutatóhelyek, tanösvények, túraútvonalak karbantartása, látogatóhelyek épületek karbantartása, takarítása volt, továbbá a KNPI vagyonkezelésében lévő erdőterületek művelése, erdőápolási munkák ellátása. A parlagfű irtását olyan területeken is el tudták végezni, ahol gépeket erre nem lehetett bevetni, az invazív fásszárúak irtása pedig csak kézi erővel lehetséges, így ebben is nagyon fontos szerepük volt a nemzeti park egész területén. Az Igazgatóság adminisztrációs feladatainak ellátását is segítette közfoglalkoztatott, beleértve a közmunkaprogramból fakadó adminisztrációt. A kérelemben megjelölt feladatokat időarányosan teljesítettük. Rendkívüli munkavégzést nem rendeltünk el, jelentős eltérés a tervezet és a megvalósított munka mennyisége között nem volt.

A munkához szükséges feltételeket kis értékű munkaeszközökkel, valamint megfelelő munkaruházattal és védőeszközökkel biztosítottuk a programban kapott forrásból. Közfoglalkoztatottak átcsoportosítására nem volt szükség.

A közfoglalkoztatottak újbóli alkalmazási lehetősége segítette természetvédelmi feladataink ellátását, és egyes vidéki kistelepüléseken ismét pozitív kapcsolatot jelentett a természetvédelmi államigazgatás és a helyi lakosság között. A közfoglalkoztatási programban résztvevő személyek fizikai, egészségi állapota, terhelhetősége tapasztalataink szerint a ma jellemző munkaerőpiaci elvárásokhoz képest általában gyenge, ezért munkavégzésük üteme is ehhez igazodik (lassúbb, kisebb hatékonyságú).

14. Belföldi és külföldi együttműködés

Az állami természetvédelem nemzetközi együttműködése kapcsán az Európai Unió természetvédelmi tárgyú joganyagának, valamint a Magyarország által aláírt nemzetközi természetvédelmi egyezmények (különösen a Ramszari, a Berni egyezmény, a CMS – azon belül pedig a közép-európai tűzok védelméről szóló együttműködési megállapodás – és a CITES végrehajtásában vesz részt az igazgatóság, továbbá közvetlenül is tagja az *Europarc Federation*nek. A Kiskunsági Bioszféra Rezervátum révén az igazgatóság részt vesz az UNESCO Man and Biosphere programjában is.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt főkezdvezményezettje az Österreichische Gesellschaft Grosstrappenschutz (Ausztria), további társkezdvezményezett az Amt der Burgenlandischen Landesregierung (Ausztria), Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung (Ausztria).

A KNPI folyamatos kapcsolatot tart fenn szakmai együttműködés és közös programszervezés céljából a Felső-Bácska – Homokhát Natúrpark munkaszervezetével, a Felső-Bácskai és Homokhátú Értékmegőrző Natúrpark Egyesülettel.

Régóta tartó, folyamatos együttműködés történik a KNPI és a szerbiai Palics-Ludas Közvállalat természetvédelmi szakemberei, őrszolgálat között a határmenti régió természeti értékeinek felmérése és megvédése érdekében. Az együttműködés a két intézmény szakembereinek közös terepi felmérési akcióit, és a természetvédelmi kezelésekre vonatkozó információk, a kidolgozott jó gyakorlatok rendszeres megosztását egyaránt magában foglalja.

Szeged MJV önkormányzata valamint Ásotthalom község önkormányzata helyi jelentőségű védetté nyilvánítási eljárás keretében kereste meg az Igazgatóságot faegyedek védetté nyilvánításának tervével. Az Igazgatóság az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály részére felterjesztett ügyirataiban jelezte, hogy álláspontja szerint országos jelentőségű értéket az eljárásokkal érintett faegyedek nem képviselnek, ezért a helyi jelentőségű védett természeti emlékké nyilvánításukat támogatta.

15. Ellenőrzés

Belső ellenőrzések

Tárgy	Cél	Módszer
Fakitermelés szabályszerűségének ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a szabályzat elemei betartásra kerülnek	mintavételes kontroll, 2022.08-2023.01. hó között
Kiküldetések és azok elszámolásának ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a pénzügyi elszámolások megfelelőek	mintavételes kontroll, 2022. II. félév
Tárgyi eszköz nyilvántartás ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok szerint járnak el	részletező nyilvántartások ellenőrzése a 4/2013. Korm. rendelet 14. számú mellékletében előírtakban foglaltak alapján, tételes nyilvántartás kontroll, 2022. december 31-i állapot
A selejtezési rendszer kontrollja	Annak megállapítása, hogy a jogszabály és a belső eljárásrend betartása megtörtént	tételes kontroll, 2022.
Az előleg kezelés ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a szabályozás és a nyilvántartás megfelelő	mintavételes kontroll, 2023.
HR feladatok ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok betartása megtörténik	mintavételes kontroll, 2023.
Az iktatási folyamatok kontrollja	Annak megállapítása, hogy a belső eljárásrend betartása megtörténik	mintavételes kontroll, 2023.

A belső ellenőrzés a jóváhagyott ellenőrzési terv szerint történt, a vonatkozó jogszabályi előírások, valamint a hatályos Belső Ellenőrzési Kézikönyv betartásával. Az ellenőrzési eljárások tervszerűen, szabályozottan és szabályszerűen valósultak meg. Az ellenőrzött szervezetek az ellenőrzési jelentésekben megfogalmazott megállapításokat, javaslatokat elfogadták. A tervezés megalapozottságát igazolja, hogy a tervezett ellenőrzésekre az ellenőri kapacitás és időszükséglet elegendőnek bizonyult.

Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési-, kártérítési illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó esemény megállapítására nem került sor

A belső ellenőri jelentéssel kapcsolatos intézkedési tervekről és azok végrehajtásáról a belső ellenőrzés nyilvántartást vezet, amit a tárgyévről készült ellenőrzési jelentés keretében értékel. Az ellenőri megállapítások, javaslatok hasznosulására 2023. évben 1 db intézkedést igénylő megállapítás került jóváhagyásra, amelynek teljesítéséhez egy alkalommal határidő módosítást kértünk.

Külső ellenőrzések

Igazgatóságunk esetében 2023. évben pénzügyi, gazdasági, szabályossági tárgyú, külső ellenőrző szervek általi ellenőrzés nem történt.

2023-ban a Területkezelési Osztályon 2 külső ellenőrzés zajlott le. A Biokontroll Hungária Kft. egy alkalommal ellenőrzött. A Magyar Államkincstár Kifizető Ügynöksége (volt MVH) megbízásából:

- a Bács-Kiskun Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság,
- a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály,
- a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-Biztonsági és Állategészségügyi Osztály,
- a Csongrád-Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság,
- a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály,
- a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-Biztonsági és Állategészségügyi Osztály

több alkalommal, Jogszámban Foglalt Gazdálkodási Követelmények (JFGK) jogcímet ellenőrzött.

A LIFE16 NAT/HU/000599 számú, "A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projekt esetében 2023.02.27-én online projektellenőrzés zajlott az Európai Bizottság projektreferense által.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban" című projekt esetében 2023.03.30-31-én látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú, „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt esetében 2023.02.02-án közbenső helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. AZ ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú, „Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projekt esetében 2023.03.30-án záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. Az ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú, „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projekt esetében 2023.04.18-án záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. Az ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú, „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fogszabályozás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projekt esetében 2023.05.09-én záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. Az ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú, „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt esetében 2023.05.25-én közbenső helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. Az ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú, „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projekt esetében 2023.10.17-én közbenső helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. Az ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” című projekt esetében 2023.01.24-25. napján záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága által, amely ellenőrzéshez kapcsolódóan intézkedési tervet határozott meg. Az intézkedési tervben előírtak a megadott határidőre teljesítésre kerültek.

A LIFE20 NAT/HU/001404 számú, „Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyeppek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében” című projekt esetében 2023.02.16-17-én látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

16. Éves munka összefoglalása

Az igen kiterjedt feladatkörhöz mérten alacsony szakemberlétszám jelentős leterheltség mellett látta el 2023-ban a feladatokat; kevesen tudják, hogy a nemzeti park igazgatóságok sok éve a legszélesebb feladatkörű államigazgatási szervek. A KNPI teljes foglalkoztatotti létszáma, minden szellemi és fizikai munkakörrel együtt, 2023 végén 131 fő volt, ami a 2022. évi létszámhoz képest 15-tel csökkent.

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságnak, mint természetvédelmi kezelőnek 2023-ban egyebek között a következőket kellett ellátnia:

- Bács-Kiskun és Csongrád megye legnagyobb állami földvagyon-kezelőjeként 57 841,33 hektár terület kezelését, ebből 28 075,96 hektárnyi ingatlant haszonbérbe adva (annak szervezési és ellenőrzési feladataival), 29 765,37 hektárnyi ingatlanét pedig saját hasznosításban, tehát saját eszközeivel és munkaerejével.

- 7 állattartó telepen gondozott 716 magyar szürkemarhával, 101 magyartarka szarvasmarhával, 719 házi bivallyal, 52 Furioso-North Star lóval végzett élőhelykezelést és génmegőrzést.

- Több mint egymillió hektáros működési területén, az ország tizedén a természeti környezet állapotára vonatkozó folyamatos helyszíni adatgyűjtést, amire alapozott természetvédelmi kezelői nyilatkozataival támogatást nyújt különösen a természetvédelmi hatóságoknak, de ezen túl a környezetvédelmi, erdészeti, bányászati és egyéb hatóságoknak eljárásaik lefolytatásához, az önkormányzatoknak a településrendezési eszközökkel kapcsolatos eljárásaikhoz, a külterületi nagyberuházások, területfejlesztések tervezőinek, hatásvizsgálat-készítőinek, továbbá a természeti környezethez fűződő legkülönbözőbb kérdésekben a magánembereknek, területtulajdonosoknak, kutatóknak, pedagógusoknak, diákoknak, stb. A természetvédelmi hatóságok érdemi működése döntően annak függvénye, hogy kapnak-e, és milyen területi információkat a nemzeti park igazgatóságtól. A kormányhivatalok keretében működő elsőfokú természetvédelmi hatóság számára egyedi adatszolgáltatást és a hatósági döntés tartalmi részére vonatkozó érdemi kezelői nyilatkozatot ad a KNPI, az általa gondozott természeti érték adatbázisok megosztásán, rendelkezésre bocsátásán túlmenően.

- Mindennemű megkeresést, így a tájékoztatást kérő állampolgárok, ingatlantulajdonosok, gazdálkodók, legkülönbözőbb hatóságok, rendőrségi és bírósági intézmények, területi államigazgatási társszervek, központi államigazgatási szervek, önkormányzatok megkereséseit figyelembe véve, 3806 db főszámos

és 23378 db alszámos irattal foglalkozott a KNPI, ez a korábbi évhez képest főszámok tekintetében 3,8%-os, alszámosok tekintetében 1,9%-os növekedést jelentett. Ezekben az ügyekben írásbeli tájékoztatásokat, kezelői nyilatkozatokat, szakvéleményeket küldött az igazgatóság, és ehhez adódott hozzá szakembereinek nem iktatott személyes kommunikációja (utóbbi főleg a természetvédelmi őrszolgálat munkájának a része). Az ügyiratforgalommal legerősebben érintett szervezeti egység a KNPI 9 fős Természetmegőrzési Osztálya, aminek emellett széleskörű egyéb szakmai feladatokat is el kell látnia, hiszen a természetvédelmi kutatások, adatgyűjtések, monitorozások, kezeléstervezések és -ellenőrzések szakmai irányításáért is felel.

- 9530 új biotikai adatot rögzítettek az Igazgatóság szakemberei a TIR Biotika Modulban és 79172 adatot az OpenBioMaps adatbázisban, összesen 88702 új adatot a természeti értékek térinformatikai adatbázisaiban. A két különböző felületen gyűjtött adatbázis egységesítése szerepel a KNPI közeljövőbeli célkitűzései között.

- 2023-ban egyidejűleg futó 17 pályázati projektben, 9 KEHOP, 1 VEKOP és 7 LIFE pályázatban - beleértve azokat, amelyekben társkezdve működött - folytatott természetvédelmi kezelői tevékenységet az Igazgatóság.

- Több tucat természetvédelmi kutatási és monitorozási projektet valósított meg, illetve koordinált.

- 3 látogatóközpontot, 6 tematikus bemutatóhelyet, 2 erdei iskolát (természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínt) és 27 látogatható tanösvényt gondozott (utóbbiakból három digitális változatban is elérhető). 2023-ban 4 újabb bemutatóhely készült pályázati forrásból, amik megnyitása 2024-ben várható: Kurgán Természetvédelmi bemutatóhely (Szatymaz); Szttyeppek Háza (Kunszentmiklós-Böszörmény), Puszták Kapuja Információs Központ (Bugac), Kolon-tavi Fürkésző Oktatási Központ (Izsák).

Az Igazgatóság költségvetési támogatáson kívüli bevételi forrásai egyrészt állattartásból, agrártámogatásokból, illetve haszonbérleti díjakból, másrészt költségvetési támogatásból, sikeresen elnyert pályázati forrásokból, kisebb részben az igazgatóság egyéb tevékenységéből (ellenőrzési szakértői tevékenység, idegenforgalom, környezeti nevelés stb.) származnak.

Az előző évhez képest a KNPI kiadásai 8,4%-al csökkentek, elsősorban a felújítási, a finanszírozási és az egyéb működési célú kiadások csökkenése miatt (a kiadáscsökkenést az enyhe téli időszak is segítette). Az előző évhez képest ugyanakkor összességében a bevételek ezt is meghaladó mértékben, 10,2%-al csökkentek. Különösen jelentős volt az intézményi működési bevételek visszaesése, 271 972e Ft-al, 34%-al. A két legjelentősebben csökkent bevételi tétel az általános forgalmi adó visszatérítése és a szarvasmarha eladás volt (de mellettük számos más bevételi tétel is csökkent); előbbi kettő előző évi mértéke az átlagost jóval meghaladta, és folyamatosan nem volt fenntartható.

A nyilvántartás szerinti, befektetett eszközökként nyilvántartott vagyon nettó értéke 2,68%-al nőtt, 13 174 753e Ft-ra.

Különösen fontos természetvédelmi kezelői eredmények tartjuk:

- „A rákosi vipera természet-védelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című, LIFE18 NAT/HU/000799 azonosítójú pályázat keretében megvalósított, a rákosi vipera védelmében tett, pályázati forrásból finanszírozott további előrelépéseket a predátorok visszaszorításában és az élőhelykezelésben, illetve élőhely-rekonstrukciókban (korábban izolált pusztai élőhelyek összekötése visszagyepesítéssel, lápréti élőhelyek helyreállítása), továbbá az új felmérési módszerein alapuló, igen jelentős tudásgyarapodást a duna-tisza közti állományok – korábbi időszakokhoz képest jelenleg jóval nagyobbra becsült - méretére, természetvédelmi helyzetére, ökológiai jellegzetességeire vonatkozóan, nemkülönben a faj életközösségi kapcsolatait, táplálékszervezeteit és fogasztóit illetően.

- "A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" című, LIFE17 IPE/HU/000018 azonosítójú pályázat keretében megvalósított gypvédelmi tevékenységet, a gyepi élőhelyek természeti értékeinek intenzív feltárásától kezdve a gazdálkodók szemléletét, ökológiai tudását fejlesztő

gyepvédelmi tanácsadói működésén keresztül a közel 200, gyepvédelmi témájú ismeretterjesztő előadásig.

- Az őshonos állatfajok génmegőrzésében, és ezzel párhuzamosan a szikes puszták és homoki legelők életközösségeinek fenntartásában folytatott tevékenységünket, amelynek keretében Magyarország legnagyobbak közé tartozó házi bivaly állományát is gondozza a KNPI (élőhelykezelési feladatokat ellátva).

- A KNPI 10.510 hektáron, döntően gyenge termőhelyi adottságú erdőterületeken folyó, erdősítési hátralék nélküli erdőgazdálkodási tevékenységét, ami jelentős hangsúlyt fektet az idegenhonos faállományok szerkezetváltására és a Homokhátság természetes erdőssztyeppi jellegű erdőállományainak minél nagyobb területen történő helyreállítására.

- A KNPI vizes élőhelyek fenntartásáért folytatott erőfeszítéseit, így különösen:

- saját forrásból finanszírozott vízpótlásokat, amik közül legnagyobb volumenű a KNPI vagyonkezelésében lévő Tömörkényi-halastavakon (Csaj-tavon) végzett, több millió m³-es nagyságrendű vízbetöltés (e tórendszer több fészkelő vízimadár faj fenntartásában is országos jelentőségű);

- saját forrásból finanszírozott vízmegőrző műtárgyak (jellemzően beállított küszöbszintű bukók) létesítését és karbantartását;

- pályázati forrásokból finanszírozott vízmegőrzési intézkedéseket, belvízelvezető csatornák káros vízelvezető hatásának megszüntetését, a medrek részleges betemetését, vízmegőrző műtárgyak létesítését;

- a vízmegőrzésekért folytatott, intenzív, kezdeményező jellegű, elkötelezett államigazgatási tevékenységet; a vizek hasznosításával, állapotának befolyásolásával kapcsolatban folyó hatósági engedélyezési eljárásokban történő részvételt, aminek keretében számos előremutató, újdonságerejű szabályozási, illetve megvalósítási javaslatot dolgoztunk ki;

- a Homokhátság vízpótlásának szakmai segítségét, az aktív részvételt a „A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását, helyreállítását célzó vízkészlet-gazdálkodási projekt II. ütem” tárgyú projekt tervezésében, a részletes műszaki, illetve ökológiai, természetvédelmi koncepciók kidolgozásában.

- A Kiskunsági Nemzeti Park teljes területére vonatkozó természetvédelmi kezelési terv tervezetének kidolgozását, amit felterjesztettünk az Agrárminisztérium számára.

- A Duna-Tisza köze természeti értékeinek bemutatásában, a környezeti nevelésben folytatott intenzív szakmai munkát és az ehhez társuló, 2023. évi fejlesztéseket, így egyebek mellett 4 újabb bemutatóhely pályázati forrásból történő elkészültét.

- A Duna-Tisza köze természeti értékeinek intenzív dokumentálását, monitorozását, ami közel 90 ezer új biotikai adat dokumentálását eredményezte, folyamatos módszertani újításokkal és szélesíti a konzervációbiológiai ismeretszerzés palettáját, és nélkülözhetetlen szakmai alapot biztosít a természetvédelmi hatóság hivatali működéséhez.

A 2023. évi főbb célkitűzések teljesülésének értékelése

A Belső Kontroll Kézikönyvről szóló ÁLT/45-29/2021 számú Igazgatói utasítás 10. § (4) bekezdése alapján a vezetők január 15-ig értékelik az előző évben vállalt célkitűzéseiket.

A kitűzött cél terven belüli sorszám:	1.
A kitűzött cél megnevezése:	2010-2015. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2022. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek külső irattárba történő elhelyezése

A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO, valamennyi szervezeti egység
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	2.
A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájegységközpont kialakítása, pályázati forrásból
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	PKO, DTE, PSZO, ÚCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A használatbavételi engedély még nem került megadásra.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	3.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása 5000 ha-nyi területen. (A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartókéességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gyepes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TMO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	4.
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források, kifejezetten az ezt a célt szolgáló LIFE pályázatok, illetve Tvt. 77/A. § (4) bekezdése szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE; TMO; TKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	5.
A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022-2023. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításban részt vevő szervezeti egységek:	TE, TKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	6.
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz a Kecskeméti és Bugaci ETK területén
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	7.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízellátási rendszerek vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új bukóműtárgyak létesítése és engedélyeztetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	8.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízmegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	9.
A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek és fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytársulások, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnyú közösségek, denevérközösségek, kisméltóságok, közösségek ürge, madárfajok monitorozása, élőhelyterképezés), két országos NBmR projekt szervezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	10.
A kitűzött cél megnevezése:	HUKN30003, HUKN20004, HUKN20007, HUKN20008, HUKN20013, HUKN20018, HUKN20021, HUKN20022, HUKN20024, HUKN20025, HUKN20026, HUKN20034, HUKN20036 Natura 2000 területek fenntartási terveinek megújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE; ÁIGH
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	11.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, prioritizált (természetvédelmi) érték leltár elkészítése örkerületenként, amit minden ör maga készít el
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE, TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.

A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	12.
A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket tartalmazó fedvény aktualizálása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének elősegítéséért). Az automatizálhatóság függvényében végzendő feladat.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	13.
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása oly módon, hogy tájegységenként meghatározandóak azok a területek, ahol a beavatkozás a legszükségesebb, és azoknak az inváziós fertőzöttségének változását kell nyomon követni.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	14.
A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	1 db 5 ha alatti szerződést készítettünk elő. Az AM jóváhagyására várunk.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	15.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem volt pályázati kiírás.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	16.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlet ellenőrzése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A tervezett 72 db ellenőrzéssel szemben 98 db ellenőrzés valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	17.
A kitűzött cél megnevezése:	A 2024. évben lejáró haszonbérleti szerződések átvizsgálása aszerint, hogy a természetvédelmi kezelő kijelölés feltételeinek megfelelnek-e.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	18.
A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.

A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	19.
A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	20.
A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat formaruha mellékleteinek kiadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; ÖKNO; gigh.; ig.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A formaruhára vonatkozó melléklet nem készült el.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	21.
A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; gigh.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	22.
A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÚCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	23.
A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási rendszer működtetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	24.
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza előkert és a Hankovszky-liget kisléptékű kertészeti rendezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO; ÚCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	25.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a XII. Fehértavi Darvadozás megszervezése és lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.

A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	26.
A kitűzött cél megnevezése:	Tavaszköszöntő 2023 verseny megszervezése, lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE, TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	27.
A kitűzött cél megnevezése:	Tűzokünnep szervezése Kunszentmiklós-Böszörcsökön
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	28.
A kitűzött cél megnevezése:	Pusztai kapu belső és külső installáció, turisztikai működési terv készítése (KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 pályázathoz kapcsolódóan)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE, PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	29.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó turisztikai bemutatási koncepció készítése (KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 projekt-előkészítő pályázathoz kapcsolódóan)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE, PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült pályázati forrás hiánya miatt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	lehetőség szerint igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	30.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. • Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. • Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása.

	<ul style="list-style-type: none"> Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO; TE; TMO; BO; JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	31.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés:</p> <ul style="list-style-type: none"> TE által ügyintézett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva. TKO által ügyintézett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, TMO, BO, JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	32.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Erdészettel kapcsolatos ügyintézés</p> <ul style="list-style-type: none"> beszerzési eljárások lefolytatása határidőre, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása, statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése, hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés, erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás), erdőterület igénybevételek.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	33.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Természetvédelmi őrszolgálatlal kapcsolatos alcélok:</p> <ul style="list-style-type: none"> természetvédelmi őrzés, feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása, hatósági feladatellátás,

	<ul style="list-style-type: none"> együttműködés más szakterületekkel.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	34.
A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	35.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÚCS; TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	36.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területéről származó védett természeti értékek adatait nyilvántartó biotikai adatbázis tartalmának validálása, a korábbi AgyMind adatbázis elemeinek betöltése a 2022. óta bevezetett OpenBioMaps adatbázisba, ezt követően az egységesített adatbázis adatainak világhálón történő közzétételének előkészítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	37.
A kitűzött cél megnevezése:	A védett természeti értékek adatkezelési szabályzatának elkészítése (adatgyűjtés, validálás, jogosultságok, karbantartás, biztonsági mentés, rendszeres és eseti adatszolgáltatások, külső adatgyűjtők, közzététel).
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO, JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem készült el.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	38.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területén megjelenő idegenhonos inváziós kaktusz állományok felmérése, kisebb állományok kiirtása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	39.

A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI központi épületének madárütkezés elleni védelmének megtervezése, kiépítése/kiépitése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	40.
A kitűzött cél megnevezése:	Kerti rozsdafarkú állomány (revírek) felmérése, erdőgazdálkodási szempontú korlátozási javaslatok kidolgozása, érvényesítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE, (TTE)
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	41.
A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi oltalom alatt nem álló területen felmért bugaci növő állományok védelme érdekében erdőgazdálkodási szempontú korlátozási javaslatok kidolgozása, érvényesítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE, (TTE)
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	42.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés: fahasználatok és az ahhoz kapcsolódó eladások, beszerzések erdőművelési tevékenységek (ültetések, ápolások) és az ahhoz kapcsolódó beszerzések hatósági ügyintézés erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás) erdőterület igénybevételek anyagi jellegű beszerzések (csemete, kerítésanyag, vegyszer) szolgáltatás beszerzések (lőszermentesítés, vegyszerezés, kerítésépítés)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	43.
A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyonekezelési szerződésbe kerülése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	2023. évben 1 db elővásárlás valósult meg november hónapban. 2024. évi vagyonekezelési kérelmünkbe fogjuk betenni.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	44.
A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	45.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: Apaj, Fülöpháza, Bugac védett külterületén recens Scarabaeoidea (lemezescsápú bogarak) fajlista készítése gyakorisági adatokkal, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	46.
A kitűzött cél megnevezése:	Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	47.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízimadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott gazdálkodás hatásának függvényében)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	48.
A kitűzött cél megnevezése:	Kunfehértó település közigazgatási területén kiépített napelem-park területének monitorozása (védett növény és ízeltlábú állományok), a Pirtó település területére áttelepített bütykös hátú ormányos állomány monitorozása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	49.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiskörös település közigazgatási területén az ex lege oltalom alatt álló védett természeti területek felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	50.
A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	JIO

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg. 2021-ben került kiadásra a szabályzat, felülvizsgálatra nem került sor. Az előerős őrzés kiváltási terv miatt került bele, de az még nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	51.
A kitűzött cél megnevezése:	A környezeti nevelési és szakvezetési túsákon kitöltött elégedettségi kérdőívek kiértékelése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	52.
A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	53.
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 oktatófüzet összeállítása a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása pályázathoz
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg. A kézirat készen van. Másik pályázatból megvalósítandó.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	54.
A kitűzött cél megnevezése:	4 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	55.
A kitűzött cél megnevezése:	Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	56.
A kitűzött cél megnevezése:	Nemzeti parki védjegy pályázat kiírása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	57.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI turisztikai létesítmények helyzetelemzése, fejlesztési terv készítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	58.
A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO, gigh.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	2023. évben az alábbi szabályzatok kerültek aktualizálásra: Pénzügyi és Számviteli Osztály ügyrendje. Folyamatban van a Pénz és Értékkezelési Szabályzat és a Feleslegessé vált vagyontárgyak hasznosítási, selejtezési szabályzatának aktualizálása
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	59.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett és 2023. január 1-jétől a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelése tételes bejelentési kötelezettségével bővített Központi Költségvetés végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	2022. évben került bevezetésre Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszer (KKVTR). Akkor az elemi költségvetés betöltése, az előirányzatok és a pénzforgalom kezelése, finanszírozás és a várható felhasználás és monitoringja valósult meg. 2023. január 1-től tételes bejelentési kötelezettség vonatkozik a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelésekre. Továbbá ettől az időponttól az azonosíthatatlan tételeket tranzakció azonosítóhoz kötötten kellett tételesen azonosítani, valamint a rendezéseket is tételesen, tranzakció azonosítóhoz kötötten kellett beadni (tranzakció azonosító: az adott tételhez kapcsolódó pénzforgalom azonosítója). Az adatszolgáltatást a KKVTR KM online felületén kell megtenni. Ehhez DMŰ-n keresztül beszerzési eljárást folytattunk le egy ún. szoftverrobot beszerzésére, amelynek segítségével gyorsabban történik a fájl feltöltés a KKVTR KM rendszerébe.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	60.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end-ben 2023. januárjától történt változásoknak való megfelelés biztosítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	2023. március 1-jétől a központi költségvetési szervek esetében a költségvetési kiadási előirányzatokból teljesített kifizetésekre vonatkozó átutalási megbízásokat csak az előzetesen bejelentett végleges kötelezettségvállalás hivatkozási számának megjelölésével fogadja be a Kincstár. Ehhez a Forrás rendszerben rögzített számlákat csak úgy tudtuk elutalni, ha előtte az előzetes és végleges kötelezettségvállalásokat bejelentettük a KKVTR KM rendszerébe. Az SZR-be történő belépés módja is megváltozott év közben. Az SMS azonosítás helyett 2023. július 16-

	ától bevezetésre került az e-Személyi igazolvánnyal történő hitelesítés az SZR Ügyfél Front-end felületén. Az éles bevezetést megelőzően a Kincstár próbanapokat tartott, amelynek időpontjáról előzetesen tájékoztatta az intézményeket. Ehhez szükségünk volt e-Személyi igazolvány olvasókra is, amelynek beszerzése a JIO Informatikai Csoportjának segítségével megvalósításra is került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	61.
A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése külső vállalkozó bevonása nélkül a tájegységi fizikai brigáddal.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	62.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőút megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	63.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképi fedvényének elkészítése a tüzmegelőzési terv kiegészítésére
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	64.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárállományok felmérése a Fülöpházi-buckavidék területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	65.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: 2006-os kételtűfelmérés megismétlése a Fülöpházi-buckavidék mintaterületein (Kondor-tó, Szappanos-szék).
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	66.

A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	67.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó halas-tavi vizes élőhely fenntartása, 3-as, 4-es, 5-ös, 6-os, 10-es töegységek üzemi vízszinten tartása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	68.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárfauna felmérése Szikra és az Alpári-rét területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	69.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: emlősfaluna ismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásainak jellemzése a Mártélyi TK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	70.
A kitűzött cél megnevezése:	Probléma kataszter aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	71.
A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	72.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI saját hasznosítású területeinek egységes jelölése és számozása (legelő, szántó)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	fenntartása

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	73.
A kitűzött cél megnevezése:	Zab-szék mellett lévő ezüsthás erdő művelési ágból való kivonása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	74.
A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten tűzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	75.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: tűzok és kék vércse hosszú távú állományváltozásainak elemzése a Felső-Kiskunsági szikes puszták területét illetően.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	76.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: szikes tavak fészkelő madárközösségének megismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásaik elemzése a Felső-Kiskunsági szikes tavak területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	77.
A kitűzött cél megnevezése:	A korábban beszerzésre került konténer kitelepítése a solti Csőszházhoz.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	78.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárművenkénti egységköltség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	79.

A kitűzött cél megnevezése:	Egységkötség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) foglalt adatok alapján a selejtezésre javasolt teher- és személygépjárművek meghatározása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÚCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Forgalomból kivonás, utána selejtezés, eladás. KNR-488, KEU – 065, MZH-482, HTJ-609, JJJ-898, LOU-008, KGL-547
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	80.
A kitűzött cél megnevezése:	Mezőgazdasági erő- és munkagépek éves javítási költségeinek meghatározásához kapcsolódó nyilvántartás létrehozása, adattal történő feltöltése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÚCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A táblázat elkészítésre került, a vezetése folyamatos.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	81.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	82.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalpartéri Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	83.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt keretén belül a Kunszentmiklós-Nagyállás őshonosállat-tartó telep fejlesztésének megvalósítása, a pick upok beszerzése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a projekt fizikai zárása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	84.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben a pick upok beszerzése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a projekt pénzügyi és fizikai zárása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	85.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A pusztai kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt keretében a fogadóépület megépítése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a projekt fizikai zárása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	86.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	87.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	88.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben a Kolon-tavi Fürkésző és a Vörös-mocsár bemutatóhely kivitelezésének befejezése, a projektben tervezett eszközbeszerzések lefolytatása, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a pénzügyi zárás nem történt meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	89.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	90.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	91.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	92.
A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitikák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	93.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatorna nyomvonal ingatlanviszonyainak rendezése a kivitelezés megkezdése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	94.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	95.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projekt fizikai zárása.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült, a projektidőszak meghosszabbítása vált szükségessé.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	96.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projekt pénzügyi zárása, a kutyával végzett őri feladatok folytatása, erőforrásainkhoz mérten.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2024.03.31-ig a kutyával végzett őri feladatok erőforrásainkhoz mérten való folytatása szükséges.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	97.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projekt pénzügyi zárása, az erdőkezelési és a monitoring feladatok folytatása az erőforrásainkhoz mérten.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2024-ben is szükséges az erdőkezelési és a monitoring feladatok folytatása az erőforrásainkhoz mérten.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	98.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül a gyepterületi tanácsadási tevékenység és a gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelői tevékenységek folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	99.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül élőhelyrekonstrukciós tevékenységek folytatása (gyeprekonstrukció, gyeptdiverzifikáció, növényi szaporítóanyag telepítése a rekettyekotrások helyére, nemkívánatos fásszárú és lágyszárú fajok eltávolítása)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	100.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonic salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül napelemes villanypásztor rendszer telepítése, a legeltetési-övezetek kijelölése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a napelemes villanypásztor rendszer beszerzése és a legeltetési övezetek kijelölése megtörtént. A telepítési feladat átkerült egy projektpartnerhez.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	101.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00104 számú “A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természetvédelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés) c. projekt keretén belül a tervezési, tervellenőri feladatok befejezése, valamint a Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítése és a közbeszerzési eljáráshoz szükséges dokumentumok összeállítása, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült, a projekt támogatási szerződése megszüntetésre került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	102.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 számú “Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” c. projekt fizikai és pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a fizikai zárás megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2024-ben szükséges a projekt pénzügyi zárása.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	1.
A kitűzött cél megnevezése:	2010-2015. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2023. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek külső irattárba történő elhelyezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO, valamennyi szervezeti egység
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	2.
A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájegységközpont kialakítása, pályázati forrásból
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	PKO, DTE, PSZO, ÚCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen

Határidő:	2024. június 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	3.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonekezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása. (A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartóképességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gypes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TMO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	Folyamatos. A kezelés-optimalizálási folyamat lezártnak akkor lesz tekinthető, ha legalább három éven keresztül egyetlen saját vagyonekezelésben lévő legelőn sem merülnek fel túl- vagy alulkezeltségből fakadó ökológiai problémák.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	4.
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE; TMO; TKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	5.
A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022-2024. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE, TKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	6.
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz a Kelebiai ETK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	7.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízellátási-művek vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új bukóműtárgyak létesítése és engedélyeztetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	8.

A kitűzött cél megnevezése:	Vízmezővédelmi területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	9.
A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek, valamint a regionálisan védett és fokozottan védett fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytársulások, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnyú közösségek, denevérközösségek, kisméltók, közösséges ürge, madárfajok monitorozása, élőhelyterképezés), két országos NBmR projekt szervezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Folyamatos, 8-12 évenként ismétlődő
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	10.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, prioritizált (természetvédelmi) érték leltár elkészítése örkerületenként, amit minden ör maga készít el
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE, TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	11.
A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket tartalmazó fedvény aktualizálása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének elősegítéséért). Az automatizálhatóság függvényében végzendő feladat.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO, BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	12.
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása oly módon, hogy tájegységenként meghatározandóak azok a területek, ahol a beavatkozás a legszükségesebb, és azoknak az inváziós fertőzöttségének változását kell nyomon követni.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	13.
A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	14.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	15.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlet ellenőrzése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	16.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi kezelő kijelölés feltételeinek megfelelő haszonbérlet kiértesítése, a kijelölés elfogadása esetén szerződéskötés.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	17.
A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	18.
A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	19.
A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat formaruha mellékleteinek kiadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; ÖKNO; gigh.; ig.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	20.
A kitűzött cél megnevezése:	A vezeték és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; gigh.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. június 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	21.
A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. június 30.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	22.
A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási rendszer működtetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	23.
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza előkert és a Hankovszky-liget kisleptékű kertészeti rendezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO; ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	24.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a XIII. Fehértavi Darvadozás megszervezése és lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	25.
A kitűzött cél megnevezése:	Tavaszköszöntő 2024 verseny megszervezése, lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE, TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. április 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	26.
A kitűzött cél megnevezése:	Tűzokénnep szervezése Kunszentmiklós-Böszörményen
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. május 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	27.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó turisztikai bemutatási koncepció készítése pályázati forrás rendelkezésre állása esetén
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	28.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. • Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. • Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése.

	<ul style="list-style-type: none"> • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO; TE; TMO; BO; JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	29.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TE által ügyintéztetett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva. • TKO által ügyintéztetett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, TMO, BO, JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	30.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Erdészettel kapcsolatos ügyintézés</p> <ul style="list-style-type: none"> • beszerzési eljárások lefolytatása határidőre, • jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása, • statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése, • hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés, • erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás), • erdőterület igénybevételek.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	31.
A kitűzött cél megnevezése:	<p>Természetvédelmi őrszolgálattal kapcsolatos alcélok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • természetvédelmi őrzés, • feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása, • hatósági feladatellátás, együttműködés más szakterületekkel.

A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	32.
A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	részben
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	33.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	34.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területéről származó védett természeti értékek adatait nyilvántartó biotikai adatbázis tartalmának validálása, a korábbi AgyMind adatbázis elemeinek betöltése a 2022. óta bevezetett OpenBioMaps adatbázisba, ezt követően az egységesített adatbázis adatainak világhálón történő közzétételének előkészítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	35.
A kitűzött cél megnevezése:	A védett természeti értékek adatkezelési szabályzatának elkészítése (adatgyűjtés, validálás, jogosultságok, karbantartás, biztonsági mentés, rendszeres és eseti adatszolgáltatások, külső adatgyűjtők, közzététel).
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO, JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	36.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területén megjelenő idegenhonos inváziós kaktusz állományok felmérése, kisebb állományok kiirtása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	37.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI központi épületének madárütözés elleni védelmének megtervezése, kiépítése/kiépitése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, UCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen

Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	38.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés: fahasználatok és az ahhoz kapcsolódó eladások, beszerzések erdőművelési tevékenységek (ültetések, ápolások) és az ahhoz kapcsolódó beszerzések hatósági ügyintézés erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás) erdőterület igénybevételek anyagi jellegű beszerzések (csemete, kerítésanyag, vegyszer) szolgáltatás beszerzések (lőszermentesítés, vegyszerezés, kerítésépítés)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	39.
A kitűzött cél megnevezése:	Munkatársak intézményhez kötődését erősítő intézkedések koncepciójának kidolgozása. Lehetséges tartalmi elemek pl.: belső rendezvénynaptár kidolgozása; munkatársaknak szánt, jelenlegi és volt dolgozókat is bemutató, méltató hírlap rendszeres készítése (egyszer már terveztük, elmaradt); tájegységenként 2 db túravezetés csak munkatársaknak; kötetlenebb témákkal bombázható belső B-levelezőlista indítása; stb.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	minden szervezeti egység, JIO (HR) koordinál
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	40.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdőssztyepek sztyeppréfoltjainak élőhely-rekonstrukciós módszereit 5-50 m ² -es mintaterületeken tesztelő terepi kísérletek végzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	41.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképének elkészítése a tüzmegelőzési terv kiegészítésére
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE, TKO, BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. június 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	42.
A kitűzött cél megnevezése:	A Pusztai Kapuja működtetéséhez szükséges saját forrásos beruházások elvégzése, az információs központ megnyitása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben, a tavalyi célokban KEHOP pályázathoz kapcsolódóan szerepelt a célkitűzés. A pályázat lezárult, a még hiányzó elemek saját forrásból lesznek finanszírozva.
Határidő:	2024. december .31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	43.
A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyongazdálkodási szerződésbe kerülése

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	44.
A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	45.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: Apaj, Fülöpháza, Bugac védett külterületén recens Scarabaeoidea (lemezescsápú bogarak) fajlista készítése gyakorlati adatokkal, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	46.
A kitűzött cél megnevezése:	Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	47.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízimadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott gazdálkodás hatásának függvényében)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	48.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiskörös település közigazgatási területén az ex lege oltalom alatt álló védett természeti területek felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. június 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	49.
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 országjelentéshez jelölő fajok adatlapjainak elkészítése, Agrárminisztérium adatkéréseinek teljesítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	50.
A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	51.
A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	52.
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 oktatófüzet összeállítása pályázati forrásból (GRASSLAND LIFE)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	53.
A kitűzött cél megnevezése:	2 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	54.
A kitűzött cél megnevezése:	Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	55.
A kitűzött cél megnevezése:	Nemzeti parki védjegy pályázat kiírása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	56.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI turisztikai létesítmények helyzetelemzése, fejlesztési terv készítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. december 01.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	57.
A kitűzött cél megnevezése:	Legalább egy tanösvény teljes felújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. december 01.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	58.
A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO-GIGH
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	folyamatos
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	59.

A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett és 2024. január 1-jétől a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelése tételes bejelentési kötelezettségével bővített Központi Költségvetés végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben
Határidő:	folyamatos
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	60.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end-ben előreláthatóan 2024. évben (pontos időpontot nem tudunk) történő változásoknak való megfelelés biztosítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben
Határidő:	folyamatos
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	61.
A kitűzött cél megnevezése:	Magyar Államkincstár Költségvetési moduljához történő elektronikus úton megvalósuló csatlakoztatás legkésőbb a Digitális Kormányzati Ügynökség és a GriffSoft Informatikai Zrt. között a „Forrás rendszer kapcsolódó szolgáltatások (KGR21)” tárgyában létrejött hatályos Keretmegállapodás végén, 2025. március 17-ével valósul meg. Amennyiben a Magyar Államkincstár lehetőséget biztosít az évközi online csatlakozásra, akkor a Griffsoft Zrt. fenntartja az előteljesítés jogát. A csatlakoztatás feltétele az előzetes felmérés és adattisztítás.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	folyamatos, de legkésőbb 2025.03.17
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	62.
A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése külső vállalkozó bevonása nélkül a tájegységi fizikai brigáddal.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben
Határidő:	2024.12.31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	63.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőtüz megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	64.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárállományok felmérése a Fülöpházi-buckavidék területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	65.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: 2006-os kétéltűfelmérés megismétlése a Fülöpházi-buckavidék mintaterületein (Kondor-tó, Szappanos-szék).
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	66.
A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	67.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó halas-tavi vizes élőhely fenntartása, 3-as, 4-es, 5-ös, 6-os, 10-es tőegységek üzemi vízszinten tartása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	68.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárfauna felmérése Szikra és az Alpári-rét területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	69.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: emlősfajta ismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásainak jellemzése a Mártélyi TK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	70.
A kitűzött cél megnevezése:	Probléma kataszter aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben ismétlődő
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	71.
A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen

Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	72.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI saját hasznosítású területeinek egységes jelölésnek és számozásának (legelő, szántó) fenntartása, folyamatos aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	73.
A kitűzött cél megnevezése:	Zab-szék mellett lévő ezüsthégy erdő művelési ágból való kivonása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	74.
A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten tűzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	75.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: tűzok és kék vércse hosszú távú állományváltozásainak elemzése a Felső-Kiskunsági szikes puszták területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	76.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: szikes tavak fészkelő madárközösségének megismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásaik elemzése a Felső-Kiskunsági szikes tavak területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	77.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárművenkénti egységköltség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	78.

A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) foglalt adatok alapján a selejtezésre javasolt teher- és személygépjárművek meghatározása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. szeptember 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	79.
A kitűzött cél megnevezése:	Mezőgazdasági erő- és munkagépek éves javítási költségének meghatározásához kapcsolódó nyilvántartás létrehozása, adattal történő feltöltése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen, folyamatosan aktualizálandó
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	80.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	81.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fogszállítás lehetőségének megteremtése a tiszalipári Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	82.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2024. március 31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	83.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	84.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A pusztá kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2024. március 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	85.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	86.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	87.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2024. március 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	88.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	89.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	90.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	91.
A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	92.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatornaáthelyezés kivitelezésének befejezése, a projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	93.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	94.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2024. október 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	95.
A kitűzött cél megnevezése:	
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című a kutyával végzett őri feladatok erőforrásainkhoz mértén való folytatása 2024.03.31-ig, a projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	PKO
Határidő:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	96.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	97.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül a gyepvédelmi tanácsadási tevékenység és a gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelői tevékenységek folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a projekt fizikai befejezéséig.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	98.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül élőhelyrekonstrukciós tevékenységek folytatása, majd a projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	99.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 számú “Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” c. projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2024. március 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	100.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP Plusz éves fejlesztési keretében nevesített projektek pályázati dokumentációjának benyújtása, a támogatási szerződések megkötése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2024. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	101.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonic salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül a növénymonitoring és a ragadozó gazdálkodás folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2024. december 31.

AGRARMINISZTERIUM

1055 Budapest Kossuth Lajos tér 11.

1055 Budapest

AM

TÉRTIVEVÉNY
ADVANCE OF DELIVERY

R BUDAPEST 62
Magyar Posta
RL 1376 009 388 158 4

Agrárminisztérium

1055 Budapest, Kossuth tér 11.

1850 Budapest

Körsz.: Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság

DÍJHITELELVÉ,
1376
Budapest
62.

2024 SEPT 09. P.P.